

UNICREDIT BANK SRBIJA A.D., BEOGRAD

**Konsolidovani finansijski izveštaji
31. decembar 2020. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 2
Konsolidovani finansijski izveštaji:	
Konsolidovani bilans stanja	3
Konsolidovani bilans uspeha	4
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu	5
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	6
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	7
Konsolidovani napomene uz finansijske izveštaje	8 - 113
Prilog: Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Za akcionare UniCredit banke a.d., Beograd

Mišljenje

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja UniCredit banke a.d., Beograd (dalje u tekstu: „Banka“) i njenih zavisnih pravnih lica (dalje u tekstu: „Grupa“), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2020. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, i napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji istinito i objektivno prikazuju, konsolidovanu finansijsku poziciju Grupe na dan 31. decembra 2020. godine, i njenu konsolidovanu finansijsku uspešnost i njene konsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen *Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Grupu u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju informacije uključene u Godišnji izveštaj o poslovanju, ali ne uključuju konsolidovane finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima

Naše mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije.

U vezi sa našom revizijom konsolidovanih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pri tom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ili da li izgleda da naša saznanja stečena tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja. U vezi sa Godišnjim izveštajem o poslovanju, sproveli smo postupke propisane Zakonom o računovodstvu Republike Srbije. Ti postupci uključuju proveru da li je Godišnji izveštaj o poslovanju u formalnom smislu pripremljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Na osnovu sprovedenih procedura, u meri u kojoj smo u mogućnosti da to ocenimo, izveštavamo da:

1. Informacije prikazane u Godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, u svim materijalno značajnim aspektima, sa priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine.
2. Priloženi Godišnji izveštaj o poslovanju za 2020. godinu je pripremljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Na osnovu poznavanja i razumevanja Grupe i njenog okruženja stečenog tokom revizije, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne navode u Godišnjem izveštaju o poslovanju.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Grupe.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da konsolidovani finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Grupe.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaj ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Grupa prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u konsolidovanim finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza u vezi sa finansijskim informacijama entiteta ili poslovnih aktivnosti u okviru Grupe kako bismo izrazili mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima. Mi smo odgovorni za usmeravanje, nadzor i izvršenje revizije Grupe. Mi smo isključivo odgovorni za naše revizorsko mišljenje.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke internih kontrola koje smo identifikovali tokom revizije.

Olivera Andrijašević
Ovlašćeni revizor

Terazije 8, Beograd
17. februar 2021. godine

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2020.	2019.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.l, 21	57.151.847	59.710.178
Založena finansijska sredstva	22	11.630.733	-
Potraživanja po osnovu derivata	3.m, 23	1.447.643	1.167.316
Hartije od vrednosti	3.k, 3.p, 24	102.554.778	106.276.789
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.k, 3.o, 25	27.746.829	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	3.k, 3.o, 26	290.992.861	277.805.020
Nematerijalna imovina	3.r, 3.u, 27	2.138.539	1.909.531
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.q, 3.t, 3.u, 28	3.578.448	3.896.716
Investicione nekretnine	3.s, 29	3.527	3.528
Tekuća poreska sredstva	3.j, 20.4	303.763	60.985
Ostala sredstva	30	1.287.215	1.095.182
Ukupna aktiva		498.836.183	454.866.457
Obaveze po osnovu derivata	3.m, 31	1.632.761	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.k, 3.v, 32	129.668.838	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3.k, 3.v, 33	268.373.476	230.679.097
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.n, 34	116.377	158.188
Rezervisanja	3.w, 3.y, 35	2.299.122	1.295.282
Odložene poreske obaveze	3.j, 36	98.381	410.805
Ostale obaveze	3.t, 37	12.554.201	5.820.323
Ukupno obaveze		414.743.156	367.925.275
Akcijski kapital	39.1	24.169.776	24.169.776
Dobitak	39.1	6.479.350	9.367.552
Rezerve	39.1	53.443.901	53.403.854
Ukupan kapital		84.093.027	86.941.182
Ukupna pasiva		498.836.183	454.866.457

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Feza Tah
Predsednica Izvršnog odbora

Sandra Vojnović
Član Izvršnog odbora
Direktor Sektora za strategiju i finansije

Mirjana Kovačević
Direktor Direkcije za računovodstvo

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2020.	2019.
Prihodi od kamata	3.d, 7	15.754.548	16.999.067
Rashodi kamata	3.d, 7	(2.451.266)	(2.953.290)
Neto prihod po osnovu kamata		13.303.282	14.045.777
Prihodi od naknada i provizija	3.e, 8	5.365.537	5.397.213
Rashodi naknada i provizija	3.e, 8	(1.501.892)	(1.255.117)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		3.863.645	4.142.096
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3.f, 9	-	218.200
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3.f, 9	(57.395)	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3.g, 10	733.761	503.521
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	3.h, 11	864	-
Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika	3.h, 11	-	(241.352)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	3.c, 12	1.501.831	1.672.692
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	3.k, 13	(3.890.813)	(1.446.613)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	3.i, 14	23.527	-
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	3.i, 14	-	(516.198)
Ostali poslovni prihodi	15	8.813	11.864
Ukupan neto poslovni prihod		15.487.515	18.389.987
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	16	(3.283.138)	(3.150.856)
Troškovi amortizacije	3.q, 3.r, 3.t, 17	(1.214.343)	(1.100.342)
Ostali prihodi	18	233.357	203.283
Ostali rashodi	19	(5.511.535)	(5.230.104)
Dobitak pre oporezivanja		5.711.856	9.111.968
Porez na dobitak	3.j, 20	(428.742)	(795.012)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	3.j, 36.2	100.414	73.381
Dobitak nakon oporezivanja		5.383.528	8.390.337
Rezultat perioda - dobitak		5.383.528	8.390.337
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		5.383.528	8.390.337

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Feza Tan
Predsednica Izvršnog odbora

Bojan Predanac

Sandra Vojnović
Član Izvršnog odbora
Direktor Sektora za strategiju i finansije

Mirjana Kovačević
Mirjana Kovačević
Direktor Direkcije za računovodstvo

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2020.	2019.
DOBITAK PERIODA		5.383.528	8.390.337
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava		5.734	58.909
- Aktuarski gubici		(27.481)	(23.513)
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		-	2.278.950
- Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		(1.391.647)	-
Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	36.2	212.010	-
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	36.2	-	(724.391)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	39.2	-	1.589.955
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	39.2	(1.201.384)	-
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		4.182.144	9.980.292
Ukupan pozitivan rezultat koji pripada matičnom entitetu		4.182.144	9.980.292

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Feza Tan

Predsednica Izvršnog odbora

Sandra Vojnović

Član Izvršnog odbora

Direktor Sektora za strategiju i finansije

Mirjana Kovačević

Direktor Direkcije za računovodstvo

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara prethodne godine	23.607.620	562.156	41.919.994	2.517.258	10.198.862	78.805.890
Korigovano početno stanje na dan 1. januara prethodne godine	23.607.620	562.156	41.919.994	2.517.258	10.198.862	78.805.890
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	1.589.955	-	x
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	8.390.337	x
Raspodela dobiti - povećanje	-	-	7.376.647	-	-	x
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka - smanjenje	-	-	-	-	(7.376.647)	x
Isplata dividendi	-	-	-	-	(1.845.000)	x
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	7.376.647	-	(9.221.647)	x
Stanje na dan 31. decembra prethodne godine	23.607.620	562.156	49.296.641	4.107.213	9.367.552	86.941.182
Početno stanje na dan 1. januara tekuće godine	23.607.620	562.156	49.296.641	4.107.213	9.367.552	86.941.182
Korigovano početno stanje na dan 1. januara tekuće godine	23.607.620	562.156	49.296.641	4.107.213	9.367.552	86.941.182
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	-	-	-	(1.201.384)	-	x
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	5.383.528	x
Prenos sa rezervi na rezultat usled ukidanja rezervi - povećanje	-	-	-	-	1.701	x
Raspodela dobiti - povećanje	-	-	1.241.431	-	-	x
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka - smanjenje	-	-	-	-	(1.241.431)	x
Isplata dividendi	-	-	-	-	(7.032.000)	x
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	1.241.431	-	(8.273.431)	x
Stanje na dan 31. decembra tekuće godine	23.607.620	562.156	50.538.072	2.905.829	6.479.350	84.093.027

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Feza Tan
Predsednica Izvršnog odbora

Feza Tan

Sandra Vojnović
Član Izvršnog odbora
Direktor Sektora za strategiju i finansije

Mirjana Kovačević
Mirjana Kovačević
Direktor Direkcije za računovodstvo

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

Napomena	2020.	2019.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	19.526.369	23.780.772
Prilivi od kamata	8.715.866	12.794.960
Prilivi od naknada	5.213.586	5.354.164
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	5.596.917	5.631.648
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(15.467.117)	(15.071.557)
Odlivi po osnovu kamata	(2.053.700)	(2.655.255)
Odlivi po osnovu naknada	(1.516.813)	(1.228.921)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.290.477)	(3.190.760)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(526.072)	(566.141)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(8.080.055)	(7.430.480)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	4.059.252	8.709.215
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	25.944.400	278.424
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	-	77.774
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	25.865.387	-
Povećanje drugih finansijskih obaveza	79.013	200.650
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(13.075.786)	(16.312.607)
Povećanje kredita i drugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(12.768.290)	(2.908.751)
Povećanje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	(241.647)	-
Smanjenje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnim bankama i komitentima	-	(13.010.897)
Smanjenje obaveza po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	(65.849)	(392.959)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	16.927.866	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	-	(7.324.968)
Plaćeni porez na dobit	(671.519)	(1.307.878)
Isplaćene dividende	-	(1.845.000)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	16.256.347	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	(10.477.846)
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	3.337.919
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	3.337.919
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.529.858)	(969.154)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(4.640.468)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(889.390)	(969.154)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	-	2.368.765
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.529.858)	-
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	14.016.838	9.632.736
Prilivi gotovine po osnovu uzetih kredita	14.016.838	9.632.736
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(418.351)	(396.367)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(418.351)	(396.367)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	13.598.487	9.236.369
Svega prilivi gotovine	59.487.607	37.029.851
Svega odlivi gotovine	(35.162.631)	(35.902.563)
Neto povećanje gotovine	24.324.976	1.127.288
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	31.544.300	30.625.269
Negativne kursne razlike	(77.848)	(208.257)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	55.791.428	31.544.300

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Feza Tan
Predsednica Izvršnog odbora

Sandra Vojnović
Član Izvršnog odbora
Direktor Sektora za strategiju i finansije

Mirjana Kovačević
Direktor Direkcije za računovodstvo

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE

Bankarska grupa (u daljem tekstu: „Grupa“) sastoji se od matičnog pravnog lica UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Matično pravno lice“ ili „Banka“) i zavisnih pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd. U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik navedenih pravnih lica.

(a) Osnivanje i poslovanje Banke

UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd (u daljem tekstu: „Banka“) je prvobitno osnovana kao HVB Banka Jugoslavija („HVB“) 2001. godine nakon pribavljanja dozvole za rad od Narodne banke Jugoslavije 2. jula 2001. godine. Dana 1. oktobra 2005. godine registrovana je statusna promena spajanja uz pripajanje privrednih subjekata HVB banke Srbija i Crna Gora a.d., Beograd, kao sticaoca i Eksport-Import banke Eksimbanke a.d., Beograd, kao društva koje prestaje pripajanjem. Banka je promenila naziv u UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd 30. marta 2007. godine.

Banka je član UniCredit Grupe. U skladu sa reorganizacijom aktivnosti bankarske grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100% vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, poslova platnih usluga kao i drugih poslova definisanih Zakonom o bankama i Statutom Banke.

U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd.

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka se sastojala od centrale u Beogradu, sedamdeset i dve ekspoziture i dva šaltera u različitim gradovima širom Republike Srbije (31. decembra 2019. godine: sedamdeset i dve ekspoziture i dva šaltera).

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka je imala 1.319 zaposlenih radnika (31. decembra 2019. godine: 1.312 zaposlenih).

(b) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd

Zavisno pravno lice UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Lizing) osnovano je rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu broj uložka 1-92733-00 od 18. maja 2004. godine pod nazivom HVB Leasing d.o.o. Beograd. Osnivač Lizinga je Bank Austria Creditanstalt Leasing GmbH, Beč. Dana 11. aprila 2007. godine je promenjen naziv Lizinga u UniCredit Leasing d.o.o., Beograd. Promena osnivača je upisana u registar Agencije za privredne registre u Beogradu pod brojem 4109/2009 od 10. februara 2009. godine, kada je kao osnivač upisan UniCredit Global Leasing S.p.A., Milano. U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Lizinga. Navedena promena vlasništva je registrovana 26. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Lizing se bavi poslovima finansijskog lizinga.

Na dan 31. decembra 2020. godine Lizing je imao 30 zaposlenih radnika (31. decembra 2019. godine: 29 zaposlenih).

(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd

Zavisno pravno lice UniCredit Partner d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Partner) osnovano je 3. maja 2006. godine pod nazivom HVB Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd. Osnivač Partnera je BA-CA Leasing Versicherungs service GmbH Beč, Austrija, a zatim se rešenjem BDŽU 30358/2013/01-01 od dana 9. aprila 2013 godine menja osnivač u Allegro Leasing Gesellschaft m.b.h. Osnivanje Partnera je upisano u registar Agencije za Privredne Registre u Beogradu pod brojem BD 3370/2007 dana 13. marta 2007. godine. Dana 4. juna 2008. godine je registrovana promena naziva u UniCredit Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE (nastavak)

(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd (nastavak)

U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Partnera. Navedena promena vlasništva je registrovana 12. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Partner je registrovan za obavljanje delatnosti zastupnika i posrednika u osiguranju. Partner je 16. aprila 2007. godine zaključio Ugovor o zastupanju sa Wiener Staedtische osiguranjem a.d. Beograd, Trešnjinog Cveta 1, kao glavnim osiguravačem. Na osnovu dobijene pismene saglasnosti glavnog osiguravača i ostalih osiguravajućih društava, Partner zastupa i sledeća osiguravajuća društva: Generali osiguranje a.d. Beograd, DDOR Novi Sad a.d., Novi Sad, Dunav osiguranje a.d., Beograd, AMS osiguranje a.d., Beograd, Triglav osiguranje a.d., Beograd, Milenijum osiguranje a.d. Beograd, Sava neživotno osiguranje a.d. Beograd, UNIQA osiguranje a.d., Beograd i Društvo za osiguranje preuzeto od strane UNIQA osiguranja „Basler osiguranje“ a.d., Beograd.

Na dan 31. decembra 2020. godine Partner je imao 3 zaposlena radnika (31. decembra 2019. godine: 2 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Banka, kao veliko pravno lice, u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") koji, u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrene od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor").

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Sl. glasnik RS" br. 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)**(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)**

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz ostali rezultat,
- finansijskih sredstava i obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti,
- investicionih nekretnina,
- nekretnina koje se koriste za obavljanje delatnosti i vode po metodu revalorizacije.

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja saglasno MSFI 13. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, osim za transakcije plaćanja akcijama, koje su u delokrugu MSFI 2, transakcija lizinga, koje su u delokrugu MSFI 16 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

Saglasno MSFI 13 za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena utvrdivosti parametara za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih parametara za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 – parametri nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – parametri nivoa 2 su parametri koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su utvrđivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno; i
- Nivo 3 – parametri nivoa 3 su neutvrđivi za dato sredstvo ili obavezu.

Grupa je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

Objavljeni standardi/izmene postojećih standarda i tumačenja koji su stupili na snagu u tekućem periodu obelodanjeni su u napomeni 2(b). Objavljeni standardi/izmene postojećih standarda i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu obelodanjeni su u napomeni 2(c).

(b) Primena novih standarda i izmena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

U 2020. godini Grupa je primenila sledeće nove standarde kao i izmene postojećih standarda koji su stupili na snagu za izveštajne periode na dan ili nakon 1. januara 2020. godine:

- Izmene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ - definicija poslovanja;
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: obelodanjivanja“ - reforma međubankarskih stopa (IBOR);
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i MRS 8: „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - definicija materijalnog značaja;
- Izmene upućivanja na Konceptualni okvir u Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja;
- Izmene MSFI 16 Lizing - koncesije u vezi zakupnine povezane sa COVID-19.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(b) Primena novih standarda i izmena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini (nastavak)

Usvajanje navedenih novih i izmena postojećih standarda nije imalo za rezultat značajnije promene finansijskih izveštaja Grupe.

(c) Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ uključujući Izmene MSFI 17;
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ - klasifikacija obaveza na tekuća ili stalna;
- Izmene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ - upućivanje na Konceptualni okvir uključujući izmene MSFI 3;
- Izmene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ - odlaganje MSFI 9; Izmene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“ i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - prodaja ili ulaganje imovine između investitora i njegovog pridruženog ili zajedničkog ulaganja i dalje izmene i dopune;
- Izmene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ - prinosi pre namenske upotrebe;
- Izmene MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva“ - štetni ugovori - trošak ispunjenja ugovora;
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje“, MSFI 7 „Finansijski instrumenti: obelodanjanja“, MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i MSFI 16 „Lizing“ - reforma međubankarskih stopa (IBOR) - faza 2;
- Izmene i dopune različitih standarda usled „Poboljšanja MSFI (ciklus 2018 -2020)“ koji proističu iz godišnjeg projekta unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno u cilju uklanjanja nedoslednosti i pojašnjavanja formulacija.

Rukovodstvo Grupe je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego što stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izveštaje Grupe u periodu početne primene.

(d) Uticaj pandemije COVID-19

Nakon što je u martu 2020. godine Svetska Zdravstvena Organizacija proglasila pandemiju COVID-19 koja je zahvatila ceo svet nastala je ne samo duboka zdravstvena kriza, već je došlo do velikih promena u globalnoj ekonomiji i ekonomijama pojedinačnih zemalja. Naložene mere izolacije i socijalnog distanciranja su uticale na smanjenje obima, a u određenim slučajevima i potpuni prekid ekonomske aktivnosti pojedinih delatnosti. To je imalo uticaja na ubrzanje masovne digitalizacije finansijskih institucija i pomak ka novom operativnom modelu s udaljenijim/mrežnim kanalima za pružanje usluga klijentima.

Vlada Republike Srbije i Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: NBS) preduzeli su tokom 2020. godine sveobuhvatne mere fiskalne i monetarne politike u cilju smanjenja negativnih. U cilju podrške finansijskog i realnog sektora Srbije, NBS je ublažavanjem monetarne politike i dodatnim sprovedenim merama doprinela očuvanju cenovne i finansijske stabilnosti, efikasnom funkcionisanju tržišta novca i očuvanju kreditne aktivnosti što je u značajnoj meri smanjilo negativne efekte pandemije na realne tokove i stvorilo preduslove za brži oporavak. Od izbijanja pandemije, referentna kamatna stopa je snižena četiri puta za ukupno 1,25 procentnih poena i 2020. godinu je završila na najnižem nivou u režimu targetiranja inflacije od 1%. Time su stvoreni povoljniji uslovi finansiranja privrede i stanovništva u dinarima u proseku za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2019. godine, dok je dodatnim sužavanjem koridora osnovnih kamatnih stopa NBS sa $\pm 1,25$ p.p. na $\pm 0,9$ p.p. povećana efikasnost transmisionog mehanizma monetarne politike putem ovog kanala. Efikasnom funkcionisanju bankarskog sistema pružanjem veće dinarske i devizne likvidnosti doprinele su i mere direktnih repo operacija, svop aukcija i bilateralne kupovine dinarskih državnih obveznica od banaka. Na smanjenje negativnog efekta krize u značajnoj meri je doprineo moratorijum u otplati obaveza po osnovu kredita za sve dužnike koji to žele, najpre u trajanju od 90 dana a potom na dodatnih 60 dana. U decembru 2020. godine doneta je još jedna mera koja se odnosi na olakšice u otplati obaveza pri kojoj je bankama propisana obaveza odobravanja reprograma i refinansiranja kredita uz grejs period od šest meseci i odgovarajućeg produženja roka otplate, tako da mesečne obaveze dužnika ne budu veće od onih iz inicijalnog plana otplate. U okviru mera za očuvanje likvidnosti privrede uspostavljena je garantna šema za kredite za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva koja je omogućila nastavak i rast kreditne aktivnosti i podrazumevala je odobrenje novih ili znavljanje postojećih kredita za klijente iz segmenta mikro, malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i registrovanih poljoprivrednih gazdinstava.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(d) Uticaj pandemije COVID-19 (nastavak)

Grupa je, kao i UniCredit Grupa, od samog početka uvela preventivne mere za suočavanje sa pandemijom uključujući pooštavanje praćenja rizika i nastavlja proaktivno da upravlja razvojem situacije. Nefinansijski rizik koji proizilazi iz ograničenja kretanja i daljinskog rada osoblja, drugih ugovornih strana, klijenata i dobavljača se identifikuje i prati i njime se adekvatno upravlja.

Grupa je uzela u obzir uticaj COVID-19 prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2020. godine. Uticaj COVID-19 rezultirao je u primeni daljih prosuđivanja i uključivanju procena i pretpostavki specifičnih za uticaj COVID-19.

Razmatranja rukovodstva Grupe u pogledu uticaja COVID-19, uključujući procene i pretpostavke, na pojedine stavke konsolidovanog finansijskog izveštaja su data u nastavku:

Kreditni i potraživanja

Grupa je ponudila niz mera podrške klijentima, fizičkim i pravnim licima, koji su bili pogođeni COVID-19, poput zastoja u otplati obaveza (moratorijum) kao i odobravanje kredita za likvidnost i obrtna sredstva sa garantnom šemom.

Mere zastoja u otplati obaveza (moratorijum) odobrene su saglasno odlukama NBS, najpre, na period od 90 dana, a potom dodatnih 60 dana, sa posledičnim povećanjem dospeća plasmana. ESMA (The European Securities and Markets Authority) je u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ dala tumačenje da se izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma nužno ne smatraju značajnom modifikacijom koja vodi prestanku priznavanja plasmana. Saglasno tome Banka je obračunala gubitak po osnovu modifikacije i isti iskazala u poziciji bilansa uspeha „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Gubitak po osnovu modifikacije je obračunat za period odlaganja plaćanja u iznosu od 379.405 hiljade dinara (napomena 13).

Obračun očekivanog kreditnog gubitka

Usporavanje ekonomske aktivnosti koja je rezultat pandemije COVID-19 i s tim povezane mere zaključavanja uticali su na obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Grupa je ažurirala makroekonomske scenarije sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine. Za dodatne informacije o merenju kreditne izloženosti pogledajte napomenu 4 (b). Takođe u ovom slučaju na merenje utiče već pomenuti stepen nesigurnosti u evoluciji pandemije, efekat mera olakšanja i stepen ekonomskog oporavka. Evolucija ovih faktora može zahtevati u budućim finansijskim godinama klasifikaciju dodatnih kreditnih izloženosti kao nenaplativih, čime će se utvrđivati priznavanje dodatnih rezervisanja za kreditne gubitke. U tom kontekstu, biće relevantna između ostalih faktora sposobnost klijenata da servisiraju svoj dug kada isteknu mere moratorijuma kao i olakšice odobrene u okviru programa pomoći.

Nefinansijska imovina

Vezano za procenu nefinansijske imovine, vredi napomenuti procenu nekretnina koja je postala relevantna nakon usvajanja, od decembra 2019. godine, modela fer vrednosti (investicione nekretnine) i modela revalorizacije (nekretnine koje se koriste za obavljanje delatnosti). Njihova fer vrednosti je na dan 31. decembra 2020. godine utvrđena od strane eksternog procenitelja. Dalje informacije su date u napomeni 28.2 i 29. U tom kontekstu vredi napomenuti da bi se u narednim finansijskim godinama, fer vrednost ove imovine mogla razlikovati od fer vrednosti zabeležene 31. decembra 2020. godine kao rezultat razvoja tržišta nekretnina u budućnosti zavisno od razvoja situacije i ekonomskog oporavka.

Iako su procene rađene na osnovu informacija koje se na dan 31. decembra 2020. godine smatraju razumnim i prihvatljivim, one mogu biti podložne promenama koje u ovom trenutku nisu predvidive kao rezultat razvoja parametara korišćenih za procenu. S obzirom na neizvesnost u pogledu razvoja pandemije COVID-19 i ograničena iskustva o ekonomskim i finansijskim uticajima takve pandemije, stvarni ishodi za Grupu u budućnosti mogu se razlikovati od pretpostavki primenjenih u vrednovanju imovine i obaveza Grupe.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)***(e) Reforma međubankarskih kamatnih stopa (IBOR)***

U toku je sveobuhvatna reforma referentnih stopa nakon zabrinutosti u poslednjim godinama vezano za integritet i pouzdanost glavnih referentnih vrednosti finansijskih tržišta. Kako bi se procenili relevantni rizici povezani s globalnim reformama referentnih vrednosti koje je pokrenuo Odbor za finansijsku stabilnost (FSB) i preduzele odgovarajuće mere za osiguranje odgovarajućeg prelaza na alternativne ili reformirane referentne stope pre kraja 2021. godine, kao što je navedeno u revidiranoj Uredbi o referentnim vrednostima EU-a BMR, UniCredit Grupa je u oktobru 2018. godine pokrenula grupni projekt s ciljem upravljanja prekidom IBOR-a.

Saglasno tome, definisan je višegodišnji plan na nivou UniCredit Grupe uzimajući u obzir izloženost Grupe i vremenski okvir tranzicije.

U 2020. godini UniCredit Grupa je nastavila sa aktivnostima sa ciljem obezbeđenja nesmetanog prelaska sa LiBOR-a, u skladu sa najnovijim razvojem i preporukama međunarodnih radnih grupa. U tom smislu, nakon usporavanja usled COVID-19 krize, tokom poslednjeg dela godine, niz preporuka i konsultacija je izdato od strane evropskih i drugih međunarodnih radnih grupa i tela.

Izmene MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7 - reforma međubankarskih kamatnih stopa (u daljem tekstu: Izmene) rešavaju nesigurnosti u vezi sa efektima reforme međubankarskih stopa (IBOR) na postojeće odnose računovodstva zaštite na koje utiče reforma IBOR-a, pojašnjavajući da reforma ne zahteva prekide u računovodstvu zaštite. Efektivni datum početka Izmene je godišnji period koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2020. godine. UniCredit Grupa i Grupa su se odlučile za ranu primenu izmena u 2019. godini.

Izmene standarda nemaju uticaj na finansijske izveštaje sastavljene za tekuću i prethodnu godinu imajući u vidu da Grupa ima aktivne ugovore računovodstva zaštite fer vrednosti vezane samo za EURIBOR referentnu stopu.

Sa ciljem praćenja razvoja događaja vezanih uz IBOR i pravilnog upravljanja efektima prelaska, UniCredit Grupa i Grupa kontinuirano prate tržište i učestvuju u važnim javnim savetovanjima i radnim skupovima.

(f) Upporedni podaci

Upporedni podaci u ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima predstavljaju podatke iz finansijskih izveštaja Banke za 2019. godinu.

(g) Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane i za buduće periode.

Za dodatna objašnjenja pogledati napomenu 5.

(h) Izjava o usklađenosti

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Grupa konzistentno primenjuje računovodstvene politike u svim periodima prezentovanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Osnovne računovodstvene politike Grupe primenjene na tekući i prethodni period detaljno su obrazložene u nastavku.

(a) Konsolidacija

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2020. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i procena, te napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje. Konsolidovani finansijski izveštaji sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine, obuhvataju finansijske izveštaje matičnog pravnog lica (Banke) i finansijske izveštaje sledećih zavisnih pravnih lica:

Naziv pravnog lica:	% Učešća	
	2020	2019
UniCredit Leasing d.o.o., Beograd	100%	100%
UniCredit Partner d.o.o., Beograd	100%	100%

Banka je jedini vlasnik zavisnih pravnih lica. Svi materijalno značajni iznosi transakcija i salda koji su nastali iz međusobnih poslovnih odnosa eliminisani su prilikom konsolidacije.

(b) Načelo stalnosti poslovanja

Uzimajući u obzir i okolnosti nastale usled pandemije COVID-19 kao i neizvesnost oko ekonomskog oporavka, rukovodstvo Grupe i dalje procenjuje sa razumnom sigurnošću da će Grupa nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u budućnosti.

(c) Iznosi u stranim valutama

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene. Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu plaćanja i naplata izvršenih u stranoj valuti u toku perioda kao i kursne razlike nastale kao rezultat preračuna monetarnih pozicija aktive i pasive, iskazane su u bilansu uspeha Banke, u okviru pozicije "Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule".

Nemonetarna imovina i obaveze u stranim valutama koje se iskazuju po fer vrednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema deviznom kursu važećem na datum kada je određena fer vrednost.

Nemonetarna imovina i obaveze koje se iskazuju po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se korišćenjem deviznog kursa važećeg na datum transakcije. Kursne razlike koje pritom nastaju priznaju se u dobiti ili gubitku, osim kursnih razlika proizašlih iz preračunavanja hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane NBS, bili su sledeći:

	31.12.2020.	31.12.2019.
USD	95,6637	104,9186
EUR	117,5802	117,5928
CHF	108,4388	108,4004

(d) Prihodi i rashodi od kamata

(i) Metod efektivne kamatne stope

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha u periodu na koji se odnose primenom metode efektivne kamatne stope za sve kamatonosne finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva ili obaveze (ili, gde je to prikladno tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(d) Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)****(i) Metod efektivne kamatne stope (nastavak)**

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze. Oni uključuju naknade i provizije koje se plaćaju agentima, savetnicima, brokerima i dilerima, dažbine regulatornih agencija i berzi, kao i poreze i dažbine vezano za transfer ako isti postoje. Troškovi transakcije ne uključuju premije ili popuste, troškove finansiranja ili interne administrativne troškove ili troškove održavanja. Samo transakcioni troškovi koji su izvesni ili određivi se uključuju u amortizovanu vrednost prilikom početnog priznavanja finansijskog sredstva. Ukoliko Grupa prima naknadu od klijenta kojom se prebijaju slični troškovi koji su plaćeni od strane Grupe, samo neto iznos se uključuje u amortizovanu vrednost sredstva. Ukoliko troškovi transakcije nisu materijalni u odnosu na fer vrednost određenog finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja mogu biti evidentirani kao trošak/prihod perioda.

Naknade koje su deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta uključuju:

- a) "origination fee" - naknada koju Banka naplaćuje u vezi za emitovanjem ili sticanjem finansijskog sredstva. Takve naknade uključuju naknade procene finansijskog stanja zajmoprimca, procena i evidentiranje garancija, kolaterala i drugih sigurnosnih aranžmana, pregovaranje o uslovima instrumenta, priprema i obrada dokumenata i zatvaranje transakcije,
- b) "commitment fee" – naknada primljena za izdavanje kredita kada je verovatno da će se kreditni aranžman realizovati,
- c) "origination fee" – naknade koje se plaćaju po osnovu emitovanja finansijskih obaveza koji su vrednovani po amortizovanoj vrednosti.

Prihod od kamata na dužničke hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha priznaju se po nominalnoj kuponskoj kamatnoj stopi i uključuju se u prihode od kamata. Kamatni prihod i rashod na derivatne finansijske instrumente takođe se uključuje u prihode i rashode od kamata.

Grupa obračunava prihod od kamate primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava izuzev onih koji su obezvređeni. Prihodi od redovne kamate na obezvređena finansijska sredstva klijenata obračunavaju se na neto vrednost plasmana primenom metoda efektivne kamatne stope. Obračun prihoda od zatezne kamate na obezvređene plasmane obustavlja se od momenta kada klijent dobije takav status i ista se evidentira u vanbilansnoj evidenciji, osim dela zakonske zatezne kamate na otpisane plasmane bez otpusta duga, gde Grupa odlučuje da od momenta otpisa bez otpusta duga, odnosno računovodstvenog otpisa, prestaje sa daljim obračunom i evidentiranjem kamate u vanbilansnoj evidenciji.

Obezvređenim kreditima i plasmanima smatraju se krediti i plasmani klijentima koji su u statusu neizmirenja obaveza (interni rejting 8-, 9 i 10) odnosno koji su svrstani u Nivo 3 prema MSFI 9. Ukoliko se status finansijskog sredstva poboljša u smislu da više nije obezvređen Grupa se vraća na obračun prihoda od kamate na bruto osnovi. Za finansijska sredstva koja se po MSFI 9 svrstavaju u POCI ("purchased or originated credit – impaired) Grupa obračunava prihod od kamate primenom kreditno usklađene efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost sredstva. Kreditno usklađena efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja, prilikom inicijalnog priznavanja, diskontuje očekivane novčane tokove uključujući i kreditne gubitke na amortizovanu vrednost POCI finansijskog sredstva.

(ii) Prezentacija

Prihodi i rashodi od kamata iskazani u okviru bilansa uspeha uključuju:

- kamate obračunate za finansijska sredstva i finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope,
- kamate za hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat obračunate primenom efektivne kamatne stope i
- kamate po osnovu kupona kod kuponskih hartija od vrednosti namenjenih trgovanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)***(d) Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)******(ii) Prezentacija (nastavak)***

Prihodi i rashodi od kamata za sva sredstva i obaveze kojima se trguje (osim kamate po kuponu) smatraju se sporednim za poslove trgovanja Grupe i prikazuju se zajedno sa svim ostalim promenama u fer vrednosti sredstava i obaveza kojima se trguje u okviru neto prihoda po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju.

(e) Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u obračun efektivne kamatne stope i prema tome iskazani su u okviru prihoda, odnosno rashoda od kamata.

Naknade koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta i koje se obračunavaju u skladu sa MSFI 15 uključuju:

- a) naknade koje se naplaćuju za servisiranje kredita ("monitoring" ili "management" fee);
- b) "commitment fee" – naknada za izdavanje kredita kada je malo verovatno da će se kreditni aranžman realizovati; i
- c) naknade vezane za sindicirani kredit koje je Grupa primila za uslugu aranžera/agenta transakcije.

Saglasno MSFI 15 predviđena su dva pristupa za priznavanje prihoda od naknada i provizija: "u trenutku" i "tokom vremena". Prihodi od naknada i provizija uključuju prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja garancija, akreditiva i ostalih bankarskih usluga.

Rashodi naknada i provizija se uglavnom odnose na naknade po osnovu izvršenih transakcija i usluga i evidentiraju se u trenutku primanja usluge.

(f) Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobitci/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata, izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika, kao i efekte usklađivanja fer vrednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

(g) Neto dobitci/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobitci/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

(h) Neto dobitci/gubici po osnovu zaštite od rizika

Neto dobitci/gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke/gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika kao i promene fer vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti kao stavki koje se štite, a gde se promena fer vrednosti može pripisati riziku koji je predmet zaštite.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(f) Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti**

Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava po amortizovanoj vrednosti.

(g) Poreski rashod

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru ostalog rezultata.

(i) Tekući porez na dobit

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu oporezive dobiti za obračunski period, primenom poreskih stopa koje važe ili će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodnih godina. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srbije. Propisana poreska stopa za 2020. godinu iznosi 15%. Poreska osnovica predstavlja poslovni rezultat pre oporezivanja iskazan u bilansu uspeha korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica izmenjen je krajem 2020. godine. Većina odredbi se primenjuje na poreski period 2021. godine. u pogledu oporezivanja digitalne imovine, što u ovom trenutku ne utiče na poresku osnovicu Grupe.

Izuzetno, odredbe koje se odnose na priznavanje rashoda po osnovu otpisa potraživanja po stambenim kreditima indeksiranim u CHF primenjuju se na utvrđivanje, obračunavanje i plaćanje poreske obaveze počev od 2020. godine. Naime, Grupi se priznaje pravo na poreski kredit u iznosu od 2% preostalog duga utvrđenog u skladu sa članom 4. stav 2. Zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF („Službeni glasnik RS“, broj 31/19).

Poreski kredit Grupa koristi u dva uzastopna poreska perioda, i to u iznosu od 50% tako obračunatog poreskog kredita počevši od 2020. godine.

(ii) Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima. Prilikom odmeravanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku ukidanja privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na datum izveštavanja.

Na osnovu njihovih budućih poreskih posledica, privremene razlike mogu da budu:

- oporezive privremene razlike, koje će za posledicu imati oporezive iznose pri određivanju oporezive dobiti (poreskog gubitka) u budućim periodima kada knjigovodstveni iznos sredstva bude nadoknađen ili obaveza izmirena u skladu sa odgovarajućim poreskim režimom, ili
- odbitne privremene razlike koje će za posledicu imati iznose koji će moći da se odbiju pri određivanju oporezive dobiti (poreskog gubitka) budućeg perioda u kojem će knjigovodstveni iznos sredstva biti nadoknađen ili obaveza izmirena u skladu sa odgovarajućim poreskim režimom.

(iii) Ostali porezi i doprinosi

U skladu sa važećom regulativom u Republici Srbiji, Grupa plaća različite poreze, doprinose i javne dažbine kao što su: porez na imovinu, doprinosi na zarade na teret poslodavca i druge javne dažbine. Ovi rashodi uključeni su u poziciju "Ostali rashodi" u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze***(i) Priznavanje i početno vrednovanje*

Grupa vrši početno priznavanje finansijskih sredstava i obaveza na datum poravnanja.

Finansijsko sredstvo ili obaveza se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju ili izdavanju, osim za finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha, u čije se početno vrednovanje ne uključuju ovi troškovi.

*(ii) Klasifikacija i naknadno vrednovanje***Finansijska sredstva**

Grupa klasifikuje finansijska sredstva prilikom inicijalnog priznavanja u sledeće kategorije sredstava:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti,
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Zahtevi u pogledu klasifikacije dužničkih i vlasničkih instrumenata su opisani u nastavku:

Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji ispunjavaju definiciju finansijske obaveze iz perspektive izdavaoca, kao što su krediti, hartije od vrednosti i druga slična potraživanja.

Klasifikacija i vrednovanje dužničkih instrumenata zavise od dva osnovna kriterijuma:

- 1) poslovnog modela na osnovu kojeg Grupa upravlja finansijskim sredstvom i
- 2) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva (tzv. SPPI kriterijum)

Poslovni model

Poslovni model odražava način na koji Grupa upravlja svojim finansijskim sredstvima sa ciljem prikupljanja novčanih tokova. To podrazumeva procenu da li je cilj Grupe da prikuplja novčane tokove po osnovu držanja finansijskog sredstva ili je cilj prikupiti novčana sredstva kako po osnovu držanja tako i po osnovu prodaje finansijskog sredstva. Ukoliko nijedno od navedenog nije primenjivo (npr. finansijsko sredstvo je namenjeno trgovanju) finansijsko sredstvo se drži u okviru "ostalog" poslovnog modela i klasifikuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Procena poslovnog modela vrši se na nivou grupe finansijskih sredstava kao što je nivo portfolija ili podportfolija pri čemu se uzimaju u obzir sve relevantne i objektivne informacije kao što su prodaje sredstava koje su realizovane u prošlosti, namere rukovodstva u pogledu budućih prodaja, upravljanje rizicima, vrednovanje performansi sredstva i njihovo izveštavanje rukovodstvu i drugo. Procena poslovnog modela se zasniva na realnim budućim očekivanjima. Reklasifikacija finansijskog sredstva se vrši ukoliko se promeni poslovni model na osnovu kojeg se upravlja tim sredstvom. Grupa ne očekuje česte promene poslovnih modela.

SPPI kriterijum

Ukoliko je poslovni model držanje radi prikupljanja novčanih tokova ili držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaja, Grupa procenjuje da li ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate ("SPPI test"). Za svrhu ove procene, "glavnica" se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva na dan inicijalnog priznavanja. "Kamata" se definiše kao nadoknada za vremensku vrednost novca, prihvaćeni nivo kreditnog rizika dužnika, ostale osnovne rizike kreditiranja uključujući i odgovarajuću maržu. Ukoliko ugovoreni uslovi finansijskog sredstva uključuju izloženost rizicima koji nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se klasifikuje i vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)****(ii) Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)****Finansijska sredstva (nastavak)****Dužnički instrumenti (nastavak)**

Na osnovu prethodno navedenih kriterijuma dužnički instrumenti se klasifikuju u sledeće kategorije sredstava:

1) Finansijsko sredstvo po amortizovanoj vrednosti

Finansijsko sredstvo koje se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja novčanih tokova i čiji ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate, a nije neopozivo označeno da se vodi po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrednuje se po amortizovanoj vrednosti. Amortizovana vrednost ovih finansijskih sredstava se naknadno koriguje za utvrđena smanjenja vrednosti odnosno procenjeno obezvređenje kao što je objašnjeno u napomeni 3(k)(viii). Prihodi od kamate po osnovu ovih finansijskih sredstava priznaju se po metodu efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

2) Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz ostali rezultat

Finansijsko sredstvo koje se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha i držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja novčanih tokova i prodaja i čiji ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate, a nije neopozivo označeno da se vodi po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrednuje se po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju ovih sredstava se evidentiraju u okviru ostalog rezultata. Kao i kod finansijskih sredstava po amortizovanoj vrednosti, utvrđena smanjenja vrednosti ovih sredstava odnosno obezvređenje, prihodi od kamate kao i dobiti/gubici po osnovu promene kursa valuta priznaju se u bilansu uspeha. Prilikom prestanka priznavanja, kumulirani dobiti i gubici prethodno priznati u okviru ostalog rezultata, reklasifikuju se i iskazuju u okviru pozicije "Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih sredstava po fer vrednosti" u bilansu uspeha. Prihodi od kamate po osnovu ovih finansijskih sredstava priznaju se po metodu efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

3) Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Finansijsko sredstvo koje ne zadovoljava kriterijume za klasifikaciju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat meri se po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Pored toga, u ovu grupu finansijskih sredstava se klasifikuju:

- finansijska sredstva kojima se trguje ukoliko su kupljeni za svrhu trgovanja u bliskoj budućnosti ili su prilikom inicijalnog priznavanja deo portfolija finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja sa ciljem ostvarivanja kratkoročnog profita;
- finansijska sredstva koju Grupa prilikom inicijalnog priznavanja označava da se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha nezavisno od poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova sa ciljem da se eliminiše ili znatno umanjí tzv. "računovodstvena neusklađenost".

Efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju ovih sredstava se evidentiraju kroz bilans uspeha u okviru pozicije "Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata". Prihodi od kamate po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)***(ii) Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)***Finansijska sredstva (nastavak)***Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)*

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat izuzev u slučajevima kada se njima trguje što podrazumeva da se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Takva klasifikacija se vrši za svaki instrument kapitala pojedinačno. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Grupa u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekte promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestanka priznavanja. Odredbe MSFI 9 u pogledu obezvređenja finansijskih sredstava se odnose samo na dužničke instrumente. Za instrumente kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata. Dividende se priznaju u poziciji "Ostali poslovni prihodi" u okviru bilansa uspeha kada je pravo Grupe na dividendu ustanovljeno.

Efekte promene fer vrednosti instrumenata kapitala po fer vrednosti kroz bilans uspeha se evidentiraju u okviru pozicije "Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" u bilansu uspeha.

Finansijske obaveze

Grupa klasifikuje finansijske obaveze, izuzev preuzetih neopozivih obaveza po osnovu nepovučenih kredita i plasmana i finansijskih garancija, kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha (videti napomenu 3(v)).

Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključuju derivate, finansijske obaveze koje su namenjene trgovanju (npr. kratke pozicije u knjizi trgovanja) i druge finansijske obaveze koje su označene po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom inicijalnog priznavanja. Međutim, vezano za odmeravanje finansijskih obaveza inicijalno označenih po fer vrednosti kroz bilans uspeha, MSFI 9 zahteva da iznos promene u fer vrednosti finansijske obaveze koja nastane usled promena kreditnog rizika bude prikazan u ostalom rezultatu, osim ako bi prezentacija efekta promene kreditnog rizika obaveze prouzrokovala ili uvećala računovodstvenu neusaglašenost u bilansu uspeha. Promene fer vrednosti obaveze koje nastaju usled kreditnog rizika naknadno se ne reklasifikuju u bilansu uspeha.

*(iii) Prestanak priznavanja***Finansijska sredstva**

Grupa prestaje da priznaje finansijsko sredstvo:

- kada su ugovorena prava na tokove gotovine datog finansijskog sredstva istekla;
- kada Grupa prenese finansijsko sredstvo transakcijom u kojoj se na kupca prenose suštinski svi rizici i koristi vlasništva nad sredstvom ili u kojoj ni ne prenosi ni ne zadržava rizike i koristi proizašle iz vlasništva ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom;
- kada su značajno modifikovani ugovorni uslovi finansijskog sredstva (videti napomenu 3(k)(iv)).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)****(iii) Prestanak priznavanja (nastavak)****Finansijska sredstva (nastavak)**

Po prestanku priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva (ili knjigovodstvene vrednosti alocirane na deo sredstva koji je prenet) i zbira (i) primljene naknade (uključujući novo pribavljeno sredstvo umanjeno za eventualnu novo preuzetu obavezu) i (ii) eventualnih kumulativnih dobitaka ili gubitka koji su prethodno bili priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata, priznaje se u bilansu uspeha.

Grupa obavlja transakcije kojima vrši prenos sredstava priznatih u bilansu stanja, gde zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi ili njihov deo od prenesenih sredstava. Ako Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primer, repo transakcije.

Kada se sredstva prodaju trećim licima sa istovremenim svopom ukupne stope prinosa na prenetu sredstva, transakcija se računovodstveno obuhvata kao osigurana finansijska transakcija slično repo transakcijama s obzirom da Banka zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad takvim sredstvom.

Kod transakcija u kojima Grupa, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom, a zadržava kontrolu nad sredstvom, Grupa nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promenama u vrednosti prenesenog sredstva.

Finansijske obaveze

Grupa prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada je ugovorna obaveza izmirena, ukinuta ili istekla.

(iv) Modifikacija***Prestanak priznavanja usled značajne modifikacije ugovornih uslova***

U slučajevima promene ugovornih uslova, Grupa procenjuje da li su novčani tokovi značajno modifikovani. Ukoliko su novčani tokovi finansijskog sredstva/obaveze značajno modifikovani u odnosu na originalno ugovorene dolazi do prestanka njihovog priznavanja i priznavanja novog finansijskog sredstva/obaveze po fer vrednosti uvećane za eventualne transakcione troškove. Eventualne razlike između knjigovodstvene vrednosti postojećeg i fer vrednosti novog finansijskog sredstva/obaveze se priznaju u bilansu uspeha u okviru pozicija "Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti" i "Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti".

Grupa pod značajnom modifikacijom novčanih tokova podrazumeva: izmene ugovora usled komercijalnih razloga koje su u skladu sa tržišnim uslovima, izmena valute ili dužnika, kao i promene kojima se uvode ugovorene odredbe koje dovode do neispunjenja SPPI kriterijuma. Saglasno MSFI 9, novo finansijsko sredstvo je klasifikovano u Nivo 1 za potrebe merenja očekivanog kreditnog gubitka (u daljem tekstu: ECL), izuzev ukoliko se ne radi o sredstvu koje predstavlja POCl.

Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja

Izmene ugovora usled finansijskih teškoća dužnika ne smatraju se nužno značajnom modifikacijom koja dovodi do prestanka priznavanja finansijskog sredstva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)****(iv) Modifikacija (nastavak)***Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja (nastavak)*

Saglasno MSFI 9, Grupa utvrđuje novu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva i priznaje prihod ili rashod po osnovu modifikacije u bilansu uspeha (pozicija "Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha"). Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se utvrđuje kao sadašnja vrednost modifikovanih novčanih tokova diskontovanih originalnom efektivnom kamatnom stopom. Eventualno nastali transakcioni troškovi koriguju knjigovodstvenu vrednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom trajanja ugovora.

Prema tumačenju ESMA (The European Securities and Markets Authority) datom u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma smatraju se modifikacijom koja ne dovodi nužno do prestanka priznavanja plasmana. Saglasno tome je Grupa obračunala gubitak po osnovu modifikacije za period odlaganja plaćanja (napomene 2 (d) i 13).

(v) Netiranje

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju, a neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kada Grupa ima zakonsko pravo da netira priznate iznose i kada ima nameru da izmiri obaveze na neto osnovi ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju po neto principu samo u slučajevima kada je to dozvoljeno prema MSFI ili za prihode i rashode koji nastaju po osnovu grupe sličnih transakcija, kao što su transakcije koje Grupa ima po osnovu trgovanja.

(vi) Merenje po amortizovanoj vrednosti

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kojem se sredstva ili obaveze naknadno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju primenom metode efektivne kamatne stope na razliku između početno priznate vrednosti i vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjenu za obezvređenje.

(vii) Merenje po fer vrednosti

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Kada god je moguće, Grupa meri fer vrednost upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije pod tržišnim uslovima.

U slučaju da tržište za finansijske instrumente nije aktivno, Grupa određuje fer vrednost upotrebom metodologije procene. Metodologije procene uključuju transakcije po tržišnim uslovima između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na postojeću fer vrednost ostalih instrumenata koji su suštinski isti, analizu diskontovanih tokova gotovine i druge alternativne metode. Odabrana metodologija procene maksimalno koristi tržišne podatke, zasniva se u najmanjoj mogućoj meri na procenama koje su specifične za Grupu, a uključuje sve faktore koje učesnici na tržištu smatraju značajnim za definisanje cene, i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)****(vii) Merenje po fer vrednosti (nastavak)**

Ulazni podaci za metode procene razumno odražavaju tržišna očekivanja i faktore rizika prinosa koji su sadržani u finansijskom instrumentu. Grupa podešava metode procene i testira njihovu ispravnost upotrebom cena iz utvrdivih postojećih transakcija na tržištu za iste instrumente, na osnovu drugih dostupnih utvrdivih tržišnih podataka.

Sredstva i duge pozicije se mere po ponuđenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije se mere po traženoj ceni. Kada Grupa ima poziciju sa netiranjem rizika, srednje tržišne cene se koriste za merenje netiranja rizičnih pozicija, dok se usklađivanja po ponuđenoj ili traženoj ceni primenjuje samo na neto otvorene pozicije. Fer vrednost odražava kreditni rizik instrumenta i uključuje korekcije koje odražavaju kreditni rizik Grupe i druge ugovorne strane, gde je to relevantno. Procene fer vrednosti zasnovane na modelima procene se koriguju za sve ostale faktore, kao što su rizik likvidnosti ili modeli neizvesnosti, u meri u kojoj Grupa smatra da treća lica učesnici na tržištu mogu da ih uzmu u obzir prilikom određivanja cene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je cena ostvarena u transakciji, tj. fer vrednost nadoknade koja je data ili primljena. Međutim, ako je fer vrednost datog instrumenta dokazana poređenjem sa drugim utvrdivim postojećim transakcijama na tržištu za iste instrumente (tj. bez modifikovanja ili preformulisanja) ili je zasnovana na metodi procene čije promenljive uključuju samo podatke koji su utvrđeni na tržištu, u tom slučaju se razlika priznaje u bilansu uspeha prilikom početnog priznavanja instrumenta. U suprotnom, razlika se ne priznaje odmah u bilansu uspeha, već tokom trajanja instrumenta na odgovarajućoj osnovi, ili kada se instrument otkupi, prenese ili proda ili kada fer vrednost postane utvrđiva.

(viii) Identifikacija i merenje obezvređenja

Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu. Drugim rečima, Grupa preračunava rezervisanja za kreditne gubitke za sve kreditne izloženosti osim onih koje se već vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (uključujući i neproblematicnu i problematicnu finansijsku aktivu).

Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izveštajni datum u cilju da reflektuju promenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta. Ovakav pristup rezultira u ranijem prepoznavanju kreditnih gubitaka tako što je neophodno da se preračunaju dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici za sve kreditne izloženosti (tzv. Nivo 1). Preračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek je neophodno sprovesti za sve kreditne izloženosti kod kojih je zabeleženo značajno pogoršanje kreditnog rizika (tzv. Nivo 2).

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Grupa koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno Grupa ne razmatra samo istorijske informacije prilagođene da odražavaju efekte sadašnjih uslova i informacija koje pružaju objektivne dokaze da su finansijska sredstva umanjena za nastale gubitke, već se razmatraju i razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanoj očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9

Grupa obračunava dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

(viii) Identifikacija i merenje obezvređenja (nastavak)

Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja (izuzev POCl) i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivni dokaz obezvređenja na izveštajni datum.

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu. Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u Nivou 1 obračunavaju se dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici.

Za finansijske instrumente u Nivou 2 obračunavaju se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Za finansijske instrumente u Nivou 3 obračunavaju se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na izloženosti koje su u okviru modela očekivanog gubitka. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike.

Četiri dodatna kvalitativna kriterijuma koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti (tj. forbearance klasifikacija) – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih 9 meseci (počev od datuma klasifikacije u taj status). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1;
- 30 dana kašnjenja – kada transakcija dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su klasifikovane na watch-listu 2 se klasifikuju u Nivo 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su dodeljene u nadležnosti odeljenja koje se bave restrukturiranim izloženostima se automatski klasifikuju u Nivo 2.

Watch-list 2 se odnosi na klijente sa većim rizikom ukazujući na strukturne/strateške probleme, loše poslovanje kao i probleme sa profitabilnošću. Status na watch-list 2 ne može se dodeliti finansijskom instrumentu u momentu njegovog nastanka, već se dodeljuje u slučaju pogoršanja kreditnog rizika u poređenju sa inicijalnim.

U postupku obezvređenja, Grupa posebno tretira kupovinu već obezvređene aktive tzv. problematičnog ili NPL portfolija odnosno odobravanje novih plasmana klijentima koji su već obezvređeni u portfoliju odnosno koji su već u NPL statusu. Ovakva aktiva je u skladu sa standardom definisana kao tzv. POCl (Purchased and/or originated impaired credit assets) i ona se posebno vrednuje kroz kumulativnu promenu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta nakon inicijalnog priznavanja. Pozitivna promena u očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog veka instrumenta se priznaje kao dobitak zbog umanjenja vrednosti instrumenta, ako je očekivani kreditni gubitak manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procenjene novčane tokove prilikom inicijalnog priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(ix) *Otpisi*

Kada utvrdi da su određena finansijska sredstva nenaplativa, Grupa ih otpisuje. Otpis finansijskog sredstva predstavlja prestanak priznavanja sredstva u bilansu, pri čemu se razlikuje otpis finansijskog sredstva bez otpusta duga ili računovodstveni otpis i otpis finansijskog sredstva sa otpustom duga.

Otpis finansijskog sredstva bez otpusta duga ili računovodstveni otpis vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da sredstvo neće biti naplaćeno, ali se Grupa ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu sredstva, osim dela zakonske zatezne kamate na čije obračunavanje bi Grupa imala pravo i nakon sprovedenog otpisa bez otpusta duga, ali sa čijim obračunavanjem Grupa odlučuje da prestane nakon sprovedenja navedenog otpisa. U tim slučajevima Grupa procenjuje da je ekonomski opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom finansijskog sredstva (sem gore pomenute kamate čiji obračun i evidentiranje se obustavlja). Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis Grupa sprovodi na osnovu odluka nadležnih organa i/ili odluka NBS za finansijska sredstva niskog stepena naplativosti koji su u potpunosti obezvređeni (100% ispravljeni). S obzirom da se Grupa ne odriče prava na naplatu finansijskog sredstva, otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis predstavlja prestanak priznavanja finansijskog sredstva u bilansu uz istovremeno vođenje evidencije na vanbilansu. U momentu kada Grupa proceni da ne postoji opravdanost za preduzimanje daljih aktivnosti u vezi sa naplatom finansijskog sredstva (okončan stečaj, likvidacija, sudsko rešenje i drugo) donosi se odluka nadležnih organa za isknjižavanje istog iz vanbilansne evidencije.

Otpis finansijskog sredstva sa otpustom duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da sredstvo nije naplativo i da ekonomski nije opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom istog. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem finansijskog sredstva u bilansu bez bilo kakvog daljeg evidentiranja.

U slučaju naplate otpisanih finansijskih sredstava prihod se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije "Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha".

(l) *Gotovina i sredstva kod centralne banke*

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, žiro račun Banke, ostala novčana sredstva i obaveznu rezervu kod centralne banke u stranoj valuti. Gotovina i sredstva kod centralne banke su iskazani po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

Za potrebe sastavljanja izveštaja o tokovima gotovine, pod gotovinom se smatraju i sredstva na računima kod stranih banaka, dok se sredstva obavezne rezerve kod centralne banke u stranoj valuti ne uključuju.

(m) *Potraživanja i obaveze po osnovu derivata*

Derivati su izvedeni finansijski instrumenti ili drugi ugovori koji poseduju tri osnovne karakteristike: njihova vrednost se menja zavisno od promena neke bazične – osnovne vrednosti, ne zahtevaju nikakvo početno neto ulaganje ili se zahteva relativno malo neto ulaganje i izmiruju se na datum u budućnosti. Derivati obuhvataju forvard transakcije, valutne svopove, kamatne svopove kao i kamatne opcije. U bilansu stanja se prikazuju u okviru aktive ukoliko je njihova fer vrednost pozitivna, odnosno u okviru pasive ukoliko je njihova fer vrednost negativna. Inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a efekti promene fer vrednosti pri naknadnom merenju iskazuju se u bilansu uspeha, u okviru pozicije "Neto dobici/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata".

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)***(n) Derivati koji se drže radi zaštite od rizika i računovodstvo zaštite od rizika***

Derivati koji se drže radi zaštite od rizika obuhvataju sva derivativna sredstva i obaveze koji nisu klasifikovani kao sredstva ili obaveze kojima se trguje. Derivati koji se drže radi upravljanja rizicima se vrednuju po fer vrednosti i iskazuju u bilansu stanja.

Grupa je odabrala opciju da nastavi da primenjuje MRS 39 vezano za računovodstvo zaštite od rizika.

Grupa označava određene derivativne instrumente kao instrumente zaštite od rizika u kvalifikovanom hedžing odnosu. Prilikom početnog određivanja hedžinga, Grupa formalno dokumentuje odnos između instrumenta zaštite i stavke koja se štiti, što uključuje i cilj upravljanja određenim rizikom i strategiju preduzimanja zaštite kao i metod koji će primeniti u oceni efektivnosti zaštite. Grupa ocenjuje i prilikom početnog određivanja hedžinga i kontinuirano nakon toga da li se očekuje da instrument zaštite bude visoko efektivan u kompenzovanju promena u fer vrednosti ili tokovima gotovine određene stavke pod zaštitom tokom perioda za koji je hedžing naznačen i da li se ostvareni rezultati efektivnosti svakog naznačenog odnosa zaštite kreću od 80% do 125%.

(i) Hedžing fer vrednosti

Kada je derivat označen kao instrument zaštite od promene fer vrednosti priznatog sredstva ili obaveze koja bi mogla da utiče na rezultat, promene u fer vrednosti derivata se priznaju direktno u bilansu uspeha zajedno sa promenama fer vrednosti stavke koja se štiti, a koje su posledica rizika od kojeg se stavka štiti.

Ako su predmet hedžinga samo određeni rizici koji se mogu pripisati stavki hedžinga, priznate promene fer vrednosti stavke hedžinga koje nisu u vezi sa rizikom koji je predmet hedžinga se priznaju u skladu sa politikama Banke za vrednovanje finansijskih instrumenata u zavisnosti od klasifikacije instrumenata.

(o) Krediti i potraživanja

Pozicije "Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija" i "Kredit i potraživanja od komitenata" u bilansu stanja obuhvataju finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz bilans uspeha (videti napomenu 3(k)(ii)). Ukoliko su iskazani po amortizovanoj vrednosti, krediti i potraživanja se u bilansu stanja prikazuju u neto iznosu umanjenom za formiranu ispravku vrednosti (napomena 3(k)(viii)). Ispravka vrednosti se formira umanjenjem knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja kod kojih je identifikovano obezvređenje na teret rashoda da bi se njihova knjigovodstvena vrednost svela na nadoknadiivi iznos. Ako se u narednom periodu iznos gubitaka usled obezvređenja smanji, prethodno priznat gubitak usled obezvređenja se ukida korigovanjem računa ispravke vrednosti. Ukinuti iznos se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije "Neto prihodi/rashodi po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha".

(p) Hartije od vrednosti

Pozicija "Hartije od vrednosti" u bilansu stanja obuhvata dužničke hartije od vrednosti koje mogu biti klasifikovane u sve tri kategorije finansijskih sredstava zavisno od poslovnog modela i SPPI kriterijuma. U pogledu klasifikacije i vrednovanja videti napomenu 3(k)(ii).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(g) Nekretnine i oprema

(i) Priznavanje i merenje

Početno vrednovanje nekretnina i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se mogu direktno pripisati nabavci sredstva. Kupljeni softver koji je neophodan za funkcionalnost opreme za koju je namenjen kapitalizuje se kao deo te opreme.

Nakon početnog priznavanja:

- oprema se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja,
- nekretnine se vrednuju po revalorizacionom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum revalorizacije umanjenu za ispravku vrednosti i gubitke po osnovu obezvređenja.

Revalorizacija se vrši dovoljno redovno kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda. Prema grupnoj instrukciji "kancelarijska" procena od strane ovlašćenog procenitelja se sprovodi polugodišnje. Ukoliko se istom utvrdi odstupanje fer vrednosti više od 10% u odnosu na postojeću, pristupa se "punoj" proceni fer vrednosti.

Knjiženje efekata revalorizacije zavisi od toga da li je razlika između knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti na datum revalorizacije pozitivna ili negativna. Pozitivni efekti se priznaju kao povećanje revalorizacione rezerve i/ili kao prihod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva do nivoa prethodno priznatih rashoda po istom osnovu za istu nekretninu. Negativni efekti se priznaju kao smanjenje prethodno formirane revalorizacione rezerve i/ili kao rashod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva. Revalorizaciona rezerva nastala po ovom osnovu se prenosi u celosti na neraspoređeni dobitak prilikom prestanka priznavanja nekretnine. Prenošenje revalorizacione rezerve na neraspoređenu dobit vrši se i dok se sredstvo koristi po proporcionalnoj metodi. Revalorizacionu rezervu nije moguće preneti u bilans uspeha.

Kada delovi istog osnovnog sredstva imaju različit korisni vek upotrebe, računovodstveno se obuhvataju kao odvojena sredstva (glavne komponente) nekretnina i opreme. Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između priliva ostvarenih njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u neto iznosu u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

(ii) Naknadni troškovi

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomski koristi od takvih izdataka priticati u Grupu.

Troškovi zamene dela osnovnog sredstva kapitalizuju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim delom priticati u Grupu i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Troškovi redovnog servisiranja osnovnih sredstva priznaju se u bilansu uspeha u trenutku nastanka.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(g) Nekretnine i oprema (nastavak)****(iii) Amortizacija**

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec kada su ova sredstva raspoloživa za upotrebu. Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja svake stavke nekretnina i opreme pošto se na taj način najverodostojnije odražava očekivani obrazac potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u datom sredstvu. Sredstva sa pravom korišćenja se amortizuju tokom perioda trajanja lizinga ili korisnog ekonomskog veka upotrebe, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Stope amortizacije primenjene u tekućem i uporednom periodu su sledeće:

Opis	Procenjeni korisni vek (u godinama)	Minimalna godišnja stopa %
Građevinski objekti	Maksimalno 50	2 %
Nameštaj	Maksimalno 25	4 %
Elektronski sistemi	Maksimalno 15	6,67 %
Ostalo	Maksimalno 10	10 %

Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna ili revalorizovana vrednost u slučaju nekretnina.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno. Nije bilo promene u odnosu na prošlu godinu.

(r) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina obuhvata softver, licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Nematerijalna imovina se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna sredstva se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati buduće ekonomske koristi sadržane u konkretnom sredstvu na koje se odnose. Svi ostali izdaci predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

Obračun amortizacije nematerijalne imovine se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalne imovine, počev od narednog meseca u odnosu na mesec kada je ulaganje raspoloživo za upotrebu.

Procenjeni korisni vek nematerijalne imovine iznosi 5 godina, a amortizaciona stopa iznosi 20%, osim za ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(s) Investicione nekretnine**

Investicione nekretnine predstavljaju nekretnine koje se drže radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili u obe svrhe.

Početno vrednovanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po metodu fer vrednosti i ne podležu obavezi obračuna amortizacije kao ni utvrđivanju eventualnog obezvređenja. Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promene fer vrednosti investicionih nekretnina priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastao.

(t) Lizing**(i) Grupa kao korisnik lizinga**

Lizing je saglasno MSFI 16 definisan kao ugovor, ili deo ugovora, kojim se prenosi pravo korišćenja imovine u određenom vremenskom periodu u zamenu za naknadu. Sredstvo sa pravom korišćenja se priznaje ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

- ukoliko se sredstvo koje je predmet lizinga može eksplicitno ili implicitno identifikovati,
- kada se tokom lizing perioda mogu ostvariti sve suštinske ekonomske koristi od korišćenja sredstva i
- ako se može upravljati korišćenjem sredstva, odnosno odlučivati na koji način i za koje svrhe će se sredstvo koristiti tokom celog perioda lizinga.

Grupa ne primenjuje zahteve MSFI 16 na sredstva male vrednosti tj. vrednosti do EUR 5.000 u dinarskoj protivrednosti, kratkoročne zakupe (do godinu dana) i nematerijalnu imovinu. Tipični primeri sredstava male vrednosti su: štampači, aparati za vodu, pos terminali, tableti, računari, telefoni i manji kancelarijski nameštaj. Navedeni zakupi se priznaju kao rashod po proporcionalnoj metodi u bilansu uspeha.

Kada se analizom ugovora proceni da je ugovor lizing, sredstvo sa pravom korišćenja se priznaje u aktivi, a obaveza po osnovu lizinga u pasivi bilansa stanja. Sredstvo sa pravom korišćenja se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja se sastoji iz:

- vrednosti inicijalno priznate obaveze po osnovu lizinga,
- iznosa unapred plaćenih lizing obaveza i datih depozita,
- iznosa inicijalnih direktnih troškova, ukoliko ih ima,
- umanjenja za eventualne lizing podsticaje primljene od davaoca lizinga
- procenjene troškove demontaže i uklanjanja imovine kao i vraćanja imovine u prvobitno stanje.

Nakon početnog priznavanja, sredstvo se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke po osnovu obezvređenja, usklađenoj za ponovna merenja obaveza po osnovu lizinga.

Sredstva za pravom korišćenja se amortizuju proporcionalnom metodom. Obračun amortizacije kreće od prvog dana narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je sredstvo raspoloživo za korišćenje.

Obaveza po osnovu lizinga se inicijalno vrednuje po sadašnjoj neto vrednosti svih budućih lizing plaćanja po osnovu lizinga (bez poreza na dodatu vrednost), diskontovanih po kamatnoj stopi implicitnoj za lizing, a u nedostatku iste, po inkrementalnoj stopi zaduživanja. Inkrementalna stopa zaduživanja se određuje na bazi troškova finansiranja obaveze sličnog trajanja i sličnog obezbeđenja kao one koja je predviđena lizing ugovorom.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(t) Lizing (nastavak)****(i) Grupa kao korisnik lizinga (nastavak)**

Buduća lizing plaćanja koja se nakon diskontovanja uključuju u vrednost lizing obaveze obuhvataju:

- fiksna plaćanja umanjena za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom,
- varijabilna lizing plaćanja, odnosno plaćanja koja zavise od indeksa ili stope,
- plaćanja u skladu sa klauzulom o garanciji rezidualne vrednosti predmeta zakupa,
- cenu koštanja opcije otkupa, ukoliko je razumno sigurno da će se opcija koristiti,
- kazne za raskid ugovora, ukoliko je razumno verovatno da će iskoristiti opcija raskida.

Nakon početnog priznavanja, obaveza po osnovu lizinga se umanjuje za izvršena plaćanja lizing obaveze, povećava za pripisanu kamatu i usklađuje po osnovu:

- promene u budućim lizing plaćanjima, koje nastaju kao rezultat promene stope ili indeksa koji je korišćen za utvrđivanje inicijalne lizing obaveze,
- promene u proceni korišćenja opcije za kupovinu predmetne imovine,
- promene iznosa za koji se očekuje da će se platiti prema garanciji rezidualne vrednosti,
- promene lizing perioda.

Usklađivanje vrednosti obaveze po osnovu lizinga zahtevaju i usklađivanje sredstva sa pravom korišćenja. Po osnovu lizinga, Banka priznaje troškove amortizacije i rashod kamate u bilansu uspeha.

(ii) Grupa kao davalac lizinga

Kada se Grupa pojavljuje u ulozi davaoca lizinga, vrši se procena da li se radi o finansijskom ili operativnom lizingu. Ukoliko Grupa proceni da se ugovorom prenose svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva, lizing se klasifikuje kao finansijski. U suprotnom, radi se o operativnom lizingu. MSFI 16 ne donosi suštinske promene vezano za računovodstveni tretman lizinga kod davaoca lizinga u odnosu na MRS 17.

(u) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje nagoveštaji koji ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva. Nematerijalna ulaganja sa neograničenim korisnim vekom upotrebe se analiziraju u cilju utvrđenja eventualnog obezvređenja jednom godišnje. Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu i nadoknadiivog iznosa tog sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu.

Nadoknadiiva vrednost sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu je vrednost u upotrebi ili fer vrednost umanjena za troškove prodaje, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrednosti primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i rizike specifične za to sredstvo ili jedinicu koja generiše gotovinu.

Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva i nadoknadiivog iznosa tog sredstva i priznaje se u bilansu uspeha. Gubici po osnovu obezvređenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknadiive vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za ispravku vrednosti, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvređenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(v) *Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze*

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja Banke.

Grupa klasifikuje instrumente kapitala kao obaveze ili vlasničke instrumente u skladu sa suštinom ugovornih odredbi konkretnog instrumenta. Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati, dok se nakon početnog priznavanja, vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metode efektivne kamatne stope.

(w) *Rezervisanja*

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i za čije izmirenje je neophodan odliv resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za Grupu. Rezervisanje se utvrđuje diskontovanjem očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, po potrebi, rizika specifičnih za datu obavezu. Grupa ne vrši diskontovanje očekivanih budućih novčanih odliva za koje se, prema najboljim procenama, očekuje da će nastati u kratkom roku.

(x) *Finansijske garancije*

Finansijske garancije predstavljaju ugovore po kojima je Grupa u obavezi da izvrši naznačeno plaćanje u vidu isplate držaocu za gubitak koji je pretrpeo zato što naznačeni dužnik nije izvršio blagovremeno plaćanje odnosno činjenje u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po osnovu finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrednosti i početna fer vrednost se amortizuje u toku trajanja finansijske garancije, u skladu sa uslovima ugovora. Obaveza po osnovu finansijske garancije se naknadno evidentira po amortizovanoj vrednosti ili po sadašnjoj vrednosti najbolje procene svih budućih plaćanja (kada je plaćanje po garanciji verovatno), u zavisnosti od toga koji je iznos veći. Finansijske garancije su prikazane u okviru potencijalnih obaveza.

(y) *Naknade zaposlenima*

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je u obavezi da plaća obaveze državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjize na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Grupa je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, iskazana na dan 31. decembra 2020. godine predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmeravanjem uz korišćenje pretpostavki. Za utvrđivanje rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju korišćene su statističke tablice smrtnosti, stope fluktuacije i invalidnosti, a takođe i tablice iščezavanja sastavljene od strane aktuara, kao i projektovana godišnja stopa rasta zarada od 6% i godišnja diskontna stopa od 4%. Pored toga, Grupa je u 2020. godini izvršila ukalkulisavanje troškova za neiskorišćene dane godišnjeg odmora.

Obaveze po osnovu kratkoročnog nagrađivanja zaposlenih iskazuju se na nediskontovanoj osnovi, a priznaju se kao trošak u trenutku pružanja usluge. Dugoročna primanja obuhvataju isplate po osnovu dugoročnih šema nagrađivanja zaposlenih koji su uključeni u navedene šeme nagrađivanja na osnovu kriterijuma doprinosa dugoročnoj i rastućoj profitabilnosti Banke. Obaveze za dugoročno nagrađivanje priznaju se korišćenjem odgovarajuće diskontne stope.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA**(a) Uvod i pregled**

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena sledećim osnovnim vrstama rizika:

- Kreditni rizik,
- Tržišni rizik,
- Operativni rizik,
- Rizik likvidnosti,
- Rizik usklađenosti poslovanja,
- Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma,
- Strateški rizik,
- Poslovni rizik,
- Reputacioni rizik,
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi,
- Rizik informacionog sistema,
- Rizik modela

Okvir za upravljanje rizicima

Najbitniju ulogu u sistemu upravljanja rizicima kao delu sistema unutrašnjih kontrola ima Upravni odbor Banke, koji je odgovoran za njegovo uspostavljanje, kao i nadzor nad tim sistemom. Upravni odbor utvrđuje strategiju i politike za upravljanje ključnim vrstama rizika kojima je Grupa i Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, Upravni odbor daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% kapitala Banke. Odbor za reviziju pomaže Upravnom odboru u vršenju svoje funkcije razmatranjem najbitnijih internih akata Banke pre usvajanja od strane Upravnog odbora. Izvršni odbor sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika i obezbeđivanjem njihove primene. Odnos matičnog i zavisnih pravnih lica je strogo definisan u skladu sa regulatornim odredbama kojim se pokrivaju oblasti transakcija sa povezanim licima i uzimajući u obzir zakonske kreditne limite propisane od strane Narodne banke Srbije. Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahteve, donosi odluke o kreditnim zahtevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova.

Internom organizacijom Grupe obezbeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Banka ima posebnu organizacionu jedinicu u čijem je delokrugu upravljanje rizicima – Sektor za upravljanje rizicima. Važno je napomenuti da je funkcija upravljanja rizikom integrisana gde je UniCredit Leasing d.o.o. poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u Banci, a u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu. Linije izveštavanja i odgovornost relevantnih organizacionih jedinica je uspostavljena tako da direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je isključivo zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

Direkcija interne revizije

Direkcija interne revizije obavlja svoje aktivnosti na bazi godišnjeg plana i strateškog petogodišnjeg plana odobrenog od strane Upravnog odbora. Učestalost vršenja interne revizije (učestalost ili dužina revizije) određenog poslovnog segmenta može da varira od jedne do pet godina i direktno zavisi od nivoa procenjenog rizika. Direkcija interne revizije redovno prati implementaciju preporuka (akcionih planova) u izveštajima interne revizije i izveštajima Izvršnom odboru, Odboru za reviziju i Upravnom odboru, kao i sva potencijalna kašnjenja u implementaciji mera.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi ili potencijalnog smanjenja kreditnog kvaliteta klijenta.

Kreditni proces u Grupi zasnovan je na striktnoj podeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika za koje je zadužena prodajna funkcija i aktivnosti upravljanja rizicima. Prodajnu funkciju predstavljaju sektori koji su zaduženi za uspostavljanje i vođenje odnosa sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti odgovarajućih direkcija u okviru Sektora za upravljanje rizicima koje se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom. Shodno principu „četvoro očiju“ predlog za odobrenje kreditnog zahteva podnosi prodajna funkcija (prvi glas), a za odobrenje ili davanje kreditne preporuke nadležna je funkcija upravljanja rizikom (drugi glas). Izuzetak mogu biti određeni standardizovani proizvodi u segmentu poslova sa stanovništvom, malim i srednjim privrednim društvima, kada se zbog velikog broja relativno malih zahteva i pojednostavljenja postupka, proces odobrenja završava u okviru prodajne funkcije uz obaveznu primenu principa „četvoro očiju“, a sve u skladu sa prethodno definisanim kriterijumima i parametrima, odobrenim od strane funkcije upravljanja rizicima.

Grupa u cilju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima u oblasti kreditiranja primenjuje sledeća interna akta: Pravilnik o upravljanju rizicima, Pravilnik o nadležnostima u kreditnim poslovima, dokumente kojima se uređuju pravila dodele kreditnog rejtinga, Poslovnik o radu kreditnog odbora, Politiku za ublažavanje kreditnog rizika, Politiku za procene vrednosti nepokretnosti, pravila za praćenje klijenata sa povišenim rizikom, Pravila za upravljanje restrukturiranim i problematičnim klijentima, Pravilnik o obračunu rezervisanja prema MRS/MSFI i druga akta. Cilj Grupe je da se definisanjem procedura i odgovornosti pojedinaca u procesu upravljanja rizicima zaštiti od negativnog uticaja, ali i optimizuje nivo preuzetih rizika.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Grupa donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategijom su obuhvaćene generalne smernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principi analize kreditne sposobnosti za svaki segment klijenata, ali i određene prema smeru razvoja pojedinih proizvoda, kao i detaljno razmatranje strategija razvoja portfolija po pojedinim privrednim granama. Na taj način Grupa obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom i opštim kvalitetom kreditnog portfolija.

Grupa takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

Ovlašćenja, odgovornosti i nadležnosti lica uključenih u sistem upravljanja rizicima Grupe definisani su Pravilnikom o nadležnostima u kreditnim poslovima. Prilikom donošenja odluka u oblasti kreditiranja, nezavisno od nivoa odlučivanja poštuju se princip tzv. „četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da za svaki zahtev postoje dve strane koje se međusobno proveravaju - ona koja predlaže i ona koja odobrava određeni plasman.

Glavni cilj u 2020. godini je bio minimiziranje potencijalnih negativnih efekata usled COVID-19 pandemije, stoga je prvenstveno došlo do modifikovanja kreditnog procesa, u smislu uvođenja restriktivnijih pravila za kreditiranje. Okosnica izmena je bila na sledećem: za sve klijente Grupe, fokus je bio na postojećim klijentima iz industrija koje su u manjoj meri pogođene negativnim efektima pandemije. Takođe, fokus je bio na klijentima sa boljim rejtingom, uvedena su restriktivnija racia zaduženosti za fizička lica, ukinut je koncept predodobrenja za mala privredna društva i preduzetnike tokom trajanja pandemije, došlo je do centralizacije odobravanja plasmana za navedene klijente, uvedena je dodatna korekcija COVID-19 haircut-a na procenjenje vrednosti nepokretnosti. U slučajevima gde je kod korporativnih klijenata primećen povećan rizik ili je očekivano povećanje rizika usled industrije u kojoj klijent posluje, kroz postojeći proces se menjala klasifikacija klijenata (transfer na watch list-u ili u Restructuring gde je bilo potrebno). Dodatno, akcenat je bio i na izmenjenim procesima i pravilima prilikom uvođenja moratorijuma i kreditiranja kroz garantnu šemu Republike Srbije, kao i na pojačanom monitoringu svih aktivnosti u kreditnom procesu.

Izveštavanje o kreditnom riziku

Grupa upravlja kreditnim rizikom, postavlja limite i kontroliše ga u svim segmentima poslovne aktivnosti i po svim relevantnim vrstama plasmana pravnim i fizičkim licima. Pravovremena identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija obezbeđeno je Sistemom izveštavanja kreditnog rizika (u daljem tekstu: RMIS). Izveštavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta, RMIS pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

RMIS mora da ispuni sledeće četiri funkcije:

1. Prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika,
2. Analiza kretanja i promena ukupnih plasmana i strukturnih karakteristika portfolija,
3. Kontinuirano praćenje kreditnog rizika,
4. Pružanje osnove za proces odlučivanja u vezi kreditnog rizika.

Praćenje, upravljanje i izveštavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki).

Parametri kreditnog rizika

Kvantifikacija kreditnog rizika vrši se merenjem očekivanog gubitka. Osnovni pokazatelji koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka su:

- izloženost Grupe u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD),
- verovatnoća neizvršavanja obaveza (PD),
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Grupa koristi interni model za procenu kreditnog rizika. Rejting modeli određuju specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting stepen povezan je sa odgovarajućim PD parametrom na osnovu master rejting skale. PD parametri kreditnog rizika za lizing određuju se na osnovu master skale koja se primenjuje za lizing kompanije u okviru UniCredit Grupe. Grupa interno procenjuje i ostale parametre kreditnog rizika, dok su parametri za Lizing definisani od strane UniCredit Grupe.

Interni model za procenu kreditnog rizika, parametri kreditnog rizika i sredstva obezbeđenja koriste se za utvrđivanje rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa MSFI, čiji se način utvrđivanja definiše posebnim internim aktima Grupe.

U cilju ispunjenja gore navedenih funkcija, RMIS koristi informacione sisteme UniCredit Grupe i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbeđuje podatak o rejtingu i danima docnje klijenata, kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta.

Limiti

Grupa upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem odgovarajućih limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom NBS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izveštava.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izveštaji

U praćenju kreditnog rizika na nivou portfolija koriste se sledeći izveštaji:

Izveštaj	Odgovoran org. deo	Periodika	Korisnik izveštaja				
			CRO Sektor	Kreditni odbor	Izvršni odbor	Odbor za reviziju	Upravni odbor
Izveštaj Sektora za upravljanje rizicima (CRO izveštaj)/ Prezentacija za upravni odbor (SB prezentacija)	Sektor za strategiju i finansije (CFO)/Direkcija za strateško upravljanje rizicima	kvartalno (ili češće)	+	-	++	++	+
Credit Risk Dashboard	Odeljenje za kontrolu kreditnog rizika	mesečno***	+	-	-	-	-
Izveštaj o kreditnom portfoliju	Sektor za upravljanje rizicima	kvartalno	+	+++	+	-	-

* izveštaj se prezentuje na razmatranje i analizu, pre finalne prezentacije na Upravnom odboru

** izveštaj se dostavlja Kreditnim odborima nakon što je predstavljen Izvršnom odboru

*** predefinisana forma izveštaja se mesečno ažurira u skladu sa dostupnošću najnovijih obračunskih podataka. Izveštaj je stavljen na raspolaganje Direktorima Sektora za upravljanje rizicima i direktorima direkcija i odeljenja u okviru CRO funkcije.

CRO izveštaj za Upravni odbor priprema se kvartalno, a po potrebi i češće, u zavisnosti od dinamike sastajanja Upravnog odbora. U izradi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima, a za koordinaciju i slanje izveštaja zadužena je Direkcija za strateško upravljanje rizicima i kontrolu. Izveštaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- pregled statusa najbitnijih aktivnosti Sektora za upravljanje rizicima,
- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija,
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke,
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti.

Credit Risk Dashboard platforma se ažurira na mesečnom nivou od strane Odeljenja za kontrolu kreditnog rizika dostavlja članu Izvršnog odbora zaduženom za Sektor za upravljanje rizicima, kao i direktorima svih direkcija u okviru tog Sektora. Podaci su dati na nivou subsegmenta (velika privredna društva, srednja privredna društva, finansiranje nekretnina, biznis klijenti i preduzetnici i fizička lica), uz komparativne podatke za prethodni mesec i kraj prethodne godine. Izveštaj između ostalog sadrži sledeće informacije:

- struktura plasmana (vrsta i valuta),
- strukturu plasmana portfolija po internim rejting kategorijama,
- strukturu portfolija prema kriterijumu statusa (ne)izvršenja obaveza klijenata,
- podatke o kvalitetu aktive na nivou podsegmenta (izloženost, NPL volumen i racio, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, racio pokrivenosti NPL-a rezervisanjima za kreditne gubitke)
- PD i LGD po segmentima,
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke po podsegmentima (povećanje i otpuštanje rezervisanja, u odnosu na početak godine i u odnosu na prethodni mesec),
- trošak rizika (Cost of Risk) po podsegmentima.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(b) Kreditni rizik (nastavak)****Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)***Izveštaji (nastavak)*

Izveštaj o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview) sastavlja se na kvartalnom nivou i prezentuje Izvršnom odboru Banke, a nakon toga se dostavlja i Kreditnim odborima Banke radi informacije. U pripremi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima u čijoj je nadležnosti upravljanje kreditnim rizikom. Između ostalog, izveštaj obuhvata sledeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, ukupno i po segmentima,
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke, distribuciju portfolija po rejtinzima itd.,
- pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti,
- status portfolija i pregled ključnih aktivnosti i rezultata prema internoj klasifikaciji portfolija (Standard, WL, Restructuring, Workout),
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz aktivnosti koje doprinose tačnosti parametra koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika: ad hoc izveštavanje i analize i ostale aktivnosti koje doprinose tačnosti parametara kreditnog rizika.

Ad-hoc izveštavanje i analize primenjuju se u slučajevima koji su rizični po Grupu, naročito kada se nivo kreditnog rizika menja drastično i naglo i kada se zahteva pravovremena reakcija. Primeri uključuju: pogoršanje interno dodeljenih rejtinga, značajna potreba za dodatnim rezervisanjem, znaci neusklađenosti u organizaciji, primenjenom sistemu ili procedurama, promena nekog od parametara kreditnog rizika i obračuna rezervisanja.

Ostale aktivnosti koje Grupa sprovodi uključuju proveru kvaliteta podataka koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i naknadne provere i eventualne korekcije budžetiranih parametara.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izloženost kreditnom riziku

Naredna tabela prikazuje maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, po vrstama finansijskih instrumenata:

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (napomena 21)		Hartije od vrednosti (napomena 24)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 25)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 26)		Ostala sredstva (napomena 30)		Vanbilansne stavke	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
U hiljadama dinara												
Pojedinačna ispravka vrednosti												
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	-	-	777.552	1.378.898	11.299	7.344	4.957	2.984
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	47.785	56.317	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani*	-	-	-	-	-	-	7.665.411	5.791.942	4.340	7.594	275.752	127.856
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	2.133.295	2.476.030	20.974	10.549	578	1.364
Bruto plasmani	-	-	-	-	-	-	10.624.043	9.703.187	36.613	25.487	281.287	132.204
Ispravka vrednosti	-	-	-	-	-	-	6.002.331	5.644.905	31.176	18.984	101.972	58.504
Knjigovodstvena vrednost	-	-	-	-	-	-	4.621.712	4.058.282	5.437	6.503	179.315	73.700
Grupna ispravka vrednosti												
Pravna lica, rejting 1-6	57.151.931	59.710.331	100.749.619	105.078.855	27.783.048	2.942.999	177.829.013	176.640.433	139.355	157.012	168.925.916	167.016.116
Pravna lica, rejting 7	-	-	-	-	-	-	9.910.494	7.855.920	795	793	4.574.415	2.780.679
Pravna lica, rejting 8	-	-	-	-	-	221	10.176.395	5.170.596	853	527	1.754.874	6.590.798
Fizička lica <90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	92.406.415	86.356.579	1.666	1.308	1.599.862	1.643.075
Bruto plasmani	57.151.931	59.710.331	100.749.619	105.078.855	27.783.048	2.943.220	290.322.317	276.023.528	142.669	159.640	176.855.067	178.030.668
Ispravka vrednosti	84	153	268.440	344.977	36.219	2.008	3.951.168	2.276.790	860	786	235.395	135.762
Knjigovodstvena vrednost	57.151.847	59.710.178	100.481.179	104.733.878	27.746.829	2.941.212	286.371.149	273.746.738	141.809	158.854	176.619.672	177.894.906
Knjigovodstvena vrednost aktive sa dodeljenim rejtingom	57.151.847	59.710.178	100.481.179	104.733.878	27.746.829	2.941.212	290.992.861	277.805.020	147.246	165.357	176.798.987	177.968.606
Knjigovodstvena vrednost aktive bez dodeljenog rejtinga	-	-	2.073.599	1.542.911	-	-	-	-	1.139.969	929.825	-	-
Ukupna knjigovodstvena vrednost	57.151.847	59.710.178	102.554.778	106.276.789	27.746.829	2.941.212	290.992.861	277.805.020	1.287.215	1.095.182	176.798.987	177.968.606

*Kategorija „Pravna lica – restrukturirani plasmani“ uključuje klijente sa internim rejtingom 8- čija ispravka vrednosti nije pojedinačna već je formirana grupno.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(b) Kreditni rizik (nastavak)****Implementacija bazelskih standarda**

U oblasti primene bazelskih standarda težište aktivnosti bilo je prvenstveno na potvrdi prediktivne moći interno razvijenih rejting modela koji su u upotrebi, kao i odgovarajućih parametara kreditnog rizika za segmente: pravnih lica, fizičkih lica, preduzetnika i malih preduzeća, kao i kalibraciji i daljem razvoju rejting modela u skladu sa preporukama funkcije interne validacije i planom aktivnosti.

Interni rejting sistem (rejting skala)

Pravila rangiranja klijenata ustanovljena su na nivou UniCredit Grupe i kao takva su jedinstvena za sve članice UniCredit Grupe. Rejting sistem Grupe je razvijen i u upotrebi je od 2004. godine na nivou grupe za klijente koji pripadaju segmentu poslovanja s privredom. Za klijente iz segmenta fizičkih lica i preduzetnika rejting sistem je razvijen interno i u upotrebi je od 2010. godine. Grupa koristi rejting modele UniCredit Grupe za multinacionalne kompanije, banke, osiguravajuće kuće i izloženosti prema državama. Master rejting skala se koristi kao jedinstveni metod dodeljivanja rejtinga kojim je osigurano da klijenti sa istim rejtingom imaju iste kreditne karakteristike i istu verovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze, delom ili u potpunosti, u periodu od 1 godine.

Master skala je podeljena na 10 rejting klasa, koje su dalje izdvojene na ukupno 26 rejting podklasa.

Interna master skala je usklađena sa bazelskim standardima što znači da je za svaku rejting podklasu vezan parametar PD, odnosno verovatnoća da klijent sa određenim karakteristikama neće moći izvršiti obaveze prema Banci i da će otići u status neizvršenja. Za prve 23 podklase verovatnoća neizvršavanja obaveza (default) se kreće od 0,02% do 20,00% i to su klijenti čiji rejting je u rasponu od 1+ do 8. Njihova verovatnoća neizvršenja definisana je skalom koja je zasnovana na statističkim analizama istorijskih podataka.

Rejtinzi od 1+ do 6-: Ovi rejtinzi se odnose na klijente koji imaju kreditni rejting u rasponu od „veoma dobar“ do „prihvatljiv“. Za klijente sa ovim rejtingom ponovna provera kreditne sposobnosti se vrši jednom godišnje.

Rejtinzi od 7+ do 7-: Pokrivaju tri podklase za transakcije sa klijentima slabog kreditnog kvaliteta. Ovi klijenti nose značajno veći rizik i moraju biti konstantno pod pojačanim nadzorom.

Rejtinzi 8+ i 8- pokrivaju klijente za koje nije određeno posebno rezervisanje, a predmet su posebnih mera restrukturiranja ili smanjenja kreditne izloženosti.

Rejting 8- odnosi se na klijente u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima.

Rejting 9 se odnosi na klijente za koje je obračunato posebno rezervisanje procenjeno na individualnoj osnovi ili kod kojih je deo potraživanja otpisan.

Rejting 10 se dodeljuje klijentima koji su u statusu likvidacije ili bankrotstva.

Rejting podgrupe 8-, 9 i 10 po definiciji se dodeljuju klijentima koji su u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima, sa obračunatim posebnim rezervisanjem.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(b) Kreditni rizik (nastavak)****Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka**

U skladu sa važećim dokumentom MSFI Obračun rezervisanja - Pravilnik, Grupa obračunava dvanaestomesečni ili ECL za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 – pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koja nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta u odnosu na inicijalno priznavanje ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 – pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali gde ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 – uključuje finansijska sredstva koja imaju objektivne dokaze o obezvređenju na izveštajni datum.

Na kraju Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu, dok Nivo 3 uključuje problematičnu finansijsku aktivu. U kalkulaciji očekivanih gubitaka za finansijske instrumente u Nivo 1 primenjuje se dvanaestomesečni obračun očekivanog gubitka, dok se za finansijske instrumente u Nivou 2 primenjuje obračun na nivou životnog veka (lifetime).

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na sve finansijske instrumente. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike.

Četiri dodatna kvalitativna kriterijuma koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti (tj. forbearance klasifikacija) – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih 9 meseci (počev od datuma klasifikacije u taj status). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1;
- 30 dana kašnjenja – kada izloženost po transakciji dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su klasifikovane na watch-listu 2 se klasifikuju u Nivo 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su dodeljene u nadležnosti odeljenja koje se bave restrukturiranim izloženostima se automatski klasifikuju u Nivo 2.

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3)

Shodno dokumentu MSFI Obračun rezervisanja - Pravilnik, ukoliko postoji objektivni dokaz obezvređenja (u daljem tekstu default status) na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, sva finansijska sredstva se klasifikuju u Nivo 3 obezvređenja. Prema članu 178 Uredbe EUR br. 575/2013 smatra se da je neizvršenje obaveza (default) nastupilo u odnosu na određenog dužnika kada su se dogodili jedan ili oba od sledeća dva događaja: 1) dužnik je u docnji dužoj od 90 dana po bilo kojoj materijalno značajnoj izloženosti ili/i 2) malo je verovatno da će dužnik platiti bar jednu od svojih kreditnih obaveza u potpunosti bez regresnih radnji koje pravno lice treba da preduzme. Za finansijske instrumente klasifikovane u Nivo 3 pravilo je da se obezvređenje zasniva na obračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek plasmana. U tom procesu Grupa posebno tretira klijente u statusu defaulta čija se izloženost smatra značajnom i takve plasmane odnosno klijente Grupa ka individualno procenjuje, na pojedinačnoj osnovi (case by case), dok za plasmane koji nisu individualno značajni tu proceni vrši na kolektivnoj osnovi.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Finansijsko sredstvo je obezvređeno, a umanjenje vrednosti se pojavilo ukoliko postoji objektivni dokaz o obezvređenju koji proizilazi iz jednog ili više događaja nastalih nakon datuma inicijalnog priznavanja sredstva, a koji imaju uticaj na procenjene buduće novčane tokove tog finansijskog sredstva. Ukoliko bilo koji takav dokaz postoji, Grupa je dužna da izvrši obračun iznosa tog obezvređenja u cilju određivanja da li treba priznati gubitak po osnovu umanjenja vrednosti. Drugim rečima, ukoliko postoji bilo kakav dokaz o obezvređenju, Grupa treba da proceni iznos koji može da se povрати za to sredstvo ili grupu sredstava i prizna gubitak po osnovu umanjenja vrednosti.

Prilikom određivanja adekvatnog iznosa rezervisanja, pravi se razlika između potrebe za obračunom posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi i posebnog rezervisanja na grupnoj osnovi za klijente grupisane u kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti, na osnovu segmenta kom klijent pripada i ukupnog iznosa izloženosti na nivou klijenta. Ukupnu izloženost klijenta čine bilansno stanje potraživanja i vanbilansno stanje potraživanja, uključujući i nepovučena sredstva po plasmanima.

Proces određivanja posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi ima za cilj da izmeri gubitak po osnovu umanjenja vrednosti na nivou klijenta. Pojedinačno rezervisanje se procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova (isključujući buduća umanjenja vrednosti koja nisu identifikovana kao nastala) diskontovanih efektivnom kamatnom stopom date finansijske aktive (npr. efektivnom kamatnom stopom definisanom prilikom zaključivanja ugovora). Drugim rečima, rezervisanje će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno. U slučaju da efektivna kamatna stopa nije dostupna, za obračun rezervisanja biće korišćena alternativna kamatna stopa koja je definisana u skladu sa internim aktima Banke. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti potraživanja, prvo se računa diskontovani novčani tok iz otplate glavnice, kamate ili bilo koji drugi novčani tok iz plasmana. Nakon toga, računa se diskontovani novčani tok iz neto ostvarive vrednosti sredstava obezbeđenja po datom plasmanu. Konačna neto sadašnja vrednost budućih novčanih tokova plasmana se poredi sa knjigovodstvenom vrednošću istog i određuje se iznos rezervisanja za gubitke po datom plasmanu koji se priznaju u bilansu uspeha.

Obračun rezervisanja za izloženosti sa umanjenjem vrednosti koje nisu klasifikovane kao individualno značajne vrši se na grupnoj osnovi grupisanjem klijenata u default statusu u homogene kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti. Prilikom definisanja homogenih kategorija, Grupa primenjuje kriterijume korišćene za segmentaciju prilikom razvoja modela za izračunavanje stope gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD modela).

Obračun rezervisanja na grupnoj osnovi u okviru Nivoa 3, vrši se za klijente u default statusu a da pri tome klijenti ne ispunjavaju uslove za individualnu procenu rezervisanja. Kalkulacija rezervisanja na grupnoj osnovi vrši se prema kalkuciji: $ECL = unsecEAD \times LGDs3 (time\ in\ default)$

Gde je:

- unsecEAD – Exposure u default-u umanjen za vrednost kolateralala
- LGDs3 (time in default) - gubitak u trenutku default-a

Ukoliko je potraživanje u potpunosti obezbeđeno kolateralom te je iz tog razloga unsecEAD jednak 0, primenjuje se kalkucija:

$ECL = EAD \times ponder\ rezervisanja\ za\ Nivo\ 1$

Ponder rezervisanja za Nivo 1 utvrđuje se na šestomesečnom nivou, preračunavanjem ove vrednosti na osnovu prosečnog nivoa rezervisanja po segmentima portfolija.

Vrednosti LGDs3 (time in default) zavise od klijentskog segmenta, godina otplate, kao i perioda u kojem je klijent proveo u default-u.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(b) Kreditni rizik (nastavak)****Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)***Uticaj COVID-19 na ECL*

Imajući u vidu složenost okolnosti izazvanih pandemijom COVID-19 koje su uticale na građane i ekonomiju, Grupa je uvela određene mere i aktivnosti u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom, što podrazumeva blagovremeno prepoznavanje potencijalnih poteškoća dužnika i preduzimanje odgovarajućih koraka. Što se tiče obračuna ECL, uticaj COVID-19 rezultirao je u ažuriranju makroekonomskih pretpostavki koje su korišćene u određivanju ECL (posebno forward looking informacije). Makroekonomske informacije i pretpostavke vezano za COVID-19 razmatrane su u ECL scenarijima na način da se prilagode PD i LGD parametri i rezultirali su povećanim nivoom ECL (odražavajući prognozu BDP, stope nezaposlenosti, kamatnih stopa i slično).

Podrška klijentima izmirenju obaveza kao deo COVID-19 paketa podrške (moratorijum definisan od strane NBS) ne rezultira nužno u značajnom pogoršanju kreditnog rizika (SICR – significant increase in credit risk) odnosno ne predstavlja trigger za automatsku migraciju iz Nivoa 1 u Nivo 2 ili automatski trigger za defaultni događaj (Nivo 2) osim ukoliko ne postoje drugi dokazi za nemogućnost izmirenja obaveza (UTP - Unlikely to Pay). Tokom moratorijuma i nakon moratorijuma Grupa nije preduzela konkretne akcije u cilju promene seta kvalitativnih i kvantitativnih SICR trigeru u Metodologiji očekivanih kreditnih gubitaka, ali se angažovala kroz sprovođenje monitoringa po pojedinačnim klijentima (sedmično i kroz vanredne analize klijenata) u cilju razumevanja trenutne i buduće finansijske pozicije najvećih klijenata. Ova monitoring aktivnost je rezultirala reklasifikacijom klijenata na Watch list 2 i u status restrukturiranih, koji rezultiraju Nivo 2 klasifikacijom sa pogoršanjem rejtinga. Bihevioralni modeli za mali biznis i fizička lica su inkorporirali promene prihoda za ove grupe klijenata koji su posledično uticali na njihov rejting i nivo klasifikacije.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Uticaj COVID-19 na ECL (nastavak)

Pregled kredita i potraživanja koji podležu moratorijumu

U hiljadama dinara		Bruto knjigovodstvena vrednost							Ispravka vrednosti							Bruto knjigovodstvena vrednost
		Neproblematični*			Problematični*				Neproblematični*			Problematični*				Povećanje problematičnih izloženosti*
			od toga: restrukturirani	od toga: sa pogoršanim nivoom kreditnog rizika od trenutka inicijalnog priznavanja (stage 2)*		od toga: restrukturirani	od toga: bez kašnjenja ili u docnji do 90 dana ali sa malom procenjenom verovatnoćom izmirenja obaveza		od toga: restrukturirani	od toga: sa pogoršanim nivoom kreditnog rizika od trenutka inicijalnog priznavanja (stage 2)*		od toga: restrukturirani	od toga: bez kašnjenja ili u docnji do 90 dana ali sa malom procenjenom verovatnoćom izmirenja obaveza*			
1	Kreditni koji su predmet moratorijuma	217.291.435	207.012.724	6.094.837	43.234.422	10.278.711	5.053.963	7.029.226	(381.930)	(345.319)	(13.957)	(69.489)	(36.611)	(25.576)	(21.456)	4.061.779
2	od toga: fizička lica	72.944.387	70.833.741	352.871	10.096.859	2.110.646	101.542	106.243	(290.873)	(281.318)	(2.498)	(44.641)	(9.555)	(921)	(814)	697.190
3	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima	24.143.290	23.860.777	87.434	1.322.410	282.513	4.768	4.862	(59.865)	(59.541)	(266)	(3.525)	(324)	(8)	(12)	38.543
4	od toga: privredna društva	134.015.071	126.117.484	5.431.790	31.376.925	7.897.587	4.952.421	6.849.635	(90.918)	(27.056)	(11.459)	(24.711)	(63.862)	(24.655)	(20.642)	3.298.498
5	od toga: mala i srednja preduzeća	58.100.916	54.333.087	691.556	15.236.975	3.767.829	1.259.283	2.767.781	(44.975)	(17.296)	(2.793)	(7.753)	(27.679)	(14.895)	(16.910)	1.894.041
6	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima	66.683.846	61.165.391	4.476.946	15.950.406	5.518.455	3.936.393	5.381.765	(45.472)	(4.920)	(8.878)	(19.079)	(40.552)	(3.137)	(4.873)	1.824.867
7	od toga: lizing	9.888.491	9.624.751	310.176	1.547.243	263.740	-	73.348	-	-	-	-	-	-	-	66.091

* Presek Krediti i potraživanja od komitenata na 31.12.2020. godine prema prikazanim kategorijama: problematični, neproblematični, restrukturirani, Nivo 2, unlikely to pay

** U kategoriji prikazano povećanje problematičnih izloženosti nakon završenog moratorijuma (presek na 31.12.2020.)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine
4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)
(d) Kreditni rizik (nastavak)
Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)
Uticaj COVID-19 na ECL (nastavak)
Pregled kredita i potraživanja koji podležu moratorijumu (nastavak)

U hiljadama dinara		Broj klijenata	Bruto knjigovodstvena vrednost							
				od toga: zakonski moratorijum	od toga: Istekao moratorijum	Preostalo dospeće u moratorijumu				
						<= 3 meseci	> 3 meseci <= 6 meseci	> 6 meseci <= 9 meseci	> 9 meseci <= 12 meseci	> 1 godine
1	Kreditima kojima je moratorijum bio ponuđen	140.215	300.946.360							
2	Kreditima koji su predmet moratorijuma (odobren moratorijum)	110.196	217.291.435	217.291.435	217.291.435	-	-	-	-	-
3	od toga: fizička lica		72.944.387	72.944.387	72.944.387	-	-	-	-	-
4	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima		24.143.290	24.143.290	24.143.290	-	-	-	-	-
5	od toga: privredna društva		134.015.071	134.015.071	134.015.071	-	-	-	-	-
6	od toga: mala i srednja preduzeća		58.100.916	58.100.916	58.100.916	-	-	-	-	-
7	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima		66.683.846	66.683.846	66.683.846	-	-	-	-	-

U hiljadama dinara		Bruto knjigovodstvena vrednost		Maksimalni iznos - predmet garancije	Bruto knjigovodstvena vrednost
			od toga: restrukturirani*	primljena državna garancija	povećanje problematičnih izloženosti**
1	Nivo odobreni krediti predmet državne garantne šeme	22.415.809	153.288	5.379.794	-
2	od toga: fizička lica	-			-
3	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima	-			-
4	od toga: privredna društva	22.415.809	153.288	5.379.794	270.163
5	od toga: mala i srednja preduzeća	20.947.828			270.163
6	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima	257.847			-

* Presek Krediti i potraživanja od komitenata na 31.12.2020. godine prema prikazanim kategorijama

** U kategoriji prikazano povećanje problematičnih izloženosti nakon novog odobrenja po osnovu garantne šeme (stanje na dan 31.12.2020.)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Naredna tabela prikazuje analizu bruto i neto problematičnih plasmana bankama i klijentima.

U hiljadama dinara	Hartije od vrednosti (napomena 24)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 25)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 26)		Ostala sredstva (napomena 30)		Vanbilansne stavke	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
31. decembar 2020.										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	777.552	167.216	11.299	891	4.957	1.128
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	47.785	15.771	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	-	-	7.665.411	3.642.771	4.340	384	275.752	177.884
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	2.133.295	795.954	20.974	4.162	578	303
Ukupno	-	-	-	-	10.624.043	4.621.712	36.613	5.437	281.287	179.315
31. decembar 2019.										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	1.378.898	262.287	7.344	741	2.984	-
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	56.317	-	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	-	-	5.791.942	2.670.121	7.594	1.760	127.856	72.987
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	2.476.030	1.125.874	10.549	4.002	1.364	713
Ukupno	-	-	-	-	9.703.187	4.058.282	25.487	6.503	132.204	73.700

Starosna struktura dospelih, a neobezvređenih plasmana na dan 31. decembra 2020. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Dospeli do 30 dana	Dospeli od 31 do 60 dana	Dospeli od 61 do 90 dana	Dospeli preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od komitenata					
Bruto vrednost	4.946.876	4.457.274	964.785	-	10.368.935
Ispravka vrednosti	(279.450)	(197.225)	(237.716)	-	(714.391)
Neto knjigovodstvena vrednost	4.667.426	4.260.049	727.069	-	9.654.544

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja

(i) Gotovina i sredstva kod centralne banke

Nivo	U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a					Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	uN1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	59.710.331	-	(2.558.400)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57.151.931
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	59.710.331	-	(2.558.400)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57.151.931

Nivo	U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a					Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	uN1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	53.405.520	6.304.811	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59.710.331
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	53.405.520	6.304.811	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59.710.331

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(ii) *Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti i po fer vrednosti kroz ostali rezultat*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2020.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	105.078.855	2.548.114	(20.963.136)	-	-	-	-	-	-	-	(592.783)	14.678.569	100.749.619
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	105.078.855	2.548.114	(20.963.136)	-	-	-	-	-	-	-	(592.783)	14.678.569	100.749.619

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2019.
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	101.011.048	12.789.172	(7.890.234)	-	-	-	-	-	-	-	(891.359)	60.228	105.078.855
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	101.011.048	12.789.172	(7.890.234)	-	-	-	-	-	-	-	(891.359)	60.228	105.078.855

(iii) *Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2019.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	2.907.274	26.196.345	(1.230.426)	4.722	-	4.722	-	-	-	-	(368.692)	243.657	27.752.880
Nivo 2	35.946	14	(1.075)	(4.704)	-	(4.704)	-	-	-	-	(14)	1	30.168
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	2.943.220	26.196.359	(1.231.501)	18	-	18	-	-	-	-	(368.706)	243.658	27.783.048

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iii) Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (nastavak)

Nivo	Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.	
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)			Izlaz (-)
Nivo 1	20.986.446	1.056.537	(602.987)	17.391	18.476	-	-	-	-	-	(19.192.350)	642.237	2.907.274
Nivo 2	51.437	185	(6.848)	(10.065)	(10.911)	-	-	-	-	-	(1)	1.238	35.946
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	21.037.883	1.056.722	(609.835)	7.326	7.565	-	-	-	-	-	(19.192.351)	643.475	2.943.220

(iv) Krediti i potraživanja od komitenata

Nivo	Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.	
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)			Izlaz (-)
Nivo 1	235.661.180	3.545.908	(22.588.682)	(2.468.523)	(18.055.358)	16.197.821	(883.538)	272.553	-	-	(49.332.007)	62.267.339	227.085.215
Nivo 2	40.362.349	139.099	(1.675.787)	(280.628)	19.616.497	(17.964.472)	-	-	(2.199.967)	267.314	(7.673.577)	32.365.445	63.236.901
Nivo 3	9.703.186	27.263	(511.976)	2.303.219	-	-	772.795	(293.438)	2.112.079	(288.219)	(2.661.921)	1.764.473	10.624.244
Ukupno	285.726.715	3.712.270	(24.776.445)	(445.932)	1.561.139	(1.766.651)	(110.743)	(20.885)	(87.888)	(20.905)	(59.667.505)	96.397.257	300.946.360

Nivo	Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.	
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)			Izlaz (-)
Nivo 1	240.941.477	12.106.409	(52.345.775)	(11.753.188)	(17.450.123)	7.932.029	(2.361.795)	126.701	-	-	(46.079.273)	92.791.530	235.661.180
Nivo 2	23.367.960	159.313	(2.465.612)	2.414.309	12.625.143	(8.950.179)	-	-	(1.508.543)	247.888	(4.646.918)	21.533.297	40.362.349
Nivo 3	9.175.011	23.908	(1.973.112)	2.454.094	-	-	1.955.461	(152.774)	1.261.926	(610.519)	(457.162)	480.447	9.703.186
Ukupno	273.484.448	12.289.630	(56.784.499)	(6.884.785)	(4.824.980)	(1.018.150)	(406.334)	(26.073)	(246.617)	(362.631)	(51.183.353)	114.805.274	285.726.715

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(v) Ostala sredstva

Nivo	Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	1.114.952	210.871	(19.348)	(6.379)	(7.931)	1.577	(34)	8			(24.553)	17.588	1.293.131
Nivo 2	-	3.489	(6.083)	8.030	12.260	(3.315)			(1.904)	989	(20.935)	30.494	14.995
Nivo 3	-	3.290	(1.575)	691			39	(24)	1.272	(595)	(13.266)	21.985	11.125
Ukupno	1.114.952	217.650	(27.006)	2.342	4.329	(1.738)	5	(16)	(632)	394	(58.754)	70.067	1.319.251

Nivo	Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	1.160.639	-	(45.687)	-	-	-	-	-			-	-	1.114.952
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.160.639	-	(45.687)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.114.952

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja

(i) Gotovina i sredstva kod centralne banke

Nivo	Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	153	-	(69)	-	-	-	-	-			-	-	84
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	153	-	(69)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(i) Gotovina i sredstva kod centralne banke (nastavak)

Nivo	U hiljadama dinara			Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a		Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)				
Nivo 1	211	-	(58)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153	
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ukupno	211	-	(58)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153	

(ii) Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti i po fer vrednosti kroz ostali rezultat

Nivo	U hiljadama dinara			Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a		Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)				
Nivo 1	344.977	203	(111.295)	-	-	-	-	-	-	-	(524)	35.079	268.440		
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ukupno	344.977	203	(111.295)	-	-	-	-	-	-	-	(524)	35.079	268.440		

Nivo	U hiljadama dinara			Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a		Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)				
Nivo 1	577.307	3.753	(234.942)	-	-	-	-	-	-	-	(1.343)	202	344.977		
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ukupno	577.307	3.753	(234.942)	-	-	-	-	-	-	-	(1.343)	202	344.977		

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iii) *Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31. decembar
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	2019.
Nivo 1	1.759	34.947	(743)	11	-	11	-	-	-	-	(319)	328	35.983
Nivo 2	249	3	-	(16)	-	(16)	-	-	-	-	-	-	236
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	2.008	34.950	(743)	(5)	-	(5)	-	-	-	-	(319)	328	36.219

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31. decembar
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	2019.
Nivo 1	16.686	626	(1.100)	75	(1)	76	-	-	-	-	(15.063)	535	1.759
Nivo 2	1.501	-	(580)	(694)	11	(705)	-	-	-	-	-	22	249
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	18.187	626	(1.680)	(619)	10	(629)	-	-	-	-	(15.063)	557	2.008

(iv) *Kredit i potraživanja od komitenata*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31. decembar
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	2020.
Nivo 1	729.342	481.366	(132.470)	230.257	(56.511)	271.716	(6.468)	21.520	-	-	(108.826)	301.861	1.501.530
Nivo 2	1.547.447	395.120	(168.203)	182.539	964.800	(635.020)	-	-	(212.305)	65.063	(158.215)	650.944	2.449.632
Nivo 3	5.644.906	481.366	(239.349)	965.804	-	-	340.485	(140.433)	886.227	(120.475)	(1.737.516)	887.126	6.002.337
Ukupno	7.921.695	1.357.852	(540.022)	1.378.600	908.289	(363.304)	334.017	(118.913)	673.922	(55.412)	(2.004.557)	1.839.931	9.953.499

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iv) *Kredit i potraživanja od komitenata*

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a		31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)			
Nivo 1	931.367	108.222	(337.031)	(68.675)	(92.103)	40.530	(19.729)	2.627			(175.360)	270.819	729.342		
Nivo 2	1.010.985	88.187	(115.744)	304.793	692.333	(278.815)			(140.573)	31.848	(172.577)	431.803	1.547.447		
Nivo 3	5.135.646	395.341	(1.119.301)	1.179.881			840.500	(49.731)	641.430	(252.318)	(226.879)	280.218	5.644.906		
Ukupno	7.077.998	591.750	(1.572.076)	1.415.999	600.230	(238.285)	820.771	(47.104)	500.857	(220.470)	(574.816)	982.840	7.921.695		

(v) *Ostala sredstva*

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a		31. decembar 2020.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)			
Nivo 1	19.770	6	(48)	7	(17)	25	(1)	-			(32)	63	19.766		
Nivo 2	-	167	(60)	(15)	30	(17)			(51)	23	(287)	273	78		
Nivo 3	-	5.943	(1.351)	523			38	(24)	1.081	(572)	(10.698)	17.775	12.192		
Ukupno	19.770	6.116	(1.459)	515	13	8	37	(24)	1.030	(549)	(11.017)	18.111	32.036		

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a		31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)			
Nivo 1	127	19.643	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.770		
Nivo 2	664	-	(664)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Nivo 3	13.955	-	(13.955)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ukupno	14.746	19.643	(14.619)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.770		

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(b) Kreditni rizik (nastavak)***Sredstva obezbeđenja – kolaterali*

Ublažavanje kreditnog rizika se vrši kroz adekvatan proces upravljanja kolateralom. Svrha uspostavljanja svih dostupnih kolaterala, adekvatno knjiženje, procena i praćenje se vrši u cilju minimizacije rizika u kojoj je to moguće. Iz tog razloga Grupa je posebno posvećena upravljanju kolateralom, u cilju održavanja prihvatljivog odnosa između prihvaćenog rizika i realne stope naplate, kontrole i ublažavanja rizika koji su vezani za kvalitet, koncentraciju ili osiguranje potraživanja, njihovu ročnost, valutu, itd. Ciljajući ka daljem unapređenju procesa i sistema koji se odnose na ublažavanje kreditnog rizika, Banka, kao matično pravno lice, uspostavila je posebnu organizacionu jedinicu čije aktivnosti uključuju procene kolaterala, proces praćenja sredstava obezbeđenja, tačno izveštavanje, upravljanje odnosima sa spoljnim saradnicima (licenciranim proceniteljima, proceniteljskim kućama, osiguravajućim kućama i supervizorima), izrada stručnih mišljenja, internih procena i celokupne pravne i ekonomske analize kolaterala, unapređenje kvaliteta podataka i statistički monitoring sredstava obezbeđenja.

Grupa koristi odgovarajuća interna akta za upravljanje instrumentima obezbeđenja. Najvažniji instrumenti obezbeđenja koje Grupa prihvata i koristi sa ciljem smanjenja kreditnog rizika su:

- finansijska sredstva obezbeđenja (gotovinski depoziti), za koje je dozvoljeno vrednovanje u punom iznosu,
- plative garancije prvoklasnih banaka i država, vrednovanje do punog iznosa,
- hipoteke nad stambenim i komercijalnim nepokretnostima, vrednovanje najviše do 70% i 60% respektivno u odnosu na procenjenu vrednost nepokretnosti,
- hartije od vrednosti izdate od strane država, centralnih banaka ili institucija sa zadovoljavajućim kreditnim rejtingom.

U slučaju kada se valuta instrumenta obezbeđenja razlikuje od valute plasmana koji je njime pokriven, materijalna vrednost instrumenta obezbeđenja se dodatno koriguje, korišćenjem faktora umanjenja koji su definisani za svaku kombinaciju valuta, a propisani su relevantnom internom regulativom kojom se definiše proces ublažavanja kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja – kolaterali (nastavak)

Procena fer vrednosti kolaterala, uzetih kao obezbeđenje po osnovu plasmana Grupe do nivoa izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembra je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama dinarsa	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		Kredit i potraživanja od komićenata		Hartije od vrednosti		Ostala sredstva		Vanbilansne stavke	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Pravna lica, rejtting 10	-	-	68.347	300.199	-	-	-	-	287	-
Nekretnine	-	-	67.432	299.303	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	915	896	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	287	-
Pravna lica, rejtting 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	5.133.006	4.268.617	-	-	-	-	70.375	42.455
Nekretnine	-	-	4.770.318	3.888.501	-	-	-	-	68.551	27.200
Keš	-	-	18.103	8.969	-	-	-	-	1.824	15.255
Garancije	-	-	155.275	105.128	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	189.310	266.019	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	238.397	243.518	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	238.397	243.518	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grupna ispravka vrednosti na osnovu procene kolaterala	588.019	588.129	116.372.023	82.242.481	-	-	-	-	23.636.670	9.608.228
Nekretnine	-	-	97.175.794	74.438.884	-	-	-	-	4.966.806	5.444.393
Keš	587.911	587.938	3.371.821	2.069.508	-	-	-	-	2.780.402	2.347.924
Garancije	108	191	11.918.508	3.674.714	-	-	-	-	15.806.387	1.654.716
Zaloge	-	-	3.884.450	2.035.667	-	-	-	-	82.774	161.195
Ostalo	-	-	21.450	23.708	-	-	-	-	301	-
Ukupno	588.019	588.129	121.811.773	87.054.815	-	-	-	-	23.707.332	9.650.683

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(c) Tržišni rizici**

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija koje nastaju usled kretanja cena na tržištu. Ovi rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti.

Uspostavljenim sistemom limita za izloženost Grupe tržišnim rizicima uspostavlja se granica ukupne apsorpcije ekonomskog kapitala kao i prihvatljivi nivo ekonomskog gubitka kako za aktivnosti koje se sprovode kroz knjigu trgovanja tako i za ukupnu poslovnu aktivnost Grupe, a u skladu sa kapacitetima za preuzimanje rizika.

Jedan od osnovnih indikatora za praćenje izloženosti Grupe tržišnom riziku tokom 2020. godine je:

- VaR (Value at Risk) - potencijalni gubitak vrednosti portfolija u toku jednog dana sa 99% intervalom pouzdanosti; VaR se izračunava na osnovu istorijskog simulacionog pristupa i prati se dnevno. Osnovni faktori rizika koji su obuhvaćeni ovom kalkulacijom su: rizik kamatne stope, kredinog spreda, devizni rizik, volatilnost i inflacija;

Pored ovih osnovnih indikatora, prilikom praćenja i upravljanja izloženosti tržišnom riziku, Grupa koristi i neke dodatne (granularne) limite koji imaju za cilj sprečavanje povećane izloženosti u pojedinačnim faktorima rizika, kao i u faktorima rizika koji nisu dovoljno uzeti u obzir prilikom VaR analize.

Najvažniji od ovih indikatora su analize senzitivnosti – BPV (Basis Point Value Sensitivity) i CPV (Credit Point Value Sensitivity).

Tokom 2020. godine, izloženost banke tržišnim rizicima bila je u okviru definisanih limita i u skladu sa kapacitetima za preuzimanje rizika.

Pregled VaR pozicije portfolija trgovanja uključuje samo pozicije knjige trgovanja Banke:

U hiljadama dinara	Na dan 31.decembar	Prosek	Maksimum	Minimum
2020.				
Devizni rizik	2.235	2.329	22.705	300
Rizik od promene kamatne stope	1.089	10.101	25.439	1.089
Rizik kreditnog raspona	11.139	22.580	35.567	8.277
Kovarijansa	(4.344)	-	-	-
Ukupno	10.119	38.896	76.361	10.119
2019.				
Devizni rizik	1.575	4.869	12.088	258
Rizik od promene kamatne stope	2.131	2.275	6.364	417
Rizik kreditnog raspona	9.804	4.926	12.532	1.635
Kovarijansa	1.911	-	-	-
Ukupno	15.421	14.247	36.926	2.628

Retroaktivno testiranje (backtesting) VaR modela se prati na mesečnom nivou i izveštava na ALCO odboru.

Ukoliko je realizovan PnL gubitak veći u odnosu na gubitak prikazan VaR modelom, on se smatra prekoračenjem ("overdraft"). Retroaktivno testiranje se odnosi na period od poslednjih 250 radnih dana u odnosu na datum posmatranja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(c) Tržišni rizici (nastavak)**

Nije bilo strateških izmena kada je u pitanju upravljanje likvidnosnim i tržišnim rizicima u odnosu na 2019. godinu. Osnovna ažuriranja u internim politikama odnose se na revidiranje postojećih procesnih uloga i aktivnosti, ažuriranje odgovarajućih limita za pokazatelje i implementaciju modelovanja depozita bez ugovorenog roka dospeća (iz ugla likvidnosti i kamatnog rizika). Tokom 2020. godine pojačan fokus bio je i na simulaciji pokazatelja usled COVID-19 krize i uvođenja moratorijuma, kao i praćenje tržišnih kretanja i intervencija na lokalnom tržištu.

Devizni rizik

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene deviznih kurseva.

Pokazatelj deviznog rizika je odnos između ukupne otvorene devizne pozicije Grupe i kapitala Grupe, obračunat u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke. Grupa je dužna da odnose između aktive i pasive održava tako da njena ukupna otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 20% njenog kapitala. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o deviznom riziku za potrebe NBS na intradnevnom (slanje izveštaja sa stanjima u 12h i 14h), dnevnom i mesečnom nivou.

Grupa je izložena efektima promena kurseva najznačajnijih valuta na finansijsku poziciju i tokove gotovine. Rukovodstvo Grupe uspostavlja limite izloženosti riziku određenih valuta i vrši stalni nadzor kako bi pozicije po različitim valutama bile u okviru uspostavljenih limita. Limiti važe za sve devizno relevantne proizvode u okviru Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu. Oni pokrivaju i pozicije u trgovanju kao i selektivne strateške devizne pozicije Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom. Sve osetljivosti koje proizilaze iz pozicija vezanih za devize su limitirane opštim VaR limitom određenim na nivou Grupe i na nivou Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu i Odeljenja za upravljanjem aktivom i pasivom.

U cilju zaštite od rizika promene deviznih kurseva Grupa zaključuje derivatne ugovore i ugovora kredite i plasmane sa valutnom klauzulom.

Upravljanje deviznim rizikom Grupe na operativnom nivou je odgovornost Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu.

	2020.	2019.
Pokazatelj deviznog rizika		
- na 31. decembar	1,00	2,09
- maksimalan za period - mesec decembar*	4,66	4,33
- minimalni za period - mesec decembar*	0,14	0,28

*Navedeni pokazatelji se posmatraju samo za Banku.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembra 2020. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	208.390	30.528.075	622.845	148.562	25.643.975	57.151.847
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	11.630.733	11.630.733
Potraživanja po osnovu derivata	-	1.399.309	-	-	48.334	1.447.643
Hartije od vrednosti	1.520.776	18.044.566	-	-	82.989.436	102.554.778
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	7.053.889	20.179.887	137.270	363.115	12.668	27.746.829
Kreditni i potraživanja od komitenata	443.021	190.570.094	122.772	-	99.856.974	290.992.861
Ostala sredstva	16.551	121.613	-	1	1.149.050	1.287.215
Ukupna aktiva	9.242.627	260.843.544	882.887	511.678	221.331.170	492.811.906
Obaveze po osnovu derivata	-	1.436.308	-	-	196.453	1.632.761
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	28.887	104.986.659	2.036	645	24.650.611	129.668.838
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	8.329.475	136.878.886	2.534.318	1.049.733	119.581.064	268.373.476
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	116.377	-	-	-	116.377
Ostale obaveze	136.135	3.589.148	8.820	14.324	8.805.774	12.554.201
Ukupna pasiva	8.494.497	247.007.378	2.545.174	1.064.702	153.233.902	412.345.653
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	(681.096)	(12.707.068)	1.665.410	744.500	10.823.831	(154.423)
Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2020. godine	67.034	1.129.098	3.123	191.476	78.921.099	80.311.830

**Napomena: sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koje su indeksirane.*

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembra 2019. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	258.122	25.768.605	126.223	127.921	33.429.307	59.710.178
Potraživanja po osnovu derivata	2.178	1.116.618	-	-	48.520	1.167.316
Hartije od vrednosti	1.825.032	12.896.540	-	-	91.555.217	106.276.789
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	134.042	2.207.460	113.229	478.568	7.913	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	487.237	203.811.340	141.546	-	73.364.897	277.805.020
Ostala sredstva	995	78.036	-	2	1.016.149	1.095.182
Ukupna aktiva	2.707.606	245.878.599	380.998	606.491	199.422.003	448.995.697
Obaveze po osnovu derivata	2.178	1.148.546	-	-	56.072	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	38.089	114.437.262	166.985	376.992	13.335.456	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	7.782.529	121.484.941	2.148.360	1.694.653	97.568.614	230.679.097
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	158.188	-	-	-	158.188
Ostale obaveze	121.237	3.638.958	71.550	16.693	1.971.885	5.820.323
Ukupna pasiva	7.944.033	240.867.895	2.386.895	2.088.338	112.932.027	366.219.188
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	5.298.010	(5.994.920)	2.005.562	1.561.639	(2.987.537)	(117.246)
Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2019. godine	61.583	(984.216)	(335)	79.792	83.502.439	82.659.263

**Napomena: sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koje su indeksirane.*

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(d) Operativni rizici**

Operativni rizik je rizik od gubitka usled grešaka, povreda, prekida, šteta koje su izazvali interni procesi, osoblje ili sistemi ili eksterni događaji. Operativni rizik se definiše kao događaj nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka, osoblja i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja: interne ili eksterne malverzacije, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta, upravljanja procesom. Strateški rizici, poslovni rizici i reputacioni rizici se razlikuju od operativnog rizika, dok je pravni rizik i rizik neusklađenosti obuhvaćen definicijom operativnog rizika.

Direkcija finansijskog i operativnog rizika nadležna je za evidentiranje, praćenje i upravljanje operativnim rizikom Grupe i direktno odgovorna članu Izvršnog odbora zaduženom za upravljanje rizicima (CRO). Osnovni zadatak Direkcije je koordinacija i saradnja sa menadžerima za operativni rizik, kao i komunikacija sa kolegama iz tima za operativni rizik u Milanu, u cilju osiguranja informacija za efikasno praćenje operativnog rizika na svim nivoima. Direkcija prati promene na posebno definisanim računima i nedeljno, na osnovu izveštaja dobijenih od menadžera za operativni rizik, izveštava članove Izvršnog odbora o svim bitnim promenama u vezi operativnog rizika. Radi efikasnog praćenja operativnog rizika u Grupi imenovani su menadžeri za operativni rizik i njihovi zamenici iz različitih organizacionih jedinica koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim štetnim događajima njihovog organizacionog dela kao i za evidenciju svih nastalih šteta u bazu podataka. Svi nastali događaji evidentiraju se u grupnoj aplikaciji ARGO.

Komitet za praćenje operativnog rizika organizuje se kvartalno u cilju unapređenja procesa upravljanja operativnim rizikom. Izvršni odbor Banke odgovoran je za donošenje odluka po pitanju operativnog rizika. U nadležnosti Direkcije je i obračun kapitalnog zahteva za operativne rizike koji se izračunava po Standardizovanom pristupu kao i izveštaji za potrebe izveštavanja lokalnog rukovodstva i Grupe.

(e) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe prouzrokovan nemogućnošću Grupe da ispuni svoje obaveze kao rezultat povlačenja postojećih izvora finansiranja i/ili nemogućnosti obezbeđivanja novih izvora finansiranja ili poteškoća u pretvaranju aktive u likvidna sredstva usled poremećaja na tržištu. Osnovni cilj ukupnog upravljanja likvidnošću Grupe je održavanje adekvatne likvidnosti i pozicije finansiranja kako bi se omogućilo Grupi da ispuni svoje obaveze plaćanja ne samo u redovnom poslovanju, već i u stresnim okolnostima.

Rizik likvidnosti sa kojim se Grupa susreće u svakodnevnom poslovanju može imati različite oblike:

- Unutar dnevna likvidnost - rizik likvidnosti u toku dana javlja se kada Grupa nije u mogućnosti da pravovremeno i na vreme ispunjava obaveze plaćanja i u normalnim i stresnim uslovima.
- Rizik kratkoročne likvidnosti se odnosi na rizik neusklađenosti između iznosa i/ ili ročnosti priliva gotovine i odliva gotovine u bliskom vremenskom periodu (do jedne godine).
- Tržišna likvidnost - rizik da se Grupa može suočiti sa značajnim gubitkom vrednosti svojih likvidnih sredstava kad god je potrebno da ih likvidira putem prodaje ili repo operacija.
- Rizik strukturalne likvidnosti definiše se kao nemogućnost prikupljanja potrebnih sredstava za održavanje adekvatnog odnosa između srednjoročnih i dugoročnih (preko jedne godine) sredstava i obaveza po razumnim cenovnim nivoima, na stabilan i održiv način, bez uticaja na dnevne operacije ili finansijsko stanje Grupe.
- Rizik nepredviđenih ili stresnih okolnosti je vezan za buduće i neočekivane obaveze koje bi mogle zahtevati od Grupe veću količinu likvidnosti u odnosu na ono što se smatra iznosom za vođenje redovnog poslovanja.
- Rizik koncentracije finansiranja nastaje kada Grupa koristi ograničeni broj izvora finansiranja, da oni postaju takvi da je povlačenje jednog ili više njih moglo izazvati probleme sa likvidnošću.
- Rizik likvidnosti u stranoj valuti (FX rizik) koji nastaje zbog trenutne i projektovane neusklađenosti likvidnosti između priliva gotovine i odliva gotovine u stranim valutama ili različitog raspoređivanja imovine i obaveza u stranim valutama u vremenskom horizontu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Grupa u okviru upravljanja rizikom likvidnosti adresira svaki od gore navedenih izvora rizika likvidnosti kroz odgovarajući sistem limita. Na godišnjem nivou, tokom procesa određivanja limita, Grupa utvrđuje materijalnu značajnost učešća zavisnih pravnih lica i u skladu sa tim se vrši izveštavanje po navedenim izvorima rizika likvidnosti. Za 2020. godinu učešće zavisnih pravnih lica nije bilo materijalno značajno. Nezavisno od kriterijuma materijalne značajnosti, određeni pokazatelj izloženosti Grupe se prate samo na konsolidovanoj osnovi.

Sistem limita koji se koristi u dnevnom upravljanju rizikom likvidnosti osigurava da Grupa održava poziciju likvidnosti i finansiranja koja je dovoljno snažna da podnese moguće efekte nepovoljnih scenarija u kojima se gore navedeni rizici mogu materijalizovati. Sistem limita za Grupu je definisan u Okviru apetita za rizike (RAF) kao i drugim granularnim limitima. RAF definiše nivo rizika koji je Grupa spremna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških ciljeva i poslovnog plana, uzimajući u obzir interes svojih akcionara, kao i kapitalne i druge regulatorne i zakonske zahteve. Kao takav, RAF je odobren od strane Upravnog odbora, dok granularni limiti (ili drugi oblik ograničenja) proizilaze iz RAF-a: njihov proces odobravanja i eskalacije, međutim, uključuje i druge komitete ili funkcije koje su postavljene na niži hijerarhijski nivo u organizaciji Grupe.

Neki od osnovnih pokazatelja likvidnosti uključenih u RAF za 2020. godinu bili su:

- Pokazatelj likvidnosti Banke
- Kratkoročna likvidnost do 3 meseca
- Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR) - konsolidovani
- Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)

Tokom 2020. godine, likvidnost Grupe je bila na adekvatnom nivou i nije bilo prekoračenja ni jednog od definisanih limita.

Pokazatelj likvidnosti Banke i uži pokazatelj likvidnosti Banke

Banka je dužna da odnos između zbira likvidnih potraživanja prvog reda i likvidnih potraživanja drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju i bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća, sa druge strane održava tako da:

- iznosi najmanje 1,0 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,9 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,8 – kada je obračunat za radni dan.

Pored toga, Banka je dužna da održava nivo likvidnosti tako da uži pokazatelj likvidnosti:

- iznosi najmanje 0,7 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,6 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,5 – kada je obračunat za radni dan.

Banka je dužna da o neusklađenosti pokazatelja likvidnosti u toku dva uzastopna radna dana obavesti NBS i to narednog radnog dana. Ako Banka utvrdi kritično nizak nivo likvidnosti, dužna je da o tome obavesti NBS – najkasnije narednog radnog dana. Ovo obaveštenje sadrži podatke o iznosu likvidnih sredstava koje nedostaju, o razlozima nelikvidnosti i o planiranim aktivnostima za otklanjanje uzroka nelikvidnosti. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o dnevnoj likvidnosti za potrebe NBS na dnevnom nivou.

Ostvarene vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti ukazuju na visok nivo likvidnosti tokom 2020. godine:

	2020.	2019.
Pokazatelj likvidnosti Banke:		
- na 31. decembar	2,00	1,80
- prosek za period - mesec decembar	2,17	1,84
- maksimalan za period - mesec decembar	2,32	1,96
- minimalan za period - mesec decembar	1,88	1,66
	2020.	2019.
Uži pokazatelj likvidnosti:		
- na 31. decembar	1,68	1,54
- prosek za period - mesec decembar	1,88	1,58
- maksimalan za period - mesec decembar	2,09	1,71
- minimalan za period - mesec decembar	1,45	1,31

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(e) Rizik likvidnosti (nastavak)***Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom (LCR)*

Ovaj indikator predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti Grupe i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Ovaj pokazatelj se računa na mesečnom nivou za Banku i 2 puta godišnje konsolidovano na nivou Grupe. Grupa je dužna da pokazatelj pokriva likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Ostvarene vrednosti LCR ukazuju na visok nivo likvidnosti tokom 2020. godine:

U hiljadama dinara**Na dan 31. decembra**

	2020.	2019.
Zaštitni sloj likvidnosti	109.555.088	120.390.432
Neto odlivi likvidnih sredstava	62.550.677	89.072.723
Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom	175%	135%

Sistem upravljanja rizikom likvidnosti definiše i specifične limite koji obezbeđuju da su rezerve likvidnosti dovoljno velike da pokrivaju i periode intenzivnog stresa. Stres test rizika likvidnosti se sprovodi na nedeljnom nivou i zasniva se na analizi scenarija. Analiza scenarija ima za cilj testiranje sposobnosti Grupe vezano za nastavak poslovnih aktivnosti dok se suočava sa stresnim događajem.

Analiziraju se tri osnovna scenarija:

- Tržišni scenario (stresne okolnosti uzrokovane tržišnim dešavanjima)
- Kriza imena (stresne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vestima u medijima ili dešavanjima vezano za Grupu)
- Kombinovani scenario (kombinacija prethodna dva scenarija)

Radi obezbeđenja blagovremenog i adekvatnog postupanja u slučajevima povećanog rizika likvidnosti, Grupa ima usvojen Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih okolnosti koji se na godišnjem nivou testira i kojim su:

- precizno definisane procedure za rano otkrivanje problema u vezi sa likvidnošću Grupe koje uključuju listu ranih indikatora upozorenja;
- jasno utvrđene aktivnosti, obaveze i odgovornosti u upravljanju krizom likvidnosti;
- precizno definisan način pristupanja raspoloživim ili potencijalnim izvorima likvidnosti kao i procedure za obezbeđenje pristupa dopunskim izvorima finansiranja, odnosno izvorima koji se ne koriste u redovnom poslovanju.

Uticaj COVID-19 na likvidnost Grupe

Uzimajući u obzir činjenicu da je pandemija COVID-19 donela specifične i neizvesne okolnosti u svakodnevnom poslovanju, i iako je bila na solidnom nivou likvidnosti, Unicredit Grupa je proglasila „fazu pažnje“ 09. marta 2020. pošto je Italija bila zemlja najviše pogođena epidemijom. Imajući u vidu gore pomenuto, direktori Direkcija za: poslovanje na međunarodnom tržištu, finansije i finansijski i operativni rizik odlučili su da aktiviraju politiku likvidnosti u vanrednim situacijama i Grupa je pokrenula „fazu pažnje“ u skladu sa uputstvima koja je dobila od strane UniCredit Grupe, počev od 10. marta 2020. Na prvom sastanku za praćenje likvidnosti (LAM) dogovoreno je da se sastanci svakodnevno održavaju kako bi razgovarali o situaciji na tržištu i likvidnosnoj poziciji Grupe, akcijama koje treba preduzeti u narednim danima, kao i definisali listu indikatora koji će se pažljivo nadgledati.

Likvidnosna pozicija Grupe je bila stabilna tokom čitavog perioda. Politika kapitala u vanrednim situacijama nije aktivirana (niti je bilo potrebe za tim). Sa stabilnim i adekvatnim potencijalom likvidnosti, Grupa nije iskusila odliv depozita stanovništva i pravnih lica, niti ograničenja na tržištu novca usled smanjenja limita od strane drugih finansijskih institucija. Uvođenje „faze upozorenja“ 10. aprila 2020. godine bila je samo dodatna mera predostrožnosti tokom krize COVID-19 sa ciljem da se osigura adekvatan nivo deviznog LCR pokazatelja. Pokazatelji ranog upozoravanja EWI indikatori, kako za Grupu tako i za tržište, postavljeni su na odgovarajućoj udaljenosti od RAF-a ili nivoa regulatornog ograničenja, ostavljajući vremena Grupi da blagovremeno reaguje tokom potencijalnih ili stvarnih kriza. Kako je od početka krize postojala stabilna pozicija likvidnosti, Grupa se od 6. oktobra 2020. godine vratila u uobičajeni način poslovanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2020. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	57.151.847	-	-	-	-	57.151.847
Založena finansijska sredstva	-	-	-	11.630.733	-	11.630.733
Potraživanja po osnovu derivata	2.500	11.708	28.655	495.200	909.580	1.447.643
Hartije od vrednosti	2.079.583	91.284	7.801.668	70.177.207	22.405.036	102.554.778
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	27.049.458	2.662	684.765	9.944	-	27.746.829
Kredit i potraživanja od komitenata	6.146.434	8.263.812	34.022.414	121.669.006	120.891.195	290.992.861
Ostala sredstva	1.287.215	-	-	-	-	1.287.215
Ukupna aktiva	93.717.037	8.369.466	42.537.502	203.982.090	144.205.811	492.811.906
Pasiva						
Obaveze po osnovu derivata	9.867	21.039	170.091	485.186	946.578	1.632.761
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	12.107.019	21.689.070	19.138.008	54.371.768	22.362.973	129.668.838
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	227.133.021	15.295.032	16.642.838	8.208.947	1.093.638	268.373.476
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	116.377	-	116.377
Ostale obaveze	3.295.861	75.973	7.468.348	1.428.222	285.797	12.554.201
Ukupna pasiva	242.545.768	37.081.114	43.419.285	64.610.500	24.688.986	412.345.653
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2020.godine	(148.828.731)	(28.711.648)	(881.783)	139.371.590	119.516.825	80.466.253

Struktura dospeća sredstava i obaveza prema ugovorenom dospeću na dan 31. decembra 2020. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća sredstava i obaveza po vremenskim korpama, sa izraženom negativnom neusklađenošću u korpama do jednog i od jednog do tri meseca. Ova neusklađenost je nastala pre svega zbog ročne strukture depozita, odnosno značajnog učešća depozita po viđenju u ukupnim depozitima Grupe. Ovakvo učešće depozita po viđenju uzrokovano je uobičajenim ponašanjem klijenata u okruženju izraženog pada tržišnih kamatnih stopa na štednju koji svoja sredstva usmeravaju na što kraću ročnost imajući u vidu prisutni pad kamatnih stopa na tržištu ne reoročavaju već drže na računima po viđenju. Međutim, na osnovu istorijskih podataka i prethodnog iskustva, značajan procenat depozita po viđenju se može smatrati dugoročnim izvorom finansiranja imajući u vidu njihovu stabilnost, stopu rasta i stopu povlačenja. Važno je napomenuti da Grupa raspolaže likvidnim instrumentima, tj. hartijama od vrednosti i drugim rezervama likvidnosti, koje u svakom momentu može založiti kod NBS ili prodati na sekundarnom tržištu, i kao i da ima na raspolaganju sredstva od matične banke i međunarodnih finansijskih institucija u skladu sa usvojenim planom finansiranja za tekuću godinu iz čega u svakom trenutku može pokriti potencijalne odlive sredstava čak i u stresiranim scenarijima koje relevantne službe u Grupi redovno sprovede i analiziraju.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2019. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	59.710.178	-	-	-	-	59.710.178
Potraživanja po osnovu derivata	13.553	-	10.488	269.882	873.393	1.167.316
Hartije od vrednosti	1.574.143	1.650.460	10.153.839	79.731.562	13.166.785	106.276.789
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.049.837	3.010	599.642	288.723	-	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	5.862.094	5.709.877	41.557.929	106.859.401	117.815.719	277.805.020
Ostala sredstva	1.095.182	-	-	-	-	1.095.182
Ukupna aktiva	70.304.987	7.363.347	52.321.898	187.149.568	131.855.897	448.995.697
Pasiva						
Obaveze po osnovu derivata	15.095	16.095	33.920	236.366	905.320	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	22.761.217	10.435.202	19.374.175	53.015.370	22.768.820	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	192.080.747	10.550.422	13.012.774	13.289.537	1.745.617	230.679.097
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	158.188	-	158.188
Ostale obaveze	3.529.758	66.643	292.765	1.409.457	521.700	5.820.323
Ukupna pasiva	218.386.817	21.068.362	32.713.634	68.108.918	25.941.457	366.219.188
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2019.godine	(148.081.830)	(13.705.015)	19.608.264	119.040.650	105.914.440	82.776.509

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje analizu ročnosti finansijskih derivata koji su relevantni za potrebe praćenja rizika likvidnost:

Na dan 31.12.2020.

U hiljadama dinara

	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
FX derivati potražna strana	32.018.881	4.944.689	5.235.874	2.494.419	-	44.693.863
FX derivati dugovna strana	32.020.567	4.967.150	5.360.793	2.493.445	-	44.841.954
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2020.godine	(1.686)	(22.460)	(124.919)	974	-	(148.091)

Na dan 31.12.2019.

U hiljadama dinara

	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
FX derivati potražna strana	19.847.921	313.179	825.970	1.949.700	-	22.936.770
FX derivati dugovna strana	19.853.463	329.867	864.504	2.012.629	-	23.060.463
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2019.godine	(5.542)	(16.688)	(38.534)	(62.929)	-	(123.693)

Struktura dospeća FX derivata koji su relevantni sa aspekta praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti ne ukazuje na značajnije postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća po vremenskim korpama. FX derivati su uključeni u sve pokazatelje koji se koriste kako za praćenje kratkoročne tako i strukturne likvidnosti čime je obezbeđeno adekvatno upravljanje potencijalnim rizikom likvidnosti koji može da proistekne iz ovih pozicija.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(e) Rizik likvidnosti (nastavak)****Strukturalni FX Gap**

Strukturalni FX Gap prati ročnu usklađenost po materijalno značajnim valutama (EUR i ostale valute zbirno) u vremenskim korpama preko jedne godine, a zasnovan je na metodologiji „prilagođenog NSFR-a“ metrike uz sledeće izuzetke:

- novčani tokovi po derivativnim instrumentima koji utiču na rizik likvidnost uključeni su u obračun po preostalom vremenu do dospeća;
- novčani tokovi iz ugovora s valutnom klauzulom smatraju se novčanim tokovima u originalnoj valuti.

U hiljadama dinara	2020.	2019.
EUR FX Gap >1G		
Obveze u vremenskim korpama >1G	139.742.963	122.299.795
Potraživanja u vremenskim korpama >1G	133.037.575	125.352.569
Nivo upozorenja (max)	(20.576.535)	(17.638.920)
FX Gap	6.705.388	(3.052.774)

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Ostali FX Gap >1G		
Obveze u vremenskim korpama >1G	7.564.063	8.183.706
Potraživanja u vremenskim korpama >1G	100.568	254.281
Nivo upozorenja (max)	(2.821.925)	(5.879.640)
FX Gap	7.463.495	7.929.425

Polozicije koje omogućavaju stabilne izvore finansiranja i neto kratkoročne obveze u značajnim valutama različitim od domaće valute (EUR i ostale valute zbirno), dovoljne su za pokrivanje pozicija koje zahtevaju stabilne izvore financiranja u vremenskim korpama preko jedne godine.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)***(f) Rizici usklađenosti poslovanja Grupe***

Rizik usklađenosti poslovanja Grupe je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje članica bankarske grupe, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik. U Banci, kao matičnom pravnom licu, je formirana posebna organizaciona jedinica u čijem je delokrugu kontrola usklađenosti poslovanja, dok je u okviru Lizinga formirana organizaciona jedinica u čijoj nadležnosti su pravni poslovi i kontrola usklađenosti poslovanja. Primarna nadležnost Direkcije za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke (u daljem tekstu: Direkcija) je da identifikuje i procenjuje rizik usklađenosti poslovanja Grupe i o tome izveštava Izvršni odbor i Odbor za reviziju, a po potrebi i Upravni odbor, kao i da predlaže planove za upravljanje glavnim rizicima usklađenosti poslovanja. Direkcija vrši procenu rizika u skladu sa usvojenom metodologijom i Godišnjim planom aktivnosti.

Dodatno, funkcija usklađenosti poslovanja pruža podršku drugim organizacionim delovima Grupe prilikom definisanja procedura, uvođenja novih bankarskih proizvoda, kao i izmene postojećih, u primeni zakona, podzakonskih akata, pravila, standarda i internih akata, koji naročito uređuju oblasti: sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, finansijske sankcije, bankarske tajne, zaštite podataka o ličnosti, insajderskih informacija i zloupotrebe tržišta, standarde tržišnog ponašanja, sukoba interesa, korupcije, zelenašenja, profesionalno ophođenje sa klijentima i obezbeđenje primerenih saveta klijentima u skladu sa kodeksom ponašanja i etičkim principima, primene standarda iz oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga i transparentnosti u ponašanju, zaštite konkurencije i druge regulatorne oblasti u skladu sa pravilima UniCredit Grupe i usvojenim aktima funkcije usklađenosti poslovanja.

U okviru organizaciona jedinica za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke, formirana je posebna organizaciona jedinica Banke, Odeljenje za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, čiji broj zaposlenih koji obavljaju poslove identifikovanja, merenja i praćenja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanja tim rizikom je srazmeran obimu, vrsti i složenosti organizacione strukture Banke, kao i rizičnom profilu Banke i nivou njene izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

(g) Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja Grupe za pranje novca i/ili finansiranje terorizma.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma nastaje naročito kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonom, propisima i unutrašnjim aktima Grupe kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno kao posledica međusobne neusklađenosti njenih unutrašnjih akata kojima se uređuju ova pitanja.

Identifikovanje, merenje i procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje tim rizikom Grupa je uredila odgovarajućim politikama i procedurama. Od navedenog rizika Grupa se štiti kroz odgovarajući sistem unutrašnje kontrole u nadležnim organizacionim jedinicama, blagovremenom informisanošću, kao i kvalitetnom obukom i testiranjem zaposlenih, što predstavlja ključni faktor za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Banka je obrazovala posebnu organizacionu jedinicu u okviru Direkcije za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke, Odeljenje za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, koja se stara o unapređenju i kontinuiranoj primeni politika i procedura za upravljanje rizikom od sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zaposlenima u Odeljenju za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma Banka je obezbedila odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad, kao i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)***(h) Strateški rizici***

Strateški rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja na te promene.

Upravljanje strateškim rizikom je odgovornost svakog zaposlenog u okviru sistema upravljanja rizicima, a svakako najbitniju ulogu u uspostavljanju ovog sistema ima Upravni odbor Banke, kao i Izvršni odbor koji je nadležan za njegovo sprovođenje kao i identifikovanje, merenje i procenu rizika. Organi Grupe između ostalog sprovode praćenje strateškog rizika kroz kreiranje i praćenje budžeta koji se izrađuje svake godine kao i višegodišnjeg strateškog plana, čime su najmanje kvartalno upoznati i u situaciji da reaguju na sve promene u okruženju u kom Grupa posluje. Sistem izveštavanja rukovodstva koji je uspostavljen u svim segmentima poslovanja obezbeđuje adekvatan i pravovremeni set informacija potreban za proces odlučivanja rukovodstva Banke i Grupe, a u cilju reagovanja na poslovne promene.

Organizaciona struktura Grupe, uspostavljena od navedenih organa upravljanja, je definisana i prilagođena na način da postoje resursi koji su posvećeni pripremi i primeni politika i strategija, razvoju i implementaciji metodologija, pravilnika i drugih akata. Grupa kontinuirano prati, procenjuje, usklađuje sve relevantne akte i procese i predlaže poboljšanja ili akcije kako bi odgovorila na promene u okruženju i na adekvatan način umanjila uticaj na finansijski rezultat i kapital Grupe.

Neizostavni element u upravljanju strateškim rizikom jeste sistem unutrašnjih kontrola koji obezbeđuje kontinuirano praćenje rizika kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Navedeni sistem obezbeđuje i sprovođenje odgovarajućih politika i strategija u praksi i otklanjanje eventualnih nedostataka, čime se dodatno prati i upravlja strateškim rizikom kome je Grupa izložena.

(i) Poslovni rizik

Poslovni rizik je definisan kao mera razlike između neočekivanih i očekivanih neželjenih promena u budućim prihodima Grupe.

Poslovni rizik pre svega može proisteći iz izrazito nepovoljnih kretanja u tržišnom okruženju, promena u konkurenciji ili ponašanju klijenata, kao i promena pravnog okvira. Izvori ovih podataka predstavljaju seriju finansijskih izveštaja koji uključuju i stavke čija je varijabilnost ocenjena u okviru drugih tipova rizika (kreditni, tržišni, operativni). Stoga, kako bi se izbeglo preklapanje sa procenom drugih vrsta rizika (npr. kreditni, tržišni, operativni) fokus je na posebnim tipovima prihoda i rashoda Grupe, a koji se, nakon procene, identifikuju i agregiraju sa drugim vrstama rizika kako bi se dobila ukupna procena profila rizika kroz ekonomski kapital Grupe.

(j) Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je trenutni ili budući rizik od pada profita kao rezultat negativne percepcije imidža Grupe od strane klijenata, ugovornih strana, akcionara Banke, investitora ili regulatora.

Grupa je, u cilju adekvatnog načina organizovanja procesa upravljanja navedenim rizikom i jasnog razgraničenja odgovornosti zaposlenih u okviru Sektora za upravljanje rizicima, kao i definisanja i primene mera za ublažavanje rizika u ovoj oblasti, donela i primenjuje politike i druga interna akta nižeg ranga.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi**

Kamatni rizik se definiše kao mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa.

Izloženost Grupe kamatnom riziku se razmatra iz dve perspektive:

- Uticaj na ekonomsku vrednost - kada promene kamatnih stopa utiču na osnovnu vrednost sredstava, obaveza i vanbilansnih instrumenata, jer se menja ekonomska vrednost budućih tokova gotovine (i u nekim slučajevima, sami novčani tokovi);
- Uticaj na finansijski rezultat - kada promene kamatnih stopa utiču na zaradu promenom neto prihoda od kamata.

Sistemom limita za merenje i praćenje izloženosti kamatnom riziku prate se potencijalne promene ekonomske vrednosti (EV) i promene u očekivanom neto prihodu od kamata (NII) ili dobiti, adresirajući sve materijalne izvore rizika, posebno:

- kamatni gap - proizilazi iz termenske strukture bankarske knjige i odnosi se na vremensku neusklađenost dospeća i ponovnog određivanja cena,
- rizik krive prinosa - koji proizilazi usled promena oblika krive prinosa,
- bazni rizik kome je banka izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena
- rizik opcija kome je izložena zbog ugovornih odredaba u vezi sa kamatno osetljivim pozicijama (kreditni sa mogućnošću prevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prevremenog povlačenja).

Grupa je implementirala okvir scenarija rizika promene kamatne stope koji adresira sve navedene izvore kamatnog rizika, a koji se u zavisnosti od jačine pretpostavki mogu podeliti u dve osnovne grupe:

- scenarija redovnog poslovanja
- scenarija stres testa.

Scenarija se razlikuju u zavisnosti od konkretnog generatora rizika, čiji se parametri menjaju, odnosno stresiraju:

- pretpostavke stresa na kamatne stope (paralelne, neparalelne promene kamatnih stopa)
- pretpostavke stresa na bilansu stanja (dinamički bilans stanja, konstantni bilans stanja)
- jednofaktorska analiza
- višefaktorska analiza.

Efekti svih scenarija se analiziraju sa aspekta promene ekonomske vrednosti i neto prihoda od kamata.

Scenariji rizika kamatnih stopa uključeni u RAF 2020. godine:

- osetljivost ekonomske vrednosti (EV)
- osetljivost neto prihoda od kamatnih stopa (NII).

Jedan od zadataka Direkcije za finansije Grupe je uspostavljanje postupaka kako bi Grupa bila u okviru definisanih limita za rizik kamatne stope. Ovo se ostvaruje kroz aktivnosti na finansijskim tržištima (kroz međubankarske transakcije, transakcije hartija od vrednosti) koje se sprovode u saradnji sa Direkcijom za poslovanje na finansijskom tržištu, kao i ostalih aktivnosti na strani aktive i pasive kojima se upravlja kamatnim gap-ovima u cilju zaštite od kamatnog rizika, a u skladu sa poželjnim profilom rizika. U isto vreme, Direkcija za finansije i Direkcija za poslovanje na finansijskom tržištu se bave upravljanjem investicionim portfoliom Grupe što zajedno sa odobrenim instrumentima omogućava postizanje strateške pozicije koja omogućava stabilnost kamatnih prihoda iz bankarske knjige. U cilju zaštite od rizika kamatnih stopa Direkcija za finansije i Direkcija za poslovanje na finansijskom tržištu pristupaju i transakcijama hedžinga određenih portfolija ili transakcija.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)**(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)**

Analiza osetljivosti Grupe na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu na pozicije u bankarskoj knjizi (EV), uz pretpostavku da nema asimetričnih kretanja u krivama prinosa, predstavljena je kao što sledi:

U hiljadama dinara	Paralelno povećanje od 200 bp	Paralelno smanjenje od 200 bp
2020.		
Na dan 31. decembar	(178.783)	(771.856)
Prosek za godinu	(157.129)	(739.993)
Maksimum za godinu	807.560	3.101.725
Minimum za godinu	(3.404.245)	(2.003.157)
2019.		
Na dan 31. decembar	(3.229.450)	2.940.276
Prosek za godinu	(2.838.149)	2.969.240
Maksimum za godinu	(2.188.351)	3.507.766
Minimum za godinu	(3.629.979)	2.401.562

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembra 2020. godine prikazana je na celokupan kamatonosni deo bilansa stanja:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	57.151.847	21.380.143	-	-	-	-	35.771.704
Založena finansijska sredstva	11.630.733	-	-	-	11.630.733	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	1.447.643	-	-	-	-	-	1.447.643
Hartije od vrednosti	102.554.778	5.984	91.284	7.801.669	71.125.835	23.530.006	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	27.746.829	19.490.198	2.662	688.763	5.947	-	7.559.259
Kredit i potraživanja od komitenata	290.992.861	63.234.230	50.749.378	159.651.095	9.959.913	4.305.313	3.092.932
Ostala sredstva	1.287.215	-	-	-	-	-	1.287.215
Ukupna aktiva	492.811.906	104.110.555	50.843.324	168.141.527	92.722.428	27.835.319	49.158.753
Obaveze po osnovu derivata	1.632.761	-	-	-	-	-	1.632.761
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	129.668.838	5.363.204	50.900.268	47.576.381	20.703.314	-	5.125.671
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	268.373.476	21.528.974	16.984.936	26.461.206	4.605.992	-	198.792.368
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	116.377	-	-	-	-	-	116.377
Ostale obaveze	12.554.201	-	-	-	-	-	12.554.201
Ukupna pasiva	412.345.653	26.892.178	67.885.204	74.037.587	25.309.306	-	218.221.378
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2020. godine	80.466.253	77.218.377	(17.041.880)	94.103.940	67.413.122	27.835.319	(169.062.625)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembra 2019. godine prikazana je na celokupan kamatonosni deo bilansa stanja:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	59.710.178	24.310.803	-	-	-	-	35.399.375
Potraživanja po osnovu derivata	1.167.316	-	-	-	-	-	1.167.316
Hartije od vrednosti	106.276.789	31.232	1.650.460	10.153.839	80.890.366	13.550.892	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.941.212	1.814.012	1.530	866.380	17.528	-	241.762
Kredit i potraživanja od komitenata	277.805.020	44.867.380	54.049.884	162.336.831	11.903.042	3.858.820	789.063
Ostala sredstva	1.095.182	-	-	-	-	-	1.095.182
Ukupna aktiva	448.995.697	71.023.427	55.701.874	173.357.050	92.810.936	17.409.712	38.692.698
Obaveze po osnovu derivata	1.206.796	-	-	-	-	-	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	128.354.784	18.588.026	31.909.483	37.184.667	35.950.409	284.107	4.438.092
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	230.679.097	84.922.997	14.352.239	16.621.181	9.349.262	-	105.433.418
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	158.188	-	-	-	-	-	158.188
Ostale obaveze	5.820.323	-	-	-	-	-	5.820.323
Ukupna pasiva	366.219.188	103.511.023	46.261.722	53.805.848	45.299.671	284.107	117.056.817
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2019. godine	82.776.509	(32.487.596)	9.440.152	119.551.202	47.511.265	17.125.605	(78.364.119)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Analiza osetljivosti kamatnog gepa na povećanje/smanjenje kamatnih stopa, uz pretpostavku paralelne promene krive prinosa i statičke bankarske knjige je prikazana u tabeli ispod:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
	Efekat paralelne promene kamatne stope za 1 bp	Efekat paralelne promene kamatne stope za 1 bp
RSD	(12.225)	(22.807)
EUR	15.013	7.520
USD	(2)	(165)
GBP	-	-
CHF	(49)	(51)
Ostale valute	-	-
Ukupan efekat*	27.289	30.543

* Ukupan efekat je jednak zbiru apsolutnih vrednosti po valutama.

Izloženost po osnovu analize osetljivosti kamatnog gepa tokom 2020. godine bila je u okviru definisanih limita.

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)

(l) Rizik informacionog sistema

Rizik informacionog sistema je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital, ostvarivanje poslovnih ciljeva, poslovanje u skladu s propisima i reputaciju Grupe usled neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili druge slabosti u tom sistemu koja negativno utiče na njegovu funkcionalnost ili bezbednost, odnosno ugrožava kontinuitet poslovanja Grupe.

U cilju kontrole, odnosno umanjenja ove vrste rizika, kao i unapređenja upravljanja tim rizikom, Grupa je usvojila i primenjuje strategiju razvoja informacionog sistema.

Grupa u cilju adekvatnog načina organizovanja procesa upravljanja navedenim rizikom i jasnog razgraničenja odgovornosti zaposlenih, kao i definisanja i primene mera za ublažavanje rizika u ovoj oblasti primenjuje poslovna pravila, procedure kao i druge interne akte nižeg ranga.

(m) Rizik modela

Rizik modela se bavi potencijalnim greškama u modeliranju u okviru glavnih vrsta rizika (kreditni rizik, tržišni rizik i operativni rizik) kao što su neprikladna metodologija, neispravna implementacija, nedostajući parametri i nedostatak ulaznih podataka. Model risk analiza zasniva se na proceni komponenti modela rizika koje proizlaze iz različitih tipova rizika.

Grupa u cilju adekvatnog načina upravljanja navedenim rizikom, kao i definisanja i primene mera za ublažavanje rizika u ovoj oblasti primenjuje i redovno evaluira odgovarajući set internih akata.

(n) Upravljanje kapitalom

NBS, kao regulatorno telo, definiše način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala, koji se zasnivaju na Bazel III okviru. Regulatorni kapital, pokazatelji adekvatnosti kapitala i obračun rizične aktive definisani su Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, uključujući sve izmene i dopune, koja se primenjuje od 30. juna 2017. godine (u daljem tekstu: Odluka). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupa prati na kvartalnom nivou u skladu sa standardizovanim pristupom.

Grupa je dužna da obračunava sledeće pokazatelje adekvatnosti kapitala:

1. pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive – CET1 ratio; Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 4,5%;
2. pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive – T1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 6%;
3. pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive – CAR ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 8%.

Grupa je dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina njenog osnovnog kapitala ni u jednom trenutku ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa od EUR 10.000.000, prema zvaničnom srednjem kursu NBS na dan obračuna. Dodatno, Grupa je dužna da u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini potrebnoj za održavanje minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala, odnosno uvećanih pokazatelja – ako NBS Grupi odredi pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih. NBS je Grupi u 2020. godini odredila pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Osnovni akcijski kapital čini zbir sledećih elemenata korigovan za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala;
- pripadajuće emisione premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- dobiti banke;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- rezervi za opšte bankarske rizike.

Regulatorna prilagođavanja – Prilikom obračuna vrednosti elemenata kapitala, Grupa je dužna da iz vrednosti tih elemenata, utvrđenih u skladu sa MSFI/MRS, isključi iznos povećanja kapitala koji je rezultat sekjuritizacije. Budući da u Republici Srbiji nije doneta zakonska regulativa koja pokriva ovu oblast, ovo regulatorno prilagođavanje nije primenljivo.

Grupa u elemente kapitala ne uključuje:

- fer vrednost rezervi u vezi sa dobitcima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove;
- dobitke ili gubitke po osnovu obaveza banke vrednovanih po fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke;
- dobitke ili gubitke koji proizilaze iz kreditnog rizika po osnovu obaveza po derivatima vrednovanim po fer vrednosti, pri čemu banka ne može ove dobitke ili gubitke da netira s onima koji proizilaze iz kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Nerealizovani dobitci ili gubici po osnovu imovine ili obaveza vrednovanih po fer vrednosti, osim pomenutih dobitaka ili gubitaka iz prethodnog stava, uključuju se u obračun kapitala.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici.
- nematerijalna ulaganja, uključujući i gudvil (goodwill), umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti grupe, u skladu sa propisima;
- imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja grupe;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je grupa dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u grupi, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala grupe;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje, u skladu s tačkama 19. i 20. Odluke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem grupa ima značajno ulaganje, u skladu s tačkom 19. Odluke;
- iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala grupe premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala grupe;
- iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1,25%, a koje grupa odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder i to:
 - učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravog lica,

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

- sekjuritizovane pozicije, u skladu s tačkom 201. stav 1. odredba pod 2), tačkom 202. stav 1. odredba pod 2) i tačkom 234. Odluke,
- slobodne isporuke, ako druga ugovorna strana u roku od četiri radna dana od ugovorenog datuma isporuke/plaćanja nije izmirila svoju obavezu, u skladu s tačkom 299. Odluke,
- iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je grupa prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 utvrđenim u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta;
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita iz prethodne alineje, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108:
 - čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine
 - čija je ugovorena ročnost duža od 2555 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine;
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu potrošačkih kredita odobrenih za kupovinu motornih vozila koji se iskazuju na računu 102, a čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni počev od 1. januara 2019. godine;
- iznos rezerve za procenjene gubitke obračunate u skladu s propisima NBS, ako je tim propisima utvrđena obaveza izdvajanja ove rezerve.

Iz obračuna odbitnih stavki iz alineja 13 i 14 prethodnog stava, period u kojem je tekao moratorijum po osnovu odobrenih kredita definisanih tim alinejama ne uključuje se u broj dana ugovorene ročnosti za potrebe primene tih odredaba. Pod moratorijumom podrazumeva se zastoje u otplati obaveza u skladu sa odredbama odluke kojom su uređene privremene mere za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u Republici Srbiji u uslovima pandemije izazvane COVID-19.

Prilikom utvrđivanja odbitnih stavki, odloženih poreskih sredstava i primenljivih iznosa direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem grupa ima značajno ulaganje, grupa nije dužna da od osnovnog akcijskog kapitala odbija iznos stavki, koji je u zbiru jednak ili manji od iznosa limita koji se izračunava tako što se iznos stavki osnovnog akcijskog kapitala koji preostane nakon umanjenja za regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke pomnoži sa 17,65%:

- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala grupe izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke;
- ako grupa ima značajno ulaganje u lica u finansijskom sektoru, direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala tih lica u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala grupe izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke.

Grupa na dan 31. decembra 2020. godine osnovni akcijski kapital nije umanjila za iznos direktnih ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala i za iznos odloženih poreskih sredstava koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika s obzirom da je njihov zbir manji od definisanog limita.

Dodatni osnovni kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. Odluke;
- pripadajuće emisije premije.

Grupa na dan 31. decembra 2020. godine nije imala dodatni osnovni kapital.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSUSKIM RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dopunski kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima;
- pripadajuće emisione premije, tj. iznosa uplaćenog iznad nominalne vrednosti tih instrumenata;
- opštih prilagođavanja za kreditni rizik koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik za banke koje taj iznos obračunavanju primenom standardizovanog pristupa.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze, uključuju u obračun dopunskog kapitala Grupe tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća, dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza, na dan vršenja obračuna.

Grupa na dan 31. decembar 2020. godine nije imala dopunski kapital.

Tabela koja sledi prikazuje stanje kapitala na dan 31. decembra 2020. godine i na dan 31. decembra 2019. godine:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Osnovni akcijski kapital - CET1		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	23.607.620	23.607.620
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	562.156	562.156
Dobit iz tekuće godine koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.090.483	974.297
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	2.946.840	4.074.869
(-) Nerealizovani gubici	(41.010)	(17.727)
Ostale rezerve	50.538.071	49.296.640
(-) Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza)	(2.138.539)	(1.909.531)
(-) Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka	-	(11)
(-) bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika po osnovu odobrenih potošačkih kredita, gotovinskog kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107, i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta	(123.902)	(17.289)
(-) bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika po osnovu odobrenih potošačkih kredita, gotovinskog kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita za kupovinu motornih vozila, koji se iskazuju na računima 102, 107, i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavanju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala:		
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	(78.582)	(103.515)
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine	(51.902)	-
Ukupan osnovni akcijski kapital - CET1	76.311.235	76.467.509
Dodatni osnovni kapital - AT1	-	-
Ukupan osnovni kapital - T1 (CET1 + AT1)	76.311.235	76.467.509
Dopunski kapital - T2	-	-
Ukupan regulatomi kapital (T1 + T2)	76.311.235	76.467.509

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Grupa je za 2020. i 2019. godinu ostvarila pokazatelje poslovanja u okviru limita definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala i Odlukom o upravljanju rizicima.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva da prosuđuje, vrši procene i koristi pretpostavke koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prikazane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda iskazanih u finansijskim izveštajima. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i pretpostavke se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na prethodnom (istorijskom) iskustvu i drugim faktorima, uključujući i predviđanja budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Revidirane računovodstvene procene se priznaju u onom periodu u kojem su procene revidirane, kao i u budućim periodima na koje promene procena utiču.

Ova obelodanjivanja dopunjuju komentare o upravljanju rizicima (napomena 4).

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Grupe

Pandemija COVID-19 je značajno povećala nesigurnost pri procenivanju prilikom pripreme ovih finansijskih izveštaja u pogledu obima i trajanja prekida poslovanja koji proizilaze iz postupaka vlada, pravnih lica i klijenata da spreče širenje virusa, obima i trajanja očekivanog ekonomskog pada i kasnijeg oporavka, kao i efikasnost mera za podršku privredi i stanovništvu. O uticaju pandemije COVID-19 videti detaljnije u napomeni 2 (d).

(f) Rezervisanja za očekivane za kreditne gubitke

Obezvređenje finansijskih sredstava se procenjuje na način koji je opisan u računovodstvenoj politici 3(k)(viii).

Merenje očekivanih kreditnih saglasno MSFI 9 za sve kategorije finansijskih sredstava zahteva procene, posebno procene koje se odnose na utvrđivanje iznosa i očekivanog vremena priliva budućih novčanih tokova, kao i novčanih tokova koji potiču od realizacije procenjene vrednosti kolaterala prilikom utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka i procene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procene su vođene nizom faktora, čija kombinacija i interakcija može da dovede do različitih nivoa rezervacija za očekivane kreditne gubitke, u različitim scenarijima.

ECL kalkulacije Grupe su rezultati složenih modela sa određenim brojem pretpostavki koje se tiču izbora input varijabli kao i njihove međuzavisnosti. Elementi ECL modela koji se smatraju delom računovodstvenih rasuđivanja i procena uključuju:

- Interni model ocenjivanja kreditne sposobnosti, koji dodeljuje PD pojedinačnim rejting kategorijama;
- Kriterijume Grupe za procenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika te posledično dovode do obračuna ECL-a na osnovu veka trajanja ugovora (tzv. LT ECL – life time ECL), kroz korišćenje kvantitativnih kriterijuma (promene u PD-u u odnosu na datum inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva), kao i kvalitativne procene (forbearance, restructuring klasifikacija, 30 dana docnje, watch list 2 kategorizacija);
- Segmentaciju finansijskih sredstava kada se njihova ECL procenjuje na kolektivnoj osnovi;
- Razvoj ECL modela uključujući različite formule i izbor inputa;
- Određivanje povezanosti između makroekonomskih scenarija i ekonomskih inputa, kao što su kretanje bruto društvenog proizvoda (BDP-a), nivoa nezaposlenosti i zarada, kao i kamatnih stopa, te i modeliranje njihove povezanosti i uticaja na korišćeni PD i LGD;
- U saradnji sa UniCredit Grupom, izbor makroekonomskih scenarija koji se odnose na budućnost (tzv. forward looking scenarios) i njihovih ponderisanja verovatnoće, kako bi se izvela veza između ECL modele i mogućih ekonomskih kretanja.

U skladu sa internim politikama, Grupa će redovno preispitivati i održavati svoje modele u kontekstu stvarnog iskustva u pogledu kreditnih gubitaka kada je to potrebno.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)**Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Banke (nastavak)***(i) Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke (nastavak)*

Obezvređenje finansijskih sredstava i verovatan gubitak po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja Grupa procenjuje na pojedinačnoj osnovi. Procena obezvređenja finansijskih sredstava na pojedinačnoj osnovi obuhvata utvrđivanje postojanja objektivnog dokaza ovog obezvređenja odnosno postojanje statusa neizmirenja obaveza. Iznos obezvređenja finansijskih sredstava utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju, dok procena očekivanog kreditnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki obuhvata procenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu.

Procenu obezvređenja finansijskih sredstava i očekivanog kreditnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na grupnoj osnovi Grupa vrši za sva potraživanja kod kojih se ovo obezvređenje ili ovi gubici ne mogu direktno povezati s tim potraživanjima, ali za koje se na osnovu iskustva može proceniti da postoje u kreditnom portfoliju. Pri ovoj proceni, Grupa grupiše potraživanja na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika koje odražavaju sposobnost dužnika da izmiruje svoje obaveze u skladu sa ugovorenim uslovima (segmenti portfolija, rejting kategorije i sl.). Procena obezvređenja na grupnoj osnovi predstavlja zajedničku procenu budućih novčanih tokova pojedinačne grupe potraživanja na osnovu podataka o gubicima iz ranijih perioda za potraživanja s karakteristikama kreditnog rizika sličnim onima u toj grupi, a u skladu s metodologijom.

Uticao pandemije COVID-19 na obračun očekivanog kreditnog gubitka videti u napomenama 2 (d) i 4 (b).

(ii) Vrednovanje finansijskih instrumenata po fer vrednosti (napomena 3 (k)(vii))

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji utvrđiva tržišna cena zahteva korišćenje tehnika procene opisanih u računovodstvenoj politici 3(k)(vii). Za finansijske instrumente kojima se retko trguje i čija cena nije vrlo transparentna, fer vrednost je manje objektivna i zahteva različite stepene procene, u zavisnosti od likvidnosti, koncentracije, nezvesnosti tržišnih faktora, pretpostavki o formiranju cena i drugih rizika vezanih za konkretne instrumente.

Grupa meri fer vrednost finansijske imovine koristeći sledeću hijerarhiju kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Zvanične tržišne cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identične instrumente.
- Nivo 2: Tehnike procenjivanja zasnovane na ulaznim podacima koji nisu tržišne cene za identične instrumente, ali su informacije dostupne i utvrđive bilo direktno (na primer cene) ili indirektno (na primer izvedeni iz cene). Ova kategorija obuhvata instrumente koji se mere putem: zvaničnih tržišnih cena na aktivnom tržištu za instrumente sličnih karakteristika, zvaničnih tržišnih cena za iste ili za instrumente sličnih karakteristika na tržištu koje se smatra manje aktivnim ili drugih tehnika procene gde su svi značajniji podaci direktno ili indirektno dostupni na tržištu.
- Nivo 3: Tehnike procenjivanja koje koriste ulazne podatke koji nisu dostupni i utvrđivi. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procena vrši na bazi podataka koji nisu dostupni i utvrđivi i kao takvi imaju značajan efekat na procenu vrednosti instrumenta. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cene za instrumente sličnih karakteristika, gde su značajne neutvrđive korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnom tržištu je zasnovana na tržišnim cenama. Za sve ostale finansijske instrumente Banka određuje fer vrednost korišćenjem tehnika procenjivanja.

Tehnike procenjivanja uključuju neto sadašnju vrednost i diskontovane gotovinske tokove, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje utvrđive tržišne cene, kao i druge metode procene. Pretpostavke i ulazni podaci koji se koriste kod tehnika procenjivanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne raspone i druge faktore koji se koriste prilikom procene diskontnih stopa, cene obveznica i kapitala, devizne kurseve, kapital i indekse cena kapitala i očekivanu nestabilnost cena i korelacije. Cilj tehnika procenjivanja je da se ustanovi fer vrednost koja odražava cenu finansijskog instrumenta na dan izveštavanja, koja bi bila ustanovljena od učesnika na tržištu u transakciji „van dohvata ruke“.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Banke (nastavak)

(ii) Vrednovanje finansijskih instrumenata po fer vrednosti (napomena 3 (k)(vii)) (nastavak)

Grupa koristi opšte prihvaćene modele procenjivanja za određivanje fer vrednosti redovnih i uobičajenih finansijskih instrumenata, kao što su kamatni i valutni svopovi za koje se isključivo koriste utvrđeni tržišni parametri koji zahtevaju nizak stepen procenjivanja i pretpostavki od strane rukovodstva. Utvrđeni ulazni parametri modela su uglavnom dostupni na tržištu kotiranih dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, derivata kojima se trguje i jednostavnih derivata kao što su kamatni svopovi. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka modela smanjuje potrebu za procenama i pretpostavkama rukovodstva i takođe smanjuje neizvesnost koja se povezuje sa određivanjem fer vrednosti. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka se uglavnom razlikuje, u zavisnosti od proizvoda i tržišta, i sklona je promenama uslovljenim različitim događajima i opštim uslovima na budućim tržištima.

(iii) Koristan vek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme, stope amortizacije (napomene 3 (q), 3 (r), 27 i 28)

Obračun amortizacije i stope amortizacije zasnovani su na projektovanom korisnom veku trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme, koji je podložan preispitivanju. Adekvatnost procenjenog očekivanog veka trajanja preispituje se jednom godišnje, odnosno po potrebi češće, ukoliko postoje indikacije da je došlo do značajnih promena faktora koji su uticali na prethodno određivanje veka trajanja ili do nastanka drugih događaja koji imaju uticaj na procenjeni vek trajanja. Određivanje korisnog veka trajanja zahteva značajne procene od strane rukovodstva i zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama koje mogu imati uticaj na ekonomski vek trajanja sredstava.

(iv) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine (napomena 3 (u))

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje naznake koje ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od knjigovodstvene vrednosti, ista se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, a gubitak priznaje u bilansu uspeha. Razmatranje indikatora i dokaza obezvređenja zahteva značajne procene od strane rukovodstva u pogledu očekivanih tokova gotovine, diskontnih stopa i stepena iskorišćenosti sredstava koja su predmet razmatranja.

(v) Fer vrednost ulaganja u nekretnine i investicione nekretnine (napomene 3(k)(vii), 3(q), 3 (s), 28 i 29)

Grupa koristi model fer vrednosti za vrednovanje investicionih nekretnina i model revalorizacije za nekretnine koje koristi u sopstvene poslovne svrhe. Procena fer vrednosti se vrši redovno kako bi se knjigovodstvena vrednost uskladila sa istom na kraju izveštajnog perioda.

(vi) Odložena poreska sredstva (napomene 3 (j) i 36)

Odložena poreska sredstva priznaju se do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da poreska sredstva mogu biti iskorišćena. Rukovodstvo Grupe vrši procenu da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i iznosa sredstva, odnosno iznosa očekivanih budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

(vii) Rezervisanja po osnovu sudskih sporova (napomene 3 (w) i 35)

Grupa je uključena u određeni broj sudskih i radno pravnih sudskih postupaka. Rezervisanje po osnovu sudskih sporova se formira kada je verovatno da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, čiji iznos se može pouzdano utvrditi, a po osnovu koje je očekivan odliv ekonomskih koristi. Procena rezervisanja po osnovu navedenih sporova zahteva značajne procene od strane pravne službe i rukovodstva Grupe, uključujući procenu verovatnoće negativnih ishoda sporova, kao i iznose verovatnih i razumnih procena gubitaka. Iznosi potrebnih rezervisanja predstavljaju najbolju procenu na osnovu dostupnih informacija na datum bilansa, ali mogu biti promenjeni u budućnosti kao posledica nastanka novih događaja ili dobijanja novih informacija.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Banke (nastavak)

(viii) Rezervisanja po osnovu otpremnina zaposlenima (napomena 3 (y) i 35)

Rezervisanja za otpremnine zaposlenima prilikom odlaska u penziju utvrđuju se primenom aktuarske procene, koja podrazumeva procene diskontne stope, budućih kretanja zarada, budućih fluktuacija zaposlenih, odnosno stope mortaliteta. Stvarni ishodi mogu značajno odstupati od navedenih procena, naročito imajući u vidu dug period na koji se odnose.

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST

Tabela koja sledi sadrži analizu instrumenata vrednovanih po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, po nivoima u hijerarhiji fer vrednosti po kojima se kategorizuje vrednovanje fer vrednosti:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
2020.					
Založena finansijska sredstva	22	-	11.630.733	-	11.630.733
Potraživanja po osnovu derivata	23	-	1.447.643	-	1.447.643
Hartije od vrednosti					
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	24	93.772*	1.979.827	-	2.073.599
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	24	4.770.934*	83.900.835	14.602**	88.686.371
		4.864.706	98.959.038	14.602	103.838.346
Obaveze po osnovu derivata	31	-	1.632.761	-	1.632.761
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	116.377	-	116.377
		-	1.749.138	-	1.749.138

*Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 1, obuhvataju državne obveznice RS denominirane u EUR odnosno USD, koje su listirane na berzi EU kao visoko likvidna sredstva.

** Tokom 2020. godine izvršen je transfer hartije od vrednosti lokalne samouprave koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat iz Nivoa 2 u Nivo 3 usled nedostatka kotacija i drugih tržišnih parametara za njeno vrednovanje.

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
2019.					
Potraživanja po osnovu derivata	23	-	1.167.316	-	1.167.316
Hartije od vrednosti					
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	24	361.990*	1.180.921	-	1.542.911
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	24	1.825.032*	102.860.562	-	104.685.594
		2.187.022	105.208.799	-	107.395.821
Obaveze po osnovu derivata	31	-	1.206.796	-	1.206.796
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	158.188	-	158.188
		-	1.364.984	-	1.364.984

*Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 1, obuhvataju državne obveznice RS denominirane u EUR odnosno USD, koje su listirane na berzi EU kao visoko likvidna sredstva.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)

(i) *Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti*

Procenjene fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti prikazana su u tabeli koja sledi prema nivoima hijerarhije fer vrednosti u skladu sa MSFI 13:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
2020.						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21	-	57.151.847	-	57.151.847	57.151.847
Hartije od vrednosti						
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	24	4.385.522	7.389.280	20.298	11.795.100	11.794.808
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	25	-	-	27.746.016	27.746.016	27.746.829
Kredit i potraživanja od komitenata	26	-	-	294.307.687	294.307.687	290.992.861
Ostala sredstva	30	-	-	1.287.215	1.287.215	1.287.215
		4.385.522	64.541.127	323.361.216	392.287.865	388.973.560
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32	-	-	131.750.226	131.750.226	129.668.838
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	33	-	-	268.838.994	268.838.994	268.373.476
Ostale obaveze	37	-	-	12.554.201	12.554.201	12.554.201
		-	-	413.143.421	413.143.421	410.596.515

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
2019.						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21	-	59.710.178	-	59.710.178	59.710.178
Hartije od vrednosti						
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	24	-	-	48.306	48.306	48.284
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	25	-	-	2.948.651	2.948.651	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	26	-	-	283.521.393	283.521.393	277.805.020
Ostala sredstva	30	-	-	1.095.182	1.095.182	1.095.182
		-	59.710.178	287.613.532	347.323.710	341.599.876
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32	-	-	130.129.426	130.129.426	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	33	-	-	230.914.622	230.914.622	230.679.097
Ostale obaveze	37	-	-	5.820.323	5.820.323	5.820.323
		-	-	366.864.371	366.864.371	364.854.204

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)

(i) *Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti (nastavak)*

Tehnike i modeli koje Grupa koristi za obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata obelodanjeni su u napomeni 5b(i).

(ii) *Sredstva čija je fer vrednost približno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti*

Kod finansijskih sredstava i obaveza koja su visoko likvidna sa kratkoročnim dospećem (do godinu dana) pretpostavlja se da je knjigovodstvena vrednost približno jednaka fer vrednosti. Iako zavisi od tržišnih kretanja, osnovna pretpostavka u ovom slučaju jeste da u kratkom roku, za visoko likvidna sredstva, neće doći do značajnih tržišnih promena koje mogu uticati na promenu fer vrednosti. Ova pretpostavka se takođe koristi i kod depozita po viđenju, štednih depozita bez definisanog roka dospeća i svih finansijskih instrumenata koji imaju promenljivu kamatnu stopu.

(iii) *Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom*

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se vode po amortizovanoj vrednosti procenjuje se poređenjem tržišnih kamatnih stopa u momentu inicijalnog priznavanja sa tekućim tržišnim kamatnim stopama za finansijske instrumente sličnih karakteristika. Procenjena fer vrednost finansijskih instrumenata sa fiksnom kamatnom stopom se zasniva na diskontovanim novčanim tokovima korišćenjem prevladajuće kamatne stope na tržištu novca za finansijske instrumente koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika i ročnost.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća, krediti i depoziti uključuju i deo portfolija sa fiksnom kamatnom stopom što dovodi do razlike između knjigovodstvene i fer vrednosti.

7. NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Prihodi od kamata		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	136.528	310.263
Potraživanja po osnovu derivata	326.372	292.663
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	113.118	205.708
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.330.513	3.815.579
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	189.518	1.647
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	53.441	150.980
Kreditni i potraživanja od komitenata	11.409.069	12.001.634
Derivati i finansijska sredstva koja se drže u svrhu zaštite od rizika	195.989	220.593
Ukupni prihodi od kamata:	15.754.548	16.999.067
Rashodi kamata		
Obaveze po osnovu derivata	326.695	283.211
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	64.093	116.438
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1.303.758	1.238.352
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima	709.212	1.263.745
Obaveze po osnovu lizinga	47.508	51.544
Ukupni rashodi kamata:	2.451.266	2.953.290
Neto prihodi od kamata	13.303.282	14.045.777

Prihodi od kamata na obezvređene plasmane saglasno računovodstvenoj politici 3 (d) u 2020. godini iznose 291.772 hiljada dinara (2019. godina: 737.495 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

8. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

Neto prihod po osnovu naknada i provizija:

U hiljadama dinara	Stanovništvo		Komitenti		Ukupno	
	2020.	2019.	2020.	2019.	2020.	2019.
Prihodi od naknada i provizija						
Naknade i provizije za platni promet	269.045	267.835	1.268.322	1.148.135	1.537.367	1.415.970
Naknade po osnovu kredita	194.908	219.187	273.425	396.336	468.333	615.523
Naknade iz poslovanja sa karticama	315.754	321.887	1.041.523	973.205	1.357.277	1.295.092
Naknade za vođenje tekućih računa	374.026	347.041	93.493	98.391	467.519	445.432
Naknade po osnovu brokerskih usluga	-	-	15.511	109.598	15.511	109.598
Naknade po kastodi poslovima	354	198	423.218	434.859	423.572	435.057
Naknade za izdate garancije i druge potencijalne obaveze	3.281	3.189	714.001	697.526	717.282	700.715
Ostale naknade i provizije	159.864	163.286	218.812	216.540	378.676	379.826
Ukupan prihod od naknada i provizija:	1.317.232	1.322.623	4.048.305	4.074.590	5.365.537	5.397.213
Rashodi od naknada i provizija						
Naknade i provizije za platni promet	-	-	191.340	195.132	191.340	195.132
Naknade iz poslovanja sa karticama	-	-	1.154.940	921.503	1.154.940	921.503
Provizije po osnovu garancija, akreditiva i jemstava	-	-	12.375	10.812	12.375	10.812
Ostale naknade i provizije	-	-	143.237	127.670	143.237	127.670
Ukupni rashodi od naknada i provizija:	-	-	1.501.892	1.255.117	1.501.892	1.255.117
Neto prihodi od naknada i provizija	1.317.232	1.322.623	2.546.413	2.819.473	3.863.645	4.142.096

9. NETO (GUBITAK)/DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Neto (gubitak)/dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Neto (rashod)/prihod po osnovu promene vrednosti derivata po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(67.515)	204.281
Neto prihod po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10.120	13.919
Neto (gubitak)/dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(57.395)	218.200

10. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti vrednovanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat	592.882	390.619
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	140.879	112.902
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	733.761	503.521

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

11. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Neto rashodi od promene vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti	(39.098)	(224.773)
Neto prihodi/(rashodi) od promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	39.962	(16.579)
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika	864	(241.352)

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika u 2020. godini u iznosu od 864 hiljada dinara ostvaren je po osnovu mikro hedžinga fer vrednosti (napomena 34). U 2019. godini ostvaren je neto gubitak po osnovu makro hedžinga fer vrednosti u iznosu od 257.905 hiljada dinara koji je Grupa raskinula u istoj godini (napomena 26.4), dok je po osnovu mikro hedžinga fer vrednosti ostvaren dobitak u iznosu 16.553 hiljade dinara.

12. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	19.884.485	25.630.382
Rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(18.382.654)	(23.957.690)
Neto prihod	1.501.831	1.672.692

13. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha čine:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Plasmani klijentima		
Neto povećanje pojedinačne ispravke vrednosti	943.368	338.827
Neto povećanje grupnog obezvređenja	2.672.209	1.579.881
	3.615.577	1.918.708
Neto umanjenje hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(46.199)	(127.589)
Potencijalne obaveze		
Neto povećanje/(umanjenje) pojedinačne ispravke vrednosti (napomena 35.2)	39.250	(31.225)
Neto povećanje/(umanjenje) grupnog obezvređenja (napomena 35.2)	103.851	(16.676)
	143.101	(47.901)
Gubici po osnovu modifikacije	407.175	6.978
Direktan otpis	2.728	10.313
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	(231.569)	(313.896)
Ukupno	3.890.813	1.446.613

Gubici po osnovu modifikacije iznose 407.175 hiljada dinara, a obuhvataju najvećim delom gubitke po osnovu modifikacije vezano za moratorijum, koji iznose 379.405 hiljada dinara.

Naime, na prvi udar pandemije NBS je reagovala donošenjem sledećih odluka: „Odluke o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema“ i „Odluke o privremenim merama za davaoce finansijskog lizinga za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema“ dana 17. marta 2020. godine. Saglasno navedenim odlukama Grupa je svojim klijentima, fizičkim i pravnim licima, odobrila zastoj u otplati obaveza (moratorijum) u trajanju od 90 dana. NBS je kao osnovni model preporučila da banke tri mesečna anuiteta dodaju na kraj perioda otplate, produžavanjem perioda otplate za tri meseca i raspoređivanjem obračunate redovne kamate na period otplate kredita.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

13. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

Tokom trajanja navedenog perioda nije se obračunavala zatezna kamata na dospelo, a neizmireno, potraživanje i nisu pokretali postupci izvršenja, niti prinudne naplate prema dužnicima. Kako se nepovoljna zdravstvena situacija nastavila, NBS je krajem jula odobrila novi moratorijum na period od 30 dana donošenjem „Odluke o privremenim merama za banke radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema“ i „Odluke o privremenim merama za davaoce finansijskog lizinga radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema“. Odlukom je predviđeno da banka po prestanku moratorijuma obračunatu redovnu kamatu ravnomerno rasporedi na period otplate (bez pripisivanja glavnici duga) pri čemu se period otplate produžava za period trajanja moratorijuma. Saglasno instrukciji NBS, ovaj princip je primenjen i za moratorijum 1, tačnije, naknadno je korigovan pripis kamate glavnom dugu po isteku prvog moratorijuma kako bi se obračunata kamata ravnomerno rasporedila na ceo period otplate.

Prema tumačenju koje je dala ESMA (The European Securities and Markets Authority) u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma ne smatraju nužno značajnom modifikacijom koja vodi prestanku priznavanja plasmana. Saglasno tome Grupa je obračunala gubitak po osnovu modifikacije za period odlaganja plaćanja za partije kredita klijenata koji su prihvatili moratorijum i isti priznala u poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“.

14. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti čini:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Gubitak po osnovu konverzije stambenih kredita indeksiranih u CHF	-	(516.198)
Dobitak po osnovu prodaje plasmana koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	23.527	-
Ukupno	23.527	(516.198)

U 2020. godini ostvaren je dobitak po osnovu plasmana u iznosu 23.527 hiljada dinara, dok je u 2019. godini negativan efekat rezultat konverzije stambenih kredita indeksiranih u CHF.

15. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

Ostale poslovne prihode čine:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Prihodi od zakupnina, prihodi po osnovu prefakturisanih troškova i ostali prihodi	8.813	11.864
Ukupno	8.813	11.864

16. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi sastoje se od:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi neto zarada	2.095.475	1.990.009
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	770.345	731.196
Neto rashodi po osnovu rezervisanja za otpremnine i godišnje odmone	24.890	16.713
Ostali lični rashodi	392.428	412.938
Ukupno	3.283.138	3.150.856

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

17. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

Troškovi amortizacije sastoje se od:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine (napomena 27.2, 27.3)	492.475	398.475
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina	-	33
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 28.2, 28.3)	280.154	281.439
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 28.5, 28.6)	441.714	420.395
Ukupno	1.214.343	1.100.342

18. OSTALI PRIHODI

U ostale prihode spadaju:

U hiljadama dinara	2020	2019.
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove (napomena 35.2)	98.902	69.848
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za ostale obaveze	-	24.387
Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina	1.060	2.230
Prihodi od promene vrednosti osnovnih sredstava	30.401	-
Ostali poslovni prihodi	102.994	106.818
Ukupno	233.357	203.283

Ostali poslovni prihodi obuhvataju prihode od konsultatskih usluga, nagrade za uspešnost, naplata štete od osiguravajućih društava i slične prihode.

19. OSTALI RASHODI

19.1. Ostali rashodi obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi poslovne zgrade i poslovnog prostora	118.227	116.720
Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	63.692	64.453
Troškovi zakupnina (napomena 19.2)	373.567	361.604
Troškovi održavanja informacionog sistema	920.731	762.947
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	61.394	71.630
Troškovi reklame, propagande, reprezentacije, ulaganja u kulturu i donacije	59.182	209.848
Troškovi advokatskih, konsultantskih usluga, istraživanja i revizije	464.203	358.279
Troškovi PTT usluga	154.047	141.430
Troškovi premija osiguranja	667.351	1.168.156
Troškovi obezbeđenja imovine, transporta i rukovanja novcem	192.420	170.647
Troškovi stručnog usavršavanja	20.043	28.031
Troškovi servisnih usluga	98.766	88.435
Troškovi transportnih usluga	4.710	14.133
Troškovi prevoza na rad i sa rada	29.471	41.375
Troškovi naknada smeštaja i ishrane na službenim putovanjima	7.840	30.550
Ostali porezi i doprinosi	515.079	507.213
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (napomena 35.2)	1.092.180	602.446
Rashodi po osnovu promene vrednosti investicionih nekretnina	1.061	-
Rashodi po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	24.036	53.287
Gubici od prodaje, rashodovanja i obezvređenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	12.475	43.717
Ostalo	631.060	395.203
Ukupno	5.511.535	5.230.104

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

19. OSTALI RASHODI (nastavak)

Pozicija "Ostalo" odnosi se na sudske i administrativne takse, troškove zaštite na radu i zaštite životne sredine, troškove učešća u finansiranju osoba sa invaliditetom, naknadu štete po osnovu izgubljenih sudskih sporova, troškove arhiviranja, troškove licenci do godinu dana, troškove obeštećenja iz operativnog poslovanja i slične troškove.

19.2. Troškovi zakupnina u iznosu 373.567 hiljade dinara u 2020. godini odnose se na troškove koji saglasno MSFI 16 i računovodstvenoj politici Grupe (napomena 3.t) nisu uključeni u merenje obaveze po osnovu lizinga. Struktura navedenih troškova prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Zakup sredstava male vrednosti	147.374	150.218
Kratkoročni zakup	12.240	20.301
PDV na zakupe koji su priznati u skladu sa MSFI 16	73.888	69.965
Sredstva koja nisu identifikovana u skladu sa MSFI 16	139.458	120.626
Varijabilna plaćanja	607	494
Ukupno	373.567	361.604

20. POREZ NA DOBITAK

20.1. Osnovne komponente poreza na dobitak na dan 31. decembra su sledeće:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Tekući poreski rashod perioda	(428.742)	(795.012)
Povećanje odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	100.414	73.381
Ukupno	(328.328)	(721.631)

20.2. Usaglašavanje efektivne poreske stope prikazano je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2020	2019.
Dobitak pre oporezivanja	5.711.856	9.111.968
Porez na dobit obračunat po stopi od 15%	856.778	1.366.795
<i>Poreski efekti trajnih razlika:</i>		
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	74.393	31.734
Poreski efekti po osnovu usklađivanja rashoda	(56.776)	(58.444)
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda po osnovu kamata po dužničkim HoV čiji je izdavalac RS	(589.049)	(651.347)
<i>Poreski efekti umanjenja:</i>		
Poreski efekti po osnovu umanjenja tekućeg poreza u skladu sa zakonskom regulativom i primene MRS	(55.396)	(40.260)
<i>Poreski efekti privremenih razlika:</i>		
Efekat ostalih privremenih razlika	98.378	73.153
Poreski efekti iskazani u bilansu uspeha	328.328	721.631
<i>Efektivna poreska stopa</i>	5,75%	7,92%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

20. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

20.3. Porez na dobitak priznat u okviru ostalog rezultata prikazan je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2020.			2019.		
	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po FV kroz ostali rezultat	(1.391.647)	208.747	(1.182.900)	4.793.874	(719.081)	4.074.793
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava (39.3)	5.734	(860)	4.874	58.909	(8.836)	50.073
Aktuarski (gubici)/dobici	(27.481)	4.123	(23.358)	(23.513)	3.526	(19.987)
Stanje na dan 31. decembra	(1.413.394)	212.010	(1.201.384)	4.829.270	(724.391)	4.104.879

20.4. Obračunata obaveza za porez na dobit za 2020. godinu iznosi 428.742 hiljade dinara (za 2019. godinu: 795.012 hiljada dinara). S obzirom da je iznos obračunate obaveze za porez na dobit manji od iznosa plaćenih akontacija, Grupa je na da 31. decembra 2020. godine iskazala tekuća poreska sredstva u iznosu od 303.763 hiljada dinara (za 2019. godinu: 60.985 hiljada dinara).

21. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

21.1. Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Gotovina u blagajni u dinarima	4.262.874	4.242.996
Žiro račun	21.380.227	24.180.540
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	3.052.670	1.411.454
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	35.274	45.793
Deponovani viškovi likvidnih sredstava kod NBS	-	5.000.138
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	28.420.886	24.829.410
	57.151.931	59.710.331
Ispravka vrednosti	(84)	(153)
Stanje na dan 31. decembra	57.151.847	59.710.178

Stanje na žiro računu uključuje i obaveznu rezervu u dinarima koja predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa navedenom Odlukom, dinarska obavezna rezerva se obračunava na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita, kredita, hartija od vrednosti i ostalih dinarskih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca i to po stopama od 0% do 5% u zavisnosti od ugovorene ročnosti i izvora finansiranja, a zatim drži na žiro računu Banke. Banka je dužna da održava prosečno dnevno stanje obračunate dinarske obavezne rezerve. Tokom 2020. godine NBS je plaćala kamatu na obaveznu rezervu i to: po stopi od 0,75% godišnje do 17. marta, po stopi od 0,50% godišnje od 18. marta do 17. aprila, po stopi od 0,25% godišnje od 18. aprila do 17. juna, po stopi od 0,10% godišnje od 18. juna do 17. novembra i od 18. novembra po stopi od 0,10% godišnje.

NBS u skladu sa Odlukom o kamatnim stopama koje NBS primenjuje u postupku sprovođenja monetarne politike, radi ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled pandemije bolesti COVID-19, na deo iznosa ostvarenog prosečnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koja ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve, plaća kamatu po kamatnoj stopi uvećanoj za 0,50 p.p. na godišnjem nivou. Iznos na koji se obračunava kamata po tom osnovu utvrđuje se u visini prosečnog dnevnog stanja dinarskih kredita koji ispunjavaju uslove propisane Uredbom, odnosno Zakonom kojima se utvrđuje garantna šema kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 ako je svaki pojedinačni kredit koji je uključen u to stanje odobren po kamatnoj stopi koja je za najmanje 0,50 p.p. niža od maksimalne kamatne stope propisane Uredbom odnosno Zakonom za kredite odobrene u dinarima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

21. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Obavezna devizna rezerva kod NBS predstavlja minimalnu rezervu deviznih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa napred navedenom Odlukom, deviznu obaveznu rezervu banke obračunavaju na osnovu prosečnog stanja depozita, kredita i drugih obaveza u stranim valutama ili u dinarima indeksiranim deviznom klauzulom, primenom kursa dinara prema evru tokom jednog kalendarskog meseca. Stopa obavezne rezerve bila je nepromenjena tokom 2020. godine i iznosila je 20% na devizne depozite do dve godine i 13% na devizne depozite preko dve godine, dok je stopa na deo devizne rezerve koji čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom iznosila 100%.

Grupa je dužna da održava prosečno dnevno stanje u obračunskom periodu na deviznim računima kod NBS u iznosima ne manjim od obračunatih iznosa. NBS ne plaća Grupi kamatu na izdvojena sredstva na redovnom deviznom računu obavezne rezerve.

21.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(153)	(211)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje ispravke vrednosti	-	-	69	54
Efekti promene deviznog kursa	-	-	-	4
Ukupno za godinu	-	-	69	58
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(84)	(153)

22. ZALOŽENA FINANSIJSKA SREDSTVA

Na dan 31. decembra 2020. godine na ime obezbeđenja obaveza po osnovu repo transakcija sa NBS, Grupa je založila kuponske obveznice Republike Srbije emitovane u dinarima nominalne vrednosti 10.750.000 hiljada dinara.

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Založena finansijska sredstva	11.630.733	-
Stanje na dan 31. decembra	11.630.733	-

23. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

Potraživanja po osnovu derivata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Potraživanja po osnovu forvard revalorizacije i valutnih svopova	48.333	48.520
Potraživanja po osnovu kamatnih svopova	1.322.313	1.067.728
Potraživanja po osnovu kamatnih opcija	69.694	44.231
Potraživanja po osnovu robnih svopova	7.303	6.837
Stanje na dan 31. decembra	1.447.643	1.167.316

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

24. HARTIJE OD VREDNOSTI

24.1. Hartije od vrednosti obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11.822.472	48.292
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	88.927.147	105.030.563
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2.073.599	1.542.911
Ukupno	102.823.218	106.621.766
Ispravka vrednosti hartija od vrednosti	(268.440)	(344.977)
Stanje na dan 31. decembra	102.554.778	106.276.789

24.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(344.977)	(577.307)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje ispravke vrednosti	-	-	18.542	127.588
Efekti promene deviznog kursa	-	-	215	304
Efekti prodaje hartija od vrednosti	-	-	57.780	104.438
Ukupno za godinu	-	-	76.537	232.330
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(268.440)	(344.977)

24.3. Podela hartija od vrednosti prema načinu vrednovanja i emitentu prikazana je u tabeli:

U hiljadama dinara	Vrednovanje	2020.	2019.
Potraživanja po osnovu eskonta menica	Amortizovana vrednost	20.006	48.284
	Amortizovana vrednost	11.774.802	-
Državne obveznice Republike Srbije	Po FV kroz ostali rezultat	82.657.099	98.232.719
	Po FV kroz bilans uspeha	2.073.599	1.542.911
Obveznice lokalne samouprave	Po FV kroz ostali rezultat	14.602	29.207
Državne obveznice Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave - stavke hedžinga	Po FV kroz ostali rezultat	6.014.670	6.423.668
Stanje na dan 31. decembra		102.554.778	106.276.789

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

24. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Potraživanja po osnovu eskonta menica na dan 31. decembra 2020. godine, iznose 20.006 hiljada dinara i predstavljaju ulaganja sa rokom dospeća do godinu dana i eskontnom stopom u visini jednomesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog za 2% odnosno 2,5% na godišnjem nivou i jednomesečne BEONIJE uvećane za 3,5% na godišnjem nivou.

Na dan 31. decembra 2020. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u iznosu od 11.774.802 hiljade dinara predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokom dospeća do 2027. godine.

Na dan 31. decembra 2020. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 2.073.599 hiljada dinara, predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2028. godine.

Na dan 31. decembra 2020. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 6.014.670 hiljada dinara predstavljaju ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne obveznice Republike Srbije - stavke hedžinga, sa rokovima dospeća do 2023. godine, dok iznos od 14.602 hiljade dinara predstavlja ulaganje u obveznice lokalne samouprave sa rokom dospeća do 2021. godine. Iznos od 82.657.099 hiljada dinara predstavlja ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2028. godine.

U cilju zaštite od kamatnog rizika kod obveznica lokalne samouprave kao i državnih obveznica Republike Srbije, Grupa je implementirala mikro hedžing fer vrednosti, tj. naznačila kao stavke hedžinga ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne obveznice Republike Srbije, ukupne nominalne vrednosti 48,7 miliona EUR, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi ukupne nominalne vrednosti 48,7 miliona EUR. Na dan 31. decembra 2020. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

25.1. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija uključuju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Devizni računi kod:		
- drugih banaka u okviru UniCredit grupe	26.680.673	1.299.175
- drugih stranih banaka	379.710	364.342
Ukupno devizni računi:	27.060.383	1.663.517
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight)		
- u dinarima	4.300	-
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	4.300	-
Garantni depozit u stranoj valuti za kupoprodaju hartija od vrednosti	4.703	4.704
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti	-	367.896
Namenski depoziti u stranoj valuti	11.108	12.183
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	4.363	590.263
Ukupno kratkoročni krediti:	4.363	590.263
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	681.074	271.556
Ukupno dugoročni krediti:	681.074	271.556
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	17.117	33.101
Ukupno	27.783.048	2.943.220
Ispravka vrednosti	(36.219)	(2.008)
Stanje na dan 31. decembra	27.746.829	2.941.212

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

25.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(2.008)	(18.187)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ ukidanje ispravke vrednosti	-	-	(36.192)	15.150
Efeki promene deviznog kursa	-	-	1.981	(44)
Otpis sa otpustom duga	-	-	-	1.073
Ukupno za godinu	-	-	(34.211)	16.179
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(36.219)	(2.008)

25.3. Struktura deviznih računa kod banaka u okviru UniCredit Grupe prikazana je u tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
UniCredit Bank Austria AG, Vienna	383.256	1.060.118
UniCredit Bank AG, Munich	11.299	36.498
UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	30.305	9.118
UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	2.186	1.091
UniCredit S.P.A. Milano	26.244.505	178.663
Zagrebačka banka d.d.	738	2.409
UniCredit Bank BIH	3.299	5.907
UniCredit Bulbank, Sofia	-	24
UniCredit Bank ZAO Moscow	5.085	5.347
Stanje na dan 31. decembra	26.680.673	1.299.175

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

26.1. Krediti i potraživanja od komitenata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	22.040.804	31.239.867
- u stranoj valuti	487.297	564.577
Ukupno kratkoročni krediti:	<u>22.528.101</u>	<u>31.804.444</u>
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	252.259.388	226.702.059
- u stranoj valuti	12.557.906	12.546.929
Ukupno dugoročni krediti:	<u>264.817.294</u>	<u>239.248.988</u>
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama i akreditivima:		
- u dinarima	-	19.349
- u stranoj valuti	-	27.758
Ukupno:	<u>-</u>	<u>47.107</u>
Potraživanja po osnovu faktoringa u dinarima	860.317	935.477
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	12.630.675	13.495.149
Ostali plasmani u dinarima	109.973	195.550
Ukupno	<u>300.946.360</u>	<u>285.726.715</u>
Ispravka vrednosti	(9.953.499)	(7.921.695)
Stanje na dan 31. decembra	<u>290.992.861</u>	<u>277.805.020</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Kreditni koji su indeksirani valutnom klauzulom (EUR, CHF, USD) prikazani su u okviru kredita u dinarima.

26.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	(3.950.973)	(3.938.084)	(3.970.722)	(3.139.914)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Dodatna ispravka vrednosti	(1.030.677)	(471.858)	(2.571.566)	(1.539.831)
Efekte promene deviznog kursa	72	16.032	(8)	3.549
Unwinding (time value)	12.472	13.367	611	-
Efekte prodaje portfolia	154.593	81.331	-	-
Otpis sa otpustom duga		-	541	122.019
Otpis bez otpusta duga*	748.578	348.239	653.580	583.455
Ukupno za godinu	<u>(114.962)</u>	<u>(12.889)</u>	<u>(1.916.842)</u>	<u>(830.808)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>(4.065.935)</u>	<u>(3.950.973)</u>	<u>(5.887.564)</u>	<u>(3.970.722)</u>

*Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis, predstavlja otpis potraživanja saglasno Odluci NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive (Sl. glasnik RS br. 77/2017) koja je u primeni od 30. septembra 2017. godine. Grupa, saglasno Odluci, sprovodi otpis bilansne aktive niskog stepena naplativosti, odnosno računovodstveni otpis 100% obezvređenih potraživanja. U smislu pomenute Odluke, računovodstveni otpis podrazumeva prenos iznosa potraživanja iz bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju Grupe.

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

26.3. Struktura kredita i potraživanja od komitenata data je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Javni sektor	2.089.368	(9.756)	2.079.612
Privreda	199.076.819	(5.745.709)	193.331.110
Stanovništvo	99.780.173	(4.198.034)	95.582.139
Stanje na dan 31. decembra	300.946.360	(9.953.499)	290.992.861

U hiljadama dinara	2019.		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Javni sektor	3.054.429	(13.391)	3.041.038
Privreda	185.986.498	(4.956.152)	181.030.346
Stanovništvo	96.685.788	(2.952.152)	93.733.636
Stanje na dan 31. decembra	285.726.715	(7.921.695)	277.805.020

26.4. Krediti pravnim licima su uglavnom odobravani za finansiranje tekuće likvidnosti (minus po tekućem računu), finansiranje obrtnih sredstava i investicija. Odobreni krediti su korišćeni za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine i usluga, industrije, građevinarstva, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene. Kratkoročni krediti su odobravani sa rokovima dospeća od 30 dana do jedne godine. Kamata na kratkoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom obračunavana je u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 2,48%, dok je kamata na kratkoročne kredite odobrene u dinarima obračunavana u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 0,87%.

Dugoročni krediti su odobravani na period do 10 godina. Kamata na dugoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom se obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 3,07% na godišnjem nivou, dok se kamata na dugoročne kredite u dinarima obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 2,19% na godišnjem nivou, u skladu sa ostalim troškovima i kamatnom politikom Grupe.

Grupa u ponudi ima stambene kredite sa fiksnom, varijabilnom i kombinovanom kamatnom stopom. Stambeni krediti za stanovništvo su odobravani sa rokom otplate od 5 do 30 godina, sa nominalnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 2,7% do 3,8% godišnje za kredite sa varijabilnom kamatom, dok se kamatna stopa za kredite sa fiksnom kamatom kretala u rasponu od 2,09% do 3,99%.

Grupa je tokom 2020. godine inicirala kampanju više puta u kojoj su klijenti imali mogućnost da apliciraju za gotovinske kredite sa periodom otplate do 83 meseca, kako sa varijabilnom tako i sa fiksnom kamatnom stopom, čime je odgovorila na potrebe klijenata kada je u pitanju promenljivost kamatne stope i za ovu vrstu kredita. Kamatne stope za gotovinske kredite sa varijabilnom kamatom su se kretale u rasponu od tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 4,99% do 7,50% godišnje sa prenosom primanja, odnosno od 7,5% do 10,5% bez prenosa primanja. Kamatna stopa za kredite sa fiksnom kamatom kretala u rasponu od 8,95% do 11,2% godišnje sa prenosom primanja, odnosno od 18,5% do 21,5% bez prenosa primanja.

U 2020. godini kamatne stope za investiciono finansiranje za mala preduzeća i preduzetnike kretale su se u rasponu od šestomesečnog/dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 1,5% do 7,03% godišnje odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 3,25% do 3,45%. Za finansiranje u dinarima kamatne stope su se kretale u visini jednomesečnog/tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 3,02% do 6,5% godišnje, odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 1% do 3%.

Za kredite za finansiranje obrtnih i trajnih obrtnih sredstava kamatne stope su se kretale u rasponu od šestomesečnog/dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 0,96% do 6,46% godišnje. Kamatna stopa za kredite u dinarima kretala se u visini jednomesečnog/tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 1,4% do 13,4% godišnje odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 2,3% do 25%.

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga odobravani su pravnim licima za kupovinu vozila i opreme po kamatnoj stopi koja se kretala u rasponu od 1,62% do 6,99% i periodima finansiranja od 2 do 7 godina. Sredstva po osnovu finansijskog lizinga plasirana su fizičkim licima za kupovinu automobila po prosečnoj kamatnoj stopi od 3,59% i periodom otplate od 2 do 7 godina.

U cilju zaštite od kamatnog rizika, Banka je implementirala mikro hedžing fer vrednosti tj. naznačila je kao stavku hedžinga kredit klijenta sadašnje vrednosti 691.496,12 EUR na dan 31. decembra 2019. godine, dok je kao instrument hedžinga naznačen kamatni svop iste nominalne vrednosti. Tokom 2020. godine navedeni odnos zaštite je prekinut s obzirom da je kredit prevremeno otplaćen. Banka je u 2019. godini raskinula makro hedžing fer vrednosti gde su kao stavke hedžinga bila naznačena portfolija kredita indeksiranih u CHF i EUR sa fiksnom kamatnom stopom, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi. Imajući u vidu da su tokom 2019. godine sprovedene aktivnosti na konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF koji su bili označeni kao stavka hedžinga, te navedeni hedžing nije više ispunjavao uslove efektivnosti čime su se stekli uslovi za raskid istog, Banka je sprovedla adekvatne aktivnosti vezano za raskid i efekte priznala jednokratno na teret rashoda u okviru bilansa uspeha u iznosu od 257.905 hiljada dinara (napomena 11). U slučaju kredita indeksiranih u EUR koji su bili naznačeni kao stavka hedžinga, rukovodstvo Banke je procenilo da ne postoje više ekonomski opravdani razlozi za isti i donela odluku o raskidu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

26.5. Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata po industrijskim sektorima prikazana je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Privreda		
- Energetika	5.822.591	4.739.762
- Poljoprivreda	7.325.798	6.574.234
- Građevinarstvo	34.669.030	29.822.369
- Industrija i rudarstvo	46.823.963	45.603.840
- Trgovina	43.107.263	39.720.486
- Usluge	31.856.799	29.324.262
- Saobraćaj	20.310.021	20.578.469
- Ostalo	9.161.354	9.623.076
	<u>199.076.819</u>	<u>185.986.498</u>
Javni sektor	2.089.368	3.054.429
Stanovništvo		
- Fizička lica	93.861.040	91.301.010
- Preduzetnici	5.919.133	5.384.778
	<u>99.780.173</u>	<u>96.685.788</u>
Ukupno	300.946.360	285.726.715
Ispravka vrednosti	(9.953.499)	(7.921.695)
Stanje na dan 31. decembra	290.992.861	277.805.020

Rukovodstvo Grupe definiše nivo kreditnog rizika koji preuzima, tako što određuje limite kreditne izloženosti za jednog zajmoprimca ili grupu zajmoprimaca, kao i za geografske i industrijske segmente. Ovaj rizik se redovno prati na godišnjem nivou ili češće po potrebi. Izloženost kreditnom riziku se kontroliše kroz redovne analize solventnosti zajmoprimca i potencijalnih zajmoprimaca, kako bi se utvrdila sposobnost izmirivanja obaveza po osnovu kamata i glavnice, kao i promenom limita pozajmica po pojedinačnom zajmoprimcu, ukoliko je potrebno. Upravljanje kreditnim rizikom se delimično obezbeđuje uspostavljanjem kolaterala.

27. NEMATERIJALNA IMOVINA

27.1. Nematerijalna imovina, neto:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Softveri i licence	1.437.345	1.369.947
Nematerijalna imovina u pripremi	701.194	539.584
Stanje na dan 31. decembra	2.138.539	1.909.531

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

27. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

27.2. Promene u okviru nematerijalne imovine tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Softveri i licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2020. godine	4.389.930	539.584	4.929.514
Nabavke u toku godine	625.749	161.610	787.359
Gubici po osnovu obezvređenja	(12.844)	-	(12.844)
Ostalo	(59.215)	-	(59.215)
Stanje 31. decembar 2020. godine	4.943.620	701.194	5.644.814
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja			
Stanje 1. januar 2020. godine	3.019.983	-	3.019.983
Amortizacija	492.475	-	492.475
Gubici po osnovu obezvređenja	(3.377)	-	(3.377)
Ostalo	(2.806)	-	(2.806)
Stanje 31. decembar 2020. godine	3.506.275	-	3.506.275
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2020. godine	1.437.345	701.194	2.138.539
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2020. godine	1.369.947	539.584	1.909.531

27.3. Promene u okviru nematerijalne imovine tokom 2019. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Softveri i licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2019. godine	3.885.249	388.667	4.273.916
Nabavke u toku godine	585.578	159.790	745.368
Gubici po osnovu obezvređenja	(54.603)	(8.873)	(63.476)
Ostalo	(26.294)	-	(26.294)
Stanje 31. decembar 2019. godine	4.389.930	539.584	4.929.514
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja			
Stanje 1. januar 2019. godine	2.646.358	-	2.646.358
Amortizacija	398.475	-	398.475
Gubici po osnovu obezvređenja	(21.865)	-	(21.865)
Ostalo	(2.985)	-	(2.985)
Stanje 31. decembar 2019. godine	3.019.983	-	3.019.983
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2019. godine	1.369.947	539.584	1.909.531
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2019. godine	1.238.891	388.667	1.627.558

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

28.1. Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Građevinski objekti	543.338	543.044
Oprema i ostala osnovna sredstva	706.981	698.214
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	177.750	191.456
Osnovna sredstva u pripremi	30.316	143.719
Sredstva sa pravom korišćenja	2.120.063	2.320.283
Stanje na dan 31. decembra	3.578.448	3.896.716

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.2. Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna/revalorizovana vrednost						
Stanje 1. januar 2020. godine	685.688	1.937.810	540.211	143.719	2.735.561	6.042.989
Nabavke u toku godine	-	1.959	-	150.236	177.762	329.957
Prenos sa investicija u toku	-	233.909	29.730	(263.639)	-	-
Otuđenje i rashodovanje	-	(20.649)	(4.011)	-	(2.954)	(27.614)
Efeki promene fer vrednosti	18.781	-	-	-	-	18.781
Modifikacije	-	-	-	-	63.732	63.732
Stanje 31. decembar 2020. godine	704.469	2.153.029	565.930	30.316	2.974.101	6.427.845
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja						
Stanje 1. januar 2020. godine	142.644	1.239.596	348.755	-	415.278	2.146.273
Amortizacija	13.507	223.211	43.436	-	441.714	721.868
Otuđenje i rashodovanje	-	(16.759)	(4.011)	-	(2.954)	(23.724)
Efeki promene fer vrednosti	4.980	-	-	-	-	4.980
Stanje 31. decembar 2020. godine	161.131	1.446.048	388.180	-	854.038	2.849.397
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2020. godine	543.338	706.981	177.750	30.316	2.120.063	3.578.448
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2020. godine	543.044	698.214	191.456	143.719	2.320.283	3.896.716

Sa promenom računovodstvene politike na dan 31. decembra 2019. godine, nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje poslovne delatnosti vrednuju se po metodu revalorizacije.

Na dan 31. decembra 2020. godine Grupa je angažovala ovlašćenog procenitelja NAI WMG d.o.o. Beograd da izvrši ponovnu procenu fer vrednosti nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje poslovne delatnosti, prema MSFI 13. Na osnovu dobijene procene, fer vrednost nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje delatnosti iznosi 543.338 hiljada dinara. Procenitelj je odredio fer, likvidacionu i građevinsku vrednost svake pojedinačne nepokretnosti koristeći prinostni metod kao i tehnike procene za koje je postojalo dovoljno raspoloživih podataka. S obzirom da na tržištu nekretnina u Republici Srbiji ne postoje kotirane ili ostvarene cene za identične nepokretnosti koje Grupa poseduje, prilikom procene fer vrednosti korišćeni su inputi nivoa 2 i 3. Inputi nivoa 2 su izvedeni inputi koji su razvijeni korišćenjem tržišnih podataka, kao što su javno dostupne informacije o transakcijama koji odražavaju pretpostavke koje tržišni učesnici mogu da koriste. Inputi nivoa 3 su pretpostavljeni inputi koje procenitelj razvija korišćenjem najboljih raspoloživih informacija u datim okolnostima.

Da je Grupa nastavila sa primenom modela nabavne vrednosti za građevinske objekte, neto sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2020. godine iznosila bi 522.906 hiljada dinara za nepokretnosti koje koristi za obavljanje poslovne delatnosti.

Grupa nema nekretnina, postrojenja i opreme koje je dala u zalogu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.3. Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi tokom 2019. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna/revalorizovana vrednost						
Stanje 1. januar 2019. godine	671.034	1.815.098	490.435	122.651	-	3.099.218
Efekat prve primene MSFI 16	-	-	-	-	2.608.392	2.608.392
Početno stanje nakon prve primene MSFI 16	671.034	1.815.098	490.435	122.651	2.608.392	5.707.610
Nabavke u toku godine		65	-	258.343	162.649	421.057
Prenos sa investicija u toku	906	176.648	59.581	(237.135)	-	-
Otuđenje i rashodovanje	(906)	(40.493)	(9.805)	(140)	-	(51.344)
Efekat promene računovodstvene politike	14.654	-	-	-	-	14.654
Ostalo	-	(13.508)	-	-	-	(13.508)
Modifikacije	-	-	-	-	(35.480)	(35.480)
Stanje 31. decembar 2019. godine	685.688	1.937.810	540.211	143.719	2.735.561	6.042.989
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja						
Stanje 1. januar 2019. godine	119.258	1.065.245	315.059	-	-	1.499.562
Amortizacija	14.513	227.196	39.730	-	420.395	701.834
Otuđenje i rashodovanje	(159)	(39.440)	(6.034)	-	-	(45.633)
Efekat promene računovodstvene politike	9.032	-	-	-	-	9.032
Ostalo	-	(13.405)	-	-	-	(13.405)
Modifikacije	-	-	-	-	(5.117)	(5.117)
Stanje 31. decembar 2019. godine	142.644	1.239.596	348.755	-	415.278	2.146.273
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2019. godine	543.044	698.214	191.456	143.719	2.320.283	3.896.716
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2019. godine	551.776	749.853	175.376	122.651	2.608.392	4.208.048

28.4. Sredstva sa pravom korišćenja obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Poslovni prostor	2.016.517	2.218.058
Skladište i magacin	3.622	4.242
Parking	78.236	90.951
Automobili	20.450	6.393
Ostala oprema	1.238	639
Stanje na dan 31. decembra	2.120.063	2.320.283

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.5. Promene na sredstvima sa pravom korišćenja tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Poslovni prostor	Skladište i magacin	Parking	Automobili	Ostala oprema	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrednost						
Stanje 1. januar 2020. godine	2.614.132	4.803	105.408	9.620	1.598	2.735.561
Nova sredstva	156.476	-	-	18.781	2.505	177.762
Otuđenje i rashodovanje	(2.954)	-	-	-	-	(2.954)
Modifikacije						
- pozitivni efekti	149.658	59	1.967	-	320	152.004
- negativni efekti	(88.272)	-	-	-	-	(88.272)
	61.386	59	1.967	-	320	63.732
Stanje 31. decembar 2020. godine	2.829.040	4.862	107.375	28.401	4.423	2.974.101
Ispravka vrednosti						
Stanje 1. januar 2020. godine	396.074	561	14.457	3.227	959	415.278
Amortizacija	419.403	679	14.682	4.724	2.226	441.714
Otuđenje i rashodovanje	(2.954)	-	-	-	-	(2.954)
Stanje 31. decembar 2020. godine	812.523	1.240	29.139	7.951	3.185	854.038
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2020. godine	2.016.517	3.622	78.236	20.450	1.238	2.120.063

28.6. Promene na sredstvima sa pravom korišćenja tokom 2019. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Poslovni prostor	Skladište i magacin	Parking	Automobili	Ostala oprema	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrednost						
Stanje 1. januar 2019. godine	2.485.454	9.127	104.191	9.620	-	2.608.392
Nova sredstva	157.987	3.064	-	-	1.598	162.649
Modifikacije						
- pozitivni efekti	25.606	21	1.217	-	-	26.844
- negativni efekti	(54.915)	(7.409)	-	-	-	(62.324)
	(29.309)	(7.388)	1.217	-	-	(35.480)
Stanje 31. decembar 2019. godine	2.614.132	4.803	105.408	9.620	1.598	2.735.561
Ispravka vrednosti						
Amortizacija	398.721	3.031	14.457	3.227	959	420.395
Modifikacije	(2.647)	(2.470)	-	-	-	(5.117)
Stanje 31. decembar 2019. godine	396.074	561	14.457	3.227	959	415.278
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2019. godine	2.218.058	4.242	90.951	6.393	639	2.320.283

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

29. INVESTICIONE NEKRETNINE

Promene na investicionim nekretninama tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Investicione nekretnine	Investicione nekretnine u pripremi	Ukupno
Fer vrednost			
Stanje 1. januar 2020. godine	3.528	-	3.528
Efekti promene fer vrednosti	(1)	-	(1)
Stanje 31. decembar 2020. godine	3.527	-	3.527
Stanje 31. decembar 2020. godine	3.527	-	3.527
Stanje 31. decembar 2019. godine	3.528	-	3.528

Sa promenom računovodstvene politike na dan 31. decembra 2019. godine investicione nekretnine vrednuju se po metodu fer vrednosti. Ovlašćeni procenitelj NAI WMG d.o.o. Beograd je izvršio ponovnu procenu fer vrednosti investicionih nekretnina za svrhu finansijskog izveštavanja na dan 31. decembra 2020. godine prema MSFI 13. Na osnovu dobijene procene, fer vrednost investicionih nepokretnosti iznosi 3.527 hiljada dinara. Procenitelj je odredio fer, likvidacionu i građevinsku vrednost svake pojedinačne nepokretnosti koristeći prinostni metod kao i tehnike procene za koje je postojalo dovoljno raspoloživih podataka.

Da je Grupa nastavila sa primenom modela nabavne vrednosti, neto sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2020. godine iznosila bi 1.266 hiljada dinara za investicione nekretnine.

30. OSTALA SREDSTVA

30.1. Ostala sredstva se odnose na:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
<i>Ostala sredstva u dinarima:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	99.073	74.926
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	66.271	37.666
Potraživanja za plaćene stvarne troškove	350.938	317.211
Potraživanja od Fonda za zdravstveno osiguranje	50.601	30.341
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	502.234	492.379
Sredstva stečena naplatom potraživanja	7.667	5.517
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	10	10
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	24.733	18.943
Razgraničeni ostali troškovi	137.683	109.736
Ukupno:	1.239.210	1.086.729
<i>Ostala sredstva u stranoj valuti:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	364	670
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	-	87
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	4.692	27.260
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	74.985	206
Ukupno:	80.041	28.223
Ukupno	1.319.251	1.114.952
Ispravka vrednosti	(32.036)	(19.770)
Stanje na dan 31. decembra	1.287.215	1.095.182

30.2. Kretanje na računu ispravke vrednosti ostalih sredstava tokom godine prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	(2.498)	(784)	(17.272)	(13.962)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	366	(11.868)	(86.733)	(55.253)
Efekti promene deviznog kursa	-	3	-	-
Otpis sa otpustom duga	-	-	69	76
Otpis bez otpusta duga	-	10.151	74.032	51.867
Ukupno za godinu	366	(1.714)	(12.632)	(3.310)
Stanje na dan 31. decembra	(2.132)	(2.498)	(29.904)	(17.272)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2020. godine

31. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

Obaveze po osnovu derivata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Vrste instrumenata:		
- valutni svopovi i forvardi	196.453	56.072
- kamatni svopovi	1.359.311	1.099.656
- kamatne opcije	69.694	44.231
- robni svop	7.303	6.837
Stanje na dan 31. decembra	1.632.761	1.206.796

32. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI

32.1. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci uključuju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	3.422.016	3.495.580
- u stranoj valuti	947.160	541.052
Ukupno depoziti po viđenju	4.369.176	4.036.632
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	674.344	478.598
- u stranoj valuti	4.026.360	12.465.078
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	4.700.704	12.943.676
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	4.960.151	4.756.332
- u stranoj valuti	11.538.622	5.095.785
Ukupno kratkoročni depoziti	16.498.773	9.852.117
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	1.474.198	2.003.915
- u stranoj valuti	38.086.854	60.345.958
Ukupno dugoročni depoziti	39.561.052	62.349.873
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	3.642.575	2.683.593
- u stranoj valuti	50.272.464	36.098.032
Ukupno dugoročni krediti:	53.915.039	38.781.625
Kredit po repo transakcijama		
- u dinarima	10.536.370	-
Ukupno krediti po repo transakcijama:	10.536.370	-
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	276	-
- u stranoj valuti	87.448	390.861
Ukupno ostale finansijske obaveze:	87.724	390.861
Stanje na dan 31. decembra	129.668.838	128.354.784

Kratkoročno oročeni depoziti banaka u dinarima deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu do 2,2% godišnje. Kratkoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu u rasponu od -1,4% do 1,3% godišnje zavisno od valute. Dugoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period od 5 godina uz kamatnu stopu od 0,98% .

32.2. Struktura dugoročnih kredita od banaka u stranoj valuti je sledeća:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	24.901.509	8.873.790
Kreditanstalt für Wiederaufbau Frankfurt am Main ("KfW")	3.610.813	2.364.232
International Finance Corporation, Washington	344.219	687.739
European Fond for Southeast Europe SA, Luxembourg	9.640.007	9.863.880
Green for Growth Fund, Southeast Europe, Luxembourg	4.407.012	3.487.936
UniCredit Bank Austria AG	-	354.252
UniCredit S.P.A. Milano	11.011.479	13.149.796
Stanje na dan 31. decembra	53.915.039	38.781.625

Dugoročni krediti od banaka su odobreni na period od 3 do 12 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće od 0,29% do 2%.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

33.1. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	100.327.925	77.757.053
- u stranoj valuti	113.452.178	100.048.311
Ukupno depoziti po viđenju	213.780.103	177.805.364
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	2.521.472	2.260.866
- u stranoj valuti	2.497.072	428.352
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	5.018.544	2.689.218
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	15.401.218	15.316.815
- u stranoj valuti	17.178.171	15.046.814
Ukupno kratkoročni depoziti	32.579.389	30.363.629
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	1.222.260	2.100.652
- u stranoj valuti	14.368.365	15.149.604
Ukupno dugoročni depoziti	15.590.625	17.250.256
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	874.197	1.908.494
Ukupno dugoročni krediti:	874.197	1.908.494
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	108.189	133.229
- u stranoj valuti	422.429	528.907
Ukupno ostale finansijske obaveze:	530.618	662.136
Stanje na dan 31. decembra	268.373.476	230.679.097

33.2. Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima je sledeća:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Javni sektor	579.296	2.075.709
Privreda	176.431.571	148.421.801
Stanovništvo	90.488.412	78.273.093
Dugoročni krediti (napomena 33.3)	874.197	1.908.494
Stanje na dan 31. decembra	268.373.476	230.679.097

Na depozite po viđenju pravnih lica u dinarima, godišnja kamatna stopa se kretala u proseku oko 0,15%, dok je kamatna stopa na depozite po viđenju u valuti EUR iznosila u proseku 0,02%. Na oročene depozite pravnih lica u dinarima obračunavala se kamatna stopa u proseku 1,77% godišnje, odnosno 1,10% godišnje kada je reč o oročenim depozitima u valuti EUR.

Na depozite po viđenju stanovništva u dinarima obračunavala se kamata koja se kreće do 0,15% godišnje. Na depozite po viđenju stanovništva u stranoj valuti, obračunavala se kamata do 0,1% godišnje, dok se na sredstva na tekućem računu obračunavala kamata do 0,05% godišnje.

Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u stranoj valuti su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,1% do 1,05% godišnje u zavisnosti od roka oročenja. Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,3% do 2,2% godišnje u zavisnosti od roka oročenja. Za dinarske oročene depozite za mala preduzeća i preduzetnike kamatna stopa za dinare iznosila je od 0,4% do 2,4% godišnje, dok se za stranu valutu kretala u rasponu od 0,1% do 0,7% godišnje.

33.3. Struktura dugoročnih kredita od komitenata u stranoj valuti je sledeća:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
NBS - Evropska investiciona banka, Luksemburg	874.197	1.903.707
Vlada Republike Italije	-	4.787
Stanje na dan 31. decembra	874.197	1.908.494

Dugoročni krediti od komitenata su odobreni na period u rasponu od 6 do 13 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće od 0% do 0,35%.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

34. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA NAMENJENIH ZAŠTITI OD RIZIKA

Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Obaveze po osnovu kamatnih svopova namenjenih zaštiti od rizika - mikro hedžing	116.377	158.188
Stanje na dan 31. decembra	116.377	158.188

Kod mikro hedžinga fer vrednosti, Banka koristi kamatni svop da bi se štitila od izloženosti promena u fer vrednosti obveznica lokalne samouprave i državnih obveznica RS (napomene 24.3) kao i kredita sa fiksnom stopom prinosa u 2019. godini (napomene 26.4).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

35. REZERVISANJA

35.1. Rezervisanja se odnose na:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	97.754	58.504
Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	239.613	135.762
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih	137.427	97.134
Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima	1.824.328	1.003.882
Stanje na dan 31. decembra	2.299.122	1.295.282

35.2. Promene na računima rezervisanja tokom godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (napomene 4(b) i 5(i))	Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (napomene 4(b) i 5(i))	Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (napomene 3(y) i 5(viii))	Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava za sudske sporove (napomene 3 (w), 5 (vii) i 41.1)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara	58.504	135.762	97.134	1.003.882	1.295.282
Rezervisanja u toku godine:					
- iskazana u bilansu uspeha	85.185	215.136	16.664	1.092.180	1.409.165
- iskazana u okviru ostalog rezultata	-	-	27.481	-	27.481
	85.185	215.136	44.145	1.092.180	1.436.646
Iskorišćena rezervisanja u toku godine	-	-	(3.852)	(172.832)	(176.684)
Ukidanje rezervisanja u toku godine (napomene 13 i 18)	(45.935)	(111.285)	-	(98.902)	(256.122)
Stanje na dan 31. decembra	97.754	239.613	137.427	1.824.328	2.299.122

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine
36. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

36.1. Odložena poreska sredstva i obaveze se odnose na:

U hiljadama dinara	2020.			2019.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	154.457	-	154.457	66.221	-	66.221
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	190.921	-	190.921	123.371	-	123.371
Odložena poreska sredstva po osnovu prve primene MSFI	27.324	-	27.324	40.986	-	40.986
Odložena poreska sredstva u skladu sa Zakonom o konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF	41.710	-	41.710	83.420	-	83.420
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	-	(9.696)	(9.696)	-	(8.836)	(8.836)
Odložene poreske obaveze po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti	-	(510.334)	(510.334)	-	(719.081)	(719.081)
Odložena poreska sredstva aktuarskih dobitaka po osnovu planova definisanih primanja	7.237	-	7.237	3.114	-	3.114
Ukupno	421.649	(520.030)	(98.381)	317.112	(727.917)	(410.805)

36.2. Kretanja privremenih razlika tokom 2020. godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Stanje 1. januara	Iskazano u bilansu uspeha	Iskazano u ostalom ukupnom rezultatu	Stanje 31. decembra
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	66.221	88.236	-	154.457
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	123.371	67.550	-	190.921
Odložena poreska sredstva po osnovu prve primene MSFI	40.986	(13.662)	-	27.324
Odložena poreska sredstva u skladu sa Zakonom o konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF	83.420	(41.710)	-	41.710
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	(8.836)	-	(860)	(9.696)
Odložene poreske obaveze po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti	(719.081)	-	208.747	(510.334)
Odložena poreska sredstva aktuarskih dobitaka po osnovu planova definisanih primanja	3.114	-	4.123	7.237
Ukupno	(410.805)	100.414	212.010	(98.381)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

37. OSTALE OBAVEZE

37.1. Ostale obaveze obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Obaveze za primljene avanse, depozite i kaucije:		
- u dinarima	84.093	133.926
- u stranoj valuti	4.820	5.015
Obaveze prema dobavljačima:		
- u dinarima	241.983	328.591
- u stranoj valuti	245.920	205.057
Obaveze po osnovu lizinga (napomena 37.2):		
- u dinarima	502.592	550.250
- u stranoj valuti	1.646.566	1.776.082
Ostale obaveze:		
- u dinarima	7.664.355	755.644
- u devizama	1.142.715	980.882
Obaveze po osnovu naknada i provizija na ostale obaveze:		
- u dinarima	5.358	11.734
- u stranoj valuti	3	15.459
Razgraničeni ostali prihodi:		
- u dinarima	231.666	289.596
- u stranoj valuti	63.495	68.264
Razgraničeni ostali rashodi:		
- u dinarima	555.710	533.891
- u stranoj valuti	41.936	73.095
Obaveze po primljenim sredstvima po poslovima u ime i za račun komitenata	30.024	24.489
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	92.965	68.348
Stanje na dan 31. decembra	12.554.201	5.820.323

37.2. Ročna struktura obaveza po osnovu lizinga prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.		2019.	
	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi
Dospeća:				
- do 1 godine	435.140	476.730	395.174	442.749
- do 2 godine	407.531	440.939	380.844	419.378
- do 3 godine	366.827	392.303	365.324	396.369
- do 4 godine	340.867	358.712	340.644	363.784
- do 5 godina	312.996	323.630	322.645	338.835
- preko 5 godina	285.797	304.505	521.701	546.514
Stanje na dan 31. decembra	2.149.158	2.296.819	2.326.332	2.507.629

37.3. Struktura ukupnih plaćanja odnosno odliva po osnovu lizinga u 2020. prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Fiksna plaćanja	231.333	214.176
Varijabilna plaćanja	234.526	231.735
Ukupni odlivi:	465.859	445.911

Varijabilna plaćanja koja se uključuju u vrednost lizing obaveze su plaćanja koja zavise od indeksa.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

37. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Od ukupnih odliva u iznosu 465.859 hiljade dinara na plaćanja glavnice se odnosi 418.351 hiljade dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz aktivnosti finansiranja, dok se na plaćanje kamate odnosi 47.508 hiljade dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti u izveštaju o tokovima gotovine.

37.4. Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 28.5, 28.6)	(441.714)	(420.395)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 7)	(47.508)	(51.544)
Troškovi zakupnina (napomena 19.2)	(373.567)	(361.604)
Prihodi od podzakupa	1.263	2.286
Stanje na dan 31. decembra	(861.526)	(831.257)

38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH POTRAŽIVANJA I OBAVEZA SA POVERIOCIMA I DUŽNICIMA

Grupa je u skladu sa Zakonom o računovodstvu izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa poveriocima i dužnicima.

Od ukupnog iznosa potraživanja za usaglašavanje u iznosu od bruto 411.545.061 hiljadu dinara (66.388 otvorenih stavki), neusaglašena potraživanja ukupno iznose bruto 193.194 hiljade dinara (53 otvorene stavke odnosno 0,08%), dok za potraživanja u iznosu 123.200.370 hiljada dinara (22.306 otvorenih stavki odnosno 33,60%) klijenti nisu dostavili odgovor.

Od ukupnog iznosa obaveza za usaglašavanje u iznosu od 355.934.729 hiljada dinara (89.882 otvorene stavke), neusaglašene obaveze iznose 33.216 hiljada dinara (31 otvorena stavka odnosno 0,034%), dok za obaveze u iznosu 170.356.442 hiljade dinara (32.087 otvorenih stavki odnosno 35,70%) klijenti nisu dostavili odgovor.

Što se tiče vanbilansnih pozicija, od ukupnog iznosa za usaglašavanje u iznosu od 681.333.690 hiljada dinara (23.551 otvorena stavka) neusaglašen iznos je 7.504 hiljade dinara (25 otvorenih stavki tj. 0,11%), dok za iznos od 474.213.910 hiljada dinara (13.968 otvorenih stavki odnosno 59,31%) klijenti nisu dostavili odgovor.

39. KAPITAL

39.1. Struktura kapitala:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Akcijski kapital	23.607.620	23.607.620
Emisiona premija	562.156	562.156
Neraspoređena dobit	6.479.350	9.367.552
Rezerve	53.443.901	53.403.854
Stanje na dan 31. decembra	84.093.027	86.941.182

Na dan 31. decembra 2020. godine osnovni tj. akcijski kapital Grupe iznosi 23.607.620 hiljada dinara i sastoji se od 2.360.762 obične akcije nominalne vrednosti od 10.000 dinara po akciji. Sve akcije Grupe su obične akcije.

Vlasnici običnih akcija imaju pravo na isplatu dividende na osnovu odluke Upravnog odbora i pravo na jedan glas po akciji na Skupštini akcionara.

U skladu sa reorganizacijom aktivnosti UniCredit Grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100% vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Rezerve po osnovu promene fer vrednosti odnose se na neto kumulativne promene fer vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

39. KAPITAL (nastavak)

39.2. Analiza ostalog rezultata nakon oporezivanja predstavljena je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Aktuarski dobici po osnovu definisanih primanja	(23.358)	(19.987)
Neto promena fer vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(1.094.336)	1.843.948
Neto promena vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat po osnovu obezvređenja	(88.564)	(284.079)
Neto promene fer vrednosti osnovnih sredstava	4.874	50.073
Ostali ukupan rezultat nakon oporezivanja	(1.201.384)	1.589.955

40. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVALENTI

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
U dinarima:		
Žiro račun (napomena 21)	21.380.227	24.180.540
Gotovina u blagajni (napomena 21)	4.262.874	4.242.996
	25.643.101	28.423.536
U stranoj valuti:		
Devizni računi (napomena 25)	27.060.383	1.663.517
Gotovina u blagajni (napomena 21)	3.052.670	1.411.454
Ostala novčana sredstva (napomena 21)	35.274	45.793
	30.148.327	3.120.764
Stanje na dan 31. decembra	55.791.428	31.544.300

41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

41.1. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2020. godine protiv Grupe se vode 19.733 sudska postupka (uključujući i 10 radno pravnih sudskih postupaka) čija ukupna vrednost po osnovu tužbenih zahteva iznosi 8.999.861 hiljadu dinara. U 139 sudskih postupaka tužioci su pravna lica, a u 19.594 postupka su tužioci fizička lica.

Po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Grupe, Grupa je rezervisala 1.824.328 hiljada dinara (napomena 35). U ovaj iznos su uključeni i sporovi protiv Grupe po osnovu radno pravnih odnosa.

U najvećem broju tužbi podnetih protiv Banke, kako fizičkih tako i pravnih lica u svojstvu tužilaca, iste se većinom odnose na tužbe za naknade za obradu kredita (gotovinskih i stambenih), naknade za praćenje kredita i naknade NKOSK-u, a u manjem broju na tužbe za kursne razlike, kamatnu stopu, valutnu klauzulu i promenjene okolnosti, kao osnov spora. Predmet tužbi takođe je i utvrđenje ništavnosti pomenutih odredbi Ugovora o kreditu i sticanje bez osnova.

U nekim sudskim postupcima nije izvršena rezervacija u iznosu na koji glasi tužbeni zahtev, pre svega na osnovu procene da će ishod tih sporova biti verovatno pozitivan po Grupu, tj. da Grupa neće imati plaćanja po tim postupcima ili da se radi o potencijalnim obavezama od manjeg značaja, za koje nije potrebno izvršiti rezervisanje sredstava.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

41. POTENCIALNE I PREUZETE OBAVEZE (nastavak)

41.2. Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku prikazane su u tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	
	Vanbilansne stavke izložene kreditnom	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	123.994.252	(201.627)
Druge vanbilansne stavke	77.380.242	(135.740)
Stanje na dan 31. decembra	201.374.494	(337.367)

U hiljadama dinara	2019.	
	Vanbilansne stavke izložene kreditnom	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	137.038.825	(164.858)
Druge vanbilansne stavke	58.861.958	(29.408)
Stanje na dan 31. decembra	195.900.783	(194.266)

41.3. Potencijalne obaveze Grupe prikazane su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Potencijalne obaveze		
Plative garancije		
- u dinarima	11.503.916	11.617.403
- u stranoj valuti	14.052.969	10.334.376
Činidbene garancije:		
- u dinarima	54.757.825	52.906.243
- u stranoj valuti	3.543.423	2.137.706
Akreditivi		
- u dinarima	13.647	4.129
- u stranoj valuti	1.891.309	2.946.501
Primljena jemstva za obaveze u stranoj valuti	3.644.986	1.193.567
Preuzete i neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	14.039.674	38.275.207
Ostale preuzete neopozive obaveze	20.546.503	17.623.693
Stanje na dan 31. decembra	123.994.252	137.038.825

U okviru redovnog poslovanja, Grupa sklapa ugovore kojima preuzima vanbilansne potencijalne obaveze koje se vode u vanbilansnoj evidenciji, a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive, ugovorene neiskorišćene zajmove i limite po kreditnim karticama. Navedene preuzete finansijske obaveze iskazuju se u bilansu stanja ako i kada postanu plative.

41.4. Struktura preuzetih neopozivih obaveza data je u narednom pregledu:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Preuzete obaveze		
Dozvoljeni minusi po tekućim računima	4.444.473	5.030.420
Neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	982.260	1.039.317
Neiskorišćeni okvirni krediti	7.584.412	31.404.245
Pisma o namerama	1.028.529	801.225
Ostale preuzete neopozive obaveze	20.546.503	17.623.693
Stanje na dan 31. decembra	34.586.177	55.898.900

41.5. Na dan 31. decembra 2020. godine Grupa ima 10.523.996 hiljada dinara nepovučenih sredstava po odobrenim kreditnim linijama (u 2019. godini: 16.305.164 hiljade dinara).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Grupa je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija Grupe. Pod povezanim licima Grupe smatraju se: matična banka, entiteti koji su članovi iste UniCredit grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, članovi Upravnog odbora i Odbora za reviziju, Izvršni odbor i rukovodioci koji kao članovi odbora Grupe (ALCO i kreditnih odbora) imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti Grupe ("ključno rukovodstvo"), bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica, saglasno MRS 24. U okviru redovnog poslovanja obavlja se određeni broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti, preuzete obaveze i derivativne instrumente. Transakcije sa povezanim licima obavljaju se po tržišnim uslovima

42.1. Transakcije sa povezanim licima

Izloženost i obaveze na dan 31. decembra 2020. godine koje proizlaze iz transakcija sa povezanim licima predstavljeni su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2020.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Finansijska sredstva			
- Krediti, potraživanja i ostala sredstva	26.273.402	101.199	2.531.684
Finansijske obaveze			
- Depoziti i ostale obaveze	57.039.267	207.095	1.064.812
Vanbilana evidencija			
- Potencijalne obaveze po datim garancijama i jemstvima	3.867.595	-	7.144.094
- Preuzete obaveze za nepovučene plasmane	-	620	818.772
- Primljene garancije i jemstva	5.477.140	-	7.815.468
- Obaveze za garancije izdate u korist poverilaca banke	3.644.986	-	-
- Nominalni iznos derivata	-	-	49.844.575

Izloženost i obaveze na dan 31. decembra 2019. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima predstavljeni su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2019.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Finansijska sredstva			
- Krediti, potraživanja i ostala sredstva	577.594	85.226	2.774.657
Finansijske obaveze			
- Depoziti i ostale obaveze	80.795.750	127.763	7.603.339
Vanbilana evidencija			
- Potencijalne obaveze po datim garancijama i jemstvima	4.371.530	-	6.422.748
- Preuzete obaveze za nepovučene plasmane	78.689	720	949.566
- Primljene garancije i jemstva	6.185.815	-	6.345.260
- Obaveze za garancije izdate u korist poverilaca banke	1.193.567	-	-
- Nominalni iznos derivata	-	-	51.027.028

U hiljadama dinara	2020.			2019		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Ispravka vrednosti bilansne i vanbilansne izloženosti	35.779	16	6.121	792	268	4.306

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSUSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

42.1. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Prihodi i rashodi ostvareni tokom 2020. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima dati su u sledećem pregledu:

U hiljadama dinara	2020.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Prihodi od kamata	8.524	2.061	104.066
Rashodi kamata	(505.435)	(521)	(470.229)
Prihodi od naknada i provizija	51.029	139	344.610
Rashodi od naknada i provizija	(8.880)	-	(269.780)
Ostali prihodi	-	-	5.546
Ostali rashodi	(203.050)	-	(701.494)
Ukupno	(657.812)	1.679	(987.281)

Prihodi i rashodi ostvareni tokom 2019. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima dati su u sledećem pregledu:

U hiljadama dinara	2019.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Prihodi od kamata	18.196	1.841	368.633
Rashodi kamata	(427.487)	(545)	(789.584)
Prihodi od naknada i provizija	60.690	239	475.659
Rashodi od naknada i provizija	-	-	(239.635)
Ostali prihodi	-	-	7.237
Ostali rashodi	(10)	-	(643.408)
Ukupno	(348.611)	1.535	(821,098)

Obračunati rashodi/prihodi rezervisanja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u 2020. i 2019. godini dati su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.			2019.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica/	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Neto povećanje/(smanjenje) ispravke vrednosti	34.987	(252)	1.815	(13.668)	220	(4.732)

*Ostala povezana lica uključuju entitete koji su članovi iste grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica.

42.2 Primanja ključnog rukovodstva

Primanja ključnog rukovodstva Grupe navedena su u narednom pregledu:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Kratkoročna primanja	249.015	255.858
Ostala dugoročna primanja	14.582	3.561
Plaćanja po osnovu akcija	3.851	2.970
Stanje na dan 31. decembra	267.448	262.389

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

42.2 Primanja ključnog rukovodstva (nastavak)

Ostala dugoročna primanja obuhvataju isplate po osnovu dugoročnih šema nagrađivanja. Zaposleni - članovi ključnog rukovodstva uključeni u navedene šeme nagrađivanja, odabrani su na osnovu kriterijuma doprinosa dugoročnoj i rastućoj profitabilnosti Banke.

Plaćanja po osnovu akcija obuhvataju isplate tokom godine po osnovu akcija dodeljenih po osnovu odgovarajućih šema nagrađivanja.

Naknade članova Upravnog odbora i Odbora za reviziju isplaćene u 2020. godini iznose 5.978 hiljada dinara (u 2019. godini: 7.048 hiljada dinara) i iste su sadržane u iznosu kratkoročnih primanja ključnog rukovodstva.

43. DOGAĐAJI NAKON IZVEŠTAJNOG PERIODA

Na dan izdavanja ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja uticaj COVID-19 pandemije se nastavlja. Neizvesno je trajanje pandemije i razmere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Grupa aktivno prati razvoj događaja i procenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja Grupa nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtevali korekcije priloženih finansijskih izveštaja (korektivni događaji).

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

 Feza Tan
 Predsednica Izvršnog odbora

 Sandra Vojnović
 Član Izvršnog odbora
 Direktor Sektora za strategiju i finansije

 Mirjana Kovačević
 Direktor Direkcije za računovodstvo

**UNICREDIT BANK SRBIJA A.D., BEOGRAD
GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2020. GODINU**

Beograd, februar 2021. godine

SADRŽAJ

OBRAČANJE PREDSEDNICE IZVRŠNOG ODBORA.....	3
O UNICREDIT GRUPI	5
MAKROEKONOMSKI PREGLED	5
FINANSIJSKI SEKTOR SRBIJE	7
POSLOVANJE UNICREDIT SRBIJA GRUPE U 2020. GODINI	11
STRATEGIJA ZA PERIOD 2021 – 2023.....	13
ORGANIZACIONA STRUKTURA UNICREDIT SRBIJA GRUPE	14
KORPORATIVNO I INVESTICIONO BANKARSTVO	16
POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM	17
UPRAVLJANJE RIZICIMA	18
PODRŠKA BANKARSKOM POSLOVANJU	20
LJUDSKI RESURSI	21
IDENTITET I KOMUNIKACIJA	22
DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE	24
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2020. GODINU.....	25

OBRAĆANJE PREDSEDNICE IZVRŠNOG ODBORA

Godina 2020. je bila veliki test za čitavo čovečanstvo. Pred nas su postavljeni mnogobrojni izazovi. Verujem da smo na putu pronalaženja rešenja tokom ove godine, svi spontano ažurirali svoje liste prioriteta i shvatili da je zdravlje ipak najvažnije.

Svi smo promenili navike u ovom periodu i prilagodili se, kako u privatnom, tako i poslovnom životu. Poznato je da u vanrednim i kriznim situacijama ljudi najbrže i najviše napreduju, da su mnogo kreativniji i da brže donose odluke u svim sferama.

U skladu sa situacijom sa kakvom smo se po prvi put suočili, banka je ažurirala svoju strategiju fokusirajući se na tri ključna stuba. Zdravlje i bezbednost naših zaposlenih i klijenata su bili i dalje ostaju najveći prioritet UniCredita. Stoga smo uložili velike napore kako bismo većini zaposlenih omogućili da rade od kuće, a klijente smo savetovali da koriste digitalne servise kako bi se fizički kontakt sveo na minimum. Istovremeno, počeli smo da razmišljamo na koji način možemo da pružimo dodatnu podršku klijentima, građanima i privredi, jer je bilo jasno da će se kriza odraziti i na njihovo poslovanje. Povrh svega ovo, mi smo želeli i da damo svoj doprinos u borbi protiv pandemije tako što smo podržali zdravstveni sistem Srbije u nabavci neophodne opreme.

Digitalni kanali su bili spona za brigu o zaposlenima i klijentima. Oni su u novoj realnosti dobili potpuno novu dimenziju, što nas je podstaklo da se dodatno ubrzamo na ovom polju. S druge strane, klijenti su postali otvoreniji za promene i mnogo brže su prihvatili digitalna rešenja, što je smanjilo broj odlazaka u ekspozituru. Kao rezultat toga, broj transakcija izvršenih putem mBanking-a je porastao za 83%, dok je broj aktivnih korisnika zabeležio rast od 30%, u poređenju sa 2019. godinom. Ono što je bilo ključno za jednostavniju transformaciju je to što smo prethodnih godina investirali značajna sredstva i napore da unapredimo naš digitalni otisak. Cilj naše digitalizacije je bio da unapredimo efikasnost i korisničko iskustvo. Naše mobilno bankarstvo omogućava logovanje putem otiska prsta ili prepoznavanja lica, dok se stanje na računu može proveriti i bez logovanja u aplikaciju. Nakon što smo bili sigurni da su naši zaposleni i klijenti bezbedni, fokusirali smo se na podršku lokalnoj ekonomiji. Od samog početka bili smo aktivno uključeni, zajedno sa predstavnicima države, u kreiranje mera za podršku privredi, jer smatramo da je od ključne važnosti da svi damo svoj doprinos u tome da nastavimo putem razvoja lokalne ekonomije na kom smo čvrsto stajali pre proglašenja pandemije. Kao jedna od vodećih banaka, na nama je da svojom odgovornošću i snagom nastavimo aktivno da podržavamo privredu. Ponosna sam što smo bili među prvim bankama na tržištu koje su počele da odobravaju kredite za likvidnost i obrtna sredstva u okviru Programa ekonomskih mera Vlade Srbije, sa ciljem ublažavanja negativnih posledica pandemije. Zahvaljujući našim partnerskim odnosima sa međunarodnim finansijskim institucijama Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) i Evropskim investicionim fondom (EIF), obezbedili smo i dodatna sredstva. Nastavili smo da podržavamo važne infrastrukturne projekte, poput rehabilitacije puta Ruma-Šabac-Loznica, a kreditirali smo izgradnju gondole u Brzeću koja će doprineti proširenju kapaciteta najvećeg skijališta u Srbiji, Kopaonika.

Podržali smo lanac naših dobavljača tako što sve vreme izvršavamo plaćanja po osnovu primljene, verodostojne i potpune dokumentacije za plaćanje u proseku za pet radnih dana, bez obzira na ugovorene i zakonom propisane rokove. Mi vidimo ovakvu praksu kao način da dodatno podržimo kompanije koje posluju u Srbiji doprinoseći na taj način njihovoj likvidnosti i očuvanju radnih mesta.

Sa jednakom posvećenošću posvetili smo se i lokalnoj zajednici. U ovakvim, nesvakidašnjim vremenima, trebalo je da svi zajedno radimo na svemu onome što je zaista važno. Sa željom da potpomoćno opremljenost zdravstvenog sistema kako bi mogao da se nosi sa borbom tokom pandemije, smatrali smo da je najbolji način da reagujemo na ovakve potrebe tako što ćemo podržati Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO). Stoga smo početkom aprila donirali 50.000 evra i pridružili se inicijativi UNICEF-a u nabavci kiseoničkih protokometara za naše zdravstvene ustanove. Nismo tu stali. U susret novogodišnjim i božićnim praznicima, umesto tradicionalnih poklona i proslava, u ime naših klijenata i svoje ime, donirali smo dodatnih 30.000 evra RFZO-u za nabavku medicinske opreme i materijala.

Ove godine smo, zajedno sa našom UniCredit fondacijom čije je sedište u Milanu, organizovali konkurs pod nazivom Svako dete je jednako važno, u okviru kojeg smo dodelili 45.000 evra bespovratnih sredstava neprofitnim organizacijama koje se bave problemima dece.

U vremenima poput ovih važno je da uvek uradimo pravu stvar za klijente, zaposlene, privredu i lokalnu zajednicu. Kao odgovorni član zajednice u kojoj poslujemo nastojali smo da primerom pokažemo koliko je važno da svako da svoj doprinos u borbi sa pandemijom, ujedno motivišući i druge na solidarnost.

Veoma smo ponosni na to što je naše napore da prilagodimo način na koji se bavimo bankarstvom kako bismo izašli u susret potrebama naših klijenata, prepoznao renomirani finansijski časopis Euromoney, proglašivši nas za najbolju banku za finansiranje trgovine u Srbiji i najboljeg pružaoca usluga i tržišnog lidera kada je u pitanju upravljanje gotovinom. Magazin Global Fajnsans nam je, sedmu godinu zaredom, dodelio priznanje za najbolju banku za pružanje

kastodi usluga međunarodnim investitorima. Naša spremnost da unapređujemo, pre svega sami sebe, kao i sposobnost da se prilagodimo okruženju koje se brzo menja su ključni za naš uspeh.

Najveću vrednost UniCredit Banke čine zaposleni. Stoga, ulažemo mnogo napora kako bismo kreirali ne samo privlačno radno okruženje i dobre uslove rada, već i da bi konstantno negovala korporativnu kulturu sa ciljem da ostane jedan od najatraktivnijih poslodavaca u Srbiji. Izuzetno sam ponosna na sertifikat za Najboljeg poslodavca koji nam je dodelio Top Employeer institut iz Holandije. Mi smo prva banka u Srbiji koja je dobila ovaj sertifikat. Duboko verujem da je uslov da postanete vrhunski poslodavac taj da imate vrhunske radnike, jer zaposleni čine UniCredit najboljim mestom za rad. Ovaj sertifikat još jednom pokazuje da smo mi primer dobre prakse kada je u pitanju odnos prema zaposlenima, gde su razvoj i napredovanje na prvom mestu. UniCredit Banka je snažno posvećena održavanju ravnoteže između privatnog i poslovnog života naših zaposlenih. U prilog tome, između ostalih dobrih primera, govori i činjenica da svi zaposleni imaju slobodan dan za svoj rođendan, a kolegice i kolege čija deca kreću u prvi razred osnovne škole taj dan provode sa njima umesto na poslu.

U 2021. godini, planiramo da nastavimo da podržavamo budući razvoj zemlje i izađemo u susret finansijskim potrebama klijenata. Nastavićemo da gradimo dugoročne odnose sa svojim klijentima koji se zasnivaju na poverenju. Njihovo zadovoljstvo i dalje ostaje najvažniji pokazatelj uspešnog partnerstva u godinama koje dolaze. U skladu sa povećanim fokusom čitave UniCredit Grupe i trenutne situacije, oslanjajući se na tehnološka unapređenja, nastavićemo sa procesom digitalizacije naših ključnih proizvoda i usluga, dajući mogućnost klijentima da koriste nove tehnologije.

Na kraju, želela bih lično da se zahvalim svim našim zaposlenima na izuzetnim dostignućima koje ne bismo ostvarili da nije bilo njihovog angažovanja i posvećenosti. Takođe bih želela da se zahvalim našim klijentima na poverenju i što čvrsto veruju da je upravo UniCredit Banka, prva banka prema njihovom izboru.

O UNICREDIT GRUPI

UniCredit Grupa je jednostavna uspešna panevropska komercijalna banka, sa potpuno integrisanim korporativnim i investicionim bankarstvom, koja pruža usluge velikom broju svojih klijenata kroz jedinstvenu mrežu u Zapadnoj, Centralnoj i Istočnoj Evropi. UniCredit nudi i lokalnu i međunarodnu stručnost svojim klijentima, pružajući im jedinstven pristup vodećim bankama na svojih 13 ključnih tržišta širom evropske bankarske mreže: Italija, Nemačka, Austrija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Češka, Mađarska, Rumunija, Rusija, Srbija, Slovačka i Slovenija.

Koristeći međunarodnu mrežu predstavništava i poslovnica, UniCredit pruža usluge u još 18 zemalja širom sveta.

MAKROEKONOMSKI PREGLED

Pod snažnim uticajem krize izazvane virusom Kovid-19, BDP je realno opao za 1,1% u 2020. godini, prema preliminarnim predviđanjima, nakon decenijskih najviših stopa rasta od 4,4% u 2018. godini i 4,2% u 2019. godini. U veoma izazovnoj godini, bruto investicije su realno smanjene za 2,8%, učestvujući u BDP-u sa 22%. Očekuje se da se privatna potrošnja smanji, takođe za 2,8%, dok su državne investicije i potrošnja pozitivno doprinele BDP-u rastući za 3% i 7%, respektivno. Spoljna trgovina se usporila, sa izvozom koji je smanjivao brže od uvoza. Gledajući proizvodnu stranu, najveći pad je zabeležen u transportu koji je pao za 33,4% i smeštaj turizmu za 26,8%. Trgovina na veliko je, takođe, u padu od 6,1% što je praćeno i građevinarstvom (-4,3%) koje je bilo jedan od najjače najbrže rastućih sektora u 2019. godini. Sa druge strane rastu su najviše doprinele telekomunikacije sa rastom od 15,1%, i trgovina na malo sa 5%, praćeni rastom poljoprivrede od 4,4% i povećanjem industrijske proizvodnje od 0,2%.

Inflacija je ostala niska i stabilna uprkos uslovima pandemije završivši godinu na nivou od 1,2% u decembru, u poređenju sa istim mesecom prošle godine, prema projekciji Statističkog zavoda Srbije. Posmatrajući celu godinu, inflacija je rezultirala povećanjem cena od 1,6%, u proseku tokom cele 2020. godine, u poređenju sa 2019. godinom. Vrhunci koji su postignuti u januaru i julu na nivou od 2% su bili uzrokovani rastom cena nafte i duvana u tim mesecima. Uprkos globalnoj krizi, devizni kurs je bio relativno stabilan što je, između ostalih faktora, nastavio da bude važan činilac niske i stabilne inflacije. Narodna banka Srbije (NBS) je potvrdila na kraju godine da će ciljane stopa inflacije ostati u dosadašnjim okvirima ($3 \pm 1,5\%$) do decembra 2023. godine i time dodatno usidrla inflaciona očekivanja u narednom periodu. Dinar je zadržao stabilnu vrednost tokom cele godine, dok je NBS intervenisala na tržištu kupujući ili prodajući stranu valutu u periodima apresijacijskih/depresijacijskih pritisaka. NBS je neto prodala 1,6 milijardi evra do novembra, tako da su bruto devizne rezerve iznosile 12,8 milijardi evra na kraju novembra, pokrivajući 134% novčane mase M1 i 6 meseci uvoza robe i usluga.

Uporedo sa početkom krize izazvane pandemijom, NBS je reagovala snižavajući referentnu kamatnu stopu za 50 bazičnih poena na 1,75% u martu. Tokom aprila, jula i decembra, NBS je dodatno snižavala referentnu kamatnu stopu po 25 bazičnih poena, spustivši se na 1%, što je daleko najniži nivo ove kamatne stope od početka uvođenja režima targetiranja inflacije. NBS je, takođe, snizila koridor oko referentne kamatne stope od $\pm 1,25$ do ± 1 procentnih poena i na kraju na $\pm 0,9$ procentnih poena u odnosu na referentnu stopu u cilju povećavanja efikasnosti monetarne politike kroz ovaj kanal. Ovakve mere monetarne politike rezultirale su najnižem nivoom izvora finansiranja u lokalnoj valuti, kako za privredu, tako i za stanovništvo. Sa namerom da se oporave alternativni izvori finansiranja preko korporativnog tržišta obveznica, NBS je uključila dinarske korporativne obveznice srpskih kompanija u monetarne operacije, tako da banke mogu koristiti te obveznice za prodaju ili kao kolateral u operacijama sa NBS na sekundarnom tržištu. U cilju dodatne pomoći stanovništvu i privredi da se izbore sa krizom, NBS je propisala moratorijum u otplati obaveza po osnovu kredita i finansijskog lizinga za sve dužnike koji to žele, prvo na 90 dana i onda na 60 dana, dodatno produžavajući rok otplate stambenih kredita za najduže pet godina i ostalih kredita odobrenih stanovništvu do osam godina. NBS je u decembru donela nove odluke kako bi olakšala otplatu kredita dužnicima koji su pogođeni virusom Kovid-19 sa mogućnošću reprograma, koji podrazumeva produženje postojećeg roka otplate ili refinansiranja postojećih obaveza sa grejs periodom od šest meseci. Povoljnije dinarsko kreditiranje za mikro, mala i srednja privredna društva i preduzetnike u okviru Garantne šeme Vlade Republike Srbije dodatno je doprinelo dinarizaciji. Uvođenjem stimulansa u okviru Programa za banke koje odobre dinarske kredite klijentima po stopama koje su niže za najmanje 50 bazičnih poena u odnosu na maksimalnu kamatnu stopu ($1M\ BELIBOR + 2,5$ procentnih poena) imaju višu stopu remuneracije na iznos izdvojene obavezne rezerve u dinarima za 50 bazičnih poena.

U skladu sa rebalansom budžeta, predviđa se da će konsolidovani fiskalni deficit biti na nivou od 8,8% u odnosu na BDP ili 483 milijardi dinara (do novembra je -6,8% prema Ministarstvu finansija), što je najnoviji vrhunac od kada se

ovi podaci objavljuju. Gledajući novembarske cifre, fiskalni prihodi su pali za 1,8%, u poređenju sa istim periodom 2019. godine, dok su rashodi porasli za 18,1%. Najveći deo rasta rashoda je nastao usled mera koje je Vlada preduzela u cilju podrške lokalnoj ekonomiji u borbi sa negativnim posledicama pandemije korona virusa, zajedno sa značajnim budžetskim iznosima koji su utrošeni kako bi se obezbedila neophodna oprema za bolnice, kao i za poboljšanje infrastrukture zdravstvenog sistema. Ukupna vrednost paketa mera koje je Vlada preduzela, iznosio je 700 milijardi dinara ili 12,7% BDP-a. Garantna šema dala je mogućnost bankama da odobre do 2 milijarde evra povoljnih kredita za likvidnost i obrtni kapital mikro, malim i srednjim privrednim društvima i preduzetnicima za koje garantuje država, što je iznosilo 4,4% BDP-a. Kako limit nije dostignut do kraja 2020. godine (1,5 milijardi evra je pušteno do kraja novembra), šema je produžena do kraja juna 2021. godine. Ostale mere uključivale su odlažanje plaćanja poreza na zarade i doprinosa (3% BDP-a), isplatu minimalne zarade (2,3% BDP-a), direktnu isplatu penzionerima, 10% povećanje zarada za zaposlene u zdravstvu, itd. Sa druge strane, u skladu sa padom BDP-a, pali su i fiskalni prihodi. Posledično, javni dug je porastao na 26,7 milijardi evra na kraju novembra ili 56,8% BDP-a (52% na kraju 2019. godine), rastući 11% u 2020. godini.

U maju je Vlada Republike Srbije izdala evroobveznicu u iznosu od 2 milijarde evra na 7 godina. Takođe, u novembru, Vlada je izdala desetogodišnju evroobveznicu na međunarodnom finansijskom tržištu u iznosu od 1,2 milijardi dolara, sa kuponskom stopom od 2,125% i stopom prinosa od 2,35%. U cilju zaštite javnog duga od deviznog rizika, Republika Srbija je izvršila prvi hedžing ikada putem svop operacije postižući tako kuponsku stopu od 1,066% za finansiranje u evrima. Ovo je najniža cena finansiranja koju je Srbija ikada imala. Deo transakcije (900 miliona dolara) će biti iskorišćen za prevremenu otplatu duga dolarske evroobveznice koja je izdata u 2011. godini (sa visokom stopom prinosa od 7,50%).

Prema preliminarnim rezultatima, robni izvoz je pao nešto više nego uvoz, 3,5% u poređenju sa 3%. Ovakvom padu izvoza je, pre svega, doprinela prerađivačka industrija, u skladu sa usporavanjem globalne tražnje za ovim proizvodima, dok je, sa druge strane, izvoz poljoprivrednih proizvoda imao značajan rast, pokušavši da kompenzuje pad u izvozu ostalih industrija. Uvoz je opao uprkos značajnim nabavkama u zdravstvu tokom cele godine. Energija i intermedijarni proizvodi su imali najveći pad uvoza, dok se uvoz kapitalnih proizvoda i proizvoda za široku potrošnju povećao. Najvažniji spoljnotrgovinski partner Srbije u 2020. godini je bila Nemačka, praćena Italijom i Kinom. Deficit tekućeg računa je iznosio 1,7 milijardi evra u periodu od januara do oktobra, što je 3,5% BDP-a (projekcija BDP-a Ministarstva finansija) opadajući 29% u odnosu na isti period prošle godine. NBS predviđa da će deficit tekućeg računa iznositi 5% BDP-a u celoj godini što je za 2 procentna poena manje nego u 2019. godini. Ključni faktori pada deficita tekućeg računa u 2020. godini su bili kontrakcija u domaćoj tražnji i niža cena nafte sa elastičnošću izvoza baziranog na tome. Spoljnotrgovinski deficit robe i usluga je iznosio 3,3 milijarde evra ili 6,9% BDP-a, padajući 6,2%. Deficit primarnog dohotka je smanjen za 42% među-godišnje najviše zahvaljujući nižem dohotku od direktnih investicija. Suficit sekundarnog dohotka se snizio za 13%, najviše usled nižih doznaka. Neto strane direktne investicije su iznosile 1,9 milijardi evra opadajući za 34,5% među-godišnje i u potpunosti pokrivali deficit tekućeg računa.

Uprkos krizi izazvanoj pandemijom tokom 2020. godine, tržište rada nije to previše osetilo. Posmatrajući stopu nezaposlenosti koja je u trećem kvartalu, prema Anketi o radnoj snazi, iznosila 9,0%, što je niže za 0,5 procentnih poena u poređenju sa istim periodom prošle godine. Istovremeno, stopa zaposlenosti u trećem kvartalu je bila na nivou od 49,9% (rast od 0,3 procentnih poena) vođena rastom zaposlenosti u formalnom segmentu tržišta rada. S obzirom na pandemiju korona virusa, rad od kuće je učestvovao sa 9,3% u ukupnom broju zaposlenih. Prosečna mesečna plata u periodu januar-oktobar 2020. godine je iznosila 60.109 dinara što predstavlja rast od 9,4% nominalno i 7,7% realno, u poređenju sa istim periodom prošle godine. Najveći rast plata od početka 2020. godine je zabeležen u sektorima informacija i komunikacija, kao i u zdravstvenom sektoru.

Agencija „Standard and Poor” je potvrdila kreditni rejting Srbije BB+, menjajući izgled za poboljšanje Srbije sa pozitivnih na stabilne. Agencija je istakla da je odluka podržana činjenicom da je Srbija ušla u pandemiju sa mnogo boljim opštim makroekonomskim indikatorima. Ključni faktori su stabilne cene, finansijska i fiskalna stabilnost i relativno stabilan devizni kurs sa porastom deviznih rezervi, što je ostavilo prostora Vladi da preduzme adekvatne mere i podrži ekonomiju tokom pandemije. Agencija „Fitch Ratings” je, takođe, potvrdila kreditni rejting Republike Srbije BB+, sa stabilnim izgledima za njegovo poboljšanje.

Četvrto i peto (poslednje) razmatranje srpskog ekonomskog programa sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF) uz podršku Instrumenta za koordinaciju politike su uspešno završeni. Konstatovano je da NBS sa MMF-om nema reformskih ciljeva i nezavršenih zadataka, pošto je inflacija u Srbiji pod kontrolom dugi niz godina i postignuti su značajni rezultati u pogledu jačanja finansijske stabilnosti. Ocenjeno je da je tokom celokupnog perioda trajanja Programa njegovo sprovođenje bilo uspešno.

FINANSIJSKI SEKTOR SRBIJE

Bankarski sektor

Za razliku od prethodne svetske ekonomske krize 2008-2009. koja je nastala u finansijskom sektoru, a potom se prelila na realnu ekonomiju, kriza izazvana pandemijom virusa Kovid-19 je prevashodno pogodila realni sektor zbog sveobuhvatnih mera koje su preduzete u cilju sprečavanja širenja virusa i očuvanja ljudskih života. Ova kriza se potom, u određenoj meri, proširila i na finansijski sektor. S obzirom na činjenicu da su epidemiološke mere u Srbiji, kao i u većini zemalja, podrazumevale uvođenje vanrednog stanja, ograničavanje kretanja stanovništva, kao i delimične ili potpune obustave aktivnosti određenih sektora privrede, šok koji je nastao kao rezultat se na realne tokove odrazio kako na strani ponude, tako i na strani tražnje. Pritom, efekti krize su se i u realnom i u finansijskom sektoru najviše osetili u martu i aprilu mesecu, tokom prvog talasa epidemije. U cilju smanjenja negativnih efekata prouzrokovanih novonastalom krizom preduzete su sveobuhvatne mere Vlade i Narodne banke Srbije (NBS) u domenu fiskalne i monetarne politike, kao i niz dodatnih mera.

U cilju podrške finansijskom i realnom sektoru, NBS je ublažavanjem monetarne politike i dodatnim sprovedenim merama doprinela očuvanju cenovne i finansijske stabilnosti, efikasnom funkcionisanju tržišta novca i očuvanju kreditne aktivnosti, što je u značajnoj meri smanjilo negativne efekte pandemije na realne tokove i stvorilo preduslove za brži oporavak. Od izbijanja pandemije, referentna kamatna stopa je snižena četiri puta za ukupno 1,25 procentnih poena i 2020. godinu je završila na najnižem nivou u režimu targetiranja inflacije od 1%. Time su stvoreni povoljniji uslovi finansiranja privrede i stanovništva u dinarima, u proseku za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2019. godine, dok je dodatnim sužavanjem koridora osnovnih kamatnih stopa NBS sa $\pm 1,25$ p.p. na $\pm 0,9$ p.p. povećana efikasnost transmissionog mehanizma monetarne politike putem ovog kanala. Efikasnom funkcionisanju bankarskog sistema pružanjem veće dinarske i devizne likvidnosti doprinele su i mere direktnih repo operacija, svop aukcija i bilateralne kupovine dinarskih državnih obveznica od banaka. Na smanjenje negativnog efekta krize u značajnoj meri je doprineo propisani moratorijum u otplati obaveza po osnovu kredita za sve dužnike koji to žele, najpre u trajanju od 90 dana, a potom na dodatnih 60 dana. Prvi moratorijum iskoristilo je 91% fizičkih lica i 84% pravnih lica, dok je kod drugog moratorijuma i kod fizičkih i kod pravnih lica taj procenat bio nešto manji i iznosio je 82% i 69%, respektivno. Zahvaljujući tome kvalitet kreditnog portfolija banaka je očuvan, dok je stanje kredita uspelo da zadrži dvocifrene stope rasta uprkos značajnom smanjenju novoodobrenih kredita u poređenju sa prethodnom godinom, pogotovo u prvim mesecima pandemije. Sa druge strane tako dobijena raspoloživa sredstva privrede i stanovništva mogla su da budu usmerena na finalnu potrošnju i podupiranje domaće tražnje. Nešto kasnije, bankama je dat podsticaj tako da se dužnicima odobri refinansiranje ili promena datuma dospeća poslednje rate potrošačkih, gotovinskih i ostalih kredita (koji nisu stambeni kredit ili dozvoljeno prekoračenje po tekućem računu) odobrenih pre uvođenja vanrednog stanja i to na dve godine duže od trenutno važećih rokova otplate ovih kredita. U decembru 2020. godine doneta je još jedna mera koja se odnosi na olakšice u otplati obaveza, u skladu sa kojom je bankama propisana obaveza odobravanja reprograma i refinansiranja kredita uz grejs period od šest meseci i odgovarajućeg produženja roka otplate, tako da mesečne obaveze dužnika ne budu veće od onih iz inicijalnog plana otplate. Za stambene kredite uvedena je mogućnost produženja roka otplate za najviše pet godina, bez promene statusa u pogledu procene urednosti izmirenja obaveza. Sa ciljem podsticanja nove kreditne aktivnosti kroz obezbeđivanje povoljnijih uslova finansiranja stanovništva, donete su i regulatorne pretpostavke koje su bankama dale mogućnost da stambene kredite odobre po umerenijim standardima. Kao prvo, smanjeno je obavezno učešće za kupovinu prvog stana sa 20% na 10% i smanjen je minimalni stepen izgrađenosti objekata iz novogradnje čija se kupovina finansira putem stambenog kredita sa dosadašnjih 80% na minimum 60% izgrađenosti. Takođe, doneto je regulatorno rešenje koje omogućava bankama da odobre kredit u iznosu do 90.000 dinara sa rokom dospeća do dve godine fizičkom licu koje ne prima zaradu ili penziju preko računa u toj banci i to samo na bazi potpisane izjave, date pod punom krivičnom i materijalnom odgovornošću umesto relevantne dokumentacije koja dokazuje zaposlenje ili penzionerski status.

Program ekonomskih mera Vlade Republike Srbije usmeren ka direktnoj podršci privredi i stanovništvu, koji se procenjuje na oko 12,5% BDP-a, se u velikoj meri odrazio i na bankarski sektor s obzirom da je isti predstavljao važan kanal za njegovo sprovođenje. U okviru mera za očuvanje likvidnosti privatnog sektora uspostavljena je garantna šema za kredite za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva koji su se odobravali preko komercijalnih banaka koje posluju na teritoriji Republike Srbije. Garanta šema u ukupnom iznosu od dve milijarde evra je omogućila nastavak i rast kreditne aktivnosti i podrazumevala je odobrenje novih ili znavljanje postojećih kredita za klijente iz segmenta mikro, malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i registrovanih poljoprivrednih gazdinstava sa performing statusom i uz zadovoljavanje ostalih definisanih kriterijuma.

Uprkos turbulentnoj 2020. godini broj banaka koje posluju na tržištu Srbije ostao je nepromenjen u odnosu na kraj prethodne godine. Bankarski sektor je treći kvartal 2020. godine završio sa 26 poslovnih banka i ukupnom neto bilansnom aktivom od 4.510 milijardi dinara, ostvarivši nominalni rast od 13,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, do određenih promena na domaćem tržištu po pitanju vlasničke strukture je ipak došlo, a najznačajnija među njima je privatizacija najveće banke u državnom vlasništvu, Komercijalne banke A.D. koja je okončana pred sam kraj 2020. godine nakon što je NLB D.D. Ljubljana isplatila ugovorenu kupoprodajnu cenu i postala vlasnik 83,23% udela. U narednom periodu izvesno je dalje ukрупnjavanje domaćeg tržišta, jer se pored početka integracije NLB i Komercijalne banke tokom 2021. godine, očekuje spajanje OTP A.D. i Vojvođanske banke A.D, obe u vlasništvu OTP Grupe iz Mađarske. Nastavak interesovanja banaka već prisutnih na tržištu Srbije za akviziciju drugih banaka predstavlja dobar znak stabilnog bankarskog sistema, otpornog na rizike sa povoljnijim izgledima po pitanju rasta kreditne aktivnosti u predstojećem periodu. Stabilno makroekonomsko okruženje, unapređena poslovna i investiciona klima i rejting Republike Srbije na korak od investicionog, doprineli su boljoj percepciji stranih investitora o mogućnostima ulaganja na domaćem tržištu, te se uz globalni oporavak može očekivati nastavak ovakvog trenda i u budućnosti.

Posmatrano po bruto principu, zaključno sa trećim kvartalom ukupni krediti su ostvarili među-godišnji rast od 13,3% po isključenju efekata promene deviznog kursa, zahvaljujući relaksaciji monetarne politike, odobrenju kredita iz garantne šeme i mogućnosti zastoja u otplati obaveza. Krediti privredi su u septembru dostigli među-godišnji rast od 13,3%, dok je rast kredita odobrenih sektoru stanovništva u istom periodu iznosio 13,8%. Što se tiče kredita odobrenih privrednim društvima, za razliku od prethodne godine kada je vladalo veliko interesovanje za investicionim kreditima i nakon čega su isti postali najzastupljenija kategorija kredita u ovom sektoru, u prvih devet meseci ove godine preduzeća su zbog povećane potrebe za likvidnošću najviše koristila kredite za likvidnost i obrtna sredstva, u znatnoj meri oslanjajući se na povoljne uslove finansiranja obezbeđene kroz meru podrške privredi u vidu garantne šeme. Od početka realizacije ovog programa i zaključno sa trećim kvartalom 2020. iznos ukupno realizovanih kredita dostigao je iznos od skoro 1,2 milijarde evra, pri čemu je preko 56% tih kredita bilo odobreno u dinarima. Tome je sigurno doprinela stimulaturna mera po kojoj su banke koje odobravaju dinarske kredite iz garantne šeme po nižim kamatnim stopama od maksimalne (belibor + 2,5%) i to za najmanje 50 b.p. u mogućnosti da imaju višu stopu remuneracije na iznos izdvojene dinarske obavezne rezerve za 0,5 b.p. i to na iznos odobrenih kredita pod povoljnijim uslovima. Time je nastavljen trend konvergencije kamatnih stopa na dinarske i evroindeksirane kredite, posebno kada je privreda u pitanju, zahvaljujući većem padu dinarskih stopa čime su stvoreni povoljniji uslovi finansiranja najosetljivijeg dela privrede iz segmenta mikro, malih i srednjih preduzeća koja generišu značajan iznos BDP-a, dok je veća dinarizacija plasmana dodatno ojačala finansijsku stabilnost. S obzirom na činjenicu da se preko 80% ovih kredita odnosilo na nove kredite, povećano je učešće ove namene kredita u ukupnim kreditima privredi i na kraju septembra je iznosilo 42,6%, dok su investicioni krediti i dalje najzastupljenija kategorija i njihovo učešće je iznosilo 43,9%. Posmatrano po delatnostima, najveći rast kreditne aktivnosti ostvaren je u sektorima prerađivačke industrije, građevinarstva, saobraćaja i poslovanja sa nekretninama.

U prvih devet meseci tražnja stanovništva za kreditima se i dalje pretežno odnosila na gotovinske i stambene kredite, čija su učešća na kraju septembra iznosila 45% i 36% respektivno. Iako su krediti odobreni stanovništvu zaključno sa septembrom ostvarili među-godišnji rast od 13,8% po isključenju efekata deviznog kursa, stanje kredita je u velikoj meri bilo pod uticajem petomesečnog zastoja u otplati obaveza i drugih mera donetih od strane NBS u cilju ublažavanja posledica krize koje su se odnosile na refinansiranje ili promenu datuma dospeća poslednje rate kredita. Obim novoodobrenih gotovinskih kredita zaključno sa trećim kvartalom 2020. godine je za 21% niži u odnosu na isti period prethodne godine. Nakon rasta ostvarenog u prvom kvartalu, iznos novih stambenih kredita je usled efekata primene epidemioloških mera i mera fizičkog distanciranja u aprilu i maju značajno opao, da bi potom, sa postepenim popuštanjem mera nastavio uzlaznom putanjom i u trećem kvartalu ostvario preko 50% veći obim u poređenju sa prethodnim kvartalom što naglašava nastavak trenda snažnog rasta stambenog kreditiranja nakon kratkotrajnog prekida.

U odnosu na kraj 2019. godine dinarizacija plasmana znatno je povećana, s obzirom na to da je učešće dinarskih kredita u ukupnim kreditima privredi i stanovništvu u prvih devet meseci 2020. godine dostiglo do sada najvišu vrednost od 36,6%, što predstavlja rast od 3,5 procentnih poena od početka godine. U posmatranom periodu stanovništvo je nastavilo da se pretežno zadužuje u dinarima, zahvaljujući najpre rastu gotovinskih kredita kao najzastupljenije kategorije, čime su dinarski plasmani stanovništvu dostigli novi maksimum od 56,6% ukupnih plasmana odobrenih sektoru stanovništva. Učešće dinarskih plasmana privredi je ostvarilo rast tokom sva tri kvartala 2020. godine i na kraju septembra iznosilo je 19,3%. Osim ublažavanja monetarne politike, rast je u velikoj meri bio vođen realizacijom dinarskih kredita iz garantne šeme po relativno povoljnim uslovima.

Zahvaljujući niskom i stabilnom inflatornom okruženju, relativno stabilnom deviznom kursu i obimnom paketu državne pomoći privredi i stanovništvu namenjenom smanjenju negativnih ekonomskih efekata prouzrokovanih

pandemijom virusa Kovid-19, učešće dinarskih depozita privrede i stanovništva u ukupnim depozitima povećano je u odnosu na kraj prethodne godine i zaključno sa trećim kvartalom 2020. dostiglo je do sada najvišu vrednost od 39,2%. Posmatrano od kraja trećeg kvartala 2019. godine učešće dinarskih depozita u ukupnim depozitima poraslo je i kod privrede i kod stanovništva. Stepenn dinarizacije depozita privrede dostigao je nivo od 60,2% krajem septembra i veći je za 3,3 procentna poena u odnosu na isti period prethodne godine. Rast je posebno bio izražen na transakcionim računima privrede u prvoj polovini godine što se može dovesti u vezu sa merama države za ublažavanje posledica pandemije, poput odlaganja plaćanja obaveza za poreze i doprinose, direktnih davanja u vidu uplata minimalne zarade za zaposlene u privatnom sektoru i merama NBS poput moratorijuma za otplatu obaveza po osnovu kredita uzetih u prethodnom periodu. Na kraju trećeg kvartala 2020. došlo je do povećanja dinarskih depozita preduzeća oročenih do godinu dana i smanjenja dinarskih sredstava na transakcionim računima privatnog sektora.

Pokazatelj dinarizacije depozita stanovništva takođe je dostigao rekordnu vrednost od 25,7%, što predstavlja rast od 5,1 procentnih poena u prethodnih dvanaest meseci usled relativno bržeg rasta dinarskih u poređenju sa rastom deviznih depozita. Tome je doprineo rast sredstava na dinarskim tekućim računima, kao i nastavak izraženog rasta dinarske štednje koja je u prvih devet meseci 2020. godine povećana za 9,8 milijardi dinara i dostigla rekordan nivo od 89,3 milijarde dinara, uprkos negativnim efektima pandemije na ekonomiju. Posmatrano po ročnosti, preko tri četvrtine ukupne dinarske štednje čine oročenja do godinu dana. Na kraju trećeg kvartala učešće dinarske štednje u ukupnoj štednji iznosilo je 6,4% što predstavlja rast od 0,8 procentnih poena u proteklih godinu dana. Devizni depoziti su takođe ostvarili rast koji je praćen promenom ročne strukture u korist depozita sa rokom dospeća do godinu dana. U najvećoj meri devizni depoziti stanovništva povećani su zahvaljujući rastu devizne štednje koja je u septembru dostigla svoj novi maksimum od 11,2 milijarde evra. Slično kao kod dinarske štednje, stanovništvo u stranoj valuti i dalje štedi na rokove koji su kraći od godinu dana (83%), a gotovo dve trećine devizne štednje se odnosi na štednju po viđenju. Uprkos istorijski niskim kamatnim stopama na depozite, prisutna je stabilnost depozita stanovništva i privrede u strukturi finansiranja banaka na kraju septembra 2020. godine sa učešćem u ukupnim obavezama u iznosu od 45% i 30% respektivno.

Na kraju trećeg kvartala 2020. godine u bankarskom sektoru je bilo zaposleno 22.858 lica, što predstavlja smanjenje od 314 zaposlenih u odnosu na isti period prethodne godine. Bankarski sektor je treći kvartal 2020. godine završio sa mrežom od 1.576 različitih organizacionih jedinica, što predstavlja smanjenje od 29 jedinica u periodu od dvanaest meseci.

Na kraju trećeg kvartala 2020. godine prosečna vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala na nivou bankarskog sektora je iznosila 22,4% i bila je značajno iznad propisanog regulatornog minimuma od 8%, ali jedan procentni poen niža u odnosu na kraj prethodne godine.

Nakon rekordnog smanjenja pokazatelja problematičnih plasmana tokom prethodne tri godine, u 2020. godini nastavljeni su pozitivni trendovi u rešavanju problema nenaplativih kredita na bankarskom tržištu Srbije, ali s obzirom na rezultate postignute prethodnih godina, iznosi otpisa i prodaje tih potraživanja u ovoj godini bili su niži nego u proteklom periodu, s obzirom na to da su banke očistile veći deo svojih bilansa. Pokazatelj učešća problematičnih plasmana u ukupnim bruto kreditima je sveden sa 4,1% krajem 2019. godine na 3,4% krajem septembra, što predstavlja njegovu najnižu vrednost od 2008. godine kada je ovaj indikator kvaliteta portfolija uveden. Osnovni kanali smanjenja problematičnih plasmana bili su otpis i prodaja licima van bankarskog sektora, uz sve izraženiji doprinos naplate. Smanjenje racija problematičnih plasmana bilo je rasprostranjeno u svim sektorima od kojih se najviše ističe sektor građevine. S obzirom na to da je bankarski sektor orijentisan na poslovanje u skladu sa međunarodnim standardima i principima upravljanja rizikom, banke su nastavile sa obezbeđenjem adekvatnog nivoa rezervisanja u cilju obezbeđivanja zaštite od kreditnih gubitaka i zaključno sa septembrom mesecom 2020. godine loši plasmani bili su pokriveni ispravkom vrednosti po Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) u visini od 62,4%.

Indikatori profitabilnosti bankarskog sektora Srbije su na kraju trećeg kvartala 2020. godine pokazali određene znake pogoršanja usled vanrednih okolnosti prouzrokovanih virusom Kovid-19 i merama za suzbijanje širenja epidemije. Ukupan dobitak pre oporezivanja svih 26 banaka dostigao je 43,4 milijarde dinara, preliminarno, i zabeležio pad od 20% u odnosu na isti period prethodne godine. Najveći doprinos kontrakciji dobitka pre oporezivanja donelo je povećanje rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha usled pogoršanih makroekonomskih pokazatelja i prudencijalnog pristupa banaka. Takođe, negativan doprinos ukupnom rezultatu banaka donelo je i smanjenje neto prihoda po osnovu naknada i provizija jednim delom usled smanjenog obima kreditne aktivnosti, ali i zbog činjenice da se jedan deo banaka odrekao prihoda od naknada za elektronska plaćanja tokom trajanja vanrednog stanja. Pokazatelj prinosa na aktivu (RoA) za bankarski sektor na kraju trećeg kvartala 2020. godine iznosio je 1,4% (III kvartal 2019. godine 1,9%), dok je prinos na kapital (RoE) iznosio 8,1% (III kvartal 2019. godine 10,5%).

Sektor lizinga

Kao posledica pandemije izazvane virusom Kovid-19 u 2020. godini, razvoj privrede je imao značajan negativan rezultat u mnogim granama industrije među kojima se jedan od najvećih udara reflektovao na automobilsku i transportnu industriju. Posledično, usled krize, fokus privrede je uglavnom bio na pronalaženju rešenja za očuvanje likvidnosti umesto na novim investicijama i povećanju dugoročnih obaveza.

Na kraju trećeg kvartala 2020. godine, prema statistikama Narodne banke Srbije (NBS), 16 davalaca lizinga je aktivno učestvovalo na tržištu sa ukupnom aktivom od 117,2 milijarde dinara. Ukupna potraživanja po osnovu lizing poslovanja iznosila su 105,6 milijarde dinara, što je za 12% više u poređenju sa istim periodom prethodne godine (93,9 milijardi dinara).

Najveći udeo u potraživanjima, kao i prethodnih godina, zauzimala su potraživanja po osnovu plasmana indeksiranih u evrima (99%). Gledajući učešće korisnika lizinga po ekonomskim sektorima, najveći udeo od 86% (ili 91 milijardu dinara u apsolutnom iznosu) imala su pravna lica, uključujući privatna preduzeća i preduzetnike, zatim 1,5% (ili 1,6 milijardi dinara u apsolutnom iznosu) pripadalo je javnom sektoru, dok se 12,5% (ili 13 milijardi dinara u apsolutnom iznosu) odnosilo na fizička lica.

Prema podacima Asocijacije lizing kompanija davaoci finansijskog lizinga su u 2020. godini finansirali uglavnom vozila, od čega se 50,2% odnosilo na putnička i laka komercijalna vozila, a 30,4% na kamione, priključna vozila i autobuse. Gledano sa aspekta delatnosti korisnika lizinga 23,8% finansiranja je bilo plasirano u saobraćaj, skladištenje i informacione tehnologije i komunikacije, 18,5% u trgovinu na veliko i malo i popravku motornih vozila, 12,4% u proizvodnju, prerađivačku industriju, snabdevanje vodom i upravljanje otpadom, 11,8% u građevinski sektor, a 4,1% u poljoprivrednu, šumarstvo i ribarstvo.

Do kraja trećeg kvartala 2020. godine u Srbiji je prodato 31,4% manje novih automobila (uključujući putnička vozila i laka komercijalna vozila) u odnosu na isti period prethodne godine*, dok je učešće finansiranja novih vozila putem lizinga ostalo na istom nivou (30%)

*Izvor: CUBE tim, agencija za bazu tržišnih podataka

POSLOVANJE UNICREDIT SRBIJA GRUPE U 2020. GODINI

UniCredit Srbija Grupa (Bank, Leasing and Partner)			
U hiljadama dinara	2020	2019	Promena
Bilans uspeha			
Neto prihodi po osnovu kamata	13.303.282	14.045.777	-5,3%
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	3.863.645	4.142.096	-6,7%
Ostali neto nekamatni prihodi	2.444.758	1.852.010	32,0%
Operativni rashodi	-10.009.016	-9.481.302	-5,6%
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	-3.890.813	-1.446.613	-169,0%
Dobitak posle oporezivanja	5.383.528	8.390.337	-35,8%
Bilans stanja			
Kredit i potraživanja od banaka	27.746.829	2.941.212	843,4%
Kredit i potraživanja od komitenata	290.992.861	277.805.020	4,7%
Depoziti i ostale obaveze prema bankama	129.668.838	128.354.784	1,0%
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	268.373.476	230.679.097	16,3%
Kapital	84.093.027	86.941.182	-3,3%
Ukupna bilansna aktiva	498.836.183	454.866.457	9,7%
Adekvatnost kapitala			
Ukupna rizična aktiva	319.090.586	327.012.880	-2,4%
Regulatorni kapital	76.311.235	76.467.509	-0,2%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	23,9%	23,4%	+52 bp
Pokazatelji poslovanja			
Odnos rashoda i prihoda	51,0%	47,3%	+373 bp
Stopa prinosa na aktivu posle poreza	1,1%	1,9%	-73 bp
Stopa prinosa na kapital posle poreza	6,3%	10,1%	-383 bp
Odnos kredita i depozita	108,4%	120%	-1.200 bp
Prosečna aktiva po zaposlenom	353.879	340.296	4,0%
Odnos ispravke vrednosti i neto kredita	1,4%	0,5%	+84 bp
Resursi			
Broj zaposlenih	1.352	1.343	9
Broj ekspozitura	72	72	0

Banka je u 2020. godini potvrdila svoju čvrstu opredeljenost ka stalnom rastu i održavanju visokih standarda u pogledu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti. Zahvaljujući svojoj otpornosti i fleksibilnosti uspela je da se brzo prilagodi novonastaloj situaciji izazvanoj pandemijom virusa Covid-19, održavši najviše zdravstvene i bezbednosne standarde za svoje zaposlene i klijente. Prema podacima sa kraja trećeg kvartala 2020. godine, banka je rangirana kao banka broj 2 prema ukupnoj aktivu, sa tržišnim učešćem od 11,4%. Ukupna aktiva na kraju decembra 2020. godine iznosila je 486,5 milijardi dinara i zabeležila je rast od 10,2% u odnosu na kraj prethodne godine.

Zahvaljujući dobrom među-godišnjem rastu neto kredita od 5,4%, banka je zadržala visoko tržišno učešće u neto kreditima komitentima (10,9% na kraju trećeg kvartala 2020. godine), dodatno učvrstivši svoju drugu poziciju na tržištu po veličini kreditnog portfolija. Rast je u najvećem delu bio vođen kreditnom aktivnošću Sektora korporativnog i investicionog bankarstva kao rezultat veoma uspešne realizacije kredita za likvidnost i obrtna sredstva iz Programa garantne šeme Vlade Republike Srbije. Na kraju decembra 2020. tržišno učešće banke u ukupnim kreditima odobrenim preko garantne šeme dostiglo je 13% pri čemu je značajan deo odobrenih plasmana bio u dinarskom znaku. Nešto umereniji rast ostvarili su krediti odobreni stanovništvu gde se posebno ističu stambeni krediti.

Pored rasta klijentskih kredita kao najzastupljenije kategorije aktive, banka je nastavila da ulaže u dužničke instrumente koji se u najvećem delu odnose na plasmane u državne hartije od vrednosti čiji je emitent Republika Srbija. Ovaj vid plasmana karakteriše visoka sigurnost ulaganja i osim prihoda od kamata, banka je ulaganjem u hartije od vrednosti ostvarila i pozitivan finansijski rezultat od njihove prodaje koji je uvećan preko 45% u odnosu na dobitak ostvaren prethodne godine.

Pomenuti rast je finansiran izvanrednim rastom klijentskih depozita od 16,3% u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu su i sektor poslovanja sa privredom i sektor poslovanja sa stanovništvom ostvarili dvocifrene među-godišnje stope rasta od 18,9% i 15,6% respektivno. Snažan rast depozitne baze klijenata doprineo je smanjenju odnosa klijentskih kredita i depozita koji je 2020. godinu završio na nivou od 103,8% sto predstavlja značajno smanjenje u

odnosu na kraj 2019. godine kada je iznosio 114,7%. Kontinuirano unapređenje depozitne baze, kako u delu korporativnih depozita, tako i depozita fizičkih lica, mogu se posmatrati kao potvrda imidža UniCredit Banke kao jedne od najstabilnijih i najpouzdanijih banaka na domaćem tržištu.

Kretanje neto prihoda po osnovu kamata u odnosu na isti period prethodne godine u najvećem delu je rezultat dinamike kretanja referentne kamatne stope i stope na tržištu novca (Belibor) koje su dovele do nižih kamatnih stopa na dinarskim volumenima klijentskih kredita, hartija od vrednosti, dinarske obavezne rezerve i repo plasmana.

Sa druge strane, Banka je ostvarila rast dinarskog portfolija kredita, kako u segmentu poslovanja sa privredom tako i u segmentu poslovanja sa stanovništvom, kao i rast dinarskog portfolia hartija od vrednosti, što je jednim delom neutralisalo pad kamatnih prihoda prouzrokovanih padom tržišnih stopa. Takođe, evidentan je pad dinarskih kamatnih stopa na klijentskim depozitima što je dodatno neutralisalo pad kamatnih prihoda dinarskog portfolija.

Kretanje neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u najvećem delu bilo je opredeljeno povećanjem obezvređenja u sektoru poslovanja sa stanovništvom usled kalibracija PD i LGD modela, kao i prudencijalnim pristupom Banke usled očekivanog pogoršanja makroekonomskog okruženja u 2020. godini. Uprkos tome, Banka je nastavila sa uspešnim upravljanjem problematičnim potraživanjima, što je potvrđeno održavanjem racija bruto problematičnih kredita na niskom i stabilnom nivou koji je na kraju decembra 2020. godine iznosio 3,8%, u odnosu na 3,5% u 2019. godini.

Na kraju 2020. godine banka je ostvarila neto profit posle poreza od 5,3 milijardi dinara, ostvarivši pritom pokazatelj prinosa na kapital (ROE) od 6,4%. Iako je rast prihoda bio pod uticajem pandemije Kovid-19, Banka je potvrdila svoju sposobnost generisanja profita u kompleksnom makroekonomskom okruženju zahvaljujući poslovanju zasnovanom na stabilnim i održivim osnovama usmerenom na stvaranje vrednosti za svoje klijente. Pored tradicionalnog bankarstva banka nastavlja sa uspešnom trgovinom finansijskim instrumentima, gde je jedan od lidera na lokalnom i međunarodnom tržištu.

Racio poslovnih rashoda u odnosu na poslovne prihode od 51,1%, jedan je od najnižih u sektoru, čime je Banka još jednom potvrdila sposobnost održavanja visokih standarda u pogledu operativne efikasnosti. Iako je pomenuti pokazatelj nešto viši u odnosu na prethodnu godinu (47,4% na kraju 2019.), prihodi pogođeni pandemijom nisu sprečili banku da u još većem obimu nastavi da ulaže u svoje zaposlene koje vidi kao svoj najvredniji resurs. Paralelno sa rastom zarada i naknada zarada, rast operativnih troškova i amortizacije je u najvećoj meri bio opredeljen rastom troškova za informacione tehnologije, jer je Banka nastavila da ulaže u digitalnu transformaciju svog poslovnog modela kako bi svim zainteresovanim stranama stvorila dodatnu vrednost. Za klijente to je pristup inovativnijim proizvodima koje prate pojednostavljeni procesi, dok je za zaposlene stvoren prostor za optimizaciju vremena, povećanje automatizacije i veću efikasnost koja će u budućem periodu pozitivno uticati na smanjenje operativnih troškova.

Banka je u 2020. godini nastavila sa povećanjem broja zaposlenih čime je, između ostalog, potvrdila svoju opredeljenost ka konstantnom rastu i pozicioniranju banke kao najpoželjnijeg poslodavca na tržištu.

Zahvaljujući strateškom fokusu na kvalitet usluga i zadovoljstvo klijenata, banka konstantno uvećava svoju klijentsku bazu. Broj klijenta u odnosu na decembar 2019. godine porastao je za preko 29.000. Istovremeno, postignuti su odlični rezultati na polju povećanja broja aktivnih korisnika mobilnog bankarstva, uspešnom implementacijom digitalnih kanala poslovanja.

UniCredit Leasing Srbija D.O.O. Beograd, uprkos turbulentnoj 2020. godini izazvanoj pandemijom virusa Kovid-19, održao je nivo klijentskih plasmana, koji su na kraju septembra 2020. godine na nivou istog perioda 2019. godine. UniCredit Leasing je održao vrednost ukupne aktive (među-godišnji rast 3%) bazirajući svoje poslovanje na finansiranju malih i srednjih preduzeća, kao podršku sektoru malih i srednjih preduzeća koji je najteže pogođen pandemijom.

Uspešno poslovanje UniCredit Partnera D.O.O potvrđeno je ostvarenim prihodima od zastupanja u osiguranju, koji su na kraju trećeg kvartala 2020. godine za 19% veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Sveobuhvatno posmatrajući, UniCredit Srbija Grupa (UniCredit Bank, UniCredit Leasing i UniCredit Partner) je 2020. godinu završila sa izvanrednim rezultatima uzimajući u obzir novonastale okolnosti izazvane pandemijom i nastavila da gradi dugoročan partnerski odnos sa svojim klijentima i u potpunosti podržava lokalnu ekonomiju.

Sa racijom adekvatnosti kapitala od 23,9% na kraju 2020. godine, UniCredit Srbija Grupa održava stabilnu kapitalnu bazu koja se u celini sastoji od kvalitetnih instrumenata osnovnog akcijskog kapitala i značajno prevazilazi regulatorne zahteve u pogledu održavanja ukupnih kombinovanih zaštitnih slojeva kapitala.

Grupa je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija Grupe. Pod povezanim licima Grupe smatraju se: matična banka, entiteti koji su članovi iste UniCredit grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, članovi Upravnog odbora i Odbora za reviziju, Izvršni odbor i rukovodioci koji kao članovi odbora Grupe (ALCO i kreditnih odbora) imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti Grupe ("ključno rukovodstvo"), bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom

ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica, saglasno MRS 24. U okviru redovnog poslovanja obavlja se određeni broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti, preuzete obaveze i derivativne instrumente. Transakcije sa povezanim licima obavljaju se po tržišnim uslovima

Na dan izdavanja konsolidovanih finansijskih izveštaja uticaj Kovid-19 pandemije se nastavlja. Neizvesno je trajanje pandemije i razmere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Grupa aktivno prati razvoj događaja i procenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja Grupa nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtevali korekcije priloženih finansijskih izveštaja (korektivni događaji).

STRATEGIJA ZA PERIOD 2021 – 2023.

Glavni strateški cilj UniCredit Banke Srbija, postavljen u okviru višegodišnjeg plana, jeste obezbeđivanje dugoročne profitabilnosti i samoodrživosti kroz sledeće osnovne elemente:

Klijenti – fokus na postojeće i akvizicija novih klijenata zahvaljujući visokom nivou kvaliteta proizvoda i usluga, povećanje zadovoljstva klijenata uz ostvarivanje dugoročne saradnje;

Proizvodi – dalje unapređenje i razvoj proizvoda i usluga, sa fokusom na odabrane proizvode, ali i razvoj novih, inovativnih proizvoda prilagođenih konkretnim potrebama klijenata;

Kanali prodaje – dalji razvoj alterantivnih kanala, ubrzanje procesa digitalne transformacije, kao i sinergija Sektora za korporativno i investiciono bankarstvo, Sektora za poslovanje sa stanovništvom i Lizinga;

Operativni model – unapređenje glavnih procesa i sistema banke kroz prilagođavanje novim uslovima na tržištu i

Upravljanje rizicima – zadržavanje i unapređenje kvaliteta portfolija i jačanje zajedničke Kulture rizika među svim zaposlenima u banci.

UniCredit Bank Serbia strateški plan zasnovan je na četiri stuba:

Strateški plan banke podrazumeva punu primenu i usaglašenost sa svim regulatornim zahtevima i postavljenim limitima, uz ostvarivanje izbalansiranog rasta. Planom se predviđa i zadržavanje poslovanja i performansi koji su iznad tržišnih, poput poslovnog rasta, operativne profitabilnosti i nivoa efikasnosti, sa fokusom na dalja unapređenja procesa i sistema, uz težnju za daljim poboljšanjem kvaliteta aktive i proširenjem baze aktivnih klijenata, kako bi se obezbedile osnove za održivi rast.

ORGANIZACIONA STRUKTURA UNICREDIT SRBIJA GRUPE

UniCredit Bank Srbija A.D. BEOGRAD

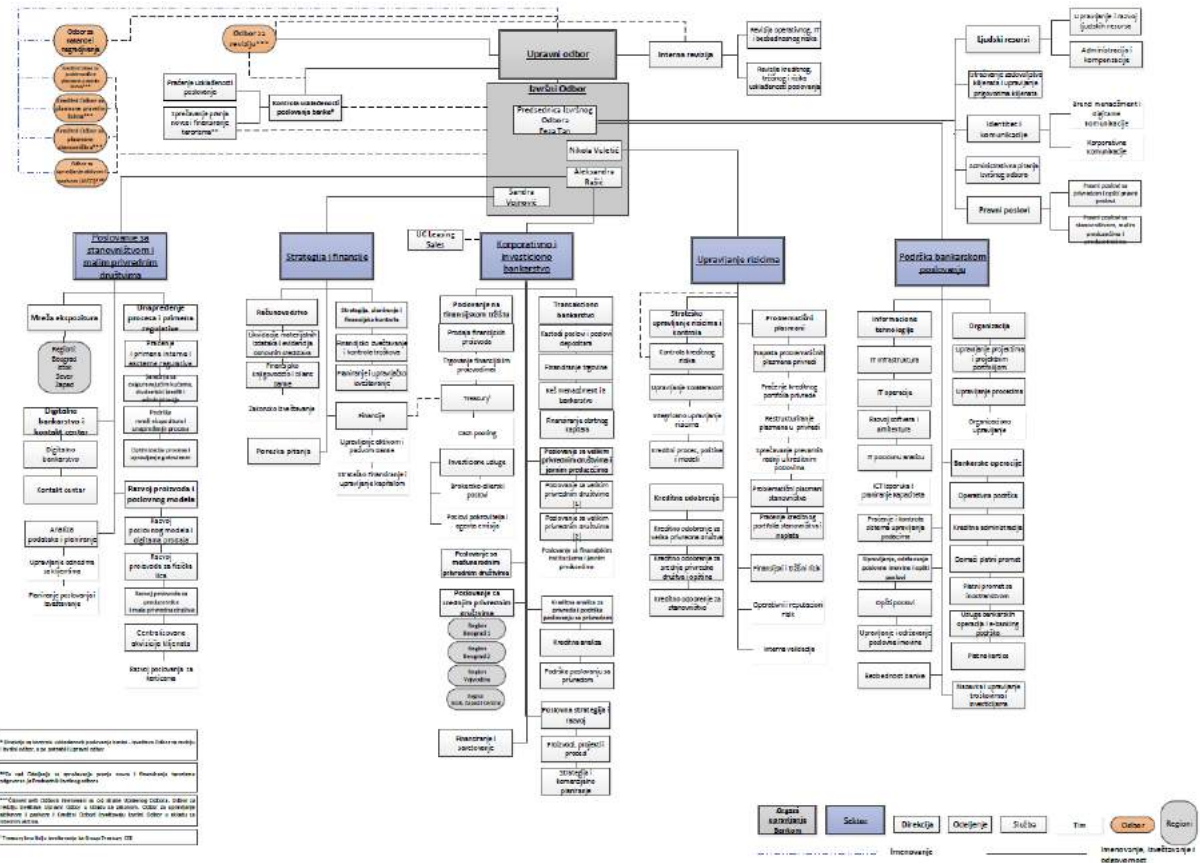
UPRAVNI ODBOR

- Martin Klauzer, predsednik
- Luboslava Uram, članica
- Daniel Svoboda, član
- Ljubiša Tešić, član
- Boris Begović, član
- Svetlana Kisić Zajčenko, članica

IZVRŠNI ODBOR

- Feza Tan, predsednica
- Nikola Vuletić, član
- Sandra Vojnović, članica
- Aleksandra Rašić, članica

ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

Od 2016. godine u okviru UniCredit Srbije Grupe, pored UniCredit Banke, posluju i UniCredit Leasing Srbija doo Beograd i UniCredit Partner doo za zastupanje u osiguranju Beograd. Sledeći poslovni entiteti UniCredit Grupe su takođe poslovali u Srbiji u 2020. godini: UniCredit Rent, UCTAM i Ambassador Parc Dedinje, koji predstavljaju lica povezana sa bankom.

Privredno društvo za finansijski lizing UniCredit Leasing Srbija d.o.o. BEOGRAD

UPRAVNI ODBOR

Nikola Vuletić, predsednik
Aleksandra Rašić, članica
Branko Radulović, član

IZVRŠNI ODBOR

Ana Milić, predsednica
Ratko Petrović, član

**Društvo sa ograničenom odgovornošću za zastupanje u osiguranju UniCredit Partner
BEOGRAD**

Zvonko Buden, direktor
UniCredit Partner nema ni Upravni odbor, ni Izvršni odbor.

KORPORATIVNO I INVESTICIONO BANKARSTVO

Sektor za korporativno i investiciono bankarstvo (Sektor) je tokom 2020. godine bio orijentisan na dalje jačanje pozicije na tržištu kroz rast u svim segmentima poslovanja podržavajući istovremeno javni i privatni sektor, pružajući najbolji mogući kvalitet usluge za sve klijente i koristeći inovativna rešenja za unapređenje poslovanja, procesa i proizvoda. Poseban fokus u izazovnoj 2020. godini je bio na tome da podrži privredu u ublažavanju negativnih posledica izazvanih pandemijom korona virusa. Sektor kontinuirano prenosi ekspertizu iz UniCredit Grupe stečenu širom različitih svetskih tržišta, i tako podržava lokalne inovacije, razvoj proizvoda i opšti ekonomski rast.

Kreditni portfolio Sektora iznosio je 168.6 milijardi dinara na kraju 2020. godine, zabeleživši rast od 9% na godišnjem nivou, dok su depoziti iznosili 169.1 milijardi dinara, što predstavlja rast od 17%. Ukupan broj klijenata je bio 5.407 na kraju novembra.

Direkcija za poslovanje na finansijskom tržištu je potvrdila vodeću poziciju banke na lokalnom tržištu. Prema zvaničnim podacima Narodne banke Srbije za period januar-oktobar 2020. godine, UniCredit Banka je rangirana na prvom mestu u kupoprodaji deviza sa rezidentima, sa tržišnim udelom od 16,6% i na prvom mestu u kupoprodaji deviza sa nerezidentima, sa učešćem od 54,1%. Banka je zadržala i prvo mesto u kupoprodaji na međubankarskom tržištu u evrima, sa tržišnim učešćem od 18,9%.

Tokom 2020. godine Banka je nastavila da promovise hedžing proizvode, stavljajući akcenat na zaštitu od fluktuacije kamatnih stopa, deviznog kursa na tržištu i varijacija cena robe na tržištu, nudeći interaktivne radionice za velika i srednja privredna društva. Banka je težila da svojim inovativnim pristupom bude konkurentna i na taj način je potvrdila lidersku poziciju u osmišljavanju i plasiranju ovih proizvoda. Banka je zadržala lidersku poziciju u trgovini finansijskim instrumentima kako na primarnom, tako i na sekundarnom tržištu, sa učešćem od 21% i 32%, respektivno.

Banka je nastavila sa podrškom privrednim društvima koja planiraju dugoročne investicije i poduhvate, kao i finansiranje obrtnih sredstava. U cilju jačanja konkurentnosti i preduzetništva, UniCredit je obezbedila lakši pristup finansiranju preko programa garantnih šema koji omogućavaju relaksiranije zahteve u pogledu obezbeđenja kredita kroz COSME i EDIF garancijske programe. COSME pokriva kredite do maksimalnog iznosa kredita od 150.000 evra, dok EDIF program pokriva kredite do maksimalnog iznosa kredita od 500.000 evra. Dodatno, Banka podržava mala i srednja privredna društva koja žele da unaprede postojeće procese i proizvode na inovativan način sa pristupom finansiranju i olakšavanjem zahteva u pogledu obezbeđenja kredita kroz program InnovFin. Banka u okviru programa Social Impact Banking, i inicijative Impact Financing, daje podršku projektima koji generišu jasan i merljiv pozitivan uticaj na društvenu zajednicu, sa posebnim fokusom na zapošljavanje ugroženih kategorija i socijalnu inkluziju, kao i podršku projektima za nerazvijene ili devastirane regione u Srbiji. Takođe, Sektor je ponudio klijentima povoljnije finansiranje u 2020. godini preko Programa garantne šeme koji je kreirala Vlada Republike Srbije u cilju pružanja podrške mikro i malim i srednjim privrednim društvima u podnošenju negativnih posledica krize izazvane virusom Covid-19.

Sektor je nastavio da se fokusira na pružanje podrške izvozno orijentisanim granama industrije, sa snažnom verom u značajnu ulogu koju ovaj Sektor igra u povećanju privrednog rasta i ostvarenju privredne strategije Republike Srbije. Sektor se fokusirao na proširenje saradnje sa postojećim i akviziciju novih klijenata u granama koje beleže pozitivne stope ekonomskog rasta ili značajan potencijal za oporavak, kao i na proširenje baze klijenata koji pripadaju segmentu malih i srednjih privrednih društava. Pored toga, Sektor je nastavio sa finansiranjem javnog sektora (centralna i lokalna vlast) dok rade na unapređenju javnih servisa za građane. Takođe, nastavio je i da klijente motiviše da se zadužuju u lokalnoj valuti kroz različite kampanje i stimulanse. Dodatno, Sektor će i dalje nastaviti da inovira svoj proizvodni portfolio sa implementacijom novih proizvoda i ponudom hedžinga privredi u cilju zaštite njihove stabilnosti u konstantno promenljivom okruženju. Sektor, istovremeno, teži da uspostavi dugoročno partnerstvo sa klijentima, kako novim tako i postojećim, na principima reciprociteta i poverenja. Zadovoljstvo klijenata je ključni pokazatelj uspešnog partnerstva sa svim klijentima. Sektor je nastavio da radi na unapređenju i optimizaciji politike cenovne usklađenosti sa stepenom rizika klijenta i da obezbedi prihvatljiv prinos za preuzeti rizik.

Sektor će težiti da i u 2021. očuva vodeću poziciju na lokalnom deviznom tržištu, kao i na tržištu novca i kapitala sa daljim promovisanjem hedžing proizvoda. Efikasnost i efektivnost poslovnih procesa su od velikog značaja za postizanje poslovnih ciljeva i stoga će celokupan Sektor biti proaktivno uključen u proces unapređenja. U realizaciji ove vizije, Sektor će se u 2021. godini fokusirati na: dekoncentraciju biznisa po poslovnim segmentima i povećanje učešća u kreditnom portfolio klijenata kroz intenzivnije odnose sa postojećim klijentima, inovacije portfolija proizvoda sa implementacijom novih proizvoda, povećanje penetracije u segmentu malih i srednjih privrednih društava, podršku javnim projektima, diversifikaciju portfolija klijenata i prihoda, kao i povećanje ravnoteže kreditnog portfolija u pogledu valutne strukture.

Suprotno bankarskom segmentu, UniCredit Leasing je sa ukupnim portfeljom u iznosu od 12,7 milijardi dinara na kraju 2020. godine zabeležio godišnji pad od 6,5% kao posledicu jakog uticaja pandemije izazvane virusom Kovid-19 koji se najviše odrazio na automobilsku i transportnu industriju, a shodno tome i na opšti zastoj u investicijama.

Imajući u vidu da je na kraju trećeg kvartala 2020. ukupan iznos novih ugovora na tržištu lizinga opao za 47% u poređenju sa prethodnom godinom, UniCredit Leasing je uspeo da zadrži solidnu tržišnu poziciju među pet najvećih lizing kompanija.

Najveći negativni uticaj se odrazio na segment finansiranja vozila gde je na kraju trećeg kvartala 2020. godine UniCredit Leasing ostvario finansiranje ugovora u iznosu od 16,7 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti, što je 52% manje nego u istom periodu prethodne godine. Segment finansiranja opreme, uključujući građevinske mašine i opremu, je bio nešto manje u padu sa 9,7 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti (-33% na godišnjem nivou).

Tokom 2020. godine UniCredit Lizing se fokusirao na jačanje saradnje sa dobavljačima, podršku sektoru malih i srednjih preduzeća, građevinskom sektoru, poljoprivrednim proizvođačima, sektoru informacionih tehnologija kao i na razvoj alata za olakšavanje i ubravanje procesuiranja klijentskih zahteva. Strateški gledano, UniCredit Leasing je spreman da prati oporavak tržišta obezbeđujući mogućnost finansiranja sa subvencijama i lakši pristup povoljnijim sredstvima finansiranja iz programa podrške EDIF-a, i EBRD-a, kao i Vlade Republike Srbije.

POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM

Uprkos izuzetno kompleksnom poslovnom okruženju pod snažnim uticajem efekata pandemije virusa Kovid-19, zadržan je rastući trend Sektora za poslovanje sa stanovništvom, preduzetnicima i malim privrednim društvima i tokom 2020. godine. Ukupan kreditni portfolio Sektora uvećan je za 2% u odnosu na kraj prethodne godine, dok volumeni depozita beleže snažan među-godišnji rast od 17%.

Stavljajući interes i zadovoljstvo klijenata u prvi plan u uslovima neizvesnosti, banka je tokom godine aktivno pružala podršku klijentima u zaštiti od mogućih negativnih efekata krize izazvane pandemijom, kako u segmentu fizičkih lica, tako i u segmentu preduzetnika i malih privrednih društava. Klijenti su nastavili da ukazuju poverenje ponudi proizvoda banke i kvalitetu i pouzdanosti usluga. U segmentu fizičkih lica, ključni kreditni proizvodi tokom 2020. godine bili su stambeni krediti sa varijabilnom kamatnom stopom, kao i gotovinski krediti sa osiguranjem u slučaju gubitka posla. Zahvaljujući povoljnim uslovima kreditiranja, dodatnoj optimizaciji procesa odobrenja i konceptu predodobrenja i uprkos izazovnom okruženju i konkurenciji na tržištu, ostvaren je rast stambenih kredita od 7% u poređenju sa krajem 2019. godine. Kada je reč o kreditiranju preduzetnika i malih privrednih društava, stabilnom razvoju kreditnog portfolija ovog segmenta najviše su doprineli krediti za obrtna sredstva iz Programa garantne šeme Vlade Republike Srbije.

Uprkos konstantom trendu niskih kamatnih stopa na depozite, UniCredit Banka je nastavila da usmerava pažnju na proizvode namenjene za štednju. U 2020. godini povećao se volumen depozita stanovništva za 15% što je dobar pokazatelj da je UniCredit Banka od strane klijenata prepoznata kao jedna od najpouzdanijih banaka na domaćem tržištu i u uslovima neizvesnosti usled pandemije.

Stalnim jačanjem i proširivanjem saradnje sa postojećim, kao i uspostavljanjem saradnje sa novim klijentima, ukupna klijentska baza je uvećana za skoro 5% u odnosu na kraj 2019. godine, čime je potvrđena sposobnost banke da prepozna i izađe u susret različitim potrebama klijenata.

U skladu sa strategijom daljeg razvoja digitalnog poslovanja, UniCredit Banka je i u 2020. godini nastavila sa unapređenjem i promocijom platformi za digitalno bankarstvo (m-banking, e-banking, veb sajt, Kontakt centar). Mbanking aplikacija je dodatno funkcionalno poboljšana kako bi zadovoljila rastuće potrebe klijenata što je posledično doprinelo daljem rastu broja aktivnih korisnika za preko 30% u odnosu na 2019. godinu. Ovakav rezultat digitalnog poslovanja je posebno značajan imajući u vidu da su za banku zdravlje i bezbednost klijenata i zaposlenih bili ključni prioritet u poslovanju u uslovima pandemije izazvane virusom Kovid-19.

U 2020. godini sprovedene su različite inicijative sa ciljem da se unapredi zadovoljstvo klijenata kroz njihovo korisničko iskustvo, vođeno njihovim očekivanjima i svakodnevnim potrebama. Navedeno je sprovedeno kroz praćenje ključnih procesa u banci i njihovom optimizacijom putem adekvatne podrške svih ekspozitura.

U narednom periodu fokus će i dalje biti na automatizaciji i pojednostavljenju procedura u cilju poboljšanja efikasnosti poslovnih procesa. Cilj je da se nastavi sa održivim rastom tržišnog učešća na osnovu dobrog odnosa sa klijentima. Kada govorimo o kreditnim proizvodima, pored gotovinskih i stambenih kredita, poseban fokus biće stavljen na kreditne kartice koje će, pored standardnih mogućnosti plaćanja robe i usluga u zemlji i inostranstvu, ali i na internetu, imati i dodatne pogodnosti u skladu sa potrebama klijenata. Takođe, banka će nastaviti sa posebno kreiranim

ponudama za preduzetnike i mala privredna društva kako bi se podržao njihov kontinuirani rast. U skladu sa savremenim trendovima i povećanim očekivanjima klijenata, digitalizacija, kao koncept modernizacije poslovanja, nastaviće i dalje da bude jedan od glavnih prioriteta.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Sektor za upravljanje rizicima organizovan je tako da pokriva upravljanje rizicima kroz rad tri direkcije, jednog odeljenja i dva specijalizovana tima i to: Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu, Direkcije za kreditna odobrenja, Direkcije za problematične plasmane, Odeljenja za finansijski i tržišni rizik, Tima za operativni i reputacioni rizik i Tima za internu validaciju. Sve pomenute organizacione jedinice direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je isključivo zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, banka definiše Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Na taj način banka obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom, kao i sveukupnim kvalitetom kreditnog portfolija. Banka takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma prilikom odlučivanja u preuzimanju kreditnog rizika.

Tokom 2020. godine dalje unapređenje sistema upravljanja rizicima bilo je usmereno na usavršavanje interne organizacije, poslovnih procesa i politika upravljanja rizicima u skladu sa najboljom praksom UniCredit Grupe i zahtevima koji proizilaze iz implementacije Bazelskih standarda, kao i zahteva regulatora. U uslovima pandemije izazvane virusom Covid-19, banka je adekvatno reagovala kroz podršku merama i aktivnostima sa ciljem podrške domaćoj privredi i stanovništvu, i to kroz moratorijum, odnosno zastoje u otplati obaveza klijenata, zbog mogućnosti suočavanja sa teškoćama u otplati, kao i kroz učešće u Programu garantne šeme Vlade Republike Srbije.

Identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija zasnovani su na sistemu izveštavanja koji obezbeđuje informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija. Tokom 2020. godine nastavljen je rad na unapređenju procesa izveštavanja kroz povećanje automatizacije obračuna vezano za IFRS 9 i RWA, setovanje automatskih kontrola i kreiranja izveštaja, dashboarda i prezentacija posebno u delu koji se odnosi na RAF metrik (EL stock, EL new business, NPE rate, CoR) i ostale značajne risk parametre (NPE coverage, IFRS 9 staging, RWA).

U oblasti primene Bazelskih standarda težište aktivnosti bilo je prvenstveno na potvrdi prediktivne moći interno razvijenih rejting modela koji su u upotrebi, kao i odgovarajućih parametara kreditnog rizika za segmente: pravnih lica, fizičkih lica, preduzetnika i malih preduzeća, kao i kalibraciji i daljem razvoju rejting modela prema metodologiji UniCredit Grupe i u skladu sa preporukama Interne validacije i Interne revizije.

Tokom 2020. godine implementirano je i pokrenuto nekoliko inicijativa koje su obezbedile kontinuirano praćenje ključnih pokazatelja rizika iz različitih oblasti (Retail Credit Risk Dashboard, CIB/Retail monitoring prezentacija sa ključnim pokazateljima kreditnog rizika, implementacija automatskog unosa osnova povezanosti za grupe povezanih lica, analiza kreditnih kompetenci, aktivnosti na implementaciji new DoD regulative, Group pricing tool-a, Calendar Provisioning kalkulacije, novog tool-a za Group Regulatory reporting aktivnosti, Expected loss New Business automatizacije, moratorijuma u skladu sa NBS regulativom, izveštavanje ka Grupi usled primene Moratorijuma/Garantne šeme i sl.).

Uprkos činjenici da je tokom 2019. godine u Direkciji za problematične plasmane privredi nastavljeno sa aktivnim pristupom smanjenja nivoa problematičnih kredita, nova ekonomska kriza uzrokovana pandemijom virusa Covid-19 prouzrokovala je tokom 2020. godine rast potencijalno problematičnih kredita i broja izvršenih reprogramiranja. Pored pojačane aktivnosti banke u delu pokušaja da se sveobuhvatnim postupcima restrukturiranja, olakšicama države i pojačanim praćenjem rizičnijih delatnosti smanje/ublaže efekti krize, evidentan je porast spornih kredita, kao i povećanje broja klijenata koji se vode na listama posebnog praćenja usled teškoća u poslovanju i značajnog pada poslovnih rezultata. I pored činjenice da je tokom 2020. godine bilo smanjenja problematičnih kredita kroz regularnu naplatu, prodaju potraživanja, naplatu iz sredstava obezbeđenja, ali i povratak jednog broja klijenata u performing status, došlo je do povećanja broja potencijalno spornih i problematičnih plasmana odnosno većeg broja klijenata kojima je tokom 2020. godine urađeno sveobuhvatno restrukturiranje. Na bazi svih analiza, sličan trend se može očekivati tokom prvog dela 2021. godine kao mera podrške privredi koja je pogođena ekonomskom krizom. Takođe, paralelno sa navedenim je nastavljena implementacija i promovisanje INSOL principa za upravljanje problematičnim plasmanima i klijentima u uslovima većeg broja poverilaca.

U oblasti poslovanja sa stanovništvom, u segmentu fizičkih lica, malih preduzeća i preduzetnika, fokus u 2020. godini je bio na povećanju efikasnosti svih procesa, unapređenju procesa praćenja i naplate plasmana, kao i smanjenju nivoa problematičnih kredita. U tom smislu, Banka je u procesu implementacije novih aplikacija za kreditna odobrenja, poboljšala način praćenja problematičnih klijenata i nastavila dalje aktivnosti u cilju unapređenja naplate i umanjenja nivoa problematičnih kredita.

U toku 2020. godine je sproveden proces statističkog monitoringa kolaterala i dodatno je unapređena saradnja sa spoljnim saradnicima: proceniteljskim kućama, licenciranim proceniteljima, osiguravajućim kućama, monitoring kompanijama i supervizorima izgradnje objekata. Pored navedenog, generalno je unapređen proces upravljanja sredstvima obezbeđenja u smislu ažurnijeg pribavljanja procena, polisa osiguranja, detaljnijeg praćenja procesa upisa hipoteka, itd. Banka je adekvatno isporučivala Narodnoj banci Srbije redovne mesečne izveštaje o procenama vrednosti nekretnina koje se koriste za potrebe obrade kreditnih zahteva.

Definisana je relevantna klasifikacija tržišnih, kamatnih i likvidnosnih rizika u svrhu identifikacije i izveštavanja o izloženosti ovim rizicima. U cilju ispunjenja zahteva tačnosti izveštavanja u uobičajenim i stresnim uslovima generišu se tačni i pouzdani podaci o rizicima. Podaci se agregiraju većinom automatski, u cilju smanjenja mogućnosti grešaka. Uspostavljeni su likvidnosni indikatori ranog upozoravanja u cilju praćenja dešavanja na finansijskim tržištima i procene uticaja na likvidnosnu poziciju banke. Cilj upravljanja likvidnošću je održavanje zadovoljavajućeg nivoa likvidnosti koji omogućava banci da izmiruje sve svoje obaveze plaćanja. Dalje unapređenje tačnosti, integrisanosti, kompletnosti i adaptibilnosti procesa izveštavanja će se nastaviti i u toku naredne godine.

Uspostavljena struktura sistema kontrole upravljanja operativnim rizicima uključuje sve relevantne organizacione delove u banci i tako doprinosi podizanju svesti o značaju operativnih rizika. Kvantitativni elementi sistema upravljanja operativnim rizicima (podaci o internim gubicima, indikatori rizika i scenario analize) se klasifikuju i prikupljaju uz garantovanje kompletnosti podataka, njihove pouzdanosti i pravovremenosti. Stalna radna grupa nastavlja svoje aktivnosti sa ciljem identifikovanja potencijalnih rizika i definisanja mera za mitigaciju rizika. Sistem identifikacije, procene i kontrole operativnih rizika adekvatno reflektuje rizični profil i dozvoljava pravovremenu komunikaciju sa rukovodstvom u cilju ublažavanja identifikovanih rizika.

Tokom 2020. godine dalje je unapređen sistem upravljanja reputacionim rizicima. Upravljanje reputacionim rizikom sprovodi se kroz: identifikaciju izvora reputacionog rizika (npr. prilikom ulaska na nova tržišta, proizvode ili linije aktivnosti), smernice za procenu i merenje reputacionog rizika, praćenje i izveštavanje nadležnih tela Banke i neophodnu eskalaciju materijalnih događaja. Okvir za upravljanje reputacionim rizikom oslanja se na sledeće oblasti: uključivanje tela banke u sve relevantne odluke u vezi sa upravljanjem reputacionim rizikom, nezavisnost funkcije zadužene za upravljanje reputacionim rizikom i funkcije preuzimanja rizika, efikasan sistem kontrole u smislu uloga i odgovornosti za različite kontrolne nivoe (prva, druga i treća linija odbrane), kao i uspostavljanje rada Komiteta za reputacioni rizik (u cilju procene tema vezanih za poslovnu aktivnost koje bi mogle značajno da utiču na profil reputacionog rizika banke).

Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da je banka tokom 2020. godine unapredila sistem upravljanja rizicima što zajedno sa njenom kapitalnom adekvatnošću i nivoom profitabilnosti garantuje adekvatno upravljanje i pokriće rizika kojima je u svom poslovanju izložena.

Integrirana funkcija upravljanja rizikom u okviru koje je UniCredit Leasing u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u banci je bila posvećena unapređenju ekonomije obima u kreditnom poslovanju, podršci u komercijalnim akcijama i optimizaciji kreditnog procesa.

Sektor za upravljanje rizicima će i u narednom periodu nastaviti sa naporima i akcijama usmerenim ka unapređenju sistema upravljanja svim rizicima kojima je Banka u svom poslovanju izložena. Posebna pažnja će biti usmerena na unapređenje kreditnog procesa u cilju poboljšanja efikasnosti, kao i stvaranje komparativne prednosti na tržištu kroz optimizaciju procesa i poboljšanje alata za identifikaciju i ublažavanje kreditnog rizika. Na taj način obezbediće se adekvatna podrška drugim organizacionim jedinicama. I u 2021. godini jedan od najvažnijih ciljeva je da se zadrži i unapredi kvalitet portfolija i obezbede osnove za održiv rast sa fokusom na dalju diversifikaciju portfolija, ali uvek uz proaktivni pristup upravljanju rizicima kojim se omogućuje akvizicija novih klijenata.

PODRŠKA BANKARSKOM POSLOVANJU

Tokom 2020. godine, pored dalje optimizacije i automatizacije procesa kako kroz bankarske operacije, tako i kroz razvoj elektronskih kanala i podrške biznisu u daljoj digitalizaciji, glavni fokus je bio na prilagođavanju novonastalim uslovima rada usled pandemije izazvane virusom Kovid-19, poboljšanju bezbednosti, kako elektronske, tako i fizičke, kao i kontinuiranim unapređenjima procesa.

Direkcija za informacione tehnologije kontinuirano je unapređivala infrastrukturu i aplikativni sistem banke tokom godine. Projekti za primenu nove front-end aplikacije u ekspoziturama i automatizaciju procesa odobravanja kreditnih proizvoda su omogućili implementaciju moderne platforme mikroservisa zasnovane na DevOps (skup praksi koji kombinuje razvoj softvera i informatičke operacije) okviru, i predstavljaju glavni pokretač za dalje unapređenje procedura. Novi sistem za upravljanje dokumentima i novija verzija elektronskog potpisa dve su glavne komponente koje omogućavaju dematerijalizaciju i digitalizaciju bankarskih dokumenata, vodeći banku ka strateškom cilju redizajniranja korisničkog iskustva u ekspoziturama i alternativnim kanalima, kao i smanjenju troškova za servisiranje i operativnih rizika.

U 2020. godini Odeljenje za nabavku i upravljanje troškovima i investicijama je u koordinaciji sa Timom nabavke iz UniCredit Grupe sproveo implementaciju aplikacije za tendere SAP Ariba kao pomoćnog alata za sprovođenje tenderskih procesa sa visokim standardima analitike i procene rizika i efikasnim načinom prikupljanja ponuda putem aplikacije.

Tokom 2020. godine, koja je donela niz izazova uslovljenih pandemijom, Odeljenje za bezbednost banke, Direkcija za upravljanje, održavanje poslovne imovine i opšte poslove i Direkcija za informacione tehnologije su usmerile fokus svog angažovanja ka zaštiti zaposlenih i klijenata i svih poslovnih procesa banke, uporedo sa obezbeđivanjem adekvatnih uslova za rad zaposlenih od kuće. U skladu sa zahtevima UniCredit Grupe, državnih institucija i samih poslovnih potreba svih pojedinačnih organizacionih celina banke, uspostavljena je jasna strategija koja je podrazumevala potpunu promenu načina rada. Efektivnom organizacijom i transparentnom komunikacijom uspostavljena je potpuna kontrola nad novonastalom kriznom situacijom i potencijalnim negativnim efektima koje je ista mogla da proizvede. Osim upravljanja kriznom situacijom, pažnja je bila usmerena i na potencijalne opasnosti koje su se javile u novim okvirima funkcionisanja, a koje su bile bazirane na maksimalnoj digitalizaciji u do sada nezamislivim okvirima. Shodno navedenom, Odeljenje za bezbednost banke je u saradnji sa kolegama iz Direkcije za informacione tehnologije sprovodilo stalna unapređenja performansi bančinog informacionog sistema, kao i implementaciju i uslozljavanje bezbednosnih slojeva zaštite istog bez negativnih efekata na korisnike, a sve u cilju podizanja nivoa otpornosti i održivosti poslovnih procesa svih organizacionih celina banke.

Direkcija za upravljanje, održavanje poslovne imovine i opštih poslova je u svakom trenutku bila na raspolaganju kolegama iz mreže kako po pitanju nabavke i isporuke materijala za dezinfekciju u cilju nesmetanog obavljanja aktivnosti sa klijentima i adekvatne zdravstvene zaštite, tako i kolegama iz Direkcije za ljudske resurse u izradi procedura vezanih za zaštitu i bezbednost zdravlja zaposlenih banke, a sve po vrlo strogim kriterijumima propisanim od strane nadležnih institucija.

Tokom 2020. godine otvorene su tri ekspoziture po najvišim standardima za opremanje uz poštovanje svih mera zaštite, pri čemu je nastavljeno sa opremanjem ekspozitura u skladu sa novim konceptom pružanja usluga kako bi Banka uspešno odgovorila na zahteve i potrebe klijenata.

Sprovedena je implementacija kvalitativne i kvantitativne kontrole arhiviranja aktivne klijentske dokumentacije u saradnji sa kolegama iz Sektora za poslovanje sa stanovništvom i malim privrednim društvima. Ova aktivnost je omogućila unapređenje kontrole kompletnosti dokumentacije, kao i kvalitativnu proveru kompletne dokumentacije.

U oblasti upravljanja kvalitetom podataka, nastavljeno je kontinuirano unapređenje sistema internih kontrola kroz stalno praćenje procesa i postavljanje nove metodologije. Nova metodologija sada daje precizniju definiciju glavnih disciplina upravljanja podacima, jasno identifikujući ulogu i odgovornosti vlasnika procesa/vlasnika podataka i postavljajući kriterijume za odabir seta podataka kako bi bili uključeni u okvir upravljanja podacima.

Direkcija bankarskih operacija je nastavila sa daljom optimizacijom i automatizacijom procesa kroz implementaciju robota u bankarskim procesima i unapređenje postojećih aplikacija u cilju smanjenja operativnih rizika, povećanja zadovoljstva klijenata i povećanja efikasnosti. Dodatno je unapređen proces rasknjižavanja zarada uvođenjem bezbednog kanala za isporuku podataka kako bi se pružila puna podrška poslovnim procesima. Sve inicijative u vezi sa pandemijom uspešno su podržane od strane Direkcije bankarskih operacija i sprovedene u redovnim procesima. Zahvaljujući efikasnosti, fleksibilnosti i stručnosti, Direkcija bankarskih operacija je značajno doprinela poslovnom uspehu banke u 2020. godini.

Nastavljeno je sa ustanovljenom praksom odobravanja projekata, praćenja njihove realizacije i glavnih pokazatelja uspešnosti od strane najvišeg menadžmenta banke što je doprinelo boljoj realizaciji projekata. Tokom 2020. godine na nivou cele mreže ekspozitura je primenjena nova aplikacija za otvaranje i administraciju klijenata, njihovih računa

i servisa. Uvođenje ove aplikacije pozitivno je uticalo na zadovoljstvo klijenata kroz smanjenje vremena potrebnog za obradu njihovih zahteva. Tokom 2020. je izvršena potpuna primena aplikacije sa svim planiranim funkcionalnostima, uključujući otvaranje paketa računa i aktivaciju servisa za pravna lica, kao i automatizovano ukidanje servisa za ugašene klijente i zatvaranje njihovih računa. Agilna metodologija se kontinuirano koristi u glavnim projektima i doprinosi uspešnim rezultatima.

I u 2021. godini, ciljevi Sektora podrške bankarskom poslovanju biće usmereni na uspešnu realizaciju strateških projekata banke koji se odnose na dalju digitalizaciju, automatizaciju i optimizaciju procesa koji vode ka većoj efikasnosti poslovanja, kao i daljem unapređenju kontrole troškova banke.

LJUDSKI RESURSI

Poslovanje Direkcije ljudskih resursa u 2020. godini bilo je fokusirano na pružanje strateške podrške ostvarivanju planiranih poslovnih aktivnosti banke kroz:

- Osnaživanje organizacije u pravcu održavanja kontinuiteta poslovanja i adekvatnog prilagođavanja rada na daljinu
- Osnaživanje lidera kroz programe za razvoj leaderskih veština
- Osnaživanje žena lidera u organizaciji
- Pokretanje programa za razvoj prodajnih veština u okviru prodajne mreže Sektora za poslovanje sa stanovništvom

Imajući u vidu strateške razvojne planove banke, ali i okolnosti nastale usled pandemije izazvane virusom Covid-19, u 2020. godini Direkcija ljudskih resursa nastojala je da na najadekvatniji način podrži zaposlene. Tu se pre svega misli na prevazilaženje izazova i postizanje ciljeva i rezultata kroz pružanje adekvatne podrške u prilagođavanju na izmenjeni načina rada, što je sprovedeno kroz unapređenje organizacione kulture i kompetencija u oblasti veština i znanja neophodnih u radu na daljinu, kulture timskog rada, prezentacionih veština, digitalne transformacije i inovacija.

Takođe je posebna pažnja bila posvećena razvoju leaderskih veština i talenata banke i motivisanje i zadržavanje zaposlenih koji ostvaruju visoka postignuća i poseduju potencijal za dalji razvoj.

U saradnji sa eksternim konsultantskim kućama tokom 2020. organizovane su brojne radionice i obuke. Kada je Menadžment tim banke u pitanju, razvojni programi su bili fokusirani na unapređenje leaderskih veština i vođenje timova na daljinu, dok je za organizacione delove banke koji rade sa klijentima fokus bio na unapređenju prodajnih veština. U ovoj godini organizovane su radionice namenjene svim nivoim menadžmenta u organizaciji, na temu upravljanja timovima na daljinu, a radi poboljšanja međusobne komunikacije, prevazilaženja izazova i bolje razumevanje potreba članova tima prilikom rada na daljinu. Paralelno sa tim, u cilju ojačavanja leaderskih veština i pružanju adekvatne podrške liderima, Direkcija ljudskih resursa je u saradnji sa globalnim provajderom bila fokusirana na program digitalnog učenja koje za cilj ima da osnaži i poveća njihove veštine u upravljanju ljudima i timovima u eri konstantnih tržišnih promena.

U 2020. godini Direkcija ljudskih resursa nastavila je inicijativu započetu prethodne godine i pokrenula novu generaciju programa koji za cilj ima podršku i osnaživanje žena lidera u našoj organizaciji kroz pružanje podrške na putu ličnog rasta i daljeg napretka u karijeri. Ovaj pragmatični program podržava izgradnju ženskog liderstva u našoj organizaciji.

Početak 2020. započet je program akademije za sve pozicije u prodajnoj mreži Sektora za poslovanje sa stanovništvom i malim privrednim društvima. Program teži kreiranju sistematizovanog i unificiranog prodajnog pristupa u mreži ekspozitura, sa izmenom stila komunikacije sa većim razumevanjem potreba klijenata, ali i poboljšanje prodajnog rezultata.

Direkcija ljudskih resursa podržavala je zaposlene kroz izmenjen komunikacioni pristup i redovno obaveštavanje u pružanju novih karijernih prilika i unapređenja, kao i promena pozicija unutar različitih organizacionih delova banke.

Nastojeći da se na adekvatan način osnaže i podrže zaposleni u ostvarivanju svojih poslovnih ciljeva i unapredi njihov radni učinak, Direkcija ljudskih resursa je podržala interne trenere banke kroz trening program za poboljšanje trenerskih i prezentacionih veština u onlajn režimu, kako bi nastavili sa dosadašnjom praksom organizovanja obuka i time omogućili ostalim zaposlenima da steknu nova znanja i veštine. Direkcija ljudskih resursa podržala je zaposlene

u poboljšanju njihovih ekspertskih i socijalnih veština organizovanjem i podržavanjem različitih obuka, domaćih i stranih sertifikata i međunarodnih seminara i konferencija koju su zaposlenih pohađali tokom 2020. godine.

Kao i prethodnih godina, u 2020. UniCredit Banka je obezbedila privatno zdravstveno osiguranje za sve zaposlene, kao i refundaciju troškova testiranja za sve kolege zaražene virusom Kovid-19. Tokom perioda vanrednog stanja, banka je za svoje zaposlene obezbedila besplatno online psihološko savetovanje, kao i paket podrške za svakog zaraženog člana tima koji je zaposlenima stizao na kućnu adresu.

Takođe, banka je nastavila da primenjuje ranije usvojene beneficije i inicijative poput slobodnog dana za rođendan, slobodnog dana za zaposlene čija deca polaze u prvi razred osnovne škole, i podrške roditeljstvu.

U želji da podstakne zaposlene da više brinu o zdravlju i dobrim životnim navikama, Direkcija ljudskih resursa pokrenula je inicijativu „Stvarno važno znanje”, set radionica održanih od strane lekara specijalista, a kroz koje se zaposleni podstiču da vode računa o svom fizičkom i psihičkom zdravlju.

Nastavljena je saradnja sa univerzitetima kroz programe prakse, studijskih poseta i stipendiranja najboljih studenata.

U 2021. godini Direkcija ljudskih resursa nastaviće da radi na osnaživanju organizacije i jačanju organizacione kulture i zaposlenih u banci na polju transformacije ka digitalnom načinu poslovanja, razvoju talenata i lidera u cilju izgradnje stabilne mreže naslednika liderskih pozicija. Takođe, nastaviće sa promovisanjem fleksibilne radne kulture, uspostavljanjem ravnoteže između poslovnog i privatnog života, podrškom u vidu sveobuhvatnijih medicinskih usluga i promocijom zdravih životnih navika.

IDENTITET I KOMUNIKACIJA

Pandemija je pred čovečanstvo postavila brojne izazove, a Odeljenje identiteta i komunikacija prilagodilo je prioritete i ključne poruke ka svim zainteresovanim stranama. U globalno neizvesnoj situaciji izazvanoj pandemijom, od velike važnosti je bilo da naši zaposleni, klijenti, država i regulator budu uvereni da su prioriteti UniCredit Banke zdravlje i bezbednost, da ćemo proaktivno i kontinuirano pružati podršku i biti njihov oslonac, dodatno dajući doprinos borbi protiv virusa Kovid-19. Nejujući dobar odnos sa klijentima, za jedan od ključnih prioriteta postavili smo da ih blagovremeno obaveštavamo o svim izmenama koje je uslovljavala pandemija. Tu, pre svega, mislimo na izmene radnog vremena, mere za sprečavanje širenja virusa, privremeno zatvaranje pojedinih ekspozitura, korišćenje elektronskih servisa, itd. Iako fizički nikada nismo bili dalje od svojih klijenata, kroz svakodnevnu komunikaciju putem svih dostupnih elektronskih kanala učinili smo sve da budemo transparentni i da im u svakom trenutku pružimo ažurnu informaciju. Na taj način uspostavili smo jedan potpuno drugačiji odnos. Zapravo, bili smo sve vreme kraj svojih klijenata.

Početak 2020. godine doneo je promene u strategiji komunikacije brenda, koja je umesto veoma popularnog proizvoda kao što je keš kredit, na prvo mesto, u skladu sa novonastalom situacijom, stavila digitalne servise banke. Tim identiteta i komunikacije je od marta, kontinuirano radio na promociji digitalnih kanala sa ciljem povećanja broja korisnika, posebno kod postojećih klijenata, ističući sve prednosti koje pružaju mBanking, eBanking, kao i multifunkcionalni bankomati. To je bio jedan od načina da se, u skladu sa preporukama, smanji fizički kontakt koji podrazumeva dolazak u ekspoziture.

Ove godine smo bili usmereni na saradnju i jačanje odnosa sa korporativnim klijentima banke, kako bismo udruženim snagama kreirali dodatne koristi za naše klijente. Zahvaljujući tome, kroz promociju Flexia Mastercard kreditnih kartica, isticanjem benefita poput kupovine na 12 rata bez kamate na prodajnim mestima naših klijenata, ali i za online plaćanja, obezbedili smo dodatne popuste. Ovakve partnerske kampanje pored akvizicije klijenata, imaju za cilj kreiranje lojalnosti u momentima kupovine, na različitim prodajnim mestima, ali i za povećanje svesti o brendu banke i njenog imidža.

Kontinuirana promocija kartičarskih proizvoda, kao bezbednijeg sredstva plaćanja od gotovog novca u trenutku pandemije, dovela je do logičnog sleda u pripremi komercijalne kampanje u četvrtom kvartalu 2020. godine za Flexia Mastercard kreditnu karticu, koja je plasirana putem digitalnih kanala kao što su baneri na najposećenim domaćim portalima, Youtube video formati, društveni mediji, a koja je već u prvim danima oglašavanja donela vidljive rezultate za banku. I ovom prilikom smo se trudili da ukažemo na važnost smanjenja fizičkog kontakta i da promoviramo online kupovinu.

UniCredit Banka je i u 2020. godini nastojala da zadrži svoje prisustvo u medijima i na taj način dodatno doprinese rastu prepoznatljivosti banke, njenoj reputaciji i njenom pozicioniranju kao nekoga ko je stručan u svojoj delatnosti. I kada je komunikacija sa medijima u pitanju, napravljen je zaokret. Fokus je sa proizvoda bio preusmeren na odgovorno ponašanje i poslovanje tokom pandemije. Glavni zadatak je bio da kroz intervjuje i saopštenja istaknemo značaj

digitalnih servisa banke, ali i naš doprinos zdravstvenom sistemu kojem smo donirali novčana sredstva u dva navrata. Takođe, bilo nam je važno da naši klijenti saznaju da smo aktivno učestvovali u osmišljavanju mera za pomoć privredi i građanima, da smo bili među prvim bankama koje su počele da odobravaju kredite kroz garantnu šemu Vlade Republike Srbije i da smo zahvaljujući partnerstvu sa evropskim finansijskim institucijama obezbedili dodatna sredstva za podršku privredi kako bi se uspešno suočila sa krizom koja je nastala usled pandemije. Zahvaljujući negovanju dobrih odnosa sa medijima, uz međusobno poštovanje, uvažavanje i poverenje, uspešno smo ostvarili svoje ciljeve.

Interna komunikacija je u 2020. godini imala značajniju ulogu nego ikada pre. Od marta većina zaposlenih je počela da radi od kuće, a neizvesnost usled pandemije je kreirala zabrinutost kod svih zaposlenih. Shvatajući važnost održavanja kontinuiteta poslovanja, ali istovremeno i mentalnog zdravlja, komunikacija sa zaposlenima putem mejla i internog portala banke i UniCredit Grupe bila je vrlo intenzivna. Od ključne važnosti nam je bilo da zaposleni u svakom trenutku znaju da je njihovo zdravlje prioritet i da će banka učiniti sve da ih zaštiti preduzimajući preporučene aktivnosti prevencije. Posebna komunikacija je bila namenjena zaposlenima koji su se borili sa virusom. Reči podrške i razumevanja, gest pažnje i timske duha, u takvim trenucima značili su mnogo. Trudili smo da različitim internim motivacionim kampanjama promoviramo zdrav život, šetnje u prirodi, nove načine učenja, promovisali smo heroje iz ekspozitura koji su sve vreme bili na usluzi klijentima. Osmišljavali smo različite načine da ostanemo blisko povezani online i predložimo jedni drugima kako da se zabavimo tokom karantina i da naučimo neke nove veštine od svojih saradnika. Za naše đake prvake smo pripremili poklone za srećan početak novog razdoblja u njihovim životima, a oni su nam slali svoje priče i utiske o tome kako su proveli prvi dan u školi. Tokom leta naši zaposleni su otkrivali skrivene dragulje širom naše zemlje, pisali reportaže i savetovali na kojim to fantastičnim mestima možemo da provedemo vikende.

Odeljenje identiteta i komunikacija će i u 2021. godini ostati fokusirano na pružanje podrške poslovanju banke kroz informisanje klijenata putem različitih kanala komunikacije. Takođe, velika pažnja biće posvećena dodatnom unapređenju reputacije banke tako što će banka nastaviti da sprovodi različite inicijative sa ciljem da podrži lokalnu zajednicu.

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

U skladu sa situacijom nastalom usled pandemije, UniCredit Banka je prilagodila strategiju društveno odgovornog poslovanja koju smo pažljivo gradili nekoliko godina unazad i koja je podrazumevala aktivno uključivanje zaposlenih u različite volonterske aktivnosti, kako bismo dali doprinos u borbi protiv virusa Kovid-19. U vremenima poput ovih, važno je da budemo jedinstveni, da budemo proaktivni i da kao odgovorni član zajednice u kojoj poslujemo primerom pokažemo koliko je važno da svako da svoj doprinos, ujedno motivišući i druge na solidarnost.

Dve nedelje nakon proglašenja pandemije u Srbiji, UniCredit Banka je donirala 50.000 evra Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje za nabavku opreme neophodne za tretman obolelih. Pored toga, pridružili smo se inicijativi UNICEF-a za nabavku kiseoničkih protokometara kako bismo pomogli našim zdravstvenim ustanovama. Krajem godine, banka je odlučila da umesto sredstava tradicionalno namenjenih za praznične proslave i poklone donira novac, u ime svojih klijenata i zaposlenih i na taj način dodatno pomogne zdravstvenom sistemu Srbije u borbi protiv pandemije. Stoga je Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje uplaćeno dodatnih 30.000 evra.

Nastavili smo da podržavamo naše dugogodišnje partnere BelHospice i Dostignuća mladih. U okviru takmičenja "Poslovni izazov" oko 65 koleginica i kolega je preuzelo ulogu mentora i pomoglo da preko 300 srednjoškolaca razvije svoje poslovne ideje kroz kreiranje biznis planova. Na taj način je banka dodatno doprinela finansijskoj edukaciji mladih i razvoju preduzetničkog duha tinejdžera.

Zajedno sa našom UniCredit fondacijom sa sedištem u Milanu, organizovali smo konkurs pod imenom Svako dete je jednako važno, u okviru kojeg smo dodelili bespovratna sredstva neprofitnim organizacijama koji se bave problemima dece u ukupnom iznosu od 45.000 evra. Nagrađene su sledeće neprofitne organizacije: NURDOR, Fondacija Tijana Jurić, Udruženje Patria i Savez udruženja za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama Srbije.

U narednoj godini nastavićemo da pružamo podršku lokalnim zajednicama i našim partnerima kako bismo doprineli unapređenju uslova života različitih kategorija stanovništva. Ukoliko nam situacija sa virusom Kovid-19 dozvoli, ponovo ćemo započeti naše volonterske aktivnosti i na taj način uključiti zaposlene u projekte od šireg društvenog značaja.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2020. GODINU

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2020.	2019.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.l, 21	57.151.847	59.710.178
Založena finansijska sredstva	22	11.630.733	-
Potraživanja po osnovu derivata	3.m, 23	1.447.643	1.167.316
Hartije od vrednosti	3.k, 3.p, 24	102.554.778	106.276.789
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.k, 3.o, 25	27.746.829	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	3.k, 3.o, 26	290.992.861	277.805.020
Nematerijalna imovina	3.r, 3.u, 27	2.138.539	1.909.531
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.q, 3.t, 3.u, 28	3.578.448	3.896.716
Investicione nekretnine	3.s, 29	3.527	3.528
Tekuća poreska sredstva	3.j, 20.4	303.763	60.985
Ostala sredstva	30	1.287.215	1.095.182
Ukupna aktiva		498.836.183	454.866.457
Obaveze po osnovu derivata	3.m, 31	1.632.761	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.k, 3.v, 32	129.668.838	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3.k, 3.v, 33	268.373.476	230.679.097
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.n, 34	116.377	158.188
Rezervisanja	3.w, 3.y, 35	2.299.122	1.295.282
Odložene poreske obaveze	3.j, 36	98.381	410.805
Ostale obaveze	3.t, 37	12.554.201	5.820.323
Ukupno obaveze		414.743.156	367.925.275
Akcijski kapital	39.1	24.169.776	24.169.776
Dobitak	39.1	6.479.350	9.367.552
Rezerve	39.1	53.443.901	53.403.854
Ukupan kapital		84.093.027	86.941.182
Ukupna pasiva		498.836.183	454.866.457

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2020.	2019.
Prihodi od kamata	3.d, 7	15.754.548	16.999.067
Rashodi kamata	3.d, 7	(2.451.266)	(2.953.290)
Neto prihod po osnovu kamata		13.303.282	14.045.777
Prihodi od naknada i provizija	3.e, 8	5.365.537	5.397.213
Rashodi naknada i provizija	3.e, 8	(1.501.892)	(1.255.117)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		3.863.645	4.142.096
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3.f, 9	-	218.200
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3.f, 9	(57.395)	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3.g, 10	733.761	503.521
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	3.h, 11	864	-
Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika	3.h, 11	-	(241.352)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	3.c, 12	1.501.831	1.672.692
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	3.k, 13	(3.890.813)	(1.446.613)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	3.i, 14	23.527	-
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	3.i, 14	-	(516.198)
Ostali poslovni prihodi	15	8.813	11.864
Ukupan neto poslovni prihod		15.487.515	18.389.987
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	16	(3.283.138)	(3.150.856)
Troškovi amortizacije	3.q, 3.r, 3.t, 17	(1.214.343)	(1.100.342)
Ostali prihodi	18	233.357	203.283
Ostali rashodi	19	(5.511.535)	(5.230.104)
Dobitak pre oporezivanja		5.711.856	9.111.968
Porez na dobitak	3.j, 20	(428.742)	(795.012)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	3.j, 36.2	100.414	73.381
Dobitak nakon oporezivanja		5.383.528	8.390.337
Rezultat perioda - dobitak		5.383.528	8.390.337
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		5.383.528	8.390.337

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	<u>Napomena</u>	2020.	2019.
DOBITAK PERIODA		5.383.528	8.390.337
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava		5.734	58.909
- Aktuarski gubici		(27.481)	(23.513)
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		-	2.278.950
- Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		(1.391.647)	-
Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	36.2	212.010	-
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	36.2	-	(724.391)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	39.2	-	1.589.955
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	39.2	(1.201.384)	-
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		4.182.144	9.980.292
Ukupan pozitivan rezultat koji pripada matičnom entitetu		4.182.144	9.980.292

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2020. GODINU

UNICREDIT BANK SRBIJA A.D., BEOGRAD

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara prethodne godine	23.607.620	562.156	41.919.994	2.517.258	10.198.862	78.805.890
Korigovano početno stanje na dan 1. januara prethodne godine	23.607.620	562.156	41.919.994	2.517.258	10.198.862	78.805.890
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	1.589.955	-	x
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	8.390.337	x
Raspodela dobiti - povećanje	-	-	7.376.647	-	-	x
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka - smanjenje	-	-	-	-	(7.376.647)	x
Isplata dividendi	-	-	-	-	(1.845.000)	x
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	7.376.647	-	(9.221.647)	x
Stanje na dan 31. decembra prethodne godine	23.607.620	562.156	49.296.641	4.107.213	9.367.552	86.941.182
Početno stanje na dan 1. januara tekuće godine	23.607.620	562.156	49.296.641	4.107.213	9.367.552	86.941.182
Korigovano početno stanje na dan 1. januara tekuće godine	23.607.620	562.156	49.296.641	4.107.213	9.367.552	86.941.182
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	-	-	-	(1.201.384)	-	x
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	5.383.528	x
Prenos sa rezervi na rezultat usled ukidanja rezervi - povećanje	-	-	-	-	1.701	x
Raspodela dobiti - povećanje	-	-	1.241.431	-	-	x
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka - smanjenje	-	-	-	-	(1.241.431)	x
Isplata dividendi	-	-	-	-	(7.032.000)	x
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	1.241.431	-	(8.273.431)	x
Stanje na dan 31. decembra tekuće godine	23.607.620	562.156	50.538.072	2.905.829	6.479.350	84.093.027

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama dinara)

Napomena	2020.	2019.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	19.526.369	23.780.772
Prilivi od kamata	8.715.866	12.794.960
Prilivi od naknada	5.213.586	5.354.164
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	5.596.917	5.631.648
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(15.467.117)	(15.071.557)
Odlivi po osnovu kamata	(2.053.700)	(2.655.255)
Odlivi po osnovu naknada	(1.516.813)	(1.228.921)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.290.477)	(3.190.760)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(526.072)	(566.141)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(8.080.055)	(7.430.480)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	4.059.252	8.709.215
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	25.944.400	278.424
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	-	77.774
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	25.865.387	-
Povećanje drugih finansijskih obaveza	79.013	200.650
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(13.075.786)	(16.312.607)
Povećanje kredita i drugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(12.768.290)	(2.908.751)
Povećanje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	(241.647)	-
Smanjenje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnim bankama i komitentima	-	(13.010.897)
Smanjenje obaveza po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	(65.849)	(392.959)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	16.927.866	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	-	(7.324.968)
Plaćeni porez na dobit	(671.519)	(1.307.878)
Isplaćene dividende	-	(1.845.000)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	16.256.347	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	(10.477.846)
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	3.337.919
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	3.337.919
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.529.858)	(969.154)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(4.640.468)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(889.390)	(969.154)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	-	2.368.765
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.529.858)	-
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	14.016.838	9.632.736
Prilivi gotovine po osnovu uzetih kredita	14.016.838	9.632.736
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(418.351)	(396.367)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(418.351)	(396.367)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	13.598.487	9.236.369
Svega prilivi gotovine	59.487.607	37.029.851
Svega odlivi gotovine	(35.162.631)	(35.902.563)
Neto povećanje gotovine	24.324.976	1.127.288
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	31.544.300	30.625.269
Negativne kursne razlike	(77.848)	(208.257)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	55.791.428	31.544.300

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE

Bankarska grupa (u daljem tekstu: „Grupa“) sastoji se od matičnog pravnog lica UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Matično pravno lice“ ili „Banka“) i zavisnih pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd. U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik navedenih pravnih lica.

(a) Osnivanje i poslovanje Banke

UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd (u daljem tekstu: „Banka“) je prvobitno osnovana kao HVB Banka Jugoslavija („HVB“) 2001. godine nakon pribavljanja dozvole za rad od Narodne banke Jugoslavije 2. jula 2001. godine. Dana 1. oktobra 2005. godine registrovana je statusna promena spajanja uz pripajanje privrednih subjekata HVB banke Srbija i Crna Gora a.d., Beograd, kao sticaoca i Eksport-Import banke Eksimbanke a.d., Beograd, kao društva koje prestaje pripajanjem. Banka je promenila naziv u UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd 30. marta 2007. godine.

Banka je član UniCredit Grupe. U skladu sa reorganizacijom aktivnosti bankarske grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100% vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, poslova platnih usluga kao i drugih poslova definisanih Zakonom o bankama i Statutom Banke.

U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd.

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka se sastojala od centrale u Beogradu, sedamdeset i dve ekspoziture i dva šaltera u različitim gradovima širom Republike Srbije (31. decembra 2019. godine: sedamdeset i dve ekspoziture i dva šaltera).

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka je imala 1.319 zaposlenih radnika (31. decembra 2019. godine: 1.312 zaposlenih).

(b) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd

Zavisno pravno lice UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Lizing) osnovano je rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu broj uložka 1-92733-00 od 18. maja 2004. godine pod nazivom HVB Leasing d.o.o. Beograd. Osnivač Lizinga je Bank Austria Creditanstal Leasing GmbH, Beč. Dana 11. aprila 2007. godine je promenjen naziv Lizinga u UniCredit Leasing d.o.o., Beograd. Promena osnivača je upisana u registar Agencije za privredne registre u Beogradu pod brojem 4109/2009 od 10. februara 2009. godine, kada je kao osnivač upisan UniCredit Global Leasing S.p.A., Milano. U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Lizinga. Navedena promena vlasništva je registrovana 26. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Lizing se bavi poslovima finansijskog lizinga.

Na dan 31. decembra 2020. godine Lizing je imao 30 zaposlenih radnika (31. decembra 2019. godine: 29 zaposlenih).

(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd

Zavisno pravno lice UniCredit Partner d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Partner) osnovano je 3. maja 2006. godine pod nazivom HVB Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd. Osnivač Partnera je BA-CA Leasing Versicherungs service GmbH Beč, Austrija, a zatim se rešenjem BDŽU 30358/2013/01-01 od dana 9. aprila 2013 godine menja osnivač u Allegro Leasing Gesellschaft m.b.h. Osnivanje Partnera je upisano u registar Agencije za Privredne Registre u Beogradu pod brojem BD 3370/2007 dana 13. marta 2007. godine. Dana 4. juna 2008. godine je registrovana promena naziva u UniCredit Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE (nastavak)

(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd (nastavak)

U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Partnera. Navedena promena vlasništva je registrovana 12. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Partner je registrovan za obavljanje delatnosti zastupnika i posrednika u osiguranju. Partner je 16. aprila 2007. godine zaključio Ugovor o zastupanju sa Wiener Staedtische osiguranjem a.d. Beograd, Trešnjinog Cveta 1, kao glavnim osiguravačem. Na osnovu dobijene pismene saglasnosti glavnog osiguravača i ostalih osiguravajućih društava, Partner zastupa i sledeća osiguravajuća društva: Generali osiguranje a.d. Beograd, DDOR Novi Sad a.d., Novi Sad, Dunav osiguranje a.d., Beograd, AMS osiguranje a.d., Beograd, Triglav osiguranje a.d., Beograd, Milenijum osiguranje a.d., Beograd, Sava neživotno osiguranje a.d, Beograd, UNIQA osiguranje a.d., Beograd i Društvo za osiguranje preuzeto od strane UNIQA osiguranja „Basler osiguranje“ a.d., Beograd.

Na dan 31. decembra 2020. godine Partner je imao 3 zaposlena radnika (31. decembra 2019. godine: 2 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Banka, kao veliko pravno lice, u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") koji, u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrene od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor").

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Sl. glasnik RS" br. 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz ostali rezultat,
- finansijskih sredstava i obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti,
- investicionih nekretnina,
- nekretnina koje se koriste za obavljanje delatnosti i vode po metodu revalorizacije.

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrdiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja saglasno MSFI 13. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, osim za transakcije plaćanja akcijama, koje su u delokrugu MSFI 2, transakcija lizinga, koje su u delokrugu MSFI 16 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

Saglasno MSFI 13 za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena utvrdivosti parametara za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih parametara za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 – parametri nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – parametri nivoa 2 su parametri koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su utvrđivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno; i
- Nivo 3 – parametri nivoa 3 su neutvrđivi za dato sredstvo ili obavezu.

Grupa je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

Objavljeni standardi/izmene postojećih standarda i tumačenja koji su stupili na snagu u tekućem periodu obelodanjeni su u napomeni 2(b). Objavljeni standardi/izmene postojećih standarda i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu obelodanjeni su u napomeni 2(c).

(b) Primena novih standarda i izmena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

U 2020. godini Grupa je primenila sledeće nove standarde kao i izmene postojećih standarda koji su stupili na snagu za izveštajne periode na dan ili nakon 1. januara 2020. godine:

- Izmene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ - definicija poslovanja;
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: obelodanjivanja“ - reforma međubankarskih stopa (IBOR);
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i MRS 8: „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - definicija materijalnog značaja;
- Izmene upućivanja na Konceptualni okvir u Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja;
- Izmene MSFI 16 Lizing - koncesije u vezi zakupnine povezane sa COVID-19.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(b) Primena novih standarda i izmena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini (nastavak)

Usvajanje navedenih novih i izmena postojećih standarda nije imalo za rezultat značajnije promene finansijskih izveštaja Grupe.

(c) Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ uključujući Izmene MSFI 17;
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ - klasifikacija obaveza na tekuća ili stalna;
- Izmene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ - upućivanje na Konceptualni okvir uključujući izmene MSFI 3;
- Izmene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ - odlaganje MSFI 9; Izmene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“ i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - prodaja ili ulaganje imovine između investitora i njegovog pridruženog ili zajedničkog ulaganja i dalje izmene i dopune;
- Izmene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ - prinosi pre namenske upotrebe;
- Izmene MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva“ - štetni ugovori - trošak ispunjenja ugovora;
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje“, MSFI 7 „Finansijski instrumenti: obelodanjivanja“, MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i MSFI 16 „Lizing“ - reforma međubankarskih stopa (IBOR) - faza 2;
- Izmene i dopune različitih standarda usled „Poboljšanja MSFI (ciklus 2018 -2020)“ koji proističu iz godišnjeg projekta unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno u cilju uklanjanja nedoslednosti i pojašnjavanja formulacija.

Rukovodstvo Grupe je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego što stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izveštaje Grupe u periodu početne primene.

(d) Uticaj pandemije COVID-19

Nakon što je u martu 2020. godine Svetska Zdravstvena Organizacija proglasila pandemiju COVID-19 koja je zahvatila ceo svet nastala je ne samo duboka zdravstvena kriza, već je došlo do velikih promena u globalnoj ekonomiji i ekonomijama pojedinačnih zemalja. Naložene mere izolacije i socijalnog distanciranja su uticale na smanjenje obima, a u određenim slučajevima i potpuni prekid ekonomske aktivnosti pojedinih delatnosti. To je imalo uticaja na ubrzanje masovne digitalizacije finansijskih institucija i pomak ka novom operativnom modelu s udaljenijim/mrežnim kanalima za pružanje usluga klijentima.

Vlada Republike Srbije i Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: NBS) preduzeli su tokom 2020. godine sveobuhvatne mere fiskalne i monetarne politike u cilju smanjenja negativnih. U cilju podrške finansijskog i realnog sektora Srbije, NBS je ublažavanjem monetarne politike i dodatnim sprovedenim merama doprinela očuvanju cenovne i finansijske stabilnosti, efikasnom funkcionisanju tržišta novca i očuvanju kreditne aktivnosti što je u značajnoj meri smanjilo negativne efekte pandemije na realne tokove i stvorilo preduslove za brži oporavak. Od izbijanja pandemije, referentna kamatna stopa je snižena četiri puta za ukupno 1,25 procentnih poena i 2020. godinu je završila na najnižem nivou u režimu targetiranja inflacije od 1%. Time su stvoreni povoljniji uslovi finansiranja privrede i stanovništva u dinarima u proseku za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2019. godine, dok je dodatnim sužavanjem koridora osnovnih kamatnih stopa NBS sa $\pm 1,25$ p.p. na $\pm 0,9$ p.p. povećana efikasnost transmisionog mehanizma monetarne politike putem ovog kanala. Efikasnom funkcionisanju bankarskog sistema pružanjem veće dinarske i devizne likvidnosti doprinele su i mere direktnih repo operacija, svop aukcija i bilateralne kupovine dinarskih državnih obveznica od banaka. Na smanjenje negativnog efekta krize u značajnoj meri je doprineo moratorijum u otplati obaveza po osnovu kredita za sve dužnike koji to žele, najpre u trajanju od 90 dana a potom na dodatnih 60 dana. U decembru 2020. godine doneta je još jedna mera koja se odnosi na olakšice u otplati obaveza pri kojoj je bankama propisana obaveza odobravanja reprograma i refinansiranja kredita uz grejs period od šest meseci i odgovarajućeg produženja roka otplate, tako da mesečne obaveze dužnika ne budu veće od onih iz inicijalnog plana otplate. U okviru mera za očuvanje likvidnosti privrede uspostavljena je garantna šema za kredite za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva koja je omogućila nastavak i rast kreditne aktivnosti i podrazumevala je odobrenje novih ili zadržavanje postojećih kredita za klijente iz segmenta mikro, malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i registrovanih poljoprivrednih gazdinstava.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(d) Uticaj pandemije COVID-19 (nastavak)

Grupa je, kao i UniCredit Grupa, od samog početka uvela preventivne mere za suočavanje sa pandemijom uključujući pooštavanje praćenja rizika i nastavlja proaktivno da upravlja razvojem situacije. Nefinansijski rizik koji proizilazi iz ograničenja kretanja i daljinskog rada osoblja, drugih ugovornih strana, klijenata i dobavljača se identifikuje i prati i njime se adekvatno upravlja.

Grupa je uzela u obzir uticaj COVID-19 prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2020. godine. Uticaj COVID-19 rezultirao je u primeni daljih prosuđivanja i uključivanju procena i pretpostavki specifičnih za uticaj COVID-19.

Razmatranja rukovodstva Grupe u pogledu uticaja COVID-19, uključujući procene i pretpostavke, na pojedine stavke konsolidovanog finansijskog izveštaja su data u nastavku:

Kredit i potraživanja

Grupa je ponudila niz mera podrške klijentima, fizičkim i pravnim licima, koji su bili pogođeni COVID-19, poput zastoja u otplati obaveza (moratorijum) kao i odobravanje kredita za likvidnost i obrtna sredstva sa garantnom šemom. Mere zastoja u otplati obaveza (moratorijum) odobrene su saglasno odlukama NBS, najpre, na period od 90 dana, a potom dodatnih 60 dana, sa posledičnim povećanjem dospeća plasmana. ESMA (The European Securities and Markets Authority) je u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ dala tumačenje da se izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma nužno ne smatraju značajnom modifikacijom koja vodi prestanku priznavanja plasmana. Saglasno tome Banka je obračunala gubitak po osnovu modifikacije i isti iskazala u poziciji bilansa uspeha „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Gubitak po osnovu modifikacije je obračunat za period odlaganja plaćanja u iznosu od 379.405 hiljade dinara (napomena 13).

Obračun očekivanog kreditnog gubitka

Usporavanje ekonomske aktivnosti koja je rezultat pandemije COVID-19 i s tim povezane mere zaključavanja uticali su na obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Grupa je ažurirala makroekonomske scenarije sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine. Za dodatne informacije o merenju kreditne izloženosti pogledajte napomenu 4 (b). Takođe u ovom slučaju na merenje utiče već pomenuti stepen nesigurnosti u evoluciji pandemije, efekat mera olakšanja i stepen ekonomskog oporavka. Evolucija ovih faktora može zahtevati u budućim finansijskim godinama klasifikaciju dodatnih kreditnih izloženosti kao nenaplativih, čime će se utvrđivati priznavanje dodatnih rezervisanja za kreditne gubitke. U tom kontekstu, biće relevantna između ostalih faktora sposobnost klijenata da servisiraju svoj dug kada isteknu mere moratorijuma kao i olakšice odobrene u okviru programa pomoći.

Nefinansijska imovina

Vezano za procenu nefinansijske imovine, vredi napomenuti procenu nekretnina koja je postala relevantna nakon usvajanja, od decembra 2019. godine, modela fer vrednosti (investicione nekretnine) i modela revalorizacije (nekretnine koje se koriste za obavljanje delatnosti). Njihova fer vrednosti je na dan 31. decembra 2020. godine utvrđena od strane eksternog procenitelja. Dalje informacije su date u napomeni 28.2 i 29. U tom kontekstu vredi napomenuti da bi se u narednim finansijskim godinama, fer vrednost ove imovine mogla razlikovati od fer vrednosti zabeležene 31. decembra 2020. godine kao rezultat razvoja tržišta nekretnina u budućnosti zavisno od razvoja situacije i ekonomskog oporavka.

Iako su procene rađene na osnovu informacija koje se na dan 31. decembra 2020. godine smatraju razumnim i prihvatljivim, one mogu biti podložne promenama koje u ovom trenutku nisu predvidive kao rezultat razvoja parametara korišćenih za procenu. S obzirom na neizvesnost u pogledu razvoja pandemije COVID-19 i ograničena iskustva o ekonomskim i finansijskim uticajima takve pandemije, stvarni ishodi za Grupu u budućnosti mogu se razlikovati od pretpostavki primenjenih u vrednovanju imovine i obaveza Grupe.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(e) Reforma međubankarskih kamatnih stopa (IBOR)

U toku je sveobuhvatna reforma referentnih stopa nakon zabrinutosti u poslednjim godinama vezano za integritet i pouzdanost glavnih referentnih vrednosti finansijskih tržišta. Kako bi se procenili relevantni rizici povezani s globalnim reformama referentnih vrednosti koje je pokrenuo Odbor za finansijsku stabilnost (FSB) i preduzele odgovarajuće mere za osiguranje odgovarajućeg prelaza na alternativne ili reformirane referentne stope pre kraja 2021. godine, kao što je navedeno u revidiranoj Uredbi o referentnim vrednostima EU-a BMR, UniCredit Grupa je u oktobru 2018. godine pokrenula grupni projekt s ciljem upravljanja prekidom IBOR-a.

Saglasno tome, definisan je višegodišnji plan na nivou UniCredit Grupe uzimajući u obzir izloženost Grupe i vremenski okvir tranzicije.

U 2020. godini UniCredit Grupa je nastavila sa aktivnostima sa ciljem obezbeđenja nesmetanog prelaska sa LiBOR-a, u skladu sa najnovijim razvojem i preporukama međunarodnih radnih grupa. U tom smislu, nakon usporavanja usled COVID-19 krize, tokom poslednjeg dela godine, niz preporuka i konsultacija je izdato od strane evropskih i drugih međunarodnih radnih grupa i tela.

Izmena MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7 - reforma međubankarskih kamatnih stopa (u daljem tekstu: Izmene) rešavaju nesigurnosti u vezi sa efektima reforme međubankarskih stopa (IBOR) na postojeće odnose računovodstva zaštite na koje utiče reforma IBOR-a, pojašnjavajući da reforma ne zahteva prekide u računovodstvu zaštite. Efektivni datum početka Izmene je godišnji period koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2020. godine. UniCredit Grupa i Grupa su se odlučile za ranu primenu izmena u 2019. godini.

Izmena standarda nemaju uticaj na finansijske izveštaje sastavljene za tekuću i prethodnu godinu imajući u vidu da Grupa ima aktivne ugovore računovodstva zaštite fer vrednosti vezane samo za EURIBOR referentnu stopu.

Sa ciljem praćenja razvoja događaja vezanih uz IBOR i pravilnog upravljanja efektima prelaska, UniCredit Grupa i Grupa kontinuirano prate tržište i učestvuju u važnim javnim savetovanjima i radnim skupovima.

(f) Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima predstavljaju podatke iz finansijskih izveštaja Banke za 2019. godinu.

(g) Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane i za buduće periode.

Za dodatna objašnjenja pogledati napomenu 5.

(h) Izjava o usklađenosti

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Grupa konzistentno primenjuje računovodstvene politike u svim periodima prezentovanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Osnovne računovodstvene politike Grupe primenjene na tekući i prethodni period detaljno su obrazložene u nastavku.

(a) Konsolidacija

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2020. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i procena, te napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje. Konsolidovani finansijski izveštaji sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine, obuhvataju finansijske izveštaje matičnog pravnog lica (Banke) i finansijske izveštaje sledećih zavisnih pravnih lica:

Naziv pravnog lica:	% Učešća	
	2020	2019
UniCredit Leasing d.o.o., Beograd	100%	100%
UniCredit Partner d.o.o., Beograd	100%	100%

Banka je jedini vlasnik zavisnih pravnih lica. Svi materijalno značajni iznosi transakcija i salda koji su nastali iz međusobnih poslovnih odnosa eliminisani su prilikom konsolidacije.

(b) Načelo stalnosti poslovanja

Uzimajući u obzir i okolnosti nastale usled pandemije COVID-19 kao i neizvesnost oko ekonomskog oporavka, rukovodstvo Grupe i dalje procenjuje sa razumnom sigurnošću da će Grupa nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u budućnosti.

(c) Iznosi u stranim valutama

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene. Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu plaćanja i naplata izvršenih u stranoj valuti u toku perioda kao i kursne razlike nastale kao rezultat preračuna monetarnih pozicija aktive i pasive, iskazane su u bilansu uspeha Banke, u okviru pozicije "Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule".

Nemonetarna imovina i obaveze u stranim valutama koje se iskazuju po fer vrednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema deviznom kursu važećem na datum kada je određena fer vrednost.

Nemonetarna imovina i obaveze koje se iskazuju po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se korišćenjem deviznog kursa važećeg na datum transakcije. Kursne razlike koje pritom nastaju priznaju se u dobiti ili gubitku, osim kursnih razlika proizašlih iz preračunavanja hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane NBS, bili su sledeći:

	31.12.2020.	31.12.2019.
USD	95,6637	104,9186
EUR	117,5802	117,5928
CHF	108,4388	108,4004

(d) Prihodi i rashodi od kamata

(i) Metod efektivne kamatne stope

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha u periodu na koji se odnose primenom metode efektivne kamatne stope za sve kamatonosne finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budućni novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva ili obaveze (ili, gde je to prikladno tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(d) *Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)*

(i) *Metod efektivne kamatne stope (nastavak)*

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze. Oni uključuju naknade i provizije koje se plaćaju agentima, savetnicima, brokerima i dilerima, dažbine regulatornih agencija i berzi, kao i poreze i dažbine vezano za transfer ako isti postoje. Troškovi transakcije ne uključuju premije ili popuste, troškove finansiranja ili interne administrativne troškove ili troškove održavanja. Samo transakcioni troškovi koji su izvesni ili određivi se uključuju u amortizovanu vrednost prilikom početnog priznavanja finansijskog sredstva. Ukoliko Grupa prima naknadu od klijenta kojom se prebijaju slični troškovi koji su plaćeni od strane Grupe, samo neto iznos se uključuje u amortizovanu vrednost sredstva. Ukoliko troškovi transakcije nisu materijalni u odnosu na fer vrednost određenog finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja mogu biti evidentirani kao trošak/prihod perioda.

Naknade koje su deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta uključuju:

- a) "origination fee" - naknada koju Banka naplaćuje u vezi za emitovanjem ili sticanjem finansijskog sredstva. Takve naknade uključuju naknade procene finansijskog stanja zajmoprimca, procena i evidentiranje garancija, kolaterala i drugih sigurnosnih aranžmana, pregovaranje o uslovima instrumenta, priprema i obrada dokumenata i zatvaranje transakcije,
- b) "commitment fee" – naknada primljena za izdavanje kredita kada je verovatno da će se kreditni aranžman realizovati,
- c) "origination fee" – naknade koje se plaćaju po osnovu emitovanja finansijskih obaveza koji su vrednovani po amortizovanoj vrednosti.

Prihod od kamata na dužničke hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha priznaju se po nominalnoj kuponskoj kamatnoj stopi i uključuju se u prihode od kamata. Kamatni prihod i rashod na derivatne finansijske instrumente takođe se uključuje u prihode i rashode od kamata.

Grupa obračunava prihod od kamate primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava izuzev onih koji su obezvređeni. Prihodi od redovne kamate na obezvređena finansijska sredstva klijenata obračunavaju se na neto vrednost plasmana primenom metoda efektivne kamatne stope. Obračun prihoda od zatezne kamate na obezvređene plasmane obustavlja se od momenta kada klijent dobije takav status i ista se evidentira u vanbilansnoj evidenciji, osim dela zakonske zatezne kamate na otpisane plasmane bez otpusta duga, gde Grupa odlučuje da od momenta otpisa bez otpusta duga, odnosno računovodstvenog otpisa, prestaje sa daljim obračunom i evidentiranjem kamate u vanbilansnoj evidenciji.

Obezvređenim kreditima i plasmanima smatraju se krediti i plasmani klijentima koji su u statusu neizmirenja obaveza (interni rejting 8-, 9 i 10) odnosno koji su svrstani u Nivo 3 prema MSFI 9. Ukoliko se status finansijskog sredstva poboljša u smislu da više nije obezvređen Grupa se vraća na obračun prihoda od kamate na bruto osnovi. Za finansijska sredstva koja se po MSFI 9 svrstavaju u POCI ("purchased or originated credit – impaired) Grupa obračunava prihod od kamate primenom kreditno usklađene efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost sredstva. Kreditno usklađena efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja, prilikom inicijalnog priznavanja, diskontuje očekivane novčane tokove uključujući i kreditne gubitke na amortizovanu vrednost POCI finansijskog sredstva.

(ii) *Prezentacija*

Prihodi i rashodi od kamata iskazani u okviru bilansa uspeha uključuju:

- kamate obračunate za finansijska sredstva i finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope,
- kamate za hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat obračunate primenom efektivne kamatne stope i

kamate po osnovu kupona kod kuponskih hartija od vrednosti namenjenih trgovanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(d) Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

(ii) Prezentacija (nastavak)

Prihodi i rashodi od kamata za sva sredstva i obaveze kojima se trguje (osim kamate po kuponu) smatraju se sporednim za poslove trgovanja Grupe i prikazuju se zajedno sa svim ostalim promenama u fer vrednosti sredstava i obaveza kojima se trguje u okviru neto prihoda po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju.

(e) Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u obračun efektivne kamatne stope i prema tome iskazani su u okviru prihoda, odnosno rashoda od kamata.

Naknade koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta i koje se obračunavaju u skladu sa MSFI 15 uključuju:

- a) naknade koje se naplaćuju za servisiranje kredita ("monitoring" ili "management" fee);
- b) "commitment fee" – naknada za izdavanje kredita kada je malo verovatno da će se kreditni aranžman realizovati; i
- c) naknade vezane za sindicirani kredit koje je Grupa primila za uslugu aranžera/agenta transakcije.

Saglasno MSFI 15 predviđena su dva pristupa za priznavanje prihoda od naknada i provizija: "u trenutku" i "tokom vremena". Prihodi od naknada i provizija uključuju prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja garancija, akreditiva i ostalih bankarskih usluga.

Rashodi naknada i provizija se uglavnom odnose na naknade po osnovu izvršenih transakcija i usluga i evidentiraju se u trenutku primanja usluge.

(f) Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobiti/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata, izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika, kao i efekte usklađivanja fer vrednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

(g) Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

(h) Neto dobiti/gubici po osnovu zaštite od rizika

Neto dobiti/gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke/gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika kao i promene fer vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti kao stavki koje se štite, a gde se promena fer vrednosti može pripisati riziku koji je predmet zaštite.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(i) *Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti*

Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava po amortizovanoj vrednosti.

(j) *Poreski rashod*

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru ostalog rezultata.

(i) *Tekući porez na dobit*

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu oporezive dobiti za obračunski period, primenom poreskih stopa koje važe ili će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodnih godina. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srbije. Propisana poreska stopa za 2020. godinu iznosi 15%. Poreska osnovica predstavlja poslovni rezultat pre oporezivanja iskazan u bilansu uspeha korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica izmenjen je krajem 2020. godine. Većina odredbi se primenjuje na poreski period 2021. godine. u pogledu oporezivanja digitalne imovine, što u ovom trenutku ne utiče na poresku osnovicu Grupe.

Izuzetno, odredbe koje se odnose na priznavanje rashoda po osnovu otpisa potraživanja po stambenim kreditima indeksiranim u CHF primenjuju se na utvrđivanje, obračunavanje i plaćanje poreske obaveze počev od 2020. godine. Naime, Grupi se priznaje pravo na poreski kredit u iznosu od 2% preostalog duga utvrđenog u skladu sa članom 4. stav 2. Zakona o konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF („Službeni glasnik RS“, broj 31/19).

Poreski kredit Grupa koristi u dva uzastopna poreska perioda, i to u iznosu od 50% tako obračunatog poreskog kredita počevši od 2020. godine.

(ii) *Odloženi porez na dobit*

Odloženi porez na dobit se obračunava na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima. Prilikom odmeravanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku ukidanja privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na datum izveštavanja.

Na osnovu njihovih budućih poreskih posledica, privremene razlike mogu da budu:

- oporezive privremene razlike, koje će za posledicu imati oporezive iznose pri određivanju oporezive dobiti (poreskog gubitka) u budućim periodima kada knjigovodstveni iznos sredstva bude nadoknađen ili obaveza izmirena u skladu sa odgovarajućim poreskim režimom, ili
- odbitne privremene razlike koje će za posledicu imati iznose koji će moći da se odbiju pri određivanju oporezive dobiti (poreskog gubitka) budućeg perioda u kojem će knjigovodstveni iznos sredstva biti nadoknađen ili obaveza izmirena u skladu sa odgovarajućim poreskim režimom.

(iii) *Ostali porezi i doprinosi*

U skladu sa važećom regulativom u Republici Srbiji, Grupa plaća različite poreze, doprinose i javne dažbine kao što su: porez na imovinu, doprinosi na zarade na teret poslodavca i druge javne dažbine. Ovi rashodi uključeni su u poziciju "Ostali rashodi" u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze*

(i) *Priznavanje i početno vrednovanje*

Grupa vrši početno priznavanje finansijskih sredstava i obaveza na datum poravnanja.

Finansijsko sredstvo ili obaveza se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju ili izdavanju, osim za finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha, u čije se početno vrednovanje ne uključuju ovi troškovi.

(ii) *Klasifikacija i naknadno vrednovanje*

Finansijska sredstva

Grupa klasifikuje finansijska sredstva prilikom inicijalnog priznavanja u sledeće kategorije sredstava:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti,
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Zahtevi u pogledu klasifikacije dužničkih i vlasničkih instrumenata su opisani u nastavku:

Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji ispunjavaju definiciju finansijske obaveze iz perspektive izdavaoca, kao što su krediti, hartije od vrednosti i druga slična potraživanja.

Klasifikacija i vrednovanje dužničkih instrumenata zavise od dva osnovna kriterijuma:

- 1) poslovnog modela na osnovu kojeg Grupa upravlja finansijskim sredstvom i
- 2) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva (tzv. SPPI kriterijum)

Poslovni model

Poslovni model odražava način na koji Grupa upravlja svojim finansijskim sredstvima sa ciljem prikupljanja novčanih tokova. To podrazumeva procenu da li je cilj Grupe da prikuplja novčane tokove po osnovu držanja finansijskog sredstva ili je cilj prikupiti novčana sredstva kako po osnovu držanja tako i po osnovu prodaje finansijskog sredstva. Ukoliko nijedno od navedenog nije primenjivo (npr. finansijsko sredstvo je namenjeno trgovanju) finansijsko sredstvo se drži u okviru "ostalog" poslovnog modela i klasifikuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Procena poslovnog modela vrši se na nivou grupe finansijskih sredstava kao što je nivo portfolija ili podportfolija pri čemu se uzimaju u obzir sve relevantne i objektivne informacije kao što su prodaje sredstava koje su realizovane u prošlosti, namere rukovodstva u pogledu budućih prodaja, upravljanje rizicima, vrednovanje performansi sredstva i njihovo izveštavanje rukovodstvu i drugo. Procena poslovnog modela se zasniva na realnim budućim očekivanjima. Reklasifikacija finansijskog sredstva se vrši ukoliko se promeni poslovni model na osnovu kojeg se upravlja tim sredstvom. Grupa ne očekuje česte promene poslovnih modela.

SPPI kriterijum

Ukoliko je poslovni model držanje radi prikupljanja novčanih tokova ili držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaja, Grupa procenjuje da li ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate ("SPPI test"). Za svrhu ove procene, "glavnica" se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva na dan inicijalnog priznavanja. "Kamata" se definiše kao nadoknada za vremensku vrednost novca, prihvaćeni nivo kreditnog rizika dužnika, ostale osnovne rizike kreditiranja uključujući i odgovarajuću maržu. Ukoliko ugovoreni uslovi finansijskog sredstva uključuju izloženost rizicima koji nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se klasifikuje i vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(ii) *Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)*

Finansijska sredstva (nastavak)

Dužnički instrumenti (nastavak)

Na osnovu prethodno navedenih kriterijuma dužnički instrumenti se klasifikuju u sledeće kategorije sredstava:

1) Finansijsko sredstvo po amortizovanoj vrednosti

Finansijsko sredstvo koje se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja novčanih tokova i čiji ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate, a nije neopozivo označeno da se vodi po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrednuje se po amortizovanoj vrednosti. Amortizovana vrednost ovih finansijskih sredstava se naknadno koriguje za utvrđena smanjenja vrednosti odnosno procenjeno obezvređenje kao što je objašnjeno u napomeni 3(k)(viii). Prihodi od kamate po osnovu ovih finansijskih sredstava priznaju se po metodu efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

2) Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz ostali rezultat

Finansijsko sredstvo koje se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha i držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja novčanih tokova i prodaja i čiji ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate, a nije neopozivo označeno da se vodi po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrednuje se po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju ovih sredstava se evidentiraju u okviru ostalog rezultata. Kao i kod finansijskih sredstava po amortizovanoj vrednosti, utvrđena smanjenja vrednosti ovih sredstava odnosno obezvređenje, prihodi od kamate kao i dobici/gubici po osnovu promene kursa valuta priznaju se u bilansu uspeha. Prilikom prestanka priznavanja, kumulirani dobici i gubici prethodno priznati u okviru ostalog rezultata, reklasifikuju se i iskazuju u okviru pozicije "Neto dobici/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih sredstava po fer vrednosti" u bilansu uspeha. Prihodi od kamate po osnovu ovih finansijskih sredstava priznaju se po metodu efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

3) Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Finansijsko sredstvo koje ne zadovoljava kriterijume za klasifikaciju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat meri se po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Pored toga, u ovu grupu finansijskih sredstava se klasifikuju:

- finansijska sredstva kojima se trguje ukoliko su kupljeni za svrhu trgovanja u bliskoj budućnosti ili su prilikom inicijalnog priznavanja deo portfolija finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja sa ciljem ostvarivanja kratkoročnog profita;
- finansijska sredstva koju Grupa prilikom inicijalnog priznavanja označava da se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha nezavisno od poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova sa ciljem da se eliminiše ili znatno umanjí tzv. "računovodstvena neusklađenost".

Efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju ovih sredstava se evidentiraju kroz bilans uspeha u okviru pozicije "Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata". Prihodi od kamate po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(ii) *Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)*

Finansijska sredstva (nastavak)

Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat izuzev u slučajevima kada se njima trguje što podrazumeva da se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Takva klasifikacija se vrši za svaki instrument kapitala pojedinačno. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Grupa u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekte promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestanka priznavanja. Odredbe MSFI 9 u pogledu obezvređenja finansijskih sredstava se odnose samo na dužničke instrumente. Za instrumente kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata. Dividende se priznaju u poziciji "Ostali poslovni prihodi" u okviru bilansa uspeha kada je pravo Grupe na dividendu ustanovljeno.

Efekte promene fer vrednosti instrumenata kapitala po fer vrednosti kroz bilans uspeha se evidentiraju u okviru pozicije "Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" u bilansu uspeha.

Finansijske obaveze

Grupa klasifikuje finansijske obaveze, izuzev preuzetih neopozivih obaveza po osnovu nepovučenih kredita i plasmana i finansijskih garancija, kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha (videti napomenu 3(v)).

Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključuju derivate, finansijske obaveze koje su namenjene trgovanju (npr. kratke pozicije u knjizi trgovanja) i druge finansijske obaveze koje su označene po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom inicijalnog priznavanja. Međutim, vezano za odmeravanje finansijskih obaveza inicijalno označenih po fer vrednosti kroz bilans uspeha, MSFI 9 zahteva da iznos promene u fer vrednosti finansijske obaveze koja nastane usled promena kreditnog rizika bude prikazan u ostalom rezultatu, osim ako bi prezentacija efekta promene kreditnog rizika obaveze prouzrokovala ili uvećala računovodstvenu neusaglašenost u bilansu uspeha. Promene fer vrednosti obaveze koje nastaju usled kreditnog rizika naknadno se ne reklasifikuju u bilansu uspeha.

(iii) *Prestanak priznavanja*

Finansijska sredstva

Grupa prestaje da priznaje finansijsko sredstvo:

- kada su ugovorena prava na tokove gotovine datog finansijskog sredstva istekla;
- kada Grupa prenese finansijsko sredstvo transakcijom u kojoj se na kupca prenose suštinski svi rizici i koristi vlasništva nad sredstvom ili u kojoj ni ne prenosi ni ne zadržava rizike i koristi proizašle iz vlasništva ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom;
- kada su značajno modifikovani ugovorni uslovi finansijskog sredstva (videti napomenu 3(k)(iv)).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(iii) *Prestanak priznavanja (nastavak)*

Finansijska sredstva (nastavak)

Po prestanku priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva (ili knjigovodstvene vrednosti alocirane na deo sredstva koji je prenet) i zbira (i) primljene naknade (uključujući novo pribavljeno sredstvo umanjeno za eventualnu novo preuzetu obavezu) i (ii) eventualnih kumulativnih dobitaka ili gubitka koji su prethodno bili priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata, priznaje se u bilansu uspeha.

Grupa obavlja transakcije kojima vrši prenos sredstava priznatih u bilansu stanja, gde zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi ili njihov deo od prenesenih sredstava. Ako Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primer, repo transakcije.

Kada se sredstva prodaju trećim licima sa istovremenim svopom ukupne stope prinosa na prenetu sredstva, transakcija se računovodstveno obuhvata kao osigurana finansijska transakcija slično repo transakcijama s obzirom da Banka zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad takvim sredstvom.

Kod transakcija u kojima Grupa, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom, a zadržava kontrolu nad sredstvom, Grupa nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promenama u vrednosti prenesenog sredstva.

Finansijske obaveze

Grupa prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada je ugovorna obaveza izmirena, ukinuta ili istekla.

(iv) *Modifikacija*

Prestanak priznavanja usled značajne modifikacije ugovornih uslova

U slučajevima promene ugovornih uslova, Grupa procenjuje da li su novčani tokovi značajno modifikovani. Ukoliko su novčani tokovi finansijskog sredstva/obaveze značajno modifikovani u odnosu na originalno ugovorene dolazi do prestanka njihovog priznavanja i priznavanja novog finansijskog sredstva/obaveze po fer vrednosti uvećane za eventualne transakcione troškove. Eventualne razlike između knjigovodstvene vrednosti postojećeg i fer vrednosti novog finansijskog sredstva/obaveze se priznaju u bilansu uspeha u okviru pozicija "Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti" i "Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti".

Grupa pod značajnom modifikacijom novčanih tokova podrazumeva: izmene ugovora usled komercijalnih razloga koje su u skladu sa tržišnim uslovima, izmena valute ili dužnika, kao i promene kojima se uvode ugovorene odredbe koje dovode do neispunjenja SPPI kriterijuma. Saglasno MSFI 9, novo finansijsko sredstvo je klasifikovano u Nivo 1 za potrebe merenja očekivanog kreditnog gubitka (u daljem tekstu: ECL), izuzev ukoliko se ne radi o sredstvu koje predstavlja POCl.

Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja

Izmene ugovora usled finansijskih teškoća dužnika ne smatraju se nužno značajnom modifikacijom koja dovodi do prestanka priznavanja finansijskog sredstva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(iv) *Modifikacija (nastavak)*

Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja (nastavak)

Saglasno MSFI 9, Grupa utvrđuje novu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva i priznaje prihod ili rashod po osnovu modifikacije u bilansu uspeha (pozicija "Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha"). Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se utvrđuje kao sadašnja vrednost modifikovanih novčanih tokova diskontovanih originalnom efektivnom kamatnom stopom. Eventualno nastali transakcioni troškovi koriguju knjigovodstvenu vrednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom trajanja ugovora.

Prema tumačenju ESMA (The European Securities and Markets Authority) datom u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma smatraju se modifikacijom koja ne dovodi nužno do prestanka priznavanja plasmana. Saglasno tome je Grupa obračunala gubitak po osnovu modifikacije za period odlaganja plaćanja (napomene 2 (d) i 13).

(v) *Netiranje*

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju, a neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kada Grupa ima zakonsko pravo da netira priznate iznose i kada ima nameru da izmiri obaveze na neto osnovi ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju po neto principu samo u slučajevima kada je to dozvoljeno prema MSFI ili za prihode i rashode koji nastaju po osnovu grupe sličnih transakcija, kao što su transakcije koje Grupa ima po osnovu trgovanja.

(vi) *Merenje po amortizovanoj vrednosti*

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kojem se sredstva ili obaveze naknadno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju primenom metode efektivne kamatne stope na razliku između početno priznate vrednosti i vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjenu za obezvređenje.

(vii) *Merenje po fer vrednosti*

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cena direktno utvrdiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Kada god je moguće, Grupa meri fer vrednost upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije pod tržišnim uslovima.

U slučaju da tržište za finansijske instrumente nije aktivno, Grupa određuje fer vrednost upotrebom metodologije procene. Metodologije procene uključuju transakcije po tržišnim uslovima između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na postojeću fer vrednost ostalih instrumenata koji su suštinski isti, analizu diskontovanih tokova gotovine i druge alternativne metode. Odabrana metodologija procene maksimalno koristi tržišne podatke, zasniva se u najmanjoj mogućoj meri na procenama koje su specifične za Grupu, a uključuje sve faktore koje učesnici na tržištu smatraju značajnim za definisanje cene, i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(vii) *Merenje po fer vrednosti (nastavak)*

Ulazni podaci za metode procene razumno odražavaju tržišna očekivanja i faktore rizika prinosa koji su sadržani u finansijskom instrumentu. Grupa podešava metode procene i testira njihovu ispravnost upotrebom cena iz utvrđenih postojećih transakcija na tržištu za iste instrumente, na osnovu drugih dostupnih utvrđenih tržišnih podataka.

Sredstva i duge pozicije se mere po ponuđenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije se mere po traženoj ceni. Kada Grupa ima poziciju sa netiranjem rizika, srednje tržišne cene se koriste za merenje netiranja rizičnih pozicija, dok se usklađivanja po ponuđenoj ili traženoj ceni primenjuje samo na neto otvorene pozicije. Fer vrednost odražava kreditni rizik instrumenta i uključuje korekcije koje odražavaju kreditni rizik Grupe i druge ugovorne strane, gde je to relevantno. Procene fer vrednosti zasnovane na modelima procene se koriguju za sve ostale faktore, kao što su rizik likvidnosti ili modeli neizvesnosti, u meri u kojoj Grupa smatra da treća lica učesnici na tržištu mogu da ih uzmu u obzir prilikom određivanja cene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je cena ostvarena u transakciji, tj. fer vrednost nadoknade koja je data ili primljena. Međutim, ako je fer vrednost datog instrumenta dokazana poređenjem sa drugim utvrđenim postojećim transakcijama na tržištu za iste instrumente (tj. bez modifikovanja ili preformulisanja) ili je zasnovana na metodi procene čije promenljive uključuju samo podatke koji su utvrđeni na tržištu, u tom slučaju se razlika priznaje u bilansu uspeha prilikom početnog priznavanja instrumenta. U suprotnom, razlika se ne priznaje odmah u bilansu uspeha, već tokom trajanja instrumenta na odgovarajućoj osnovi, ili kada se instrument otkupi, prenese ili proda ili kada fer vrednost postane utvrđiva.

(viii) *Identifikacija i merenje obezvređenja*

Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu. Drugim rečima, Grupa preračunava rezervisanja za kreditne gubitke za sve kreditne izloženosti osim onih koje se već vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (uključujući i neproblematičnu i problematičnu finansijsku aktivu).

Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izveštajni datum u cilju da reflektuju promenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta. Ovakav pristup rezultira u ranijem prepoznavanju kreditnih gubitaka tako što je neophodno da se preračunaju dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici za sve kreditne izloženosti (tzv. Nivo 1). Preračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek je neophodno sprovesti za sve kreditne izloženosti kod kojih je zabeleženo značajno pogoršanje kreditnog rizika (tzv. Nivo 2).

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Grupa koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno Grupa ne razmatra samo istorijske informacije prilagođene da odražavaju efekte sadašnjih uslova i informacija koje pružaju objektivne dokaze da su finansijska sredstva umanjena za nastale gubitke, već se razmatraju i razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanju očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9

Grupa obračunava dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(viii) *Identifikacija i merenje obezvređenja (nastavak)*

Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja (izuzev POCI) i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivni dokaz obezvređenja na izveštajni datum.

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu. Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u Nivou 1 obračunavaju se dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici.

Za finansijske instrumente u Nivou 2 obračunavaju se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Za finansijske instrumente u Nivou 3 obračunavaju se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na izloženosti koje su u okviru modela očekivanog gubitka. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike.

Četiri dodatna kvalitativna kriterijuma koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti (tj. forbearance klasifikacija) – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih 9 meseci (počev od datuma klasifikacije u taj status). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1;
- 30 dana kašnjenja – kada transakcija dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su klasifikovane na watch-listu 2 se klasifikuju u Nivo 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su dodeljene u nadležnosti odeljenja koje se bave restrukturiranim izloženostima se automatski klasifikuju u Nivo 2.

Watch-list 2 se odnosi na klijente sa većim rizikom ukazujući na strukturne/strateške probleme, loše poslovanje kao i probleme sa profitabilnošću. Status na watch-list 2 ne može se dodeliti finansijskom instrumentu u momentu njegovog nastanka, već se dodeljuje u slučaju pogoršanja kreditnog rizika u poređenju sa inicijalnim.

U postupku obezvređenja, Grupa posebno tretira kupovinu već obezvređene aktive tzv. problematičnog ili NPL portfolija odnosno odobravanje novih plasmana klijentima koji su već obezvređeni u portfoliju odnosno koji su već u NPL statusu. Ovakva aktiva je u skladu sa standardom definisana kao tzv. POCI (Purchased and/or originated impaired credit assets) i ona se posebno vrednuje kroz kumulativnu promenu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta nakon inicijalnog priznavanja. Pozitivna promena u očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog veka instrumenta se priznaje kao dobitak zbog umanjenja vrednosti instrumenta, ako je očekivani kreditni gubitak manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procenjene novčane tokove prilikom inicijalnog priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)*

(ix) *Otpisi*

Kada utvrdi da su određena finansijska sredstva nenaplativa, Grupa ih otpisuje. Otpis finansijskog sredstva predstavlja prestanak priznavanja sredstva u bilansu, pri čemu se razlikuje otpis finansijskog sredstva bez otpusta duga ili računovodstveni otpis i otpis finansijskog sredstva sa otpustom duga.

Otpis finansijskog sredstva bez otpusta duga ili računovodstveni otpis vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da sredstvo neće biti naplaćeno, ali se Grupa ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu sredstva, osim dela zakonske zatezne kamate na čije obračunavanje bi Grupa imala pravo i nakon sprovedenog otpisa bez otpusta duga, ali sa čijim obračunavanjem Grupa odlučuje da prestane nakon sprovođenja navedenog otpisa. U tim slučajevima Grupa procenjuje da je ekonomski opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom finansijskog sredstva (sem gore pomenute kamate čiji obračun i evidentiranje se obustavlja). Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis Grupa sprovodi na osnovu odluka nadležnih organa i/ili odluka NBS za finansijska sredstva niskog stepena naplativosti koji su u potpunosti obezvređeni (100% ispravljeni). S obzirom da se Grupa ne odriče prava na naplatu finansijskog sredstva, otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis predstavlja prestanak priznavanja finansijskog sredstva u bilansu uz istovremeno vođenje evidencije na vanbilansu. U momentu kada Grupa proceni da ne postoji opravdanost za preduzimanje daljih aktivnosti u vezi sa naplatom finansijskog sredstva (okonačan stečaj, likvidacija, sudsko rešenje i drugo) donosi se odluka nadležnih organa za isknjižavanje istog iz vanbilansne evidencije.

Otpis finansijskog sredstva sa otpustom duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da sredstvo nije naplativo i da ekonomski nije opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom istog. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem finansijskog sredstva u bilansu bez bilo kakvog daljeg evidentiranja.

U slučaju naplate otpisanih finansijskih sredstava prihod se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije "Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha".

(l) *Gotovina i sredstva kod centralne banke*

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, žiro račun Banke, ostala novčana sredstva i obaveznu rezervu kod centralne banke u stranoj valuti. Gotovina i sredstva kod centralne banke su iskazani po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

Za potrebe sastavljanja izveštaja o tokovima gotovine, pod gotovinom se smatraju i sredstva na računima kod stranih banaka, dok se sredstva obavezne rezerve kod centralne banke u stranoj valuti ne uključuju.

(m) *Potraživanja i obaveze po osnovu derivata*

Derivati su izvedeni finansijski instrumenti ili drugi ugovori koji poseduju tri osnovne karakteristike: njihova vrednost se menja zavisno od promena neke bazične – osnovne vrednosti, ne zahtevaju nikakvo početno neto ulaganje ili se zahteva relativno malo neto ulaganje i izmiruju se na datum u budućnosti. Derivati obuhvataju forvard transakcije, valutne svopove, kamatne svopove kao i kamatne opcije. U bilansu stanja se prikazuju u okviru aktive ukoliko je njihova fer vrednost pozitivna, odnosno u okviru pasive ukoliko je njihova fer vrednost negativna. Inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a efekti promene fer vrednosti pri naknadnom merenju iskazuju se u bilansu uspeha, u okviru pozicije "Neto dobiti/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata".

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(n) Derivati koji se drže radi zaštite od rizika i računovodstvo zaštite od rizika

Derivati koji se drže radi zaštite od rizika obuhvataju sva derivativna sredstva i obaveze koji nisu klasifikovani kao sredstva ili obaveze kojima se trguje. Derivati koji se drže radi upravljanja rizicima se vrednuju po fer vrednosti i iskazuju u bilansu stanja.

Grupa je odabrala opciju da nastavi da primenjuje MRS 39 vezano za računovodstvo zaštite od rizika.

Grupa označava određene derivativne instrumente kao instrumente zaštite od rizika u kvalifikovanom hedžing odnosu. Prilikom početnog određivanja hedžinga, Grupa formalno dokumentuje odnos između instrumenta zaštite i stavke koja se štiti, što uključuje i cilj upravljanja određenim rizikom i strategiju preduzimanja zaštite kao i metod koji će primeniti u oceni efektivnosti zaštite. Grupa ocenjuje i prilikom početnog određivanja hedžinga i kontinuirano nakon toga da li se očekuje da instrument zaštite bude visoko efektivan u kompenzovanju promena u fer vrednosti ili tokovima gotovine određene stavke pod zaštitom tokom perioda za koji je hedžing naznačen i da li se ostvareni rezultati efektivnosti svakog naznačenog odnosa zaštite kreću od 80% do 125%.

(i) Hedžing fer vrednosti

Kada je derivat označen kao instrument zaštite od promene fer vrednosti priznatog sredstva ili obaveze koja bi mogla da utiče na rezultat, promene u fer vrednosti derivata se priznaju direktno u bilansu uspeha zajedno sa promenama fer vrednosti stavke koja se štiti, a koje su posledica rizika od kojeg se stavka štiti.

Ako su predmet hedžinga samo određeni rizici koji se mogu pripisati stavki hedžinga, priznate promene fer vrednosti stavke hedžinga koje nisu u vezi sa rizikom koji je predmet hedžinga se priznaju u skladu sa politikama Banke za vrednovanje finansijskih instrumenata u zavisnosti od klasifikacije instrumenata.

(o) Krediti i potraživanja

Polozicije "Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija" i "Kredit i potraživanja od komitenata" u bilansu stanja obuhvataju finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz bilans uspeha (videti napomenu 3(k)(ii)). Ukoliko su iskazani po amortizovanoj vrednosti, kredit i potraživanja se u bilansu stanja prikazuju u neto iznosu umanjenom za formiranu ispravku vrednosti (napomena 3(k)(viii)). Ispravka vrednosti se formira umanjenjem knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja kod kojih je identifikovano obezvređenje na teret rashoda da bi se njihova knjigovodstvena vrednost svela na nadoknadiivi iznos. Ako se u narednom periodu iznos gubitaka usled obezvređenja smanji, prethodno priznat gubitak usled obezvređenja se ukida korigovanjem računa ispravke vrednosti. Ukinuti iznos se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije "Neto prihodi/rashodi po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha".

(p) Hartije od vrednosti

Polozicija "Hartije od vrednosti" u bilansu stanja obuhvata dužničke hartije od vrednosti koje mogu biti klasifikovane u sve tri kategorije finansijskih sredstava zavisno od poslovnog modela i SPPI kriterijuma. U pogledu klasifikacije i vrednovanja videti napomenu 3(k)(ii).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(q) *Nekretnine i oprema*

(i) *Priznavanje i merenje*

Početno vrednovanje nekretnina i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se mogu direktno pripisati nabavci sredstva. Kupljeni softver koji je neophodan za funkcionalnost opreme za koju je namenjen kapitalizuje se kao deo te opreme.

Nakon početnog priznavanja:

- oprema se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja,
- nekretnine se vrednuju po revalorizacionom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum revalorizacije umanjenu za ispravku vrednosti i gubitke po osnovu obezvređenja.

Revalorizacija se vrši dovoljno redovno kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda. Prema grupnoj instrukciji "kancelarijska" procena od strane ovlašćenog procenitelja se sprovodi polugodišnje. Ukoliko se istom utvrdi odstupanje fer vrednosti više od 10% u odnosu na postojeću, pristupa se "punoj" proceni fer vrednosti.

Knjiženje efekata revalorizacije zavisi od toga da li je razlika između knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti na datum revalorizacije pozitivna ili negativna. Pozitivni efekti se priznaju kao povećanje revalorizacione rezerve i/ili kao prihod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva do nivoa prethodno priznatih rashoda po istom osnovu za istu nekretninu. Negativni efekti se priznaju kao smanjenje prethodno formirane revalorizacione rezerve i/ili kao rashod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva. Revalorizaciona rezerva nastala po ovom osnovu se prenosi u celosti na neraspoređeni dobitak prilikom prestanka priznavanja nekretnine. Prenošnje revalorizacione rezerve na neraspoređenu dobit vrši se i dok se sredstvo koristi po proporcionalnoj metodi. Revalorizacionu rezervu nije moguće preneti u bilans uspeha.

Kada delovi istog osnovnog sredstva imaju različit korisni vek upotrebe, računovodstveno se obuhvataju kao odvojena sredstva (glavne komponente) nekretnina i opreme. Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između priliva ostvarenih njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u neto iznosu u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

(ii) *Naknadni troškovi*

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomski koristi od takvih izdataka priticati u Grupu.

Troškovi zamene dela osnovnog sredstva kapitalizuju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim delom priticati u Grupu i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Troškovi redovnog servisiranja osnovnih sredstva priznaju se u bilansu uspeha u trenutku nastanka.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(q) *Nekretnine i oprema (nastavak)*

(iii) *Amortizacija*

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec kada su ova sredstva raspoloživa za upotrebu. Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja svake stavke nekretnina i opreme pošto se na taj način najverodostojnije odražava očekivani obrazac potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u datom sredstvu. Sredstva sa pravom korišćenja se amortizuju tokom perioda trajanja lizinga ili korisnog ekonomskog veka upotrebe, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Stope amortizacije primenjene u tekućem i uporednom periodu su sledeće:

	Procenjeni korisni vek (u godinama)	Minimalna godišnja stopa %
Opis		
Građevinski objekti	Maksimalno 50	2 %
Nameštaj	Maksimalno 25	4 %
Elektronski sistemi	Maksimalno 15	6,67 %
Ostalo	Maksimalno 10	10 %

Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna ili revalorizovana vrednost u slučaju nekretnina.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno. Nije bilo promene u odnosu na prošlu godinu.

(r) *Nematerijalna imovina*

Nematerijalna imovina obuhvata softver, licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Nematerijalna imovina se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna sredstva se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati buduće ekonomske koristi sadržane u konkretnom sredstvu na koje se odnose. Svi ostali izdaci predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

Obračun amortizacije nematerijalne imovine se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalne imovine, počev od narednog meseca u odnosu na mesec kada je ulaganje raspoloživo za upotrebu.

Procenjeni korisni vek nematerijalne imovine iznosi 5 godina, a amortizaciona stopa iznosi 20%, osim za ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(s) Investicione nekretnine

Investicione nekretnine predstavljaju nekretnine koje se drže radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili u obe svrhe.

Početno vrednovanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po metodu fer vrednosti i ne podležu obavezi obračuna amortizacije kao ni utvrđivanju eventualnog obezvređenja. Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promene fer vrednosti investicionih nekretnina priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastao.

(t) Lizing

(i) Grupa kao korisnik lizinga

Lizing je saglasno MSFI 16 definisan kao ugovor, ili deo ugovora, kojim se prenosi pravo korišćenja imovine u određenom vremenskom periodu u zamenu za naknadu. Sredstvo sa pravom korišćenja se priznaje ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

- ukoliko se sredstvo koje je predmet lizinga može eksplicitno ili implicitno identifikovati,
- kada se tokom lizing perioda mogu ostvariti sve suštinske ekonomske koristi od korišćenja sredstva i
- ako se može upravljati korišćenjem sredstva, odnosno odlučivati na koji način i za koje svrhe će se sredstvo koristiti tokom celog perioda lizinga.

Grupa ne primenjuje zahteve MSFI 16 na sredstva male vrednosti tj. vrednosti do EUR 5.000 u dinarskoj protivvrednosti, kratkoročne zakupe (do godinu dana) i nematerijalnu imovinu. Tipični primeri sredstava male vrednosti su: štampači, aparati za vodu, pos terminali, tableti, računari, telefoni i manji kancelarijski nameštaj. Navedeni zakupi se priznaju kao rashod po proporcionalnoj metodi u bilansu uspeha.

Kada se analizom ugovora proceni da je ugovor lizing, sredstvo sa pravom korišćenja se priznaje u aktivi, a obaveza po osnovu lizinga u pasivi bilansa stanja. Sredstvo sa pravom korišćenja se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja se sastoji iz:

- vrednosti inicijalno priznate obaveze po osnovu lizinga,
- iznosa unapred plaćenih lizing obaveza i datih depozita,
- iznosa inicijalnih direktnih troškova, ukoliko ih ima,
- umanjenja za eventualne lizing podsticaje primljene od davaoca lizinga
- procenjene troškove demontaže i uklanjanja imovine kao i vraćanja imovine u prvobitno stanje.

Nakon početnog priznavanja, sredstvo se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke po osnovu obezvređenja, usklađenoj za ponovna merenja obaveza po osnovu lizinga.

Sredstva za pravom korišćenja se amortizuju proporcionalnom metodom. Obračun amortizacije kreće od prvog dana narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je sredstvo raspoloživo za korišćenje.

Obaveza po osnovu lizinga se inicijalno vrednuje po sadašnjoj neto vrednosti svih budućih lizing plaćanja po osnovu lizinga (bez poreza na dodatu vrednost), diskontovanih po kamatnoj stopi implicitnoj za lizing, a u nedostatku iste, po inkrementalnoj stopi zaduživanja. Inkrementalna stopa zaduživanja se određuje na bazi troškova finansiranja obaveze sličnog trajanja i sličnog obezbeđenja kao one koja je predviđena lizing ugovorom.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(t) Lizing (nastavak)

(i) Grupa kao korisnik lizinga (nastavak)

Buduća lizing plaćanja koja se nakon diskontovanja uključuju u vrednost lizing obaveze obuhvataju:

- fiksna plaćanja umanjena za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom,
- varijabilna lizing plaćanja, odnosno plaćanja koja zavise od indeksa ili stope,
- plaćanja u skladu sa klauzulom o garanciji rezidualne vrednosti predmeta zakupa,
- cenu koštanja opcije otkupa, ukoliko je razumno sigurno da će se opcija koristiti,
- kazne za raskid ugovora, ukoliko je razumno verovatno da će iskoristiti opcija raskida.

Nakon početnog priznavanja, obaveza po osnovu lizinga se umanjuje za izvršena plaćanja lizing obaveze, povećava za pripisanu kamatu i usklađuje po osnovu:

- promene u budućim lizing plaćanjima, koje nastaju kao rezultat promene stope ili indeksa koji je korišćen za utvrđivanje inicijalne lizing obaveze,
- promene u proceni korišćenja opcije za kupovinu predmetne imovine,
- promene iznosa za koji se očekuje da će se platiti prema garanciji rezidualne vrednosti,
- promene lizing perioda.

Usklađivanje vrednosti obaveze po osnovu lizinga zahtevaju i usklađivanje sredstva sa pravom korišćenja. Po osnovu lizinga, Banka priznaje troškove amortizacije i rashod kamate u bilansu uspeha.

(ii) Grupa kao davalac lizinga

Kada se Grupa pojavljuje u ulozi davaoca lizinga, vrši se procena da li se radi o finansijskom ili operativnom lizingu. Ukoliko Grupa proceni da se ugovorom prenose svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva, lizing se klasifikuje kao finansijski. U suprotnom, radi se o operativnom lizingu. MSFI 16 ne donosi suštinske promene vezano za računovodstveni tretman lizinga kod davaoca lizinga u odnosu na MRS 17.

(u) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje nagoveštaji koji ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Nematerijalna ulaganja sa neograničenim korisnim vekom upotrebe se analiziraju u cilju utvrđenja eventualnog obezvređenja jednom godišnje. Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu i nadoknadivog iznosa tog sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu.

Nadoknadiva vrednost sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu je vrednost u upotrebi ili fer vrednost umanjena za troškove prodaje, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrednosti primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i rizike specifične za to sredstvo ili jedinicu koja generiše gotovinu.

Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva i nadoknadivog iznosa tog sredstva i priznaje se u bilansu uspeha. Gubici po osnovu obezvređenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknadive vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za ispravku vrednosti, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvređenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(v) *Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze*

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja Banke.

Grupa klasifikuje instrumente kapitala kao obaveze ili vlasničke instrumente u skladu sa suštinom ugovornih odredbi konkretnog instrumenta. Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati, dok se nakon početnog priznavanja, vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metode efektivne kamatne stope.

(w) *Rezervisanja*

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i za čije izmirenje je neophodan odliv resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za Grupu. Rezervisanje se utvrđuje diskontovanjem očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, po potrebi, rizika specifičnih za datu obavezu. Grupa ne vrši diskontovanje očekivanih budućih novčanih odliva za koje se, prema najboljim procenama, očekuje da će nastati u kratkom roku.

(x) *Finansijske garancije*

Finansijske garancije predstavljaju ugovore po kojima je Grupa u obavezi da izvrši naznačeno plaćanje u vidu isplate držaocu za gubitak koji je pretrpeo zato što naznačeni dužnik nije izvršio blagovremeno plaćanje odnosno činjenje u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po osnovu finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrednosti i početna fer vrednost se amortizuje u toku trajanja finansijske garancije, u skladu sa uslovima ugovora. Obaveza po osnovu finansijske garancije se naknadno evidentira po amortizovanoj vrednosti ili po sadašnjoj vrednosti najbolje procene svih budućih plaćanja (kada je plaćanje po garanciji verovatno), u zavisnosti od toga koji je iznos veći. Finansijske garancije su prikazane u okviru potencijalnih obaveza.

(y) *Naknade zaposlenima*

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je u obavezi da plaća obaveze državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Grupa je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, iskazana na dan 31. decembra 2020. godine predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmeravanjem uz korišćenje pretpostavki. Za utvrđivanje rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju korišćene su statističke tablice smrtnosti, stope fluktuacije i invalidnosti, a takođe i tablice iščezavanja sastavljene od strane aktuara, kao i projektovana godišnja stopa rasta zarada od 6% i godišnja diskontna stopa od 4%. Pored toga, Grupa je u 2020. godini izvršila ukalkulisavanje troškova za neiskorišćene dane godišnjeg odmora.

Obaveze po osnovu kratkoročnog nagrađivanja zaposlenih iskazuju se na nediskontovanoj osnovi, a priznaju se kao trošak u trenutku pružanja usluge. Dugoročna primanja obuhvataju isplate po osnovu dugoročnih šema nagrađivanja zaposlenih koji su uključeni u navedene šeme nagrađivanja na osnovu kriterijuma doprinosa dugoročnoj i rastućoj profitabilnosti Banke. Obaveze za dugoročno nagrađivanje priznaju se korišćenjem odgovarajuće diskontne stope.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

(a) *Uvod i pregled*

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena sledećim osnovnim vrstama rizika:

- Kreditni rizik,
- Tržišni rizik,
- Operativni rizik,
- Rizik likvidnosti,
- Rizik usklađenosti poslovanja,
- Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma,
- Strateški rizik,
- Poslovni rizik,
- Reputacioni rizik,
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi,
- Rizik informacionog sistema,
- Rizik modela

Okvir za upravljanje rizicima

Najbitniju ulogu u sistemu upravljanja rizicima kao delu sistema unutrašnjih kontrola ima Upravni odbor Banke, koji je odgovoran za njegovo uspostavljanje, kao i nadzor nad tim sistemom. Upravni odbor utvrđuje strategiju i politike za upravljanje ključnim vrstama rizika kojima je Grupa i Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, Upravni odbor daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% kapitala Banke. Odbor za reviziju pomaže Upravnom odboru u vršenju svoje funkcije razmatranjem najbitnijih internih akata Banke pre usvajanja od strane Upravnog odbora. Izvršni odbor sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika i obezbeđivanjem njihove primene. Odnos matičnog i zavisnih pravnih lica je strogo definisan u skladu sa regulatornim odredbama kojim se pokrivaju oblasti transakcija sa povezanim licima i uzimajući u obzir zakonske kreditne limite propisane od strane Narodne banke Srbije. Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahteve, donosi odluke o kreditnim zahtevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova.

Internom organizacijom Grupe obezbeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Banka ima posebnu organizacionu jedinicu u čijem je delokrugu upravljanje rizicima – Sektor za upravljanje rizicima. Važno je napomenuti da je funkcija upravljanja rizikom integrisana gde je UniCredit Leasing d.o.o. poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u Banci, a u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu. Linije izveštavanja i odgovornost relevantnih organizacionih jedinica je uspostavljena tako da direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je isključivo zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

Direkcija interne revizije

Direkcija interne revizije obavlja svoje aktivnosti na bazi godišnjeg plana i strateškog petogodišnjeg plana odobrenog od strane Upravnog odbora. Učestalost vršenja interne revizije (učestalost ili dužina revizije) određenog poslovnog segmenta može da varira od jedne do pet godina i direktno zavisi od nivoa procenjenog rizika. Direkcija interne revizije redovno prati implementaciju preporuka (akcionih planova) u izveštajima interne revizije i izveštajima Izvršnom odboru, Odboru za reviziju i Upravnom odboru, kao i sva potencijalna kašnjenja u implementaciji mera.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi ili potencijalnog smanjenja kreditnog kvaliteta klijenta.

Kreditni proces u Grupi zasnovan je na striktnoj podeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika za koje je zadužena prodajna funkcija i aktivnosti upravljanja rizicima. Prodajnu funkciju predstavljaju sektori koji su zaduženi za uspostavljanje i vođenje odnosa sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti odgovarajućih direkcija u okviru Sektora za upravljanje rizicima koje se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom. Shodno principu „četvoro očiju“ predlog za odobrenje kreditnog zahteva podnosi prodajna funkcija (prvi glas), a za odobrenje ili davanje kreditne preporuke nadležna je funkcija upravljanja rizikom (drugi glas). Izuzetak mogu biti određeni standardizovani proizvodi u segmentu poslova sa stanovništvom, malim i srednjim privrednim društvima, kada se zbog velikog broja relativno malih zahteva i pojednostavljenja postupka, proces odobrenja završava u okviru prodajne funkcije uz obaveznu primenu principa „četvoro očiju“, a sve u skladu sa prethodno definisanim kriterijumima i parametrima, odobrenim od strane funkcije upravljanja rizicima.

Grupa u cilju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima u oblasti kreditiranja primenjuje sledeća interna akta: Pravilnik o upravljanju rizicima, Pravilnik o nadležnostima u kreditnim poslovima, dokumente kojima se uređuju pravila dodele kreditnog rejtinga, Poslovnik o radu kreditnog odbora, Politiku za ublažavanje kreditnog rizika, Politiku za procene vrednosti nepokretnosti, pravila za praćenje klijenata sa povišenim rizikom, Pravila za upravljanje restrukturiranim i problematičnim klijentima, Pravilnik o obračunu rezervisanja prema MRS/MSFI i druga akta. Cilj Grupe je da se definisanjem procedura i odgovornosti pojedinaca u procesu upravljanja rizicima zaštiti od negativnog uticaja, ali i optimizuje nivo preuzetih rizika.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Grupa donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategijom su obuhvaćene generalne smernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principi analize kreditne sposobnosti za svaki segment klijenata, ali i određenje prema smeru razvoja pojedinih proizvoda, kao i detaljno razmatranje strategija razvoja portfolija po pojedinim privrednim granama. Na taj način Grupa obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom i opštim kvalitetom kreditnog portfolija.

Grupa takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

Ovlašćenja, odgovornosti i nadležnosti lica uključenih u sistem upravljanja rizicima Grupe definisani su Pravilnikom o nadležnostima u kreditnim poslovima. Prilikom donošenja odluka u oblasti kreditiranja, nezavisno od nivoa odlučivanja poštuje se princip tzv. „četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da za svaki zahtev postoje dve strane koje se međusobno proveravaju - ona koja predlaže i ona koja odobrava određeni plasman.

Glavni cilj u 2020. godini je bio minimiziranje potencijalnih negativnih efekata usled COVID-19 pandemije, stoga je prvenstveno došlo do modifikovanja kreditnog procesa, u smislu uvođenja restriktivnijih pravila za kreditiranje. Okosnica izmena je bila na sledećem: za sve klijente Grupe, fokus je bio na postojećim klijentima iz industrija koje su u manjoj meri pogođene negativnim efektima pandemije. Takođe, fokus je bio na klijentima sa boljim rejtingom, uvedena su restriktivnija racia zaduženosti za fizička lica, ukinut je koncept predodobrenja za mala privredna društva i preduzetnike tokom trajanja pandemije, došlo je do centralizacije odobravanja plasmana za navedene klijente, uvedena je dodatna korekcija COVID-19 haircut-a na procenjenje vrednosti nepokretnosti. U slučajevima gde je kod korporativnih klijenata primećen povećan rizik ili je očekivano povećanje rizika usled industrije u kojoj klijent posluje, kroz postojeći proces se menjala klasifikacija klijenata (transfer na watch list-u ili u Restructuring gde je bilo potrebno). Dodatno, akcenat je bio i na izmenjenim procesima i pravilima prilikom uvođenja moratorijuma i kreditiranja kroz garantnu šemu Republike Srbije, kao i na pojačanom monitoringu svih aktivnosti u kreditnom procesu.

Izveštavanje o kreditnom riziku

Grupa upravlja kreditnim rizikom, postavlja limite i kontroliše ga u svim segmentima poslovne aktivnosti i po svim relevantnim vrstama plasmana pravnim i fizičkim licima. Pravovremena identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija obezbeđeno je Sistemom izveštavanja kreditnog rizika (u daljem tekstu: RMIS). Izveštavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta, RMIS pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

RMIS mora da ispuni sledeće četiri funkcije:

1. Prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika,
2. Analiza kretanja i promena ukupnih plasmana i strukturnih karakteristika portfolija,
3. Kontinuirano praćenje kreditnog rizika,
4. Pružanje osnove za proces odlučivanja u vezi kreditnog rizika.

Praćenje, upravljanje i izveštavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki).

Parametri kreditnog rizika

Kvantifikacija kreditnog rizika vrši se merenjem očekivanog gubitka. Osnovni pokazatelji koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka su:

- izloženost Grupe u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD),
- verovatnoća neizvršavanja obaveza (PD),
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Grupa koristi interni model za procenu kreditnog rizika. Rejting modeli određuju specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting stepen povezan je sa odgovarajućim PD parametrom na osnovu master rejting skale. PD parametri kreditnog rizika za lizing određuju se na osnovu master skale koja se primenjuje za lizing kompanije u okviru UniCredit Grupe. Grupa interno procenjuje i ostale parametre kreditnog rizika, dok su parametri za lizing definisani od strane UniCredit Grupe.

Interni model za procenu kreditnog rizika, parametri kreditnog rizika i sredstva obezbeđenja koriste se za utvrđivanje rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa MSFI, čiji se način utvrđivanja definiše posebnim internim aktima Grupe.

U cilju ispunjenja gore navedenih funkcija, RMIS koristi informacione sisteme UniCredit Grupe i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbeđuje podatak o rejtingu i danima docnje klijenata, kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta.

Limiti

Grupa upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem odgovarajućih limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom NBS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izveštava.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izveštaji

U praćenju kreditnog rizika na nivou portfolija koriste se sledeći izveštaji:

Izveštaj	Odgovoran org. deo	Periodika	Korisnik izveštaja				
			CRO Sektor	Kreditni odbor	Izvršni odbor	Odbor za reviziju	Upravni odbor
Izveštaj Sektora za upravljanje rizicima (CRO izveštaj)/ Prezentacija za upravni odbor (SB prezentacija)	Sektor za strategiju i finansije (CFO)/Direkcija za strateško upravljanje rizicima	kvartalno (ili češće)	+	-	++	++	+
Credit Risk Dashboard	Odeljenje za kontrolu kreditnog rizika	mesečno***	+	-	-	-	-
Izveštaj o kreditnom portfoliju	Sektor za upravljanje rizicima	kvartalno	+	+++	+	-	-

* izveštaj se prezentuje na razmatranje i analizu, pre finalne prezentacije na Upravnom odboru

** izveštaj se dostavlja Kreditnim odborima nakon što je predstavljen Izvršnom odboru

*** predefinisana forma izveštaja se mesečno ažurira u skladu sa dostupnošću najnovijih obračunskih podataka. Izveštaj je stavljen na raspolaganje Direktorima Sektora za upravljanje rizicima i direktorima direkcija i odeljenja u okviru CRO funkcije.

CRO izveštaj za Upravni odbor priprema se kvartalno, a po potrebi i češće, u zavisnosti od dinamike sastajanja Upravnog odbora. U izradi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima, a za koordinaciju i slanje izveštaja zadužena je Direkcija za strateško upravljanje rizicima i kontrolu. Izveštaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- pregled statusa najbitnijih aktivnosti Sektora za upravljanje rizicima,
- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija,
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke,
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti.

Credit Risk Dashboard platforma se ažurira na mesečnom nivou od strane Odeljenje za kontrolu kreditnog rizika dostavlja članu Izvršnog odbora zaduženom za Sektor za upravljanje rizicima, kao i direktorima svih direkcija u okviru tog Sektora. Podaci su dati na nivou subsegmenta (velika privredna društva, srednja privredna društva, finansiranje nekretnina, biznis klijenti i preduzetnici i fizička lica), uz komparativne podatke za prethodni mesec i kraj prethodne godine. Izveštaj između ostalog sadrži sledeće informacije:

- struktura plasmana (vrsta i valuta),
- strukturu plasmana portfolija po internim rejting kategorijama,
- strukturu portfolija prema kriterijumu statusa (ne)izvršenja obaveza klijenata,
- podatke o kvalitetu aktive na nivou podsegmenta (izloženost, NPL volumen i racio, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, racio pokrivenosti NPL-a rezervisanjima za kreditne gubitke)
- PD i LGD po segmentima,
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke po podsegmentima (povećanje i otpuštanje rezervisanja, u odnosu na početak godine i u odnosu na prethodni mesec),
- trošak rizika (Cost of Risk) po podsegmentima.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izveštaji (nastavak)

Izveštaj o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview) sastavlja se na kvartalnom nivou i prezentuje Izvršnom odboru Banke, a nakon toga se dostavlja i Kreditnim odborima Banke radi informacije. U pripremi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima u čijoj je nadležnosti upravljanje kreditnim rizikom. Između ostalog, izveštaj obuhvata sledeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, ukupno i po segmentima,
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke, distribuciju portfolija po rejtinzima itd.,
- pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti,
- status portfolija i pregled ključnih aktivnosti i rezultata prema internoj klasifikaciji portfolija (Standard, WL, Restructuring, Workout),
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz aktivnosti koje doprinose tačnosti parametra koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika: ad hoc izveštavanje i analize i ostale aktivnosti koje doprinose tačnosti parametara kreditnog rizika.

Ad-hoc izveštavanje i analize primenjuju se u slučajevima koji su rizični po Grupu, naročito kada se nivo kreditnog rizika menja drastično i naglo i kada se zahteva pravovremena reakcija. Primeri uključuju: pogoršanje interno dodeljenih rejtinga, značajna potreba za dodatnim rezervisanjem, znaci neusklađenosti u organizaciji, primenjenom sistemu ili procedurama, promena nekog od parametara kreditnog rizika i obračuna rezervisanja.

Ostale aktivnosti koje Grupa sprovodi uključuju proveru kvaliteta podataka koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i naknadne provere i eventualne korekcije budžetiranih parametara.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izloženost kreditnom riziku

Naredna tabela prikazuje maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, po vrstama finansijskih instrumenata:

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (napomena 21)		Hartije od vrednosti (napomena 24)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 25)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 26)		Ostala sredstva (napomena 30)		Vanbilansne stavke	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
U hiljadama dinara												
Pojedinačna ispravka vrednosti												
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	-	-	777.552	1.378.898	11.299	7.344	4.957	2.984
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	47.785	56.317	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani*	-	-	-	-	-	-	7.665.411	5.791.942	4.340	7.594	275.752	127.856
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	2.133.295	2.476.030	20.974	10.549	578	1.364
Bruto plasmani	-	-	-	-	-	-	10.624.043	9.703.187	36.613	25.487	281.287	132.204
Ispravka vrednosti	-	-	-	-	-	-	6.002.331	5.644.905	31.176	18.984	101.972	58.504
Knjigovodstvena vrednost	-	-	-	-	-	-	4.621.712	4.058.282	5.437	6.503	179.315	73.700
Grupna ispravka vrednosti												
Pravna lica, rejting 1-6	57.151.931	59.710.331	100.749.619	105.078.855	27.783.048	2.942.999	177.829.013	176.640.433	139.355	157.012	168.925.916	167.016.116
Pravna lica, rejting 7	-	-	-	-	-	-	9.910.494	7.855.920	795	793	4.574.415	2.780.679
Pravna lica, rejting 8	-	-	-	-	-	221	10.176.395	5.170.596	853	527	1.754.874	6.590.798
Fizička lica <90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	92.406.415	86.356.579	1.666	1.308	1.599.862	1.643.075
Bruto plasmani	57.151.931	59.710.331	100.749.619	105.078.855	27.783.048	2.943.220	290.322.317	276.023.528	142.669	159.640	176.855.067	178.030.668
Ispravka vrednosti	84	153	268.440	344.977	36.219	2.008	3.951.168	2.276.790	860	786	235.395	135.762
Knjigovodstvena vrednost	57.151.847	59.710.178	100.481.179	104.733.878	27.746.829	2.941.212	286.371.149	273.746.738	141.809	158.854	176.619.672	177.894.906
Knjigovodstvena vrednost aktive sa dodeljenim rejtingom	57.151.847	59.710.178	100.481.179	104.733.878	27.746.829	2.941.212	290.992.861	277.805.020	147.246	165.357	176.798.987	177.968.606
Knjigovodstvena vrednost aktive bez dodeljenog rejtinga	-	-	2.073.599	1.542.911	-	-	-	-	1.139.969	929.825	-	-
Ukupna knjigovodstvena vrednost	57.151.847	59.710.178	102.554.778	106.276.789	27.746.829	2.941.212	290.992.861	277.805.020	1.287.215	1.095.182	176.798.987	177.968.606

*Kategorija „Pravna lica – restrukturirani plasmani“ uključuje klijente sa internim rejtingom 8- čija ispravka vrednosti nije pojedinačna već je formirana grupno.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Implementacija bazelskih standarda

U oblasti primene bazelskih standarda težište aktivnosti bilo je prvenstveno na potvrdi prediktivne moći interno razvijenih rejting modela koji su u upotrebi, kao i odgovarajućih parametara kreditnog rizika za segmente: pravnih lica, fizičkih lica, preduzetnika i malih preduzeća, kao i kalibraciji i daljem razvoju rejting modela u skladu sa preporukama funkcije interne validacije i planom aktivnosti.

Interni rejting sistem (rejting skala)

Pravila rangiranja klijenata ustanovljena su na nivou UniCredit Grupe i kao takva su jedinstvena za sve članice UniCredit Grupe. Rejting sistem Grupe je razvijen i u upotrebi je od 2004. godine na nivou grupe za klijente koji pripadaju segmentu poslovanja s privredom. Za klijente iz segmenta fizičkih lica i preduzetnika rejting sistem je razvijen interno i u upotrebi je od 2010. godine. Grupa koristi rejting modele UniCredit Grupe za multinacionalne kompanije, banke, osiguravajuće kuće i izloženosti prema državama. Master rejting skala se koristi kao jedinstveni metod dodeljivanja rejtinga kojim je osigurano da klijenti sa istim rejtingom imaju iste kreditne karakteristike i istu verovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze, delom ili u potpunosti, u periodu od 1 godine.

Master skala je podeljena na 10 rejting klasa, koje su dalje izdvojene na ukupno 26 rejting podklasa.

Interna master skala je usklađena sa bazelskim standardima što znači da je za svaku rejting podklasu vezan parametar PD, odnosno verovatnoća da klijent sa određenim karakteristikama neće moći izvršiti obaveze prema Banci i da će otići u status neizvršenja. Za prve 23 podklase verovatnoća neizvršavanja obaveza (default) se kreće od 0,02% do 20,00% i to su klijenti čiji rejting je u rasponu od 1+ do 8. Njihova verovatnoća neizvršenja definisana je skalom koja je zasnovana na statističkim analizama istorijskih podataka.

Rejtinzi od 1+ do 6-: Ovi rejtinzi se odnose na klijente koji imaju kreditni rejting u rasponu od „veoma dobar” do „prihvatljiv”. Za klijente sa ovim rejtingom ponovna provera kreditne sposobnosti se vrši jednom godišnje.

Rejtinzi od 7+ do 7-: Pokrivaju tri podklase za transakcije sa klijentima slabog kreditnog kvaliteta. Ovi klijenti nose značajno veći rizik i moraju biti konstantno pod pojačanim nadzorom.

Rejtinzi 8+ i 8- pokrivaju klijente za koje nije određeno posebno rezervisanje, a predmet su posebnih mera restrukturiranja ili smanjenja kreditne izloženosti.

Rejting 8- odnosi se na klijente u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima.

Rejting 9 se odnosi na klijente za koje je obračunato posebno rezervisanje procenjeno na individualnoj osnovi ili kod kojih je deo potraživanja otpisan.

Rejting 10 se dodeljuje klijentima koji su u statusu likvidacije ili bankrotstva.

Rejting podgrupe 8-, 9 i 10 po definiciji se dodeljuju klijentima koji su u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima, sa obračunatim posebnim rezervisanjem.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka

U skladu sa važećim dokumentom MSFI Obračun rezervisanja - Pravilnik, Grupa obračunava dvanaestomesečni ili ECL za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 – pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koja nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta u odnosu na inicijalno priznavanje ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 – pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali gde ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 – uključuje finansijska sredstva koja imaju objektivne dokaze o obezvređenju na izveštajni datum.

Na kraju Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu, dok Nivo 3 uključuje problematičnu finansijsku aktivu. U kalkulaciji očekivanih gubitaka za finansijske instrumente u Nivo 1 primenjuje se dvanaestomesečni obračun očekivanog gubitka, dok se za finansijske instrumente u Nivou 2 primenjuje obračun na nivou životnog veka (lifetime).

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na sve finansijske instrumente. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike.

Četiri dodatna kvalitativna kriterijuma koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti (tj. forbearance klasifikacija) – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih 9 meseci (počev od datuma klasifikacije u taj status). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1;
- 30 dana kašnjenja – kada izloženost po transakciji dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su klasifikovane na watch-listu 2 se klasifikuju u Nivo 2;
- Sve neproblematične izloženosti koje su dodeljene u nadležnosti odeljenja koje se bave restrukturiranim izloženostima se automatski klasifikuju u Nivo 2.

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3)

Shodno dokumentu MSFI Obračun rezervisanja - Pravilnik, ukoliko postoji objektivni dokaz obezvređenja (u daljem tekstu default status) na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, sva finansijska sredstva se klasifikuju u Nivo 3 obezvređenja. Prema članu 178 Uredbe EUR br. 575/2013 smatra se da je neizvršenje obaveza (default) nastupilo u odnosu na određenog dužnika kada su se dogodili jedan ili oba od sledeća dva događaja: 1) dužnik je u docnji dužoj od 90 dana po bilo kojoj materijalno značajnoj izloženosti ili/i 2) malo je verovatno da će dužnik platiti bar jednu od svojih kreditnih obaveza u potpunosti bez regresnih radnji koje pravno lice treba da preduzme. Za finansijske instrumente klasifikovane u Nivo 3 pravilo je da se obezvređenje zasniva na obračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek plasmana. U tom procesu Grupa posebno tretira klijente u statusu defaulta čija se izloženost smatra značajnom i takve plasmane odnosno klijente Grupa ka individualno procenjuje, na pojedinačnoj osnovi (case by case), dok za plasmane koji nisu individualno značajni tu proceni vrši na kolektivnoj osnovi.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Finansijsko sredstvo je obezvređeno, a umanjenje vrednosti se pojavilo ukoliko postoji objektivni dokaz o obezvređenju koji proizilazi iz jednog ili više događaja nastalih nakon datuma inicijalnog priznavanja sredstva, a koji imaju uticaj na procenjene buduće novčane tokove tog finansijskog sredstva. Ukoliko bilo koji takav dokaz postoji, Grupa je dužna da izvrši obračun iznosa tog obezvređenja u cilju određivanja da li treba priznati gubitak po osnovu umanjenja vrednosti. Drugim rečima, ukoliko postoji bilo kakav dokaz o obezvređenju, Grupa treba da proceni iznos koji može da se povрати za to sredstvo ili grupu sredstava i prizna gubitak po osnovu umanjenja vrednosti.

Prilikom određivanja adekvatnog iznosa rezervisanja, pravi se razlika između potrebe za obračunom posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi i posebnog rezervisanja na grupnoj osnovi za klijente grupisane u kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti, na osnovu segmenta kom klijent pripada i ukupnog iznosa izloženosti na nivou klijenta. Ukupnu izloženost klijenta čine bilansno stanje potraživanja i vanbilansno stanje potraživanja, uključujući i nepovučena sredstva po plasmanima.

Proces određivanja posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi ima za cilj da izmeri gubitak po osnovu umanjenja vrednosti na nivou klijenta. Pojedinačno rezervisanje se procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova (isključujući buduća umanjenja vrednosti koja nisu identifikovana kao nastala) diskontovanih efektivnom kamatnom stopom date finansijske aktive (npr. efektivnom kamatnom stopom definisanom prilikom zaključivanja ugovora). Drugim rečima, rezervisanje će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno. U slučaju da efektivna kamatna stopa nije dostupna, za obračun rezervisanja biće korišćena alternativna kamatna stopa koja je definisana u skladu sa internim aktima Banke. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti potraživanja, prvo se računski diskontovani novčani tok iz otplate glavnice, kamate ili bilo koji drugi novčani tok iz plasmana. Nakon toga, računski diskontovani novčani tok iz neto ostvarive vrednosti sredstava obezbeđenja po datom plasmanu. Konačna neto sadašnja vrednost budućih novčanih tokova plasmana se poredi sa knjigovodstvenom vrednošću istog i određuje se iznos rezervisanja za gubitke po datom plasmanu koji se priznaju u bilansu uspeha.

Obračun rezervisanja za izloženosti sa umanjenjem vrednosti koje nisu klasifikovane kao individualno značajne vrši se na grupnoj osnovi grupisanjem klijenata u default statusu u homogene kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti. Prilikom definisanja homogenih kategorija, Grupa primenjuje kriterijume korišćene za segmentaciju prilikom razvoja modela za izračunavanje stope gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD modela).

Obračun rezervisanja na grupnoj osnovi u okviru Nivoa 3, vrši se za klijente u default statusu a da pri tome klijenti ne ispunjavaju uslove za individualnu procenu rezervisanja. Kalkulacija rezervisanja na grupnoj osnovi vrši se prema kalkulaciji: $ECL = unsecEAD \times LGDs3 (time\ in\ default)$

Gde je:

- unsecEAD – Exposure u default-u umanjen za vrednost kolaterala
- LGDs3 (time in default) - gubitak u trenutku default-a

Ukoliko je potraživanje u potpunosti obezbeđeno kolateralom te je iz tog razloga unsecEAD jednak 0, primenjuje se kalkulacija:

$ECL = EAD \times ponder\ rezervisanja\ za\ Nivo\ 1$

Ponder rezervisanja za Nivo 1 utvrđuje se na šestomesečnom nivou, preračunavanjem ove vrednosti na osnovu prosečnog nivoa rezervisanja po segmentima portfolija.

Vrednosti LGDs3 (time in default) zavise od klijentskog segmenta, godina otplate, kao i perioda u kojem je klijent proveo u default-u.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Uticaj COVID-19 na ECL

Imajući u vidu složenost okolnosti izazvanih pandemijom COVID-19 koje su uticale na građane i ekonomiju, Grupa je uvela određene mere i aktivnosti u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom, što podrazumeva blagovremeno prepoznavanje potencijalnih poteškoća dužnika i preduzimanje odgovarajućih koraka. Što se tiče obračuna ECL, uticaj COVID-19 rezultirao je u ažuriranju makroekonomskih pretpostavki koje su korišćene u određivanju ECL (posebno forward looking informacije). Makroekonomske informacije i pretpostavke vezano za COVID-19 razmatrane su u ECL scenarijima na način da se prilagode PD i LGD parametri i rezultirali su povećanim nivoom ECL (odražavajući prognozu BDP, stope nezaposlenosti, kamatnih stopa i slično).

Podrška klijentima izmirenju obaveza kao deo COVID-19 paketa podrške (moratorijum definisan od strane NBS) ne rezultira nužno u značajnom pogoršanju kreditnog rizika (SICR – significant increase in credit risk) odnosno ne predstavlja triger za automatsku migraciju iz Nivoa 1 u Nivo 2 ili automatski triger za defaultni događaj (Nivo 2) osim ukoliko ne postoje drugi dokazi za nemogućnost izmirenja obaveza (UTP - Unlikely to Pay). Tokom moratorijuma i nakon moratorijuma Grupa nije preduzela konkretne akcije u cilju promene seta kvalitativnih i kvantitativnih SICR trigeru u Metodologiji očekivanih kreditnih gubitaka, ali se angažovala kroz sprovođenje monitoringa po pojedinačnim klijentima (sedmično i kroz vanredne analize klijenata) u cilju razumevanja trenutne i buduće finansijske pozicije najvećih klijenata. Ova monitoring aktivnost je rezultirala reklasifikacijom klijenata na Watch list 2 i u status restrukturiranih, koji rezultiraju Nivo 2 klasifikacijom sa pogoršanjem rejtinga. Bihevioralni modeli za mali biznis i fizička lica su inkorporirali promene prihoda za ove grupe klijenata koji su posledično uticali na njihov rejting i nivo klasifikacije.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Uticaj COVID-19 na ECL (nastavak)

Pregled kredita i potraživanja koji podležu moratorijumu

U hiljadama dinara		Bruto knjigovodstvena vrednost							Ispravka vrednosti							Bruto knjigovodstvena vrednost
		Neproblematični*			Problematični*				Neproblematični*			Problematični*				Povećanje problematičnih izloženosti **
			od toga: restrukturirani	od toga: sa pogoršanim nivoom kreditnog rizika od trenutka inicijalnog priznavanja (stage 2)*		od toga: restrukturirani	od toga: bez kašnjenja ili u docnji do 90 dana ali sa malom procenjenom verovatnoćom izmirenja obaveza		od toga: restrukturirani	od toga: sa pogoršanim nivoom kreditnog rizika od trenutka inicijalnog priznavanja (stage 2)*		od toga: restrukturirani	od toga: bez kašnjenja ili u docnji do 90 dana ali sa malom procenjenom verovatnoćom izmirenja obaveza*			
1	Kreditni koji su predmet moratorijuma	217.291.435	207.012.724	6.094.837	43.234.422	10.278.711	5.053.963	7.029.226	(381.930)	(345.319)	(13.957)	(69.489)	(36.611)	(25.576)	(21.456)	4.061.779
2	od toga: fizička lica	72.944.387	70.833.741	352.871	10.096.859	2.110.646	101.542	106.243	(290.873)	(281.318)	(2.498)	(44.641)	(9.555)	(921)	(814)	697.190
3	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima	24.143.290	23.860.777	87.434	1.322.410	282.513	4.768	4.862	(59.865)	(59.541)	(266)	(3.525)	(324)	(8)	(12)	38.543
4	od toga: privredna društva	134.015.071	126.117.484	5.431.790	31.376.925	7.897.587	4.952.421	6.849.635	(90.918)	(27.056)	(11.459)	(24.711)	(63.862)	(24.655)	(20.642)	3.298.498
5	od toga: mala i srednja preduzeća	58.100.916	54.333.087	691.556	15.236.975	3.767.829	1.259.283	2.767.781	(44.975)	(17.296)	(2.793)	(7.753)	(27.679)	(14.895)	(16.910)	1.894.041
6	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima	66.683.846	61.165.391	4.476.946	15.950.406	5.518.455	3.936.393	5.381.765	(45.472)	(4.920)	(8.878)	(19.079)	(40.552)	(3.137)	(4.873)	1.824.867
7	od toga: lizing	9.888.491	9.624.751	310.176	1.547.243	263.740	-	73.348	-	-	-	-	-	-	-	66.091

* Presek Krediti i potraživanja od komitenata na 31.12.2020. godine prema prikazanim kategorijama: problematični, neproblematični, restrukturirani, Nivo 2, unlikely to pay

** U kategoriji prikazano povećanje problematičnih izloženosti nakon završenog moratorijuma (presek na 31.12.2020.)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Uticaj COVID-19 na ECL (nastavak)

Pregled kredita i potraživanja koji podležu moratorijumu (nastavak)

U hiljadama dinara		Broj klijenata	Bruto knjigovodstvena vrednost							
				od toga: zakonski moratorijum	od toga: istekao moratorijum	Preostalo dospeće u moratorijumu				
						<= 3 meseci	> 3 meseci <= 6 meseci	> 6 meseci <= 9 meseci	> 9 meseci <= 12 meseci	> 1 godine
1	Kreditni kojima je moratorijum bio ponuđen	140.215	300.946.360							
2	Kreditni koji su predmet moratorijuma (odobren moratorijum)	110.196	217.291.435	217.291.435	217.291.435	-	-	-	-	-
3	od toga: fizička lica		72.944.387	72.944.387	72.944.387	-	-	-	-	-
4	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima		24.143.290	24.143.290	24.143.290	-	-	-	-	-
5	od toga: privredna društva		134.015.071	134.015.071	134.015.071	-	-	-	-	-
6	od toga: mala i srednja preduzeća		58.100.916	58.100.916	58.100.916	-	-	-	-	-
7	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima		66.683.846	66.683.846	66.683.846	-	-	-	-	-

U hiljadama dinara		Bruto knjigovodstvena vrednost		Maksimalni iznos - predmet garancije	Bruto knjigovodstvena vrednost
			od toga: restrukturirani*	primljena državna garancija	povećanje problematičnih izloženosti**
1	Nivo odobreni krediti predmet državne garantne šeme	22.415.809	153.288	5.379.794	-
2	od toga: fizička lica	-			-
3	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima	-			-
4	od toga: privredna društva	22.415.809	153.288	5.379.794	270.163
5	od toga: mala i srednja preduzeća	20.947.828			270.163
6	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima	257.847			-

* Presek Krediti i potraživanja od komitenata na 31.12.2020. godine prema prikazanim kategorijama

** U kategoriji prikazano povećanje problematičnih izloženosti nakon novog odobrenja po osnovu garantne šeme (stanje na dan 31.12.2020.)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Naredna tabela prikazuje analizu bruto i neto problematičnih plasmana bankama i klijentima.

U hiljadama dinara	Hartije od vrednosti (napomena 24)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 25)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 26)		Ostala sredstva (napomena 30)		Vanbilansne stavke	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
31. decembar 2020.										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	777.552	167.216	11.299	891	4.957	1.128
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	47.785	15.771	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	-	-	7.665.411	3.642.771	4.340	384	275.752	177.884
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	2.133.295	795.954	20.974	4.162	578	303
Ukupno	-	-	-	-	10.624.043	4.621.712	36.613	5.437	281.287	179.315
31. decembar 2019.										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	1.378.898	262.287	7.344	741	2.984	-
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	56.317	-	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	-	-	5.791.942	2.670.121	7.594	1.760	127.856	72.987
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	2.476.030	1.125.874	10.549	4.002	1.364	713
Ukupno	-	-	-	-	9.703.187	4.058.282	25.487	6.503	132.204	73.700

Starosna struktura dospelih, a neobezvređenih plasmana na dan 31. decembra 2020. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Dospeli do 30 dana	Dospeli od 31 do 60 dana	Dospeli od 61 do 90 dana	Dospeli preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od komitenata					
Bruto vrednost	4.946.876	4.457.274	964.785	-	10.368.935
Ispravka vrednosti	(279.450)	(197.225)	(237.716)	-	(714.391)
Neto knjigovodstvena vrednost	4.667.426	4.260.049	727.069	-	9.654.544

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja

(i) Gotovina i sredstva kod centralne banke

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a							Nova	31.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	uN1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	decembar 2020.
Nivo 1	59.710.331	-	(2.558.400)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57.151.931
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ONivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	59.710.331	-	(2.558.400)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57.151.931

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a							Nova	31.
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	uN1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	decembar 2019.
Nivo 1	53.405.520	6.304.811	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59.710.331
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	53.405.520	6.304.811	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59.710.331

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(ii) Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti i po fer vrednosti kroz ostali rezultat

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2020.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	105.078.855	2.548.114	(20.963.136)	-	-	-	-	-	-	-	(592.783)	14.678.569	100.749.619
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	105.078.855	2.548.114	(20.963.136)	-	-	-	-	-	-	-	(592.783)	14.678.569	100.749.619

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2019.
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	101.011.048	12.789.172	(7.890.234)	-	-	-	-	-	-	-	(891.359)	60.228	105.078.855
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	101.011.048	12.789.172	(7.890.234)	-	-	-	-	-	-	-	(891.359)	60.228	105.078.855

(iii) Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2019.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	2.907.274	26.196.345	(1.230.426)	4.722	-	4.722	-	-	-	-	(368.692)	243.657	27.752.880
Nivo 2	35.946	14	(1.075)	(4.704)	-	(4.704)	-	-	-	-	(14)	1	30.168
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	2.943.220	26.196.359	(1.231.501)	18	-	18	-	-	-	-	(368.706)	243.658	27.783.048

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iii) *Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (nastavak)*

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a	
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.	
Nivo 1	20.986.446	1.056.537	(602.987)	17.391	18.476	-	-	-	-	-	(19.192.350)	642.237	2.907.274	
Nivo 2	51.437	185	(6.848)	(10.065)	(10.911)	-	-	-	-	-	(1)	1.238	35.946	
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ukupno	21.037.883	1.056.722	(609.835)	7.326	7.565	-	-	-	-	-	(19.192.351)	643.475	2.943.220	

(iv) *Kreditni i potraživanja od komitenata*

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a	
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.	
Nivo 1	235.661.180	3.545.908	(22.588.682)	(2.468.523)	(18.055.358)	16.197.821	(883.538)	272.553	-	-	(49.332.007)	62.267.339	227.085.215	
Nivo 2	40.362.349	139.099	(1.675.787)	(280.628)	19.616.497	(17.964.472)	-	-	(2.199.967)	267.314	(7.673.577)	32.365.445	63.236.901	
Nivo 3	9.703.186	27.263	(511.976)	2.303.219	-	-	772.795	(293.438)	2.112.079	(288.219)	(2.661.921)	1.764.473	10.624.244	
Ukupno	285.726.715	3.712.270	(24.776.445)	(445.932)	1.561.139	(1.766.651)	(110.743)	(20.885)	(87.888)	(20.905)	(59.667.505)	96.397.257	300.946.360	

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a	
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.	
Nivo 1	240.941.477	12.106.409	(52.345.775)	(11.753.188)	(17.450.123)	7.932.029	(2.361.795)	126.701	-	-	(46.079.273)	92.791.530	235.661.180	
Nivo 2	23.367.960	159.313	(2.465.612)	2.414.309	12.625.143	(8.950.179)	-	-	(1.508.543)	247.888	(4.646.918)	21.533.297	40.362.349	
Nivo 3	9.175.011	23.908	(1.973.112)	2.454.094	-	-	1.955.461	(152.774)	1.261.926	(610.519)	(457.162)	480.447	9.703.186	
Ukupno	273.484.448	12.289.630	(56.784.499)	(6.884.785)	(4.824.980)	(1.018.150)	(406.334)	(26.073)	(246.617)	(362.631)	(51.183.353)	114.805.274	285.726.715	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(v) *Ostala sredstva*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	decembar 2020.
Nivo 1	1.114.952	210.871	(19.348)	(6.379)	(7.931)	1.577	(34)	8			(24.553)	17.588	1.293.131
Nivo 2	-	3.489	(6.083)	8.030	12.260	(3.315)			(1.904)	989	(20.935)	30.494	14.995
Nivo 3	-	3.290	(1.575)	691			39	(24)	1.272	(595)	(13.266)	21.985	11.125
Ukupno	1.114.952	217.650	(27.006)	2.342	4.329	(1.738)	5	(16)	(632)	394	(58.754)	70.067	1.319.251

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31.
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	decembar 2019.
Nivo 1	1.160.639	-	(45.687)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.114.952
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.160.639	-	(45.687)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.114.952

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja

(i) *Gotovina i sredstva kod centralne banke*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	decembar 2020.
Nivo 1	153	-	(69)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	153	-	(69)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(i) Gotovina i sredstva kod centralne banke (nastavak)

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31.
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	decembar 2019.
Nivo 1	211	-	(58)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	211	-	(58)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153

(ii) Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti i po fer vrednosti kroz ostali rezultat

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31.
Nivo	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	31. decembar 2020.
Nivo 1	344.977	203	(111.295)	-	-	-	-	-	-	-	(524)	35.079	268.440
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	344.977	203	(111.295)	-	-	-	-	-	-	-	(524)	35.079	268.440

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova	31.
Nivo	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	odobrenja (+)	31. decembar 2019.
Nivo 1	577.307	3.753	(234.942)	-	-	-	-	-	-	-	(1.343)	202	344.977
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	577.307	3.753	(234.942)	-	-	-	-	-	-	-	(1.343)	202	344.977

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iii) *Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija*

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a							Transferi između Nivo-a		Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)				
Nivo 1	1.759	34.947	(743)	11	-	11	-	-	-	-	(319)	328	35.983		
Nivo 2	249	3	-	(16)	-	(16)	-	-	-	-	-	-	236		
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ukupno	2.008	34.950	(743)	(5)	-	(5)	-	-	-	-	(319)	328	36.219		

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a							Transferi između Nivo-a		Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)				
Nivo 1	16.686	626	(1.100)	75	(1)	76	-	-	-	-	(15.063)	535	1.759		
Nivo 2	1.501	-	(580)	(694)	11	(705)	-	-	-	-	-	22	249		
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ukupno	18.187	626	(1.680)	(619)	10	(629)	-	-	-	-	(15.063)	557	2.008		

(iv) *Kredit i potraživanja od komitenata*

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a							Transferi između Nivo-a		Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)				
Nivo 1	729.342	481.366	(132.470)	230.257	(56.511)	271.716	(6.468)	21.520	-	-	(108.826)	301.861	1.501.530		
Nivo 2	1.547.447	395.120	(168.203)	182.539	964.800	(635.020)	-	-	(212.305)	65.063	(158.215)	650.944	2.449.632		
Nivo 3	5.644.906	481.366	(239.349)	965.804	-	-	340.485	(140.433)	886.227	(120.475)	(1.737.516)	887.126	6.002.337		
Ukupno	7.921.695	1.357.852	(540.022)	1.378.600	908.289	(363.304)	334.017	(118.913)	673.922	(55.412)	(2.004.557)	1.839.931	9.953.499		

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iv) Krediti i potraživanja od komitenata

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a	
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.	
Nivo 1	931.367	108.222	(337.031)	(68.675)	(92.103)	40.530	(19.729)	2.627			(175.360)	270.819	729.342	
Nivo 2	1.010.985	88.187	(115.744)	304.793	692.333	(278.815)			(140.573)	31.848	(172.577)	431.803	1.547.447	
Nivo 3	5.135.646	395.341	(1.119.301)	1.179.881			840.500	(49.731)	641.430	(252.318)	(226.879)	280.218	5.644.906	
Ukupno	7.077.998	591.750	(1.572.076)	1.415.999	600.230	(238.285)	820.771	(47.104)	500.857	(220.470)	(574.816)	982.840	7.921.695	

(v) Ostala sredstva

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a	
	1. januar 2020.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2020.	
Nivo 1	19.770	6	(48)	7	(17)	25	(1)	-			(32)	63	19.766	
Nivo 2	-	167	(60)	(15)	30	(17)			(51)	23	(287)	273	78	
Nivo 3	-	5.943	(1.351)	523			38	(24)	1.081	(572)	(10.698)	17.775	12.192	
Ukupno	19.770	6.116	(1.459)	515	13	8	37	(24)	1.030	(549)	(11.017)	18.111	32.036	

Nivo	U hiljadama dinara				Promene u okviru Nivo-a								Transferi između Nivo-a	
	1. januar 2019.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2019.	
Nivo 1	127	19.643	-	-	-	-	-	-			-	-	19.770	
Nivo 2	664	-	(664)	-	-	-			-	-	-	-	-	
Nivo 3	13.955	-	(13.955)	-			-	-	-	-	-	-	-	
Ukupno	14.746	19.643	(14.619)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.770	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja – kolaterali

Ublažavanje kreditnog rizika se vrši kroz adekvatan proces upravljanja kolateralom. Svrha uspostavljanja svih dostupnih kolaterala, adekvatno knjiženje, procena i praćenje se vrši u cilju minimizacije rizika u meri u kojoj je to moguće. Iz tog razloga Grupa je posebno posvećena upravljanju kolateralom, u cilju održavanja prihvatljivog odnosa između prihvaćenog rizika i realne stope naplate, kontrole i ublažavanja rizika koji su vezani za kvalitet, koncentraciju ili osiguranje potraživanja, njihovu ročnost, valutu, itd. Ciljajući ka daljem unapređenju procesa i sistema koji se odnose na ublažavanje kreditnog rizika, Banka, kao matično pravno lice, uspostavila je posebnu organizacionu jedinicu čije aktivnosti uključuju procene kolaterala, proces praćenja sredstava obezbeđenja, tačno izveštavanje, upravljanje odnosima sa spoljnim saradnicima (licenciranim proceniteljima, proceniteljskim kućama, osiguravajućim kućama i supervizorima), izrada stručnih mišljenja, internih procena i celokupne pravne i ekonomske analize kolaterala, unapređenje kvaliteta podataka i statistički monitoring sredstava obezbeđenja.

Grupa koristi odgovarajuća interna akta za upravljanje instrumentima obezbeđenja. Najvažniji instrumenti obezbeđenja koje Grupa prihvata i koristi sa ciljem smanjenja kreditnog rizika su:

- finansijska sredstva obezbeđenja (gotovinski depoziti), za koje je dozvoljeno vrednovanje u punom iznosu,
- plative garancije prvoklasnih banaka i država, vrednovanje do punog iznosa,
- hipoteke nad stambenim i komercijalnim nepokretnostima, vrednovanje najviše do 70% i 60% respektivno u odnosu na procenjenu vrednost nepokretnosti,
- hartije od vrednosti izdate od strane država, centralnih banaka ili institucija sa zadovoljavajućim kreditnim rejtingom.

U slučaju kada se valuta instrumenta obezbeđenja razlikuje od valute plasmana koji je njime pokriven, materijalna vrednost instrumenta obezbeđenja se dodatno koriguje, korišćenjem faktora umanjenja koji su definisani za svaku kombinaciju valuta, a propisani su relevantnom internom regulativom kojom se definiše proces ublažavanja kreditnog rizika.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja – kolaterali (nastavak)

Procena fer vrednosti kolaterala, uzetih kao obezbeđenje po osnovu plasmana Grupe do nivoa izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembra je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		Kreditni i potraživanja od komitenata		Hartije od vrednosti		Ostala sredstva		Vanbilansne stavke	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Pravna lica, rejting 10	-	-	68.347	300.199	-	-	-	-	287	-
Nekretnine	-	-	67.432	299.303	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	915	896	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	287	-
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	5.133.006	4.268.617	-	-	-	-	70.375	42.455
Nekretnine	-	-	4.770.318	3.888.501	-	-	-	-	68.551	27.200
Keš	-	-	18.103	8.969	-	-	-	-	1.824	15.255
Garancije	-	-	155.275	105.128	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	189.310	266.019	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	238.397	243.518	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	238.397	243.518	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grupna ispravka vrednosti na osnovu procene kolaterala	588.019	588.129	116.372.023	82.242.481	-	-	-	-	23.636.670	9.608.228
Nekretnine	-	-	97.175.794	74.438.884	-	-	-	-	4.966.806	5.444.393
Keš	587.911	587.938	3.371.821	2.069.508	-	-	-	-	2.780.402	2.347.924
Garancije	108	191	11.918.508	3.674.714	-	-	-	-	15.806.387	1.654.716
Zaloge	-	-	3.884.450	2.035.667	-	-	-	-	82.774	161.195
Ostalo	-	-	21.450	23.708	-	-	-	-	301	-
Ukupno	588.019	588.129	121.811.773	87.054.815	-	-	-	-	23.707.332	9.650.683

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija koje nastaju usled kretanja cena na tržištu. Ovi rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti.

Uspostavljenim sistemom limita za izloženost Grupe tržišnim rizicima uspostavlja se granica ukupne apsorpcije ekonomskog kapitala kao i prihvatljivi nivo ekonomskog gubitka kako za aktivnosti koje se sprovode kroz knjigu trgovanja tako i za ukupnu poslovnu aktivnost Grupe, a u skladu sa kapacitetima za preuzimanje rizika.

Jedan od osnovnih indikatora za praćenje izloženosti Grupe tržišnom riziku tokom 2020. godine je:

- VaR (Value at Risk) - potencijalni gubitak vrednosti portfolija u toku jednog dana sa 99% intervalom pouzdanosti; VaR se izračunava na osnovu istorijskog simulacionog pristupa i prati se dnevno. Osnovni faktori rizika koji su obuhvaćeni ovom kalkulacijom su: rizik kamatne stope, kreditnog sprema, devizni rizik, volatilnost i inflacija;

Pored ovih osnovnih indikatora, prilikom praćenja i upravljanja izloženosti tržišnom riziku, Grupa koristi i neke dodatne (granularne) limite koji imaju za cilj sprečavanje povećane izloženosti u pojedinačnim faktorima rizika, kao i u faktorima rizika koji nisu dovoljno uzeti u obzir prilikom VaR analize.

Najvažniji od ovih indikatora su analize senzitivnosti – BPV (Basis Point Value Sensitivity) i CPV (Credit Point Value Sensitivity).

Tokom 2020. godine, izloženost banke tržišnim rizicima bila je u okviru definisanih limita i u skladu sa kapacitetima za preuzimanje rizika.

Pregled VaR pozicije portfolija trgovanja uključuje samo pozicije knjige trgovanja Banke:

U hiljadama dinara	Na dan 31.decembar	Prosek	Maksimum	Minimum
2020.				
Devizni rizik	2.235	2.329	22.705	300
Rizik od promene kamatne stope	1.089	10.101	25.439	1.089
Rizik kreditnog raspona	11.139	22.580	35.567	8.277
Kovarijansa	(4.344)	-	-	-
Ukupno	10.119	38.896	76.361	10.119
2019.				
Devizni rizik	1.575	4.869	12.088	258
Rizik od promene kamatne stope	2.131	2.275	6.364	417
Rizik kreditnog raspona	9.804	4.926	12.532	1.635
Kovarijansa	1.911	-	-	-
Ukupno	15.421	14.247	36.926	2.628

Retroaktivno testiranje (backtesting) VaR modela se prati na mesečnom nivou i izveštava na ALCO odboru.

Ukoliko je realizovan PnL gubitak veći u odnosu na gubitak prikazan VaR modelom, on se smatra prekoračenjem ("overdraft"). Retroaktivno testiranje se odnosi na period od poslednjih 250 radnih dana u odnosu na datum posmatranja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Nije bilo strateških izmena kada je u pitanju upravljanje likvidnosnim i tržišnim rizicima u odnosu na 2019. godinu. Osnovna ažuriranja u internim politikama odnose se na revidiranje postojećih procesnih uloga i aktivnosti, ažuriranje odgovarajućih limita za pokazatelje i implementaciju modelovanja depozita bez ugovorenog roka dospeća (iz ugla likvidnosti i kamatnog rizika). Tokom 2020. godine pojačan fokus bio je i na simulaciji pokazatelja usled COVID-19 krize i uvođenja moratorijuma, kao i praćenje tržišnih kretanja i intervencija na lokalnom tržištu.

Devizni rizik

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene deviznih kurseva.

Pokazatelj deviznog rizika je odnos između ukupne otvorene devizne pozicije Grupe i kapitala Grupe, obračunat u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke. Grupa je dužna da odnose između aktive i pasive održava tako da njena ukupna otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 20% njenog kapitala. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o deviznom riziku za potrebe NBS na intradnevnom (slanje izveštaja sa stanjima u 12h i 14h), dnevnom i mesečnom nivou.

Grupa je izložena efektima promena kurseva najznačajnijih valuta na finansijsku poziciju i tokove gotovine. Rukovodstvo Grupe uspostavlja limite izloženosti riziku određenih valuta i vrši stalni nadzor kako bi pozicije po različitim valutama bile u okviru uspostavljenih limita. Limiti važe za sve devizno relevantne proizvode u okviru Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu. Oni pokrivaju i pozicije u trgovanju kao i selektivne strateške devizne pozicije Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom. Sve osetljivosti koje proizilaze iz pozicija vezanih za devize su limitirane opštim VaR limitom određenim na nivou Grupe i na nivou Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu i Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom.

U cilju zaštite od rizika promene deviznih kurseva Grupa zaključuje derivatne ugovore i ugovara kredite i plasmane sa valutnom klauzulom.

Upravljanje deviznim rizikom Grupe na operativnom nivou je odgovornost Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu.

	2020.	2019.
Pokazatelj deviznog rizika		
- na 31. decembar	1,00	2,09
- maksimalan za period - mesec decembar*	4,66	4,33
- minimalni za period - mesec decembar*	0,14	0,28

*Navedeni pokazatelji se posmatraju samo za Banku.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembra 2020. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	208.390	30.528.075	622.845	148.562	25.643.975	57.151.847
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	11.630.733	11.630.733
Potraživanja po osnovu derivata	-	1.399.309	-	-	48.334	1.447.643
Hartije od vrednosti	1.520.776	18.044.566	-	-	82.989.436	102.554.778
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	7.053.889	20.179.887	137.270	363.115	12.668	27.746.829
Kredit i potraživanja od komitenata	443.021	190.570.094	122.772	-	99.856.974	290.992.861
Ostala sredstva	16.551	121.613	-	1	1.149.050	1.287.215
Ukupna aktiva	9.242.627	260.843.544	882.887	511.678	221.331.170	492.811.906
Obaveze po osnovu derivata	-	1.436.308	-	-	196.453	1.632.761
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	28.887	104.986.659	2.036	645	24.650.611	129.668.838
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	8.329.475	136.878.886	2.534.318	1.049.733	119.581.064	268.373.476
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	116.377	-	-	-	116.377
Ostale obaveze	136.135	3.589.148	8.820	14.324	8.805.774	12.554.201
Ukupna pasiva	8.494.497	247.007.378	2.545.174	1.064.702	153.233.902	412.345.653
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	(681.096)	(12.707.068)	1.665.410	744.500	10.823.831	(154.423)
Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2020. godine	67.034	1.129.098	3.123	191.476	78.921.099	80.311.830

**Napomena: sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koje su indeksirane.*

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembra 2019. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	258.122	25.768.605	126.223	127.921	33.429.307	59.710.178
Potraživanja po osnovu derivata	2.178	1.116.618	-	-	48.520	1.167.316
Hartije od vrednosti	1.825.032	12.896.540	-	-	91.555.217	106.276.789
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	134.042	2.207.460	113.229	478.568	7.913	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	487.237	203.811.340	141.546	-	73.364.897	277.805.020
Ostala sredstva	995	78.036	-	2	1.016.149	1.095.182
Ukupna aktiva	2.707.606	245.878.599	380.998	606.491	199.422.003	448.995.697
Obaveze po osnovu derivata	2.178	1.148.546	-	-	56.072	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	38.089	114.437.262	166.985	376.992	13.335.456	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	7.782.529	121.484.941	2.148.360	1.694.653	97.568.614	230.679.097
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	158.188	-	-	-	158.188
Ostale obaveze	121.237	3.638.958	71.550	16.693	1.971.885	5.820.323
Ukupna pasiva	7.944.033	240.867.895	2.386.895	2.088.338	112.932.027	366.219.188
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	5.298.010	(5.994.920)	2.005.562	1.561.639	(2.987.537)	(117.246)
Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2019. godine	61.583	(984.216)	(335)	79.792	83.502.439	82.659.263

**Napomena: sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koje su indeksirane.*

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Operativni rizici

Operativni rizik je rizik od gubitka usled grešaka, povreda, prekida, šteta koje su izazvali interni procesi, osoblje ili sistemi ili eksterni događaji. Operativni rizik se definiše kao događaj nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka, osoblja i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja: interne ili eksterne malverzacije, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta, upravljanja procesom. Strateški rizici, poslovni rizici i reputacioni rizici se razlikuju od operativnog rizika, dok je pravni rizik i rizik neusklađenosti obuhvaćen definicijom operativnog rizika.

Direkcija finansijskog i operativnog rizika nadležna je za evidentiranje, praćenje i upravljanje operativnim rizikom Grupe i direktno odgovorna članu Izvršnog odbora zaduženom za upravljanje rizicima (CRO). Osnovni zadatak Direkcije je koordinacija i saradnja sa menadžerima za operativni rizik, kao i komunikacija sa kolegama iz tima za operativni rizik u Milanu, u cilju osiguranja informacija za efikasno praćenje operativnog rizika na svim nivoima. Direkcija prati promene na posebno definisanim računima i nedeljno, na osnovu izveštaja dobijenih od menadžera za operativni rizik, izveštava članove Izvršnog odbora o svim bitnim promenama u vezi operativnog rizika. Radi efikasnog praćenja operativnog rizika u Grupi imenovani su menadžeri za operativni rizik i njihovi zamenici iz različitih organizacionih jedinica koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim štetnim događajima njihovog organizacionog dela kao i za evidenciju svih nastalih šteta u bazu podataka. Svi nastali događaji evidentiraju se u grupnoj aplikaciji ARGO.

Komitet za praćenje operativnog rizika organizuje se kvartalno u cilju unapređenja procesa upravljanja operativnim rizikom. Izvršni odbor Banke odgovoran je za donošenje odluka po pitanju operativnog rizika. U nadležnosti Direkcije je i obračun kapitalnog zahteva za operativne rizike koji se izračunava po Standardizovanom pristupu kao i izveštaji za potrebe izveštavanja lokalnog rukovodstva i Grupe.

(e) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe prouzrokovan nemogućnošću Grupe da ispunji svoje obaveze kao rezultat povlačenja postojećih izvora finansiranja i/ili nemogućnosti obezbeđivanja novih izvora finansiranja ili poteškoća u pretvaranju aktive u likvidna sredstva usled poremećaja na tržištu. Osnovni cilj ukupnog upravljanja likvidnošću Grupe je održavanje adekvatne likvidnosti i pozicije finansiranja kako bi se omogućilo Grupi da ispunji svoje obaveze plaćanja ne samo u redovnom poslovanju, već i u stresnim okolnostima.

Rizik likvidnosti sa kojim se Grupa susreće u svakodnevnom poslovanju može imati različite oblike:

- Unutar dnevna likvidnost - rizik likvidnosti u toku dana javlja se kada Grupa nije u mogućnosti da pravovremeno i na vreme ispunjava obaveze plaćanja i u normalnim i stresnim uslovima.
- Rizik kratkoročne likvidnosti se odnosi na rizik neusklađenosti između iznosa i/ ili ročnosti priliva gotovine i odliva gotovine u bliskom vremenskom periodu (do jedne godine).
- Tržišna likvidnost - rizik da se Grupa može suočiti sa značajnim gubitkom vrednosti svojih likvidnih sredstava kad god je potrebno da ih likvidira putem prodaje ili repo operacija.
- Rizik strukturalne likvidnosti definiše se kao nemogućnost prikupljanja potrebnih sredstava za održavanje adekvatnog odnosa između srednjoročnih i dugoročnih (preko jedne godine) sredstava i obaveza po razumnim cenovnim nivoima, na stabilan i održiv način, bez uticaja na dnevne operacije ili finansijsko stanje Grupe.
- Rizik nepredviđenih ili stresnih okolnosti je vezan za buduće i neočekivane obaveze koje bi mogle zahtevati od Grupe veću količinu likvidnosti u odnosu na ono što se smatra iznosom za vođenje redovnog poslovanja.
- Rizik koncentracije finansiranja nastaje kada Grupa koristi ograničeni broj izvora finansiranja, da oni postaju takvi da je povlačenje jednog ili više njih moglo izazvati probleme sa likvidnošću.
- Rizik likvidnosti u stranoj valuti (FX rizik) koji nastaje zbog trenutne i projektovane neusklađenosti likvidnosti između priliva gotovine i odliva gotovine u stranim valutama ili različitim raspoređivanja imovine i obaveza u stranim valutama u vremenskom horizontu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Grupa u okviru upravljanja rizikom likvidnosti adresira svaki od gore navedenih izvora rizika likvidnosti kroz odgovarajući sistem limita. Na godišnjem nivou, tokom procesa određivanja limita, Grupa utvrđuje materijalnu značajnost učešća zavisnih pravnih lica i u skladu sa tim se vrši izveštavanje po navedenim izvorima rizika likvidnosti. Za 2020. godinu učešće zavisnih pravnih lica nije bilo materijalno značajno. Nezavisno od kriterijuma materijalne značajnosti, određeni pokazatelj izloženosti Grupe se prate samo na konsolidovanoj osnovi.

Sistem limita koji se koristi u dnevnom upravljanju rizikom likvidnosti osigurava da Grupa održava poziciju likvidnosti i finansiranja koja je dovoljno snažna da podnese moguće efekte nepovoljnih scenarija u kojima se gore navedeni rizici mogu materijalizovati. Sistem limita za Grupu je definisan u Okviru apetita za rizike (RAF) kao i drugim granularnim limitima. RAF definiše nivo rizika koji je Grupa spremna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških ciljeva i poslovnog plana, uzimajući u obzir interes svojih akcionara, kao i kapitalne i druge regulatorne i zakonske zahteve. Kao takav, RAF je odobren od strane Upravnog odbora, dok granularni limiti (ili drugi oblik ograničenja) proizilaze iz RAF-a: njihov proces odobravanja i eskalacije, međutim, uključuje i druge komitete ili funkcije koje su postavljene na niži hijerarhijski nivo u organizaciji Grupe.

Neki od osnovnih pokazatelja likvidnosti uključenih u RAF za 2020. godinu bili su:

- Pokazatelj likvidnosti Banke
- Kratkoročna likvidnost do 3 meseca
- Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom (LCR) - konsolidovani
- Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)

Tokom 2020. godine, likvidnost Grupe je bila na adekvatnom nivou i nije bilo prekoračenja ni jednog od definisanih limita.

Pokazatelj likvidnosti Banke i uži pokazatelj likvidnosti Banke

Banka je dužna da odnos između zbira likvidnih potraživanja prvog reda i likvidnih potraživanja drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju i bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća, sa druge strane održava tako da:

- iznosi najmanje 1,0 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,9 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,8 – kada je obračunat za radni dan.

Pored toga, Banka je dužna da održava nivo likvidnosti tako da uži pokazatelj likvidnosti:

- iznosi najmanje 0,7 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,6 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,5 – kada je obračunat za radni dan.

Banka je dužna da o neusklađenosti pokazatelja likvidnosti u toku dva uzastopna radna dana obavesti NBS i to narednog radnog dana. Ako Banka utvrdi kritično nizak nivo likvidnosti, dužna je da o tome obavesti NBS – najkasnije narednog radnog dana. Ovo obaveštenje sadrži podatke o iznosu likvidnih sredstava koje nedostaju, o razlozima nelikvidnosti i o planiranim aktivnostima za otklanjanje uzroka nelikvidnosti. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o dnevnoj likvidnosti za potrebe NBS na dnevnom nivou.

Ostvarene vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti ukazuju na visok nivo likvidnosti tokom 2020. godine:

	2020.	2019.
Pokazatelj likvidnosti Banke:		
- na 31. decembar	2,00	1,80
- prosek za period - mesec decembar	2,17	1,84
- maksimalan za period - mesec decembar	2,32	1,96
- minimalan za period - mesec decembar	1,88	1,66

	2020.	2019.
Uži pokazatelj likvidnosti:		
- na 31. decembar	1,68	1,54
- prosek za period - mesec decembar	1,88	1,58
- maksimalan za period - mesec decembar	2,09	1,71
- minimalan za period - mesec decembar	1,45	1,31

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR)

Ovaj indikator predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti Grupe i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Ovaj pokazatelj se računa na mesečnom nivou za Banku i 2 puta godišnje konsolidovano na nivou Grupe. Grupa je dužna da pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Ostvarene vrednosti LCR ukazuju na visok nivo likvidnosti tokom 2020. godine:

U hiljadama dinara

Na dan 31. decembra

	2020.	2019.
Zaštitni sloj likvidnosti	109.555.088	120.390.432
Neto odlivi likvidnih sredstava	62.550.677	89.072.723
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	175%	135%

Sistem upravljanja rizikom likvidnosti definiše i specifične limite koji obezbeđuju da su rezerve likvidnosti dovoljno velike da pokrivaju i periode intenzivnog stresa. Stres test rizika likvidnosti se sprovodi na nedeljnom nivou i zasniiva se na analizi scenarija. Analiza scenarija ima za cilj testiranje sposobnosti Grupe vezano za nastavak poslovnih aktivnosti dok se suočava sa stresnim događajem.

Analiziraju se tri osnovna scenarija:

- Tržišni scenario (stresne okolnosti uzrokovane tržišnim dešavanjima)
- Kriza imena (stresne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vestima u medijima ili dešavanjima vezano za Grupu)
- Kombinovani scenario (kombinacija prethodna dva scenarija)

Radi obezbeđenja blagovremenog i adekvatnog postupanja u slučajevima povećanog rizika likvidnosti, Grupa ima usvojen Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih okolnosti koji se na godišnjem nivou testira i kojim su:

- precizno definisane procedure za rano otkrivanje problema u vezi sa likvidnošću Grupe koje uključuju listu ranih indikatora upozorenja;
- jasno utvrđene aktivnosti, obaveze i odgovornosti u upravljanju krizom likvidnosti;
- precizno definisan način pristupanja raspoloživim ili potencijalnim izvorima likvidnosti kao i procedure za obezbeđenje pristupa dopunskim izvorima finansiranja, odnosno izvorima koji se ne koriste u redovnom poslovanju.

Uticaj COVID-19 na likvidnost Grupe

Uzimajući u obzir činjenicu da je pandemija COVID-19 donela specifične i neizvesne okolnosti u svakodnevnom poslovanju, i iako je bila na solidnom nivou likvidnosti, Unicredit Grupa je proglasila „fazu pažnje“ 09. marta 2020. pošto je Italija bila zemlja najviše pogođena epidemijom. Imajući u vidu gore pomenuto, direktori Direkcija za: poslovanje na međunarodnom tržištu, finansije i finansijski i operativni rizik odlučili su da aktiviraju politiku likvidnosti u vanrednim situacijama i Grupa je pokrenula „fazu pažnje“ u skladu sa uputstvima koja je dobila od strane UniCredit Grupe, počev od 10. marta 2020. Na prvom sastanku za praćenje likvidnosti (LAM) dogovoreno je da se sastanci svakodnevno održavaju kako bi razgovarali o situaciji na tržištu i likvidnosnoj poziciji Grupe, akcijama koje treba preduzeti u narednim danima, kao i definisali listu indikatora koji će se pažljivo nadgledati.

Likvidnosna pozicija Grupe je bila stabilna tokom čitavog perioda. Politika kapitala u vanrednim situacijama nije aktivirana (niti je bilo potrebe za tim). Sa stabilnim i adekvatnim potencijalom likvidnosti, Grupa nije iskusila odliv depozita stanovništva i pravnih lica, niti ograničenja na tržištu novca usled smanjenja limita od strane drugih finansijskih institucija. Uvođenje „faze upozorenja“ 10. aprila 2020. godine bila je samo dodatna mera predostrožnosti tokom krize COVID-19 sa ciljem da se osigura adekvatan nivo deviznog LCR pokazatelja. Pokazatelji ranog upozoravanja EWI indikatori, kako za Grupu tako i za tržište, postavljeni su na odgovarajućoj udaljenosti od RAF-a ili nivoa regulatornog ograničenja, ostavljajući vremena Grupi da blagovremeno reaguje tokom potencijalnih ili stvarnih kriza. Kako je od početka krize postojala stabilna pozicija likvidnosti, Grupa se od 6. oktobra 2020. godine vratila u uobičajeni način poslovanja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2020. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	57.151.847	-	-	-	-	57.151.847
Založena finansijska sredstva	-	-	-	11.630.733	-	11.630.733
Potraživanja po osnovu derivata	2.500	11.708	28.655	495.200	909.580	1.447.643
Hartije od vrednosti	2.079.583	91.284	7.801.668	70.177.207	22.405.036	102.554.778
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	27.049.458	2.662	684.765	9.944	-	27.746.829
Kredit i potraživanja od komitenata	6.146.434	8.263.812	34.022.414	121.669.006	120.891.195	290.992.861
Ostala sredstva	1.287.215	-	-	-	-	1.287.215
Ukupna aktiva	93.717.037	8.369.466	42.537.502	203.982.090	144.205.811	492.811.906
Pasiva						
Obaveze po osnovu derivata	9.867	21.039	170.091	485.186	946.578	1.632.761
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	12.107.019	21.689.070	19.138.008	54.371.768	22.362.973	129.668.838
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	227.133.021	15.295.032	16.642.838	8.208.947	1.093.638	268.373.476
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	116.377	-	116.377
Ostale obaveze	3.295.861	75.973	7.468.348	1.428.222	285.797	12.554.201
Ukupna pasiva	242.545.768	37.081.114	43.419.285	64.610.500	24.688.986	412.345.653
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2020.godine	(148.828.731)	(28.711.648)	(881.783)	139.371.590	119.516.825	80.466.253

Struktura dospeća sredstava i obaveza prema ugovorenom dospeću na dan 31. decembra 2020. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća sredstava i obaveza po vremenskim korpama, sa izraženom negativnom neusklađenošću u korpama do jednog i od jednog do tri meseca. Ova neusklađenost je nastala pre svega zbog ročne strukture depozita, odnosno značajnog učešća depozita po viđenju u ukupnim depozitima Grupe. Ovakvo učešće depozita po viđenju uzrokovano je uobičajenim ponašanjem klijenata u okruženju izraženog pada tržišnih kamatnih stopa na štednju koji svoja sredstva usmeravaju na što kraću ročnost imajući u vidu prisutni pad kamatnih stopa na tržištu ne reoročavaju već drže na računima po viđenju. Međutim, na osnovu istorijskih podataka i prethodnog iskustva, značajan procenat depozita po viđenju se može smatrati dugoročnim izvorom finansiranja imajući u vidu njihovu stabilnost, stopu rasta i stopu povlačenja. Važno je napomenuti da Grupa raspolaže likvidnim instrumentima, tj. hartijama od vrednosti i drugim rezervama likvidnosti, koje u svakom momentu može založiti kod NBS ili prodati na sekundarnom tržištu, i kao i da ima na raspolaganju sredstva od matične banke i međunarodnih finansijskih institucija u skladu sa usvojenim planom finansiranja za tekuću godinu iz čega u svakom trenutku može pokriti potencijalne odlive sredstava čak i u stresiranim scenarijima koje relevantne službe u Grupi redovno sprovode i analiziraju.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2019. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	59.710.178	-	-	-	-	59.710.178
Potraživanja po osnovu derivata	13.553	-	10.488	269.882	873.393	1.167.316
Hartije od vrednosti	1.574.143	1.650.460	10.153.839	79.731.562	13.166.785	106.276.789
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.049.837	3.010	599.642	288.723	-	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	5.862.094	5.709.877	41.557.929	106.859.401	117.815.719	277.805.020
Ostala sredstva	1.095.182	-	-	-	-	1.095.182
Ukupna aktiva	70.304.987	7.363.347	52.321.898	187.149.568	131.855.897	448.995.697
Pasiva						
Obaveze po osnovu derivata	15.095	16.095	33.920	236.366	905.320	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	22.761.217	10.435.202	19.374.175	53.015.370	22.768.820	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	192.080.747	10.550.422	13.012.774	13.289.537	1.745.617	230.679.097
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	158.188	-	158.188
Ostale obaveze	3.529.758	66.643	292.765	1.409.457	521.700	5.820.323
Ukupna pasiva	218.386.817	21.068.362	32.713.634	68.108.918	25.941.457	366.219.188
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2019.godine	(148.081.830)	(13.705.015)	19.608.264	119.040.650	105.914.440	82.776.509

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje analizu ročnosti finansijskih derivata koji su relevantni za potrebe praćenja rizika likvidnost:

Na dan 31.12.2020.

U hiljadama dinara

	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
FX derivati potražna strana	32.018.881	4.944.689	5.235.874	2.494.419	-	44.693.863
FX derivati dugovna strana	32.020.567	4.967.150	5.360.793	2.493.445	-	44.841.954
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2020.godine	(1.686)	(22.460)	(124.919)	974	-	(148.091)

Na dan 31.12.2019.

U hiljadama dinara

	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
FX derivati potražna strana	19.847.921	313.179	825.970	1.949.700	-	22.936.770
FX derivati dugovna strana	19.853.463	329.867	864.504	2.012.629	-	23.060.463
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2019.godine	(5.542)	(16.688)	(38.534)	(62.929)	-	(123.693)

Struktura dospeća FX derivata koji su relevantni sa aspekta praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti ne ukazuje na značajnije postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća po vremenskim korpama. FX derivati su uključeni u sve pokazatelje koji se koriste kako za praćenje kratkoročne tako i strukturne likvidnosti čime je obezbeđeno adekvatno upravljanje potencijalnim rizikom likvidnosti koji može da proistekne iz ovih pozicija.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Strukturni FX Gap

Strukturni FX Gap prati ročnu usklađenost po materijalno značajnim valutama (EUR i ostale valute zbirno) u vremenskim korpama preko jedne godine, a zasnovan je na metodologiji „prilagođenog NSFR-a“ metrike uz sledeće izuzetke:

- novčani tokovi po derivativnim instrumentima koji utiču na rizik likvidnost uključeni su u obračun po preostalom vremenu do dospeća;
- novčani tokovi iz ugovora s valutnom klauzulom smatraju se novčanim tokovima u originalnoj valuti.

U hiljadama dinara	2020.	2019.
EUR FX Gap >1G		
Obveze u vremenskim korpama >1G	139.742.963	122.299.795
Potraživanja u vremenskim korpama >1G	133.037.575	125.352.569
Nivo upozorenja (max)	(20.576.535)	(17.638.920)
FX Gap	6.705.388	(3.052.774)

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Ostali FX Gap >1G		
Obveze u vremenskim korpama >1G	7.564.063	8.183.706
Potraživanja u vremenskim korpama >1G	100.568	254.281
Nivo upozorenja (max)	(2.821.925)	(5.879.640)
FX Gap	7.463.495	7.929.425

Pozicije koje omogućavaju stabilne izvore finansiranja i neto kratkoročne obveze u značajnim valutama različitim od domaće valute (EUR i ostale valute zbirno), dovoljne su za pokrivanje pozicija koje zahtevaju stabilne izvore financiranja u vremenskim korpama preko jedne godine.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Rizici usklađenosti poslovanja Grupe

Rizik usklađenosti poslovanja Grupe je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje članica bankarske grupe, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik. U Banci, kao matičnom pravnom licu, je formirana posebna organizaciona jedinica u čijem je delokrugu kontrola usklađenosti poslovanja, dok je u okviru Lizinga formirana organizaciona jedinica u čijoj nadležnosti su pravni poslovi i kontrola usklađenosti poslovanja. Primarna nadležnost Direkcije za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke (u daljem tekstu: Direkcija) je da identifikuje i procenjuje rizik usklađenosti poslovanja Grupe i o tome izveštava Izvršni odbor i Odbor za reviziju, a po potrebi i Upravni odbor, kao i da predlaže planove za upravljanje glavnim rizicima usklađenosti poslovanja. Direkcija vrši procenu rizika u skladu sa usvojenom metodologijom i Godišnjim planom aktivnosti.

Dodatno, funkcija usklađenosti poslovanja pruža podršku drugim organizacionim delovima Grupe prilikom definisanja procedura, uvođenja novih bankarskih proizvoda, kao i izmene postojećih, u primeni zakona, podzakonskih akata, pravila, standarda i internih akata, koji naročito uređuju oblasti: sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, finansijske sankcije, bankarske tajne, zaštite podataka o ličnosti, insajderskih informacija i zloupotrebe tržišta, standarde tržišnog ponašanja, sukoba interesa, korupcije, zelenašenja, profesionalno ophođenje sa klijentima i obezbeđenje primerenih saveta klijentima u skladu sa kodeksom ponašanja i etičkim principima, primene standarda iz oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga i transparentnosti u ponašanju, zaštite konkurencije i druge regulatorne oblasti u skladu sa pravilima UniCredit Grupe i usvojenim aktima funkcije usklađenosti poslovanja.

U okviru organizaciona jedinica za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke, formirana je posebna organizaciona jedinica Banke, Odeljenje za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, čiji broj zaposlenih koji obavljaju poslove identifikovanja, merenja i praćenja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanja tim rizikom je srazmeran obimu, vrsti i složenosti organizacione strukture Banke, kao i rizičnom profilu Banke i nivou njene izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

(g) Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja Grupe za pranje novca i/ili finansiranje terorizma.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma nastaje naročito kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonom, propisima i unutrašnjim aktima Grupe kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno kao posledica međusobne neusklađenosti njenih unutrašnjih akata kojima se uređuju ova pitanja.

Identifikovanje, merenje i procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje tim rizikom Grupa je uredila odgovarajućim politikama i procedurama. Od navedenog rizika Grupa se štiti kroz odgovarajući sistem unutrašnje kontrole u nadležnim organizacionim jedinicama, blagovremenom informisanošću, kao i kvalitetnom obukom i testiranjem zaposlenih, što predstavlja ključni faktor za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Banka je obrazovala posebnu organizacionu jedinicu u okviru Direkcije za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke, Odeljenje za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, koja se stara o unapređenju i kontinuiranoj primeni politika i procedura za upravljanje rizikom od sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zaposlenima u Odeljenju za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma Banka je obezbedila odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad, kao i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(h) Strateški rizici

Strateški rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja na te promene.

Upravljanje strateškim rizikom je odgovornost svakog zaposlenog u okviru sistema upravljanja rizicima, a svakako najbitniju ulogu u uspostavljanju ovog sistema ima Upravni odbor Banke, kao i Izvršni odbor koji je nadležan za njegovo sprovođenje kao i identifikovanje, merenje i procenu rizika. Organi Grupe između ostalog sprovode praćenje strateškog rizika kroz kreiranje i praćenje budžeta koji se izrađuje svake godine kao i višegodišnjeg strateškog plana, čime su najmanje kvartalno upoznati i u situaciji da reaguju na sve promene u okruženju u kom Grupa posluje. Sistem izveštavanja rukovodstva koji je uspostavljen u svim segmentima poslovanja obezbeđuje adekvatan i pravovremeni set informacija potreban za proces odlučivanja rukovodstva Banke i Grupe, a u cilju reagovanja na poslovne promene.

Organizaciona struktura Grupe, uspostavljena od navedenih organa upravljanja, je definisana i prilagođena na način da postoje resursi koji su posvećeni pripremi i primeni politika i strategija, razvoju i implementaciji metodologija, pravilnika i drugih akata. Grupa kontinuirano prati, procenjuje, usklađuje sve relevantne akte i procese i predlaže poboljšanja ili akcije kako bi odgovorila na promene u okruženju i na adekvatan način umanjila uticaj na finansijski rezultat i kapital Grupe.

Neizostavni element u upravljanju strateškim rizikom jeste sistem unutrašnjih kontrola koji obezbeđuje kontinuirano praćenje rizika kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Navedeni sistem obezbeđuje i sprovođenje odgovarajućih politika i strategija u praksi i otklanjanje eventualnih nedostataka, čime se dodatno prati i upravlja strateškim rizikom kome je Grupa izložena.

(i) Poslovni rizik

Poslovni rizik je definisan kao mera razlike između neočekivanih i očekivanih neželjenih promena u budućim prihodima Grupe.

Poslovni rizik pre svega može prosteći iz izrazito nepovoljnih kretanja u tržišnom okruženju, promena u konkurenciji ili ponašanju klijenata, kao i promena pravnog okvira. Izvori ovih podataka predstavljaju seriju finansijskih izveštaja koji uključuju i stavke čija je varijabilnost ocenjena u okviru drugih tipova rizika (kreditni, tržišni, operativni). Stoga, kako bi se izbeglo preklapanje sa procenom drugih vrsta rizika (npr. kreditni, tržišni, operativni) fokus je na posebnim tipovima prihoda i rashoda Grupe, a koji se, nakon procene, identifikuju i agregiraju sa drugim vrstama rizika kako bi se dobila ukupna procena profila rizika kroz ekonomski kapital Grupe.

(j) Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je trenutni ili budući rizik od pada profita kao rezultat negativne percepcije imidža Grupe od strane klijenata, ugovornih strana, akcionara Banke, investitora ili regulatora.

Grupa je, u cilju adekvatnog načina organizovanja procesa upravljanja navedenim rizikom i jasnog razgraničenja odgovornosti zaposlenih u okviru Sektora za upravljanje rizicima, kao i definisanja i primene mera za ublažavanje rizika u ovoj oblasti, donela i primenjuje politike i druga interna akta nižeg ranga.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik se definiše kao mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa.

Izloženosť Grupe kamatnom riziku se razmatra iz dve perspektive:

- Uticaj na ekonomsku vrednost - kada promene kamatnih stopa utiču na osnovnu vrednost sredstava, obaveza i vanbilansnih instrumenata, jer se menja ekonomska vrednost budućih tokova gotovine (i u nekim slučajevima, sami novčani tokovi);
- Uticaj na finansijski rezultat - kada promene kamatnih stopa utiču na zaradu promenom neto prihoda od kamata.

Sistemom limita za merenje i praćenje izloženosti kamatnom riziku prate se potencijalne promene ekonomske vrednosti (EV) i promene u očekivanom neto prihodu od kamata (NII) ili dobiti, adresirajući sve materijalne izvore rizika, posebno:

- kamatni gap - proizilazi iz terminske strukture bankarske knjige i odnosi se na vremensku neusklađenost dospeća i ponovnog određivanja cena,
- rizik krive prinosa - koji proizilazi usled promena oblika krive prinosa,
- bazni rizik kome je banka izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena
- rizik opcija kome je izložena zbog ugovornih odredaba u vezi sa kamatno osetljivim pozicijama (kreditni sa mogućnošću prevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prevremenog povlačenja).

Grupa je implementirala okvir scenarija rizika promene kamatne stope koji adresira sve navedene izvore kamatnog rizika, a koji se u zavisnosti od jačine pretpostavki mogu podeliti u dve osnovne grupe:

- scenarija redovnog poslovanja
- scenarija stres testa.

Scenarija se razlikuju u zavisnosti od konkretnog generatora rizika, čiji se parametri menjaju, odnosno stresiraju:

- pretpostavke stresa na kamatne stope (paralelne, neparalelne promene kamatnih stopa)
- pretpostavke stresa na bilansu stanja (dinamički bilans stanja, konstantni bilans stanja)
- jednofaktorska analiza
- višefaktorska analiza.

Efekti svih scenarija se analiziraju sa aspekta promene ekonomske vrednosti i neto prihoda od kamata.

Scenariji rizika kamatnih stopa uključeni u RAF 2020. godine:

- osetljivost ekonomske vrednosti (EV)
- osetljivost neto prihoda od kamatnih stopa (NII).

Jedan od zadataka Direkcije za finansije Grupe je uspostavljanje postupaka kako bi Grupa bila u okviru definisanih limita za rizik kamatne stope. Ovo se ostvaruje kroz aktivnosti na finansijskim tržištima (kroz međubankarske transakcije, transakcije hartija od vrednosti) koje se sprovode u saradnji sa Direkcijom za poslovanje na finansijskom tržištu, kao i ostalih aktivnosti na strani aktive i pasive kojima se upravlja kamatnim gap-ovima u cilju zaštite od kamatnog rizika, a u skladu sa poželjnim profilom rizika. U isto vreme, Direkcija za finansije i Direkcija za poslovanje na finansijskom tržištu se bave upravljanjem investicionim portfolijom Grupe što zajedno sa odobrenim instrumentima omogućava postizanje strateške pozicije koja omogućava stabilnost kamatnih prihoda iz bankarske knjige. U cilju zaštite od rizika kamatnih stopa Direkcija za finansije i Direkcija za poslovanje na finansijskom tržištu pristupaju i transakcijama hedžinga određenih portfolija ili transakcija.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Analiza osetljivosti Grupe na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu na pozicije u bankarskoj knjizi (EV), uz pretpostavku da nema asimetričnih kretanja u krivama prinosa, predstavljena je kao što sledi:

U hiljadama dinara	Paralelno povećanje od 200 bp	Paralelno smanjenje od 200 bp
2020.		
Na dan 31. decembar	(178.783)	(771.856)
Prosek za godinu	(157.129)	(739.993)
Maksimum za godinu	807.560	3.101.725
Minimum za godinu	(3.404.245)	(2.003.157)
2019.		
Na dan 31. decembar	(3.229.450)	2.940.276
Prosek za godinu	(2.838.149)	2.969.240
Maksimum za godinu	(2.188.351)	3.507.766
Minimum za godinu	(3.629.979)	2.401.562

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembra 2020. godine prikazana je na celokupan kamatonosni deo bilansa stanja:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	57.151.847	21.380.143	-	-	-	-	35.771.704
Založena finansijska sredstva	11.630.733	-	-	-	11.630.733	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	1.447.643	-	-	-	-	-	1.447.643
Hartije od vrednosti	102.554.778	5.984	91.284	7.801.669	71.125.835	23.530.006	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	27.746.829	19.490.198	2.662	688.763	5.947	-	7.559.259
Kredit i potraživanja od komitenata	290.992.861	63.234.230	50.749.378	159.651.095	9.959.913	4.305.313	3.092.932
Ostala sredstva	1.287.215	-	-	-	-	-	1.287.215
Ukupna aktiva	492.811.906	104.110.555	50.843.324	168.141.527	92.722.428	27.835.319	49.158.753
Obaveze po osnovu derivata	1.632.761	-	-	-	-	-	1.632.761
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	129.668.838	5.363.204	50.900.268	47.576.381	20.703.314	-	5.125.671
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	268.373.476	21.528.974	16.984.936	26.461.206	4.605.992	-	198.792.368
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	116.377	-	-	-	-	-	116.377
Ostale obaveze	12.554.201	-	-	-	-	-	12.554.201
Ukupna pasiva	412.345.653	26.892.178	67.885.204	74.037.587	25.309.306	-	218.221.378
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2020. godine	80.466.253	77.218.377	(17.041.880)	94.103.940	67.413.122	27.835.319	(169.062.625)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembra 2019. godine prikazana je na celokupan kamatonosni deo bilansa stanja:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	59.710.178	24.310.803	-	-	-	-	35.399.375
Potraživanja po osnovu derivata	1.167.316	-	-	-	-	-	1.167.316
Hartije od vrednosti	106.276.789	31.232	1.650.460	10.153.839	80.890.366	13.550.892	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.941.212	1.814.012	1.530	866.380	17.528	-	241.762
Kredit i potraživanja od komitenata	277.805.020	44.867.380	54.049.884	162.336.831	11.903.042	3.858.820	789.063
Ostala sredstva	1.095.182	-	-	-	-	-	1.095.182
Ukupna aktiva	448.995.697	71.023.427	55.701.874	173.357.050	92.810.936	17.409.712	38.692.698
Obaveze po osnovu derivata	1.206.796	-	-	-	-	-	1.206.796
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	128.354.784	18.588.026	31.909.483	37.184.667	35.950.409	284.107	4.438.092
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	230.679.097	84.922.997	14.352.239	16.621.181	9.349.262	-	105.433.418
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	158.188	-	-	-	-	-	158.188
Ostale obaveze	5.820.323	-	-	-	-	-	5.820.323
Ukupna pasiva	366.219.188	103.511.023	46.261.722	53.805.848	45.299.671	284.107	117.056.817
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2019. godine	82.776.509	(32.487.596)	9.440.152	119.551.202	47.511.265	17.125.605	(78.364.119)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Analiza osetljivosti kamatnog gepa na povećanje/smanjenje kamatnih stopa, uz pretpostavku paralelne promene krive prinosa i statičke bankarske knjige je prikazana u tabeli ispod:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
	Efekat paralelne promene kamatne stope za 1 bp	Efekat paralelne promene kamatne stope za 1 bp
RSD	(12.225)	(22.807)
EUR	15.013	7.520
USD	(2)	(165)
GBP	-	-
CHF	(49)	(51)
Ostale valute	-	-
Ukupan efekat*	27.289	30.543

* Ukupan efekat je jednak zbiru apsolutnih vrednosti po valutama.

Izloženost po osnovu analize osetljivosti kamatnog gepa tokom 2020. godine bila je u okviru definisanih limita.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(l) Rizik informacionog sistema

Rizik informacionog sistema je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital, ostvarivanje poslovnih ciljeva, poslovanje u skladu s propisima i reputaciju Grupe usled neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili druge slabosti u tom sistemu koja negativno utiče na njegovu funkcionalnost ili bezbednost, odnosno ugrožava kontinuitet poslovanja Grupe.

U cilju kontrole, odnosno umanjavanja ove vrste rizika, kao i unapređenja upravljanja tim rizikom, Grupa je usvojila i primenjuje strategiju razvoja informacionog sistema.

Grupa u cilju adekvatnog načina organizovanja procesa upravljanja navedenim rizikom i jasnog razgraničenja odgovornosti zaposlenih, kao i definisanja i primene mera za ublažavanje rizika u ovoj oblasti primenjuje poslovna pravila, procedure kao i druge interne akte nižeg ranga.

(m) Rizik modela

Rizik modela se bavi potencijalnim greškama u modeliranju u okviru glavnih vrsta rizika (kreditni rizik, tržišni rizik i operativni rizik) kao što su neprikladna metodologija, neispravna implementacija, nedostajući parametri i nedostatak ulaznih podataka. Model risk analiza zasniva se na proceni komponenti modela rizika koje proizlaze iz različitih tipova rizika.

Grupa u cilju adekvatnog načina upravljanja navedenim rizikom, kao i definisanja i primene mera za ublažavanje rizika u ovoj oblasti primenjuje i redovno evaluira odgovarajući set internih akata.

(n) Upravljanje kapitalom

NBS, kao regulatorno telo, definiše način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala, koji se zasnivaju na Bazel III okviru. Regulatorni kapital, pokazatelji adekvatnosti kapitala i obračun rizične aktive definisani su Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, uključujući sve izmene i dopune, koja se primenjuje od 30. juna 2017. godine (u daljem tekstu: Odluka). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupa prati na kvartalnom nivou u skladu sa standardizovanim pristupom.

Grupa je dužna da obračunava sledeće pokazatelje adekvatnosti kapitala:

1. pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive – CET1 ratio; Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 4,5%;
2. pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive – T1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 6%;
3. pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive – CAR ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 8%.

Grupa je dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina njenog osnovnog kapitala ni u jednom trenutku ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa od EUR 10.000.000, prema zvaničnom srednjem kursu NBS na dan obračuna. Dodatno, Grupa je dužna da u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini potrebnoj za održavanje minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala, odnosno uvećanih pokazatelja – ako NBS Grupi odredi pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih. NBS je Grupi u 2020. godini odredila pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Osnovni akcijski kapital čini zbir sledećih elemenata korigovan za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala;
- pripadajuće emisione premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- dobiti banke;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- rezervi za opšte bankarske rizike.

Regulatorna prilagođavanja – Prilikom obračuna vrednosti elemenata kapitala, Grupa je dužna da iz vrednosti tih elemenata, utvrđenih u skladu sa MSFI/MRS, isključi iznos povećanja kapitala koji je rezultat sekjuritizacije. Budući da u Republici Srbiji nije doneta zakonska regulativa koja pokriva ovu oblast, ovo regulatorno prilagođavanje nije primenljivo.

Grupa u elemente kapitala ne uključuje:

- fer vrednost rezervi u vezi sa dobitcima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove;
- dobitke ili gubitke po osnovu obaveza banke vrednovanih po fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke;
- dobitke ili gubitke koji proizilaze iz kreditnog rizika po osnovu obaveza po derivatima vrednovanim po fer vrednosti, pri čemu banka ne može ove dobitke ili gubitke da netira s onima koji proizilaze iz kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Nerealizovani dobitci ili gubici po osnovu imovine ili obaveza vrednovanih po fer vrednosti, osim pomenutih dobitaka ili gubitaka iz prethodnog stava, uključuju se u obračun kapitala.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici.
- nematerijalna ulaganja, uključujući i gudvil (goodwill), umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti grupe, u skladu sa propisima;
- imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja grupe;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je grupa dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u grupi, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala grupe;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje, u skladu s tačkama 19. i 20. Odluke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem grupa ima značajno ulaganje, u skladu s tačkom 19. Odluke;
- iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala grupe premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala grupe;
- iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1,25%, a koje grupa odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder i to:
 - učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravo lice,

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

- sekjuritizovane pozicije, u skladu s tačkom 201. stav 1. odredba pod 2), tačkom 202. stav 1. odredba pod 2) i tačkom 234. Odluke,
- slobodne isporuke, ako druga ugovorna strana u roku od četiri radna dana od ugovorenog datuma isporuke/plaćanja nije izmirila svoju obavezu, u skladu s tačkom 299. Odluke,
- iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je grupa prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 utvrđenim u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta;
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita iz prethodne alineje, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108:
 - čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine
 - čija je ugovorena ročnost duža od 2555 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine;
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu potrošačkih kredita odobrenih za kupovinu motornih vozila koji se iskazuju na računu 102, a čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni počev od 1. januara 2019. godine;
- iznos rezerve za procenjene gubitke obračunate u skladu s propisima NBS, ako je tim propisima utvrđena obaveza izdvajanja ove rezerve.

Iz obračuna odbitnih stavki iz alineja 13 i 14 prethodnog stava, period u kojem je tekao moratorijum po osnovu odobrenih kredita definisanih tim alinejama ne uključuje se u broj dana ugovorene ročnosti za potrebe primene tih odredaba. Pod moratorijumom podrazumeva se zastoje u otplati obaveza u skladu sa odredbama odluke kojom su uređene privremene mere za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u Republici Srbiji u uslovima pandemije izazvane COVID-19.

Prilikom utvrđivanja odbitnih stavki, odloženih poreskih sredstava i primenljivih iznosa direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem grupa ima značajno ulaganje, grupa nije dužna da od osnovnog akcijskog kapitala odbija iznos stavki, koji je u zbiru jednak ili manji od iznosa limita koji se izračunava tako što se iznos stavki osnovnog akcijskog kapitala koji preostane nakon umanjenja za regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke pomnoži sa 17,65%:

- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala grupe izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke;
- ako grupa ima značajno ulaganje u lica u finansijskom sektoru, direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala tih lica u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala grupe izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke.

Grupa na dan 31. decembra 2020. godine osnovni akcijski kapital nije umanjila za iznos direktnih ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala i za iznos odloženih poreskih sredstava koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika s obzirom da je njihov zbir manji od definisanog limita.

Dodatni osnovni kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. Odluke;
- pripadajuće emisione premije.

Grupa na dan 31. decembra 2020. godine nije imala dodatni osnovni kapital.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dopunski kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima;
- pripadajuće emisione premije, tj. iznosa uplaćenog iznad nominalne vrednosti tih instrumenata;
- opštih prilagođavanja za kreditni rizik koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik za banke koje taj iznos obračunavanju primenom standardizovanog pristupa.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze, uključuju u obračun dopunskog kapitala Grupe tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća, dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza, na dan vršenja obračuna.

Grupa na dan 31. decembar 2020. godine nije imala dopunski kapital.

Tabela koja sledi prikazuje stanje kapitala na dan 31. decembra 2020. godine i na dan 31. decembra 2019. godine:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Osnovni akcijski kapital - CET1		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	23.607.620	23.607.620
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	562.156	562.156
Dobit iz tekuće godine koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.090.483	974.297
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	2.946.840	4.074.869
(-) Nerealizovani gubici	(41.010)	(17.727)
Ostale rezerve	50.538.071	49.296.640
(-) Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza)	(2.138.539)	(1.909.531)
(-) Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka	-	(11)
(-) bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika po osnovu odobrenih potošačkih kredita, gotovinskog kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107, i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta	(123.902)	(17.289)
(-) bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika po osnovu odobrenih potošačkih kredita, gotovinskog kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita za kupovinu motornih vozila, koji se iskazuju na računima 102, 107, i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavanju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala:	(130.484)	(103.515)
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	(78.582)	(103.515)
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine	(51.902)	-
Ukupan osnovni akcijski kapital - CET1	76.311.235	76.467.509
Dodatni osnovni kapital - AT1	-	-
Ukupan osnovni kapital - T1 (CET1 + AT1)	76.311.235	76.467.509
Dopunski kapital - T2	-	-
Ukupan regulatorni kapital (T1 + T2)	76.311.235	76.467.509

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Grupa je za 2020. i 2019. godinu ostvarila pokazatelje poslovanja u okviru limita definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala i Odlukom o upravljanju rizicima.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva da prosuđuje, vrši procene i koristi pretpostavke koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prikazane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda iskazanih u finansijskim izveštajima. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i pretpostavke se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na prethodnom (istorijskom) iskustvu i drugim faktorima, uključujući i predviđanja budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Revidirane računovodstvene procene se priznaju u onom periodu u kojem su procene revidirane, kao i u budućim periodima na koje promene procena utiču.

Ova obelodanjivanja dopunjuju komentare o upravljanju rizicima (napomena 4).

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Grupe

Pandemija COVID-19 je značajno povećala nesigurnost pri procenivanju prilikom pripreme ovih finansijskih izveštaja u pogledu obima i trajanja prekida poslovanja koji proizilaze iz postupaka vlada, pravnih lica i klijenata da spreče širenje virusa, obima i trajanja očekivanog ekonomskog pada i kasnijeg oporavka, kao i efikasnost mera za podršku privredi i stanovništvu. O uticaju pandemije COVID-19 videti detaljnije u napomeni 2 (d).

(i) Rezervisanja za očekivane za kreditne gubitke

Obezvredenje finansijskih sredstava se procenjuje na način koji je opisan u računovodstvenoj politici 3(k)(viii).

Merenje očekivanih kreditnih saglasno MSFI 9 za sve kategorije finansijskih sredstava zahteva procene, posebno procene koje se odnose na utvrđivanje iznosa i očekivanog vremena priliva budućih novčanih tokova, kao i novčanih tokova koji potiču od realizacije procenjene vrednosti kolaterala prilikom utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka i procene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procene su vođene nizom faktora, čija kombinacija i interakcija može da dovede do različitih nivoa rezervacija za očekivane kreditne gubitke, u različitim scenarijima.

ECL kalkulacije Grupe su rezultati složenih modela sa određenim brojem pretpostavki koje se tiču izbora input varijabli kao i njihove međuzavisnosti. Elementi ECL modela koji se smatraju delom računovodstvenih rasuđivanja i procena uključuju:

- Interni model ocenjivanja kreditne sposobnosti, koji dodeljuje PD pojedinačnim rejting kategorijama;
- Kriterijume Grupe za procenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika te posledično dovode do obračuna ECL-a na osnovu veka trajanja ugovora (tzv. LT ECL – life time ECL), kroz korišćenje kvantitativnih kriterijuma (promene u PD-u u odnosu na datum inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva), kao i kvalitativne procene (forbearance, restructuring klasifikacija, 30 dana docnje, watch list 2 kategorizacija);
- Segmentaciju finansijskih sredstava kada se njihova ECL procenjuje na kolektivnoj osnovi;
- Razvoj ECL modela uključujući različite formule i izbor inputa;
- Određivanje povezanosti između makroekonomskih scenarija i ekonomskih inputa, kao što su kretanje bruto društvenog proizvoda (BDP-a), nivoa nezaposlenosti i zarada, kao i kamatnih stopa, te i modeliranje njihove povezanosti i uticaja na korišćeni PD i LGD;
- U saradnji sa UniCredit Grupom, izbor makroekonomskih scenarija koji se odnose na budućnost (tzv. forward looking scenarios) i njihovih ponderisanja verovatnoće, kako bi se izvela veza između ECL modele i mogućih ekonomskih kretanja.

U skladu sa internim politikama, Grupa će redovno preispitivati i održavati svoje modele u kontekstu stvarnog iskustva u pogledu kreditnih gubitaka kada je to potrebno.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Banke (nastavak)

(i) Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke (nastavak)

Obezvredjenje finansijskih sredstava i verovatan gubitak po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja Grupa procenjuje na pojedinačnoj osnovi. Procena obezvređenja finansijskih sredstava na pojedinačnoj osnovi obuhvata utvrđivanje postojanja objektivnog dokaza ovog obezvređenja odnosno postojanje statusa neizmirenja obaveza. Iznos obezvređenja finansijskih sredstava utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju, dok procena očekivanog kreditnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki obuhvata procenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu.

Procenu obezvređenja finansijskih sredstava i očekivanog kreditnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na grupnoj osnovi Grupa vrši za sva potraživanja kod kojih se ovo obezvređenje ili ovi gubici ne mogu direktno povezati s tim potraživanjima, ali za koje se na osnovu iskustva može proceniti da postoje u kreditnom portfoliju. Pri ovoj proceni, Grupa grupiše potraživanja na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika koje odražavaju sposobnost dužnika da izmiruje svoje obaveze u skladu sa ugovorenim uslovima (segmenti portfolija, rejting kategorije i sl.). Procena obezvređenja na grupnoj osnovi predstavlja zajedničku procenu budućih novčanih tokova pojedinačne grupe potraživanja na osnovu podataka o gubicima iz ranijih perioda za potraživanja s karakteristikama kreditnog rizika sličnim onima u toj grupi, a u skladu s metodologijom.

Uticao pandemije COVID-19 na obračun očekivanog kreditnog gubitka videti u napomenama 2 (d) i 4 (b).

(ii) Vrednovanje finansijskih instrumenata po fer vrednosti (napomena 3 (k)(vii))

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji utvrdiva tržišna cena zahteva korišćenje tehnika procene opisanih u računovodstvenoj politici 3(k)(vii). Za finansijske instrumente kojima se retko trguje i čija cena nije vrlo transparentna, fer vrednost je manje objektivna i zahteva različite stepene procene, u zavisnosti od likvidnosti, koncentracije, neizvesnosti tržišnih faktora, pretpostavki o formiranju cena i drugih rizika vezanih za konkretne instrumente.

Grupa meri fer vrednost finansijske imovine koristeći sledeću hijerarhiju kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Zvanične tržišne cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identične instrumente.
- Nivo 2: Tehnike procenjivanja zasnovane na ulaznim podacima koji nisu tržišne cene za identične instrumente, ali su informacije dostupne i utvrdive bilo direktno (na primer cene) ili indirektno (na primer izvedeni iz cene). Ova kategorija obuhvata instrumente koji se mere putem: zvaničnih tržišnih cena na aktivnom tržištu za instrumente sličnih karakteristika, zvaničnih tržišnih cena za iste ili za instrumente sličnih karakteristika na tržištu koje se smatra manje aktivnim ili drugih tehnika procene gde su svi značajniji podaci direktno ili indirektno dostupni na tržištu.
- Nivo 3: Tehnike procenjivanja koje koriste ulazne podatke koji nisu dostupni i utvrdivi. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procena vrši na bazi podataka koji nisu dostupni i utvrdivi i kao takvi imaju značajan efekat na procenu vrednosti instrumenta. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cene za instrumente sličnih karakteristika, gde su značajne neutvrdive korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnom tržištu je zasnovana na tržišnim cenama. Za sve ostale finansijske instrumente Banka određuje fer vrednost korišćenjem tehnika procenjivanja.

Tehnike procenjivanja uključuju neto sadašnju vrednost i diskontovane gotovinske tokove, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje utvrdive tržišne cene, kao i druge metode procene. Pretpostavke i ulazni podaci koji se koriste kod tehnika procenjivanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne raspone i druge faktore koji se koriste prilikom procene diskontnih stopa, cene obveznica i kapitala, devizne kurseve, kapital i indekse cena kapitala i očekivanu nestabilnost cena i korelacije. Cilj tehnika procenjivanja je da se ustanovi fer vrednost koja odražava cenu finansijskog instrumenta na dan izveštavanja, koja bi bila ustanovljena od učesnika na tržištu u transakciji „van dohvata ruke“.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Banke (nastavak)

(ii) *Vrednovanje finansijskih instrumenata po fer vrednosti (napomena 3 (k)(vii)) (nastavak)*

Grupa koristi opšte prihvaćene modele procenjivanja za određivanje fer vrednosti redovnih i uobičajenih finansijskih instrumenata, kao što su kamatni i valutni svopovi za koje se isključivo koriste utvrđivi tržišni parametri koji zahtevaju nizak stepen procenjivanja i pretpostavki od strane rukovodstva. Utvrđivi ulazni parametri modela su uglavnom dostupni na tržištu kotiranih dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, derivata kojima se trguje i jednostavnih derivata kao što su kamatni svopovi. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka modela smanjuje potrebu za procenama i pretpostavkama rukovodstva i takođe smanjuje neizvesnost koja se povezuje sa određivanjem fer vrednosti. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka se uglavnom razlikuje, u zavisnosti od proizvoda i tržišta, i sklona je promenama uslovljenim različitim događajima i opštim uslovima na budućim tržištima.

(iii) *Koristan vek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme, stope amortizacije (napomene 3 (q), 3 (r), 27 i 28)*

Obračun amortizacije i stope amortizacije zasnovani su na projektovanom korisnom veku trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme, koji je podložan preispitivanju. Adekvatnost procenjenog očekivanog veka trajanja preispituje se jednom godišnje, odnosno po potrebi češće, ukoliko postoje indikacije da je došlo do značajnih promena faktora koji su uticali na prethodno određivanje veka trajanja ili do nastanka drugih događaja koji imaju uticaj na procenjeni vek trajanja. Određivanje korisnog veka trajanja zahteva značajne procene od strane rukovodstva i zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama koje mogu imati uticaj na ekonomski vek trajanja sredstava.

(iv) *Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine (napomena 3 (u))*

Knjižovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje naznake koje ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od knjižovodstvene vrednosti, ista se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, a gubitak priznaje u bilansu uspeha. Razmatranje indikatora i dokaza obezvređenja zahteva značajne procene od strane rukovodstva u pogledu očekivanih tokova gotovine, diskontnih stopa i stepena iskorišćenosti sredstava koja su predmet razmatranja.

(v) *Fer vrednost ulaganja u nekretnine i investicione nekretnine (napomene 3(k)(vii), 3(q), 3 (s), 28 i 29)*

Grupa koristi model fer vrednosti za vrednovanje investicionih nekretnina i model revalorizacije za nekretnine koje koristi u sopstvene poslovne svrhe. Procena fer vrednosti se vrši redovno kako bi se knjižovodstvena vrednost uskladila sa istom na kraju izveštajnog perioda.

(vi) *Odložena poreska sredstva (napomene 3 (j) i 36)*

Odložena poreska sredstva priznaju se do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da poreska sredstva mogu biti iskorišćena. Rukovodstvo Grupe vrši procenu da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i iznosa sredstva, odnosno iznosa očekivanih budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

(vii) *Rezervisanja po osnovu sudskih sporova (napomene 3 (w) i 35)*

Grupa je uključena u određeni broj sudskih i radno pravnih sudskih postupaka. Rezervisanje po osnovu sudskih sporova se formira kada je verovatno da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, čiji iznos se može pouzdano utvrditi, a po osnovu koje je očekivan odliv ekonomskih koristi. Procena rezervisanja po osnovu navedenih sporova zahteva značajne procene od strane pravne službe i rukovodstva Grupe, uključujući procenu verovatnoće negativnih ishoda sporova, kao i iznose verovatnih i razumnih procena gubitaka. Iznosi potrebnih rezervisanja predstavljaju najbolju procenu na osnovu dostupnih informacija na datum bilansa, ali mogu biti promenjeni u budućnosti kao posledica nastanka novih događaja ili dobijanja novih informacija.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Banke (nastavak)

(viii) Rezervisanja po osnovu otpremnina zaposlenima (napomena 3 (y) i 35)

Rezervisanja za otpremnine zaposlenima prilikom odlaska u penziju utvrđuju se primenom aktuarske procene, koja podrazumeva procene diskontne stope, budućih kretanja zarada, budućih fluktuacija zaposlenih, odnosno stope mortaliteta. Stvarni ishodi mogu značajno odstupati od navedenih procena, naročito imajući u vidu dug period na koji se odnose.

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST

Tabela koja sledi sadrži analizu instrumenata vrednovanih po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, po nivoima u hijerarhiji fer vrednosti po kojima se kategorizuje vrednovanje fer vrednosti:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
2020.					
Založena finansijska sredstva	22	-	11.630.733	-	11.630.733
Potraživanja po osnovu derivata	23	-	1.447.643	-	1.447.643
Hartije od vrednosti					
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	24	93.772*	1.979.827	-	2.073.599
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	24	4.770.934*	83.900.835	14.602**	88.686.371
		4.864.706	98.959.038	14.602	103.838.346
Obaveze po osnovu derivata	31	-	1.632.761	-	1.632.761
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	116.377	-	116.377
		-	1.749.138	-	1.749.138

*Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 1, obuhvataju državne obveznice RS denominirane u EUR odnosno USD, koje su listirane na berzi EU kao visoko likvidna sredstva.

** Tokom 2020. godine izvršen je transfer hartije od vrednosti lokalne samouprave koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat iz Nivoa 2 u Nivo 3 usled nedostatka kotacija i drugih tržišnih parametara za njeno vrednovanje.

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
2019.					
Potraživanja po osnovu derivata	23	-	1.167.316	-	1.167.316
Hartije od vrednosti					
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	24	361.990*	1.180.921	-	1.542.911
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	24	1.825.032*	102.860.562	-	104.685.594
		2.187.022	105.208.799	-	107.395.821
Obaveze po osnovu derivata	31	-	1.206.796	-	1.206.796
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	158.188	-	158.188
		-	1.364.984	-	1.364.984

*Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 1, obuhvataju državne obveznice RS denominirane u EUR odnosno USD, koje su listirane na berzi EU kao visoko likvidna sredstva.

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)

(i) Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti

Procenjene fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti prikazana su u tabeli koja sledi prema nivoima hijerarhije fer vrednosti u skladu sa MSFI 13:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
2020.						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21	-	57.151.847	-	57.151.847	57.151.847
Hartije od vrednosti						
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	24	4.385.522	7.389.280	20.298	11.795.100	11.794.808
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	25	-	-	27.746.016	27.746.016	27.746.829
Kredit i potraživanja od komitenata	26	-	-	294.307.687	294.307.687	290.992.861
Ostala sredstva	30	-	-	1.287.215	1.287.215	1.287.215
		4.385.522	64.541.127	323.361.216	392.287.865	388.973.560
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32	-	-	131.750.226	131.750.226	129.668.838
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	33	-	-	268.838.994	268.838.994	268.373.476
Ostale obaveze	37	-	-	12.554.201	12.554.201	12.554.201
		-	-	413.143.421	413.143.421	410.596.515
2019.						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21	-	59.710.178	-	59.710.178	59.710.178
Hartije od vrednosti						
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	24	-	-	48.306	48.306	48.284
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	25	-	-	2.948.651	2.948.651	2.941.212
Kredit i potraživanja od komitenata	26	-	-	283.521.393	283.521.393	277.805.020
Ostala sredstva	30	-	-	1.095.182	1.095.182	1.095.182
		-	59.710.178	287.613.532	347.323.710	341.599.876
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32	-	-	130.129.426	130.129.426	128.354.784
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	33	-	-	230.914.622	230.914.622	230.679.097
Ostale obaveze	37	-	-	5.820.323	5.820.323	5.820.323
		-	-	366.864.371	366.864.371	364.854.204

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)

(i) *Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti (nastavak)*

Tehnike i modeli koje Grupa koristi za obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata obelodanjeni su u napomeni 5b(i).

(ii) *Sredstva čija je fer vrednost približno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti*

Kod finansijskih sredstava i obaveza koja su visoko likvidna sa kratkoročnim dospećem (do godinu dana) pretpostavlja se da je knjigovodstvena vrednost približno jednaka fer vrednosti. Iako zavisi od tržišnih kretanja, osnovna pretpostavka u ovom slučaju jeste da u kratkom roku, za visoko likvidna sredstva, neće doći do značajnih tržišnih promena koje mogu uticati na promenu fer vrednosti. Ova pretpostavka se takođe koristi i kod depozita po viđenju, štednih depozita bez definisanog roka dospeća i svih finansijskih instrumenata koji imaju promenljivu kamatnu stopu.

(iii) *Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom*

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se vode po amortizovanoj vrednosti procenjuje se poređenjem tržišnih kamatnih stopa u momentu inicijalnog priznavanja sa tekućim tržišnim kamatnim stopama za finansijske instrumente sličnih karakteristika. Procenjena fer vrednost finansijskih instrumenata sa fiksnom kamatnom stopom se zasniva na diskontovanim novčanim tokovima korišćenjem preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za finansijske instrumente koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika i ročnost.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća, krediti i depoziti uključuju i deo portfolija sa fiksnom kamatnom stopom što dovodi do razlike između knjigovodstvene i fer vrednosti.

7. NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

U hiljadama dinara

Prihodi od kamata

	2020.	2019.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	136.528	310.263
Potraživanja po osnovu derivata	326.372	292.663
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	113.118	205.708
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.330.513	3.815.579
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	189.518	1.647
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	53.441	150.980
Kredit i potraživanja od komitenata	11.409.069	12.001.634
Derivati i finansijska sredstva koja se drže u svrhe zaštite od rizika	195.989	220.593
Ukupni prihodi od kamata:	15.754.548	16.999.067

Rashodi kamata

Obaveze po osnovu derivata	326.695	283.211
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	64.093	116.438
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1.303.758	1.238.352
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima	709.212	1.263.745
Obaveze po osnovu lizinga	47.508	51.544
Ukupni rashodi kamata:	2.451.266	2.953.290

Neto prihodi od kamata

13.303.282	14.045.777
-------------------	-------------------

Prihodi od kamata na obezvređene plasmane saglasno računovodstvenoj politici 3 (d) u 2020. godini iznose 291.772 hiljada dinara (2019. godina: 737.495 hiljada dinara).

8. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

Neto prihod po osnovu naknada i provizija:

U hiljadama dinara	Stanovništvo		Komitenti		Ukupno	
	2020.	2019.	2020.	2019.	2020.	2019.
Prihodi od naknada i provizija						
Naknade i provizije za platni promet	269.045	267.835	1.268.322	1.148.135	1.537.367	1.415.970
Naknade po osnovu kredita	194.908	219.187	273.425	396.336	468.333	615.523
Naknade iz poslovanja sa karticama	315.754	321.887	1.041.523	973.205	1.357.277	1.295.092
Naknade za vođenje tekućih računa	374.026	347.041	93.493	98.391	467.519	445.432
Naknade po osnovu brokerskih usluga	-	-	15.511	109.598	15.511	109.598
Naknade po kastodi poslovanja	354	198	423.218	434.859	423.572	435.057
Naknade za izdate garancije i druge potencijalne obaveze	3.281	3.189	714.001	697.526	717.282	700.715
Ostale naknade i provizije	159.864	163.286	218.812	216.540	378.676	379.826
Ukupan prihod od naknada i provizija:	1.317.232	1.322.623	4.048.305	4.074.590	5.365.537	5.397.213
Rashodi od naknada i provizija						
Naknade i provizije za platni promet	-	-	191.340	195.132	191.340	195.132
Naknade iz poslovanja sa karticama	-	-	1.154.940	921.503	1.154.940	921.503
Provizije po osnovu garancija, akreditiva i jemstava	-	-	12.375	10.812	12.375	10.812
Ostale naknade i provizije	-	-	143.237	127.670	143.237	127.670
Ukupni rashodi od naknada i provizija:	-	-	1.501.892	1.255.117	1.501.892	1.255.117
Neto prihodi od naknada i provizija	1.317.232	1.322.623	2.546.413	2.819.473	3.863.645	4.142.096

9. NETO (GUBITAK)/DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Neto (gubitak)/dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Neto (rashod)/prihod po osnovu promene vrednosti derivata po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(67.515)	204.281
Neto prihod po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10.120	13.919
Neto (gubitak)/dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(57.395)	218.200

10. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti vrednovanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat	592.882	390.619
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	140.879	112.902
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	733.761	503.521

11. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Neto rashodi od promene vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti	(39.098)	(224.773)
Neto prihodi/(rashodi) od promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	39.962	(16.579)
Neto dobitak/(gubitak)po osnovu zaštite od rizika	864	(241.352)

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika u 2020. godini u iznosu od 864 hiljada dinara ostvaren je po osnovu mikro hedžinga fer vrednosti (napomena 34). U 2019. godini ostvaren je neto gubitak po osnovu makro hedžinga fer vrednosti u iznosu od 257.905 hiljada dinara koji je Grupa raskinula u istoj godini (napomena 26.4), dok je po osnovu mikro hedžinga fer vrednosti ostvaren dobitak u iznosu 16.553 hiljade dinara.

12. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule obuhvata:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	19.884.485	25.630.382
Rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(18.382.654)	(23.957.690)
Neto prihod	1.501.831	1.672.692

13. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha čine:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Plasmani klijentima	943.368	338.827
Neto povećanje pojedinačne ispravke vrednosti	2.672.209	1.579.881
Neto povećanje grupnog obezvređenja	3.615.577	1.918.708
Neto umanjenje hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(46.199)	(127.589)
Potencijalne obaveze		
Neto povećanje/(umanjenje) pojedinačne ispravke vrednosti (napomena 35.2)	39.250	(31.225)
Neto povećanje/(umanjenje) grupnog obezvređenja (napomena 35.2)	103.851	(16.676)
	143.101	(47.901)
Gubici po osnovu modifikacije	407.175	6.978
Direktan otpis	2.728	10.313
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	(231.569)	(313.896)
Ukupno	3.890.813	1.446.613

Gubici po osnovu modifikacije iznose 407.175 hiljada dinara, a obuhvataju najvećim delom gubitke po osnovu modifikacije vezano za moratorijum, koji iznose 379.405 hiljada dinara.

Naime, na prvi udar pandemije NBS je reagovala donošenjem sledećih odluka: „Odluke o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema“ i „Odluke o privremenim merama za davanje finansijskog lizinga za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema“ dana 17. marta 2020. godine. Saglasno navedenim odlukama Grupa je svojim klijentima, fizičkim i pravnim licima, odobrila zastoj u otplati obaveza (moratorijum) u trajanju od 90 dana. NBS je kao osnovni model preporučila da banke tri mesečna anuiteta dodaju na kraj perioda otplate, produžavanjem perioda otplate za tri meseca i raspoređivanjem obračunate redovne kamate na period otplate kredita.

13. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

Tokom trajanja navedenog perioda nije se obračunavala zatezna kamata na dospelo, a neizmireno, potraživanje i nisu pokretali postupci izvršenja, niti prinudne naplate prema dužnicima. Kako se nepovoljna zdravstvena situacija nastavila, NBS je krajem jula odobrila novi moratorijum na period od 30 dana donošenjem „Odluke o privremenim merama za banke radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema“ i „Odluke o privremenim merama za davaoce finansijskog lizinga radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema“. Odlukom je predviđeno da banka po prestanku moratorijuma obračunatu redovnu kamatu ravnomerno rasporedi na period otplate (bez pripisivanja glavnici duga) pri čemu se period otplate produžava za period trajanja moratorijuma. Saglasno instrukciji NBS, ovaj princip je primenjen i za moratorijum 1, tačnije, naknadno je korigovan pripis kamate glavnom dugu po isteku prvog moratorijuma kako bi se obračunata kamata ravnomerno rasporedila na ceo period otplate.

Prema tumačenju koje je dala ESMA (The European Securities and Markets Authority) u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma ne smatraju nužno značajnom modifikacijom koja vodi prestanku priznavanja plasmana. Saglasno tome Grupa je obračunala gubitak po osnovu modifikacije za period odlaganja plaćanja za partije kredita klijenata koji su prihvatili moratorijum i isti priznala u poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“.

14. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti čini:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Gubitak po osnovu konverzije stambenih kredita indeksiranih u CHF	-	(516.198)
Dobitak po osnovu prodaje plasmana koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	23.527	-
Ukupno	23.527	(516.198)

U 2020. godini ostvaren je dobitak po osnovu plasmana u iznosu 23.527 hiljada dinara, dok je u 2019. godini negativan efekat rezultat konverzije stambenih kredita indeksiranih u CHF.

15. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

Ostale poslovne prihode čine:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Prihodi od zakupnina, prihodi po osnovu prefakturisanih troškova i ostali prihodi	8.813	11.864
Ukupno	8.813	11.864

16. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi sastoje se od:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi neto zarada	2.095.475	1.990.009
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	770.345	731.196
Neto rashodi po osnovu rezervisanja za otpremnine i godišnje odmore	24.890	16.713
Ostali lični rashodi	392.428	412.938
Ukupno	3.283.138	3.150.856

17. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

Troškovi amortizacije sastoje se od:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine (napomena 27.2, 27.3)	492.475	398.475
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina	-	33
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 28.2, 28.3)	280.154	281.439
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 28.5, 28.6)	441.714	420.395
Ukupno	1.214.343	1.100.342

18. OSTALI PRIHODI

U ostale prihode spadaju:

U hiljadama dinara	2020	2019.
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove (napomena 35.2)	98.902	69.848
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za ostale obaveze	-	24.387
Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina	1.060	2.230
Prihodi od promene vrednosti osnovnih sredstava	30.401	-
Ostali poslovni prihodi	102.994	106.818
Ukupno	233.357	203.283

Ostali poslovni prihodi obuhvataju prihode od konsultatskih usluga, nagrade za uspešnost, naplata štete od osiguravajućih društava i slične prihode.

19. OSTALI RASHODI

19.1. Ostali rashodi obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi poslovne zgrade i poslovnog prostora	118.227	116.720
Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	63.692	64.453
Troškovi zakupnina (napomena 19.2)	373.567	361.604
Troškovi održavanja informacionog sistema	920.731	762.947
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	61.394	71.630
Troškovi reklame, propagande, reprezentacije, ulaganja u kulturu i donacije	59.182	209.848
Troškovi advokatskih, konsultantskih usluga, istraživanja i revizije	464.203	358.279
Troškovi PTT usluga	154.047	141.430
Troškovi premija osiguranja	667.351	1.168.156
Troškovi obezbeđenja imovine, transporta i rukovanja novcem	192.420	170.647
Troškovi stručnog usavršavanja	20.043	28.031
Troškovi servisnih usluga	98.766	88.435
Troškovi transportnih usluga	4.710	14.133
Troškovi prevoza na rad i sa rada	29.471	41.375
Troškovi naknada smeštaja i ishrane na službenim putovanjima	7.840	30.550
Ostali porezi i doprinosi	515.079	507.213
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (napomena 35.2)	1.092.180	602.446
Rashodi po osnovu promene vrednosti investicionih nekretnina	1.061	-
Rashodi po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	24.036	53.287
Gubici od prodaje, rashodovanja i obezvređenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	12.475	43.717
Ostalo	631.060	395.203
Ukupno	5.511.535	5.230.104

19. OSTALI RASHODI (nastavak)

Polozicija "Ostalo" odnosi se na sudske i administrativne takse, troškove zaštite na radu i zaštite životne sredine, troškove učešća u finansiranju osoba sa invaliditetom, naknadu štete po osnovu izgubljenih sudskih sporova, troškove arhiviranja, troškove licenci do godinu dana, troškove obeštećenja iz operativnog poslovanja i slične troškove.

- 19.2. Troškovi zakupnina u iznosu 373.567 hiljade dinara u 2020. godini odnose se na troškove koji saglasno MSFI 16 i računovodstvenoj politici Grupe (napomena 3.t) nisu uključeni u merenje obaveze po osnovu lizinga. Struktura navedenih troškova prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Zakup sredstava male vrednosti	147.374	150.218
Kratkoročni zakup	12.240	20.301
PDV na zakupe koji su priznati u skladu sa MSFI 16	73.888	69.965
Sredstva koja nisu identifikovana u skladu sa MSFI 16	139.458	120.626
Varijabilna plaćanja	607	494
Ukupno	373.567	361.604

20. POREZ NA DOBITAK

- 20.1. Osnovne komponente poreza na dobitak na dan 31. decembra su sledeće:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Tekući poreski rashod perioda	(428.742)	(795.012)
Povećanje odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	100.414	73.381
Ukupno	(328.328)	(721.631)

- 20.2. Usaglašavanje efektivne poreske stope prikazano je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2020	2019.
Dobitak pre oporezivanja	5.711.856	9.111.968
Porez na dobit obračunat po stopi od 15%	856.778	1.366.795
<i>Poreski efekti trajnih razlika:</i>		
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	74.393	31.734
Poreski efekti po osnovu usklađivanja rashoda	(56.776)	(58.444)
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda po osnovu kamata po dužničkim HoV čiji je izdavalac RS	(589.049)	(651.347)
<i>Poreski efekti umanjenja:</i>		
Poreski efekti po osnovu umanjenja tekućeg poreza u skladu sa zakonskom regulativom i primene MRS	(55.396)	(40.260)
<i>Poreski efekti privremenih razlika:</i>		
Efekat ostalih privremenih razlika	98.378	73.153
Poreski efekti iskazani u bilansu uspeha	328.328	721.631
<i>Efektivna poreska stopa</i>	5,75%	7,92%

20. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

20.3. Porez na dobitak priznat u okviru ostalog rezultata prikazan je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2020.			2019.		
	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po FV kroz ostali rezultat	(1.391.647)	208.747	(1.182.900)	4.793.874	(719.081)	4.074.793
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava (39.3)	5.734	(860)	4.874	58.909	(8.836)	50.073
Aktuarski (gubici)/dobici	(27.481)	4.123	(23.358)	(23.513)	3.526	(19.987)
Stanje na dan 31. decembra	(1.413.394)	212.010	(1.201.384)	4.829.270	(724.391)	4.104.879

20.4. Obračunata obaveza za porez na dobit za 2020. godinu iznosi 428.742 hiljade dinara (za 2019. godinu: 795.012 hiljada dinara). S obzirom da je iznos obračunate obaveze za porez na dobit manji od iznosa plaćenih akontacija, Grupa je na da 31. decembra 2020. godine iskazala tekuća poreska sredstva u iznosu od 303.763 hiljada dinara (za 2019. godinu: 60.985 hiljada dinara).

21. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

21.1. Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Gotovina u blagajni u dinarima	4.262.874	4.242.996
Žiro račun	21.380.227	24.180.540
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	3.052.670	1.411.454
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	35.274	45.793
Deponovani viškovi likvidnih sredstava kod NBS	-	5.000.138
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	28.420.886	24.829.410
	57.151.931	59.710.331
Ispravka vrednosti	(84)	(153)
Stanje na dan 31. decembra	57.151.847	59.710.178

Stanje na žiro računu uključuje i obaveznu rezervu u dinarima koja predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa navedenom Odlukom, dinarska obavezna rezerva se obračunava na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita, kredita, hartija od vrednosti i ostalih dinarskih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca i to po stopama od 0% do 5% u zavisnosti od ugovorene ročnosti i izvora finansiranja, a zatim drži na žiro računu Banke. Banka je dužna da održava prosečno dnevno stanje obračunate dinarske obavezne rezerve. Tokom 2020. godine NBS je plaćala kamatu na obaveznu rezervu i to: po stopi od 0,75% godišnje do 17. marta, po stopi od 0,50% godišnje od 18. marta do 17. aprila, po stopi od 0,25% godišnje od 18. aprila do 17. juna, po stopi od 0,10% godišnje od 18. juna do 17. novembra i od 18. novembra po stopi od 0,10% godišnje.

NBS u skladu sa Odlukom o kamatnim stopama koje NBS primenjuje u postupku sprovođenja monetarne politike, radi ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled pandemije bolesti COVID-19, na deo iznosa ostvarenog prosečnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koja ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve, plaća kamatu po kamatnoj stopi uvećanoj za 0,50 p.p. na godišnjem nivou. Iznos na koji se obračunava kamata po tom osnovu utvrđuje se u visini prosečnog dnevnog stanja dinarskih kredita koji ispunjavaju uslove propisane Uredbom, odnosno Zakonom kojima se utvrđuje garantna šema kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 ako je svaki pojedinačni kredit koji je uključen u to stanje odobren po kamatnoj stopi koja je za najmanje 0,50 p.p. niža od maksimalne kamatne stope propisane Uredbom odnosno Zakonom za kredite odobrene u dinarima.

21. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Obavezna devizna rezerva kod NBS predstavlja minimalnu rezervu deviznih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa napred navedenom Odlukom, deviznu obaveznu rezervu banke obračunavaju na osnovu prosečnog stanja depozita, kredita i drugih obaveza u stranim valutama ili u dinarima indeksiranim deviznom klauzulom, primenom kursa dinara prema evru tokom jednog kalendarskog meseca. Stopa obavezne rezerve bila je nepromenjena tokom 2020. godine i iznosila je 20% na devizne depozite do dve godine i 13% na devizne depozite preko dve godine, dok je stopa na deo devizne rezerve koji čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom iznosila 100%.

Grupa je dužna da održava prosečno dnevno stanje u obračunskom periodu na deviznim računima kod NBS u iznosima ne manjim od obračunatih iznosa. NBS ne plaća Grupi kamatu na izdvojena sredstva na redovnom deviznom računu obavezne rezerve.

21.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(153)	(211)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje ispravke vrednosti	-	-	69	54
Efekti promene deviznog kursa	-	-	-	4
Ukupno za godinu	-	-	69	58
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(84)	(153)

22. ZALOŽENA FINANSIJSKA SREDSTVA

Na dan 31. decembra 2020. godine na ime obezbeđenja obaveza po osnovu repo transakcija sa NBS, Grupa je založila kuponске obveznice Republike Srbije emitovane u dinarima nominalne vrednosti 10.750.000 hiljada dinara.

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Založena finansijska sredstva	11.630.733	-
Stanje na dan 31. decembra	11.630.733	-

23. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

Potraživanja po osnovu derivata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Potraživanja po osnovu forvard revalorizacije i valutnih svopova	48.333	48.520
Potraživanja po osnovu kamatnih svopova	1.322.313	1.067.728
Potraživanja po osnovu kamatnih opcija	69.694	44.231
Potraživanja po osnovu robnih svopova	7.303	6.837
Stanje na dan 31. decembra	1.447.643	1.167.316

24. HARTIJE OD VREDNOSTI

24.1. Hartije od vrednosti obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11.822.472	48.292
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	88.927.147	105.030.563
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2.073.599	1.542.911
Ukupno	102.823.218	106.621.766
Ispravka vrednosti hartija od vrednosti	(268.440)	(344.977)
Stanje na dan 31. decembra	102.554.778	106.276.789

24.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(344.977)	(577.307)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje ispravke vrednosti	-	-	18.542	127.588
Efekti promene deviznog kursa	-	-	215	304
Efekti prodaje hartija od vrednosti	-	-	57.780	104.438
Ukupno za godinu	-	-	76.537	232.330
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(268.440)	(344.977)

24.3. Podela hartija od vrednosti prema načinu vrednovanja i emitentu prikazana je u tabeli:

U hiljadama dinara	Vrednovanje	2020.	2019.
Potraživanja po osnovu eskonta menica	Amortizovana vrednost	20.006	48.284
	Amortizovana vrednost	11.774.802	-
Državne obveznice Republike Srbije	Po FV kroz ostali rezultat	82.657.099	98.232.719
	Po FV kroz bilans uspeha	2.073.599	1.542.911
Obveznice lokalne samouprave	Po FV kroz ostali rezultat	14.602	29.207
Državne obveznice Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave - stavke hedžinga	Po FV kroz ostali rezultat	6.014.670	6.423.668
Stanje na dan 31. decembra		102.554.778	106.276.789

24. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Potraživanja po osnovu eskonta menica na dan 31. decembra 2020. godine, iznose 20.006 hiljada dinara i predstavljaju ulaganja sa rokom dospeća do godinu dana i eskontnom stopom u visini jednomesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog za 2% odnosno 2,5% na godišnjem nivou i jednomesečne BEONIJE uvećane za 3,5% na godišnjem nivou.

Na dan 31. decembra 2020. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u iznosu od 11.774.802 hiljade dinara predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokom dospeća do 2027. godine.

Na dan 31. decembra 2020. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 2.073.599 hiljada dinara, predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2028. godine.

Na dan 31. decembra 2020. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 6.014.670 hiljada dinara predstavljaju ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne obveznice Republike Srbije - stavke hedžinga, sa rokovima dospeća do 2023. godine, dok iznos od 14.602 hiljade dinara predstavlja ulaganje u obveznice lokalne samouprave sa rokom dospeća do 2021. godine. Iznos od 82.657.099 hiljada dinara predstavlja ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2028. godine.

U cilju zaštite od kamatnog rizika kod obveznica lokalne samouprave kao i državnih obveznica Republike Srbije, Grupa je implementirala mikro hedžing fer vrednosti, tj. naznačila kao stavke hedžinga ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne obveznice Republike Srbije, ukupne nominalne vrednosti 48,7 miliona EUR, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi ukupne nominalne vrednosti 48,7 miliona EUR. Na dan 31. decembra 2020. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

25.1. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija uključuju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Devizni računi kod:		
- drugih banaka u okviru UniCredit grupe	26.680.673	1.299.175
- drugih stranih banaka	379.710	364.342
Ukupno devizni računi:	27.060.383	1.663.517
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight)		
- u dinarima	4.300	-
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	4.300	-
Garantni depozit u stranoj valuti za kupoprodaju hartija od vrednosti	4.703	4.704
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti	-	367.896
Namenski depoziti u stranoj valuti	11.108	12.183
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	4.363	590.263
Ukupno kratkoročni krediti:	4.363	590.263
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	681.074	271.556
Ukupno dugoročni krediti:	681.074	271.556
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	17.117	33.101
Ukupno	27.783.048	2.943.220
Ispravka vrednosti	(36.219)	(2.008)
Stanje na dan 31. decembra	27.746.829	2.941.212

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

25.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(2.008)	(18.187)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	-	-	(36.192)	15.150
Efekte promene deviznog kursa	-	-	1.981	(44)
Otpis sa otpustom duga	-	-	-	1.073
Ukupno za godinu	-	-	(34.211)	16.179
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(36.219)	(2.008)

25.3. Struktura deviznih računa kod banaka u okviru UniCredit Grupe prikazana je u tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
UniCredit Bank Austria AG, Vienna	383.256	1.060.118
UniCredit Bank AG, Munich	11.299	36.498
UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	30.305	9.118
UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	2.186	1.091
UniCredit S.P.A. Milano	26.244.505	178.663
Zagrebačka banka d.d.	738	2.409
UniCredit Bank BIH	3.299	5.907
UniCredit Bulbank, Sofia	-	24
UniCredit Bank ZAO Moscow	5.085	5.347
Stanje na dan 31. decembra	26.680.673	1.299.175

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

26.1. Krediti i potraživanja od komitenata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	22.040.804	31.239.867
- u stranoj valuti	487.297	564.577
Ukupno kratkoročni krediti:	22.528.101	31.804.444
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	252.259.388	226.702.059
- u stranoj valuti	12.557.906	12.546.929
Ukupno dugoročni krediti:	264.817.294	239.248.988
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama i akreditivima:		
- u dinarima	-	19.349
- u stranoj valuti	-	27.758
Ukupno:	-	47.107
Potraživanja po osnovu faktoringa u dinarima	860.317	935.477
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	12.630.675	13.495.149
Ostali plasmani u dinarima	109.973	195.550
Ukupno	300.946.360	285.726.715
Ispravka vrednosti	(9.953.499)	(7.921.695)
Stanje na dan 31. decembra	290.992.861	277.805.020

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Kreditni koji su indeksirani valutnom klauzulom (EUR, CHF, USD) prikazani su u okviru kredita u dinarima.

26.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	(3.950.973)	(3.938.084)	(3.970.722)	(3.139.914)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Dodatna ispravka vrednosti	(1.030.677)	(471.858)	(2.571.566)	(1.539.831)
Efekte promene deviznog kursa	72	16.032	(8)	3.549
Unwinding (time value)	12.472	13.367	611	-
Efekte prodaje portfolia	154.593	81.331	-	-
Otpis sa otpustom duga		-	541	122.019
Otpis bez otpusta duga*	748.578	348.239	653.580	583.455
Ukupno za godinu	<u>(114.962)</u>	<u>(12.889)</u>	<u>(1.916.842)</u>	<u>(830.808)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>(4.065.935)</u>	<u>(3.950.973)</u>	<u>(5.887.564)</u>	<u>(3.970.722)</u>

*Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis, predstavlja otpis potraživanja saglasno Odluci NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive (Sl. glasnik RS br. 77/2017) koja je u primeni od 30. septembra 2017. godine. Grupa, saglasno Odluci, sprovodi otpis bilansne aktive niskog stepena naplativosti, odnosno računovodstveni otpis 100% obezvređenih potraživanja. U smislu pomenute Odluke, računovodstveni otpis podrazumeva prenos iznosa potraživanja iz bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju Grupe.

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

26.3. Struktura kredita i potraživanja od komitenata data je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Javni sektor	2.089.368	(9.756)	2.079.612
Privreda	199.076.819	(5.745.709)	193.331.110
Stanovništvo	99.780.173	(4.198.034)	95.582.139
Stanje na dan 31. decembra	300.946.360	(9.953.499)	290.992.861

U hiljadama dinara	2019.		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Javni sektor	3.054.429	(13.391)	3.041.038
Privreda	185.986.498	(4.956.152)	181.030.346
Stanovništvo	96.685.788	(2.952.152)	93.733.636
Stanje na dan 31. decembra	285.726.715	(7.921.695)	277.805.020

26.4. Krediti pravnim licima su uglavnom odobravani za finansiranje tekuće likvidnosti (minus po tekućem računu), finansiranje obrtnih sredstava i investicija. Odobreni krediti su korišćeni za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine i usluga, industrije, građevinarstva, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene. Kratkoročni krediti su odobravani sa rokovima dospeća od 30 dana do jedne godine. Kamata na kratkoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom obračunavana je u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 2,48%, dok je kamata na kratkoročne kredite odobrene u dinarima obračunavana u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 0,87%.

Dugoročni krediti su odobravani na period do 10 godina. Kamata na dugoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom se obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 3,07% na godišnjem nivou, dok se kamata na dugoročne kredite u dinarima obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 2,19% na godišnjem nivou, u skladu sa ostalim troškovima i kamatnom politikom Grupe.

Grupa u ponudi ima stambene kredite sa fiksnom, varijabilnom i kombinovanom kamatnom stopom. Stambeni krediti za stanovništvo su odobravani sa rokom otplate od 5 do 30 godina, sa nominalnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 2,7% do 3,8% godišnje za kredite sa varijabilnom kamatom, dok se kamatna stopa za kredite sa fiksnom kamatom kretala u rasponu od 2,09% do 3,99%.

Grupa je tokom 2020. godine inicirala kampanju više puta u kojoj su klijenti imali mogućnost da apliciraju za gotovinske kredite sa periodom otplate do 83 meseca, kako sa varijabilnom tako i sa fiksnom kamatnom stopom, čime je odgovorila na potrebe klijenata kada je u pitanju promenljivost kamatne stope i za ovu vrstu kredita. Kamatne stope za gotovinske kredite sa varijabilnom kamatom su se kretale u rasponu od tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 4,99% do 7,50% godišnje sa prenosom primanja, odnosno od 7,5% do 10,5% bez prenosa primanja. Kamatna stopa za kredite sa fiksnom kamatom kretala u rasponu od 8,95% do 11,2% godišnje sa prenosom primanja, odnosno od 18,5% do 21,5% bez prenosa primanja.

U 2020. godini kamatne stope za investiciono finansiranje za mala preduzeća i preduzetnike kretale su se u rasponu od šestomesečnog/dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 1,5% do 7,03% godišnje odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 3,25% do 3,45%. Za finansiranje u dinarima kamatne stope su se kretale u visini jednomesečnog/tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 3,02% do 6,5% godišnje, odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 1% do 3%.

Za kredite za finansiranje obrtnih i trajnih obrtnih sredstava kamatne stope su se kretale u rasponu od šestomesečnog/dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 0,96% do 6,46% godišnje. Kamatna stopa za kredite u dinarima kretala se u visini jednomesečnog/tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 1,4% do 13,4% godišnje odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 2,3% do 25%.

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga odobravani su pravnim licima za kupovinu vozila i opreme po kamatnoj stopi koja se kretala u rasponu od 1,62% do 6,99% i periodima finansiranja od 2 do 7 godina. Sredstva po osnovu finansijskog lizinga plasirana su fizičkim licima za kupovinu automobila po prosečnoj kamatnoj stopi od 3,59% i periodom otplate od 2 do 7 godina.

U cilju zaštite od kamatnog rizika, Banka je implementirala mikro hedžing fer vrednosti tj. naznačila je kao stavku hedžinga kredit klijenta sadašnje vrednosti 691.496,12 EUR na dan 31. decembra 2019. godine, dok je kao instrument hedžinga naznačen kamatni svop iste nominalne vrednosti. Tokom 2020. godine navedeni odnos zaštite je prekinut s obzirom da je kredit prevremeno otplaćen. Banka je u 2019. godini raskinula makro hedžing fer vrednosti gde su kao stavke hedžinga bila naznačena portfolija kredita indeksiranih u CHF i EUR sa fiksnom kamatnom stopom, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi. Imajući u vidu da su tokom 2019. godine sprovedene aktivnosti na konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF koji su bili označeni kao stavka hedžinga, te navedeni hedžing nije više ispunjavao uslove efektivnosti čime su se stekli uslovi za raskid istog, Banka je sprovedla adekvatne aktivnosti vezano za raskid i efekte priznala jednokratno na teret rashoda u okviru bilansa uspeha u iznosu od 257.905 hiljada dinara (napomena 11). U slučaju kredita indeksiranih u EUR koji su bili naznačeni kao stavka hedžinga, rukovodstvo Banke je procenilo da ne postoje više ekonomski opravdani razlozi za isti i donela odluku o raskidu.

26. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

26.5. Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata po industrijskim sektorima prikazana je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Privreda		
- Energetika	5.822.591	4.739.762
- Poljoprivreda	7.325.798	6.574.234
- Građevinarstvo	34.669.030	29.822.369
- Industrija i rudarstvo	46.823.963	45.603.840
- Trgovina	43.107.263	39.720.486
- Usluge	31.856.799	29.324.262
- Saobraćaj	20.310.021	20.578.469
- Ostalo	9.161.354	9.623.076
	<u>199.076.819</u>	<u>185.986.498</u>
Javni sektor	2.089.368	3.054.429
Stanovništvo		
- Fizička lica	93.861.040	91.301.010
- Preduzetnici	5.919.133	5.384.778
	<u>99.780.173</u>	<u>96.685.788</u>
Ukupno	<u>300.946.360</u>	<u>285.726.715</u>
Ispravka vrednosti	(9.953.499)	(7.921.695)
Stanje na dan 31. decembra	<u>290.992.861</u>	<u>277.805.020</u>

Rukovodstvo Grupe definiše nivo kreditnog rizika koji preuzima, tako što određuje limite kreditne izloženosti za jednog zajmoprimca ili grupu zajmoprimaca, kao i za geografske i industrijske segmente. Ovaj rizik se redovno prati na godišnjem nivou ili češće po potrebi. Izloženost kreditnom riziku se kontroliše kroz redovne analize solventnosti zajmoprimca i potencijalnih zajmoprimaca, kako bi se utvrdila sposobnost izmirivanja obaveza po osnovu kamata i glavnice, kao i promenom limita pozajmica po pojedinačnom zajmoprimcu, ukoliko je potrebno. Upravljanje kreditnim rizikom se delimično obezbeđuje uspostavljanjem kolateralata.

27. NEMATERIJALNA IMOVINA

27.1. Nematerijalna imovina, neto:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Softveri i licence	1.437.345	1.369.947
Nematerijalna imovina u pripremi	701.194	539.584
Stanje na dan 31. decembra	<u>2.138.539</u>	<u>1.909.531</u>

27. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

27.2. Promene u okviru nematerijalne imovine tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Softveri i licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2020. godine	4.389.930	539.584	4.929.514
Nabavke u toku godine	625.749	161.610	787.359
Gubici po osnovu obezvređenja	(12.844)	-	(12.844)
Ostalo	(59.215)	-	(59.215)
Stanje 31. decembar 2020. godine	4.943.620	701.194	5.644.814
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja			
Stanje 1. januar 2020. godine	3.019.983	-	3.019.983
Amortizacija	492.475	-	492.475
Gubici po osnovu obezvređenja	(3.377)	-	(3.377)
Ostalo	(2.806)	-	(2.806)
Stanje 31. decembar 2020. godine	3.506.275	-	3.506.275
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2020. godine	1.437.345	701.194	2.138.539
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2020. godine	1.369.947	539.584	1.909.531

27.3. Promene u okviru nematerijalne imovine tokom 2019. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Softveri i licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2019. godine	3.885.249	388.667	4.273.916
Nabavke u toku godine	585.578	159.790	745.368
Gubici po osnovu obezvređenja	(54.603)	(8.873)	(63.476)
Ostalo	(26.294)	-	(26.294)
Stanje 31. decembar 2019. godine	4.389.930	539.584	4.929.514
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja			
Stanje 1. januar 2019. godine	2.646.358	-	2.646.358
Amortizacija	398.475	-	398.475
Gubici po osnovu obezvređenja	(21.865)	-	(21.865)
Ostalo	(2.985)	-	(2.985)
Stanje 31. decembar 2019. godine	3.019.983	-	3.019.983
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2019. godine	1.369.947	539.584	1.909.531
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2019. godine	1.238.891	388.667	1.627.558

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

28.1. Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Građevinski objekti	543.338	543.044
Oprema i ostala osnovna sredstva	706.981	698.214
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	177.750	191.456
Osnovna sredstva u pripremi	30.316	143.719
Sredstva sa pravom korišćenja	2.120.063	2.320.283
Stanje na dan 31. decembra	3.578.448	3.896.716

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.2. Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna/revalorizovana vrednost						
Stanje 1. januar 2020. godine	685.688	1.937.810	540.211	143.719	2.735.561	6.042.989
Nabavke u toku godine	-	1.959	-	150.236	177.762	329.957
Prenos sa investicija u toku	-	233.909	29.730	(263.639)	-	-
Otuđenje i rashodovanje	-	(20.649)	(4.011)	-	(2.954)	(27.614)
Efekti promene fer vrednosti	18.781	-	-	-	-	18.781
Modifikacije	-	-	-	-	63.732	63.732
Stanje 31. decembar 2020. godine	704.469	2.153.029	565.930	30.316	2.974.101	6.427.845
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja						
Stanje 1. januar 2020. godine	142.644	1.239.596	348.755	-	415.278	2.146.273
Amortizacija	13.507	223.211	43.436	-	441.714	721.868
Otuđenje i rashodovanje	-	(16.759)	(4.011)	-	(2.954)	(23.724)
Efekti promene fer vrednosti	4.980	-	-	-	-	4.980
Stanje 31. decembar 2020. godine	161.131	1.446.048	388.180	-	854.038	2.849.397
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2020. godine	543.338	706.981	177.750	30.316	2.120.063	3.578.448
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2020. godine	543.044	698.214	191.456	143.719	2.320.283	3.896.716

Sa promenom računovodstvene politike na dan 31. decembra 2019. godine, nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje poslovne delatnosti vrednuju se po metodu revalorizacije. Na dan 31. decembra 2020. godine Grupa je angažovala ovlašćenog procenitelja NAI WMG d.o.o. Beograd da izvrši ponovnu procenu fer vrednosti nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje poslovne delatnosti, prema MSFI 13. Na osnovu dobijene procene, fer vrednost nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje delatnosti iznosi 543.338 hiljada dinara. Procenitelj je odredio fer, likvidacionu i građevinsku vrednost svake pojedinačne nepokretnosti koristeći prinosni metod kao i tehnike procene za koje je postojalo dovoljno raspoloživih podataka. S obzirom da na tržištu nekretnina u Republici Srbiji ne postoje kotirane ili ostvarene cene za identične nepokretnosti koje Grupa poseduje, prilikom procene fer vrednosti korišćeni su inputi nivoa 2 i 3. Inputi nivoa 2 su izvedeni inputi koji su razvijeni korišćenjem tržišnih podataka, kao što su javno dostupne informacije o transakcijama koji odražavaju pretpostavke koje tržišni učesnici mogu da koriste. Inputi nivoa 3 su pretpostavljeni inputi koje procenitelj razvija korišćenjem najboljih raspoloživih informacija u datim okolnostima.

Da je Grupa nastavila sa primenom modela nabavne vrednosti za građevinske objekte, neto sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2020. godine iznosila bi 522.906 hiljada dinara za nepokretnosti koje koristi za obavljanje poslovne delatnosti.

Grupa nema nekretnina, postrojenja i opreme koje je dala u zalogu.

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.3. Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi tokom 2019. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna/reevalorizovana vrednost						
Stanje 1. januar 2019. godine	671.034	1.815.098	490.435	122.651	-	3.099.218
Efekat prve primene MSFI 16	-	-	-	-	2.608.392	2.608.392
Početno stanje nakon prve primene MSFI 16	671.034	1.815.098	490.435	122.651	2.608.392	5.707.610
Nabavke u toku godine		65	-	258.343	162.649	421.057
Prenos sa investicija u toku	906	176.648	59.581	(237.135)	-	-
Otuđenje i rashodovanje	(906)	(40.493)	(9.805)	(140)	-	(51.344)
Efekat promene računovodstvene politike	14.654	-	-	-	-	14.654
Ostalo	-	(13.508)	-	-	-	(13.508)
Modifikacije	-	-	-	-	(35.480)	(35.480)
Stanje 31. decembar 2019. godine	685.688	1.937.810	540.211	143.719	2.735.561	6.042.989
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja						
Stanje 1. januar 2019. godine	119.258	1.065.245	315.059	-	-	1.499.562
Amortizacija	14.513	227.196	39.730	-	420.395	701.834
Otuđenje i rashodovanje	(159)	(39.440)	(6.034)	-	-	(45.633)
Efekat promene računovodstvene politike	9.032	-	-	-	-	9.032
Ostalo	-	(13.405)	-	-	-	(13.405)
Modifikacije	-	-	-	-	(5.117)	(5.117)
Stanje 31. decembar 2019. godine	142.644	1.239.596	348.755	-	415.278	2.146.273
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2019. godine	543.044	698.214	191.456	143.719	2.320.283	3.896.716
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2019. godine	551.776	749.853	175.376	122.651	2.608.392	4.208.048

28.4. Sredstva sa pravom korišćenja obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Poslovni prostor	2.016.517	2.218.058
Skladište i magacin	3.622	4.242
Parking	78.236	90.951
Automobili	20.450	6.393
Ostala oprema	1.238	639
Stanje na dan 31. decembra	2.120.063	2.320.283

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.5. Promene na sredstvima sa pravom korišćenja tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Poslovni prostor	Skladište i magacin	Parking	Automobili	Ostala oprema	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrednost						
Stanje 1. januar 2020. godine	2.614.132	4.803	105.408	9.620	1.598	2.735.561
Nova sredstva	156.476	-	-	18.781	2.505	177.762
Otuđenje i rashodovanje	(2.954)	-	-	-	-	(2.954)
Modifikacije						
- pozitivni efekti	149.658	59	1.967	-	320	152.004
- negativni efekti	(88.272)	-	-	-	-	(88.272)
	61.386	59	1.967	-	320	63.732
Stanje 31. decembar 2020. godine	2.829.040	4.862	107.375	28.401	4.423	2.974.101
Ispravka vrednosti						
Stanje 1. januar 2020. godine	396.074	561	14.457	3.227	959	415.278
Amortizacija	419.403	679	14.682	4.724	2.226	441.714
Otuđenje i rashodovanje	(2.954)	-	-	-	-	(2.954)
Stanje 31. decembar 2020. godine	812.523	1.240	29.139	7.951	3.185	854.038
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2020. godine	2.016.517	3.622	78.236	20.450	1.238	2.120.063

28.6. Promene na sredstvima sa pravom korišćenja tokom 2019. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Poslovni prostor	Skladište i magacin	Parking	Automobili	Ostala oprema	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrednost						
Stanje 1. januar 2019. godine	2.485.454	9.127	104.191	9.620	-	2.608.392
Nova sredstva	157.987	3.064	-	-	1.598	162.649
Modifikacije						
- pozitivni efekti	25.606	21	1.217	-	-	26.844
- negativni efekti	(54.915)	(7.409)	-	-	-	(62.324)
	(29.309)	(7.388)	1.217	-	-	(35.480)
Stanje 31. decembar 2019. godine	2.614.132	4.803	105.408	9.620	1.598	2.735.561
Ispravka vrednosti						
Amortizacija	398.721	3.031	14.457	3.227	959	420.395
Modifikacije	(2.647)	(2.470)	-	-	-	(5.117)
Stanje 31. decembar 2019. godine	396.074	561	14.457	3.227	959	415.278
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2019. godine	2.218.058	4.242	90.951	6.393	639	2.320.283

29. INVESTICIONE NEKRETNINE

Promene na investicionim nekretninama tokom 2020. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Investicione nekretnine	Investicione nekretnine u pripremi	Ukupno
Fer vrednost			
Stanje 1. januar 2020. godine	3.528	-	3.528
Efekti promene fer vrednosti	(1)	-	(1)
Stanje 31. decembar 2020. godine	3.527	-	3.527
Stanje 31. decembar 2020. godine	3.527	-	3.527
Stanje 31. decembar 2019. godine	3.528	-	3.528

Sa promenom računovodstvene politike na dan 31. decembra 2019. godine investicione nekretnine vrednuju se po metodu fer vrednosti. Ovlašćeni procenitelj NAI WMG d.o.o. Beograd je izvršio ponovnu procenu fer vrednosti investicionih nekretnina za svrhu finansijskog izveštavanja na dan 31. decembra 2020. godine prema MSFI 13. Na osnovu dobijene procene, fer vrednost investicionih nepokretnosti iznosi 3.527 hiljada dinara. Procenitelj je odredio fer, likvidacionu i građevinsku vrednost svake pojedinačne nepokretnosti koristeći prinostni metod kao i tehnike procene za koje je postojalo dovoljno raspoloživih podataka.

Da je Grupa nastavila sa primenom modela nabavne vrednosti, neto sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2020. godine iznosila bi 1.266 hiljada dinara za investicione nekretnine.

30. OSTALA SREDSTVA

30.1. Ostala sredstva se odnose na:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
<i>Ostala sredstva u dinarima:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	99.073	74.926
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	66.271	37.666
Potraživanja za plaćene stvarne troškove	350.938	317.211
Potraživanja od Fonda za zdravstveno osiguranje	50.601	30.341
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	502.234	492.379
Sredstva stečena naplatom potraživanja	7.667	5.517
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	10	10
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	24.733	18.943
Razgraničeni ostali troškovi	137.683	109.736
Ukupno:	1.239.210	1.086.729
<i>Ostala sredstva u stranoj valuti:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	364	670
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	-	87
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	4.692	27.260
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	74.985	206
Ukupno:	80.041	28.223
Ukupno	1.319.251	1.114.952
Ispravka vrednosti	(32.036)	(19.770)
Stanje na dan 31. decembra	1.287.215	1.095.182

30.2. Kretanje na računu ispravke vrednosti ostalih sredstava tokom godine prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januara	(2.498)	(784)	(17.272)	(13.962)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	366	(11.868)	(86.733)	(55.253)
Efekti promene deviznog kursa	-	3	-	-
Otpis sa otpustom dužga	-	-	69	76
Otpis bez otpusta dužga	-	10.151	74.032	51.867
Ukupno za godinu	366	(1.714)	(12.632)	(3.310)
Stanje na dan 31. decembra	(2.132)	(2.498)	(29.904)	(17.272)

31. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

Obaveze po osnovu derivata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Vrste instrumenata:		
- valutni svopovi i forvardi	196.453	56.072
- kamatni svopovi	1.359.311	1.099.656
- kamatne opcije	69.694	44.231
- robni svop	7.303	6.837
Stanje na dan 31. decembra	1.632.761	1.206.796

32. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

32.1. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj bancii uključuju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	3.422.016	3.495.580
- u stranoj valuti	947.160	541.052
Ukupno depoziti po viđenju	4.369.176	4.036.632
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	674.344	478.598
- u stranoj valuti	4.026.360	12.465.078
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	4.700.704	12.943.676
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	4.960.151	4.756.332
- u stranoj valuti	11.538.622	5.095.785
Ukupno kratkoročni depoziti	16.498.773	9.852.117
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	1.474.198	2.003.915
- u stranoj valuti	38.086.854	60.345.958
Ukupno dugoročni depoziti	39.561.052	62.349.873
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	3.642.575	2.683.593
- u stranoj valuti	50.272.464	36.098.032
Ukupno dugoročni krediti:	53.915.039	38.781.625
Kreditni po repo transakcijama		
- u dinarima	10.536.370	-
Ukupno krediti po repo transakcijama:	10.536.370	-
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	276	-
- u stranoj valuti	87.448	390.861
Ukupno ostale finansijske obaveze:	87.724	390.861
Stanje na dan 31. decembra	129.668.838	128.354.784

Kratkoročno oročeni depoziti banaka u dinarima deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu do 2,2% godišnje. Kratkoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu u rasponu od -1,4% do 1,3% godišnje zavisno od valute. Dugoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period od 5 godina uz kamatnu stopu od 0,98% .

32.2. Struktura dugoročnih kredita od banaka u stranoj valuti je sledeća:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	24.901.509	8.873.790
Kreditanstalt für Wiederaufbau Frankfurt am Main ("KfW")	3.610.813	2.364.232
International Finance Corporation, Washington	344.219	687.739
European Fond for Southeast Europe SA, Luxembourg	9.640.007	9.863.880
Green for Growth Fund, Southeast Europe, Luxembourg	4.407.012	3.487.936
UniCredit Bank Austria AG	-	354.252
UniCredit S.P.A. Milano	11.011.479	13.149.796
Stanje na dan 31. decembra	53.915.039	38.781.625

Dugoročni krediti od banaka su odobreni na period od 3 do 12 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće od 0,29% do 2%.

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

33.1. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	100.327.925	77.757.053
- u stranoj valuti	113.452.178	100.048.311
Ukupno depoziti po viđenju	213.780.103	177.805.364
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	2.521.472	2.260.866
- u stranoj valuti	2.497.072	428.352
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	5.018.544	2.689.218
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	15.401.218	15.316.815
- u stranoj valuti	17.178.171	15.046.814
Ukupno kratkoročni depoziti	32.579.389	30.363.629
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	1.222.260	2.100.652
- u stranoj valuti	14.368.365	15.149.604
Ukupno dugoročni depoziti	15.590.625	17.250.256
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	874.197	1.908.494
Ukupno dugoročni krediti:	874.197	1.908.494
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	108.189	133.229
- u stranoj valuti	422.429	528.907
Ukupno ostale finansijske obaveze:	530.618	662.136
Stanje na dan 31. decembra	268.373.476	230.679.097

33.2. Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima je sledeća:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Javni sektor	579.296	2.075.709
Privreda	176.431.571	148.421.801
Stanovništvo	90.488.412	78.273.093
Dugoročni krediti (napomena 33.3)	874.197	1.908.494
Stanje na dan 31. decembra	268.373.476	230.679.097

Na depozite po viđenju pravnih lica u dinarima, godišnja kamatna stopa se kretala u proseku oko 0,15%, dok je kamatna stopa na depozite po viđenju u valuti EUR iznosila u proseku 0,02%. Na oročene depozite pravnih lica u dinarima obračunavala se kamatna stopa u proseku 1,77% godišnje, odnosno 1,10% godišnje kada je reč o oročenim depozitima u valuti EUR.

Na depozite po viđenju stanovništva u dinarima obračunavala se kamata koja se kreće do 0,15% godišnje. Na depozite po viđenju stanovništva u stranoj valuti, obračunavala se kamata do 0,1% godišnje, dok se na sredstva na tekućem računu obračunavala kamata do 0,05% godišnje.

Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u stranoj valuti su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,1% do 1,05% godišnje u zavisnosti od roka oročenja. Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,3% do 2,2% godišnje u zavisnosti od roka oročenja. Za dinarske oročene depozite za mala preduzeća i preduzetnike kamatna stopa za dinare iznosila je od 0,4% do 2,4% godišnje, dok se za stranu valutu kretala u rasponu od 0,1% do 0,7% godišnje.

33.3. Struktura dugoročnih kredita od komitenata u stranoj valuti je sledeća:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
NBS - Evropska investiciona banka, Luksemburg	874.197	1.903.707
Vlada Republike Italije	-	4.787
Stanje na dan 31. decembra	874.197	1.908.494

Dugoročni krediti od komitenata su odobreni na period u rasponu od 6 do 13 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće od 0% do 0,35%.

34. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA NAMENJENIH ZAŠTITI OD RIZIKA

Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Obaveze po osnovu kamatnih svopova namenjenih zaštiti od rizika - mikro hedžing	116.377	158.188
Stanje na dan 31. decembra	116.377	158.188

Kod mikro hedžinga fer vrednosti, Banka koristi kamatni svop da bi se štitila od izloženosti promena u fer vrednosti obveznica lokalne samouprave i državnih obveznica RS (napomene 24.3) kao i kredita sa fiksnom stopom prinosa u 2019. godini (napomene 26.4).

35. REZERVISANJA

35.1. Rezervisanja se odnose na:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	97.754	58.504
Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	239.613	135.762
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih	137.427	97.134
Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima	1.824.328	1.003.882
Stanje na dan 31. decembra	2.299.122	1.295.282

35.2. Promene na računima rezervisanja tokom godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (napomene 4(b) i 5(i))	Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (napomene 4(b) i 5(i))	Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (napomene 3(y) i 5(viii))	Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava za sudske sporove (napomene 3 (w), 5 (vii) i 41.1)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara	58.504	135.762	97.134	1.003.882	1.295.282
Rezervisanja u toku godine:					
- iskazana u bilansu uspeha	85.185	215.136	16.664	1.092.180	1.409.165
- iskazana u okviru ostalog rezultata	-	-	27.481	-	27.481
	85.185	215.136	44.145	1.092.180	1.436.646
Iskorišćena rezervisanja u toku godine	-	-	(3.852)	(172.832)	(176.684)
Ukidanje rezervisanja u toku godine (napomene 13 i 18)	(45.935)	(111.285)	-	(98.902)	(256.122)
Stanje na dan 31. decembra	97.754	239.613	137.427	1.824.328	2.299.122

36. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

36.1. Odložena poreska sredstva i obaveze se odnose na:

U hiljadama dinara	2020.			2019.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	154.457	-	154.457	66.221	-	66.221
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	190.921	-	190.921	123.371	-	123.371
Odložena poreska sredstva po osnovu prve primene MSFI	27.324	-	27.324	40.986	-	40.986
Odložena poreska sredstva u skladu sa Zakonom o konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF	41.710	-	41.710	83.420	-	83.420
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	-	(9.696)	(9.696)	-	(8.836)	(8.836)
Odložene poreske obaveze po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti	-	(510.334)	(510.334)	-	(719.081)	(719.081)
Odložena poreska sredstva aktuarskih dobitaka po osnovu planova definisanih primanja	7.237	-	7.237	3.114	-	3.114
Ukupno	421.649	(520.030)	(98.381)	317.112	(727.917)	(410.805)

36.2. Kretanja privremenih razlika tokom 2020. godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Stanje 1. januara	Iskazano u bilansu uspeha	Iskazano u ostalom ukupnom rezultatu	Stanje 31. decembra
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	66.221	88.236	-	154.457
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	123.371	67.550	-	190.921
Odložena poreska sredstva po osnovu prve primene MSFI	40.986	(13.662)	-	27.324
Odložena poreska sredstva u skladu sa Zakonom o konverziji stambenih kredita indeksiranih u CHF	83.420	(41.710)	-	41.710
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	(8.836)	-	(860)	(9.696)
Odložene poreske obaveze po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti	(719.081)	-	208.747	(510.334)
Odložena poreska sredstva aktuarskih dobitaka po osnovu planova definisanih primanja	3.114	-	4.123	7.237
Ukupno	(410.805)	100.414	212.010	(98.381)

37. OSTALE OBAVEZE

37.1. Ostale obaveze obuhvataju:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Obaveze za primljene avanse, depozite i kaucije:		
- u dinarima	84.093	133.926
- u stranoj valuti	4.820	5.015
Obaveze prema dobavljačima:		
- u dinarima	241.983	328.591
- u stranoj valuti	245.920	205.057
Obaveze po osnovu lizinga (napomena 37.2):		
- u dinarima	502.592	550.250
- u stranoj valuti	1.646.566	1.776.082
Ostale obaveze:		
- u dinarima	7.664.355	755.644
- u devizama	1.142.715	980.882
Obaveze po osnovu naknada i provizija na ostale obaveze:		
- u dinarima	5.358	11.734
- u stranoj valuti	3	15.459
Razgraničeni ostali prihodi:		
- u dinarima	231.666	289.596
- u stranoj valuti	63.495	68.264
Razgraničeni ostali rashodi:		
- u dinarima	555.710	533.891
- u stranoj valuti	41.936	73.095
Obaveze po primljenim sredstvima po poslovima u ime i za račun komitenata	30.024	24.489
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	92.965	68.348
Stanje na dan 31. decembra	12.554.201	5.820.323

37.2. Ročna struktura obaveza po osnovu lizinga prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.		2019.	
	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi
Dospeća:				
- do 1 godine	435.140	476.730	395.174	442.749
- do 2 godine	407.531	440.939	380.844	419.378
- do 3 godine	366.827	392.303	365.324	396.369
- do 4 godine	340.867	358.712	340.644	363.784
- do 5 godina	312.996	323.630	322.645	338.835
- preko 5 godina	285.797	304.505	521.701	546.514
Stanje na dan 31. decembra	2.149.158	2.296.819	2.326.332	2.507.629

37.3. Struktura ukupnih plaćanja odnosno odliva po osnovu lizinga u 2020. prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Fiksna plaćanja	231.333	214.176
Varijabilna plaćanja	234.526	231.735
Ukupni odlivi:	465.859	445.911

Varijabilna plaćanja koja se uključuju u vrednost lizing obaveze su plaćanja koja zavise od indeksa.

37. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Od ukupnih odliva u iznosu 465.859 hiljade dinara na plaćanja glavnice se odnosi 418.351 hiljade dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz aktivnosti finansiranja, dok se na plaćanje kamate odnosi 47.508 hiljade dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti u izveštaju o tokovima gotovine.

37.4. Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 28.5, 28.6)	(441.714)	(420.395)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 7)	(47.508)	(51.544)
Troškovi zakupnina (napomena 19.2)	(373.567)	(361.604)
Prihodi od podzakupa	1.263	2.286
Stanje na dan 31. decembra	(861.526)	(831.257)

38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH POTRAŽIVANJA I OBAVEZA SA POVERIOCIMA I DUŽNICIMA

Grupa je u skladu sa Zakonom o računovodstvu izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa poveriocima i dužnicima.

Od ukupnog iznosa potraživanja za usaglašavanje u iznosu od bruto 411.545.061 hiljadu dinara (66.388 otvorenih stavki), neusaglašena potraživanja ukupno iznose bruto 193.194 hiljade dinara (53 otvorene stavke odnosno 0,08%), dok za potraživanja u iznosu 123.200.370 hiljada dinara (22.306 otvorenih stavki odnosno 33,60%) klijenti nisu dostavili odgovor.

Od ukupnog iznosa obaveza za usaglašavanje u iznosu od 355.934.729 hiljada dinara (89.882 otvorene stavke), neusaglašene obaveze iznose 33.216 hiljada dinara (31 otvorena stavka odnosno 0,034%), dok za obaveze u iznosu 170.356.442 hiljade dinara (32.087 otvorenih stavki odnosno 35,70%) klijenti nisu dostavili odgovor.

Što se tiče vanbilansnih pozicija, od ukupnog iznosa za usaglašavanje u iznosu od 681.333.690 hiljada dinara (23.551 otvorena stavka) neusaglašen iznos je 7.504 hiljade dinara (25 otvorenih stavki tj. 0,11%), dok za iznos od 474.213.910 hiljada dinara (13.968 otvorenih stavki odnosno 59,31%) klijenti nisu dostavili odgovor.

39. KAPITAL

39.1. Struktura kapitala:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Akcijski kapital	23.607.620	23.607.620
Emisiona premija	562.156	562.156
Neraspoređena dobit	6.479.350	9.367.552
Rezerve	53.443.901	53.403.854
Stanje na dan 31. decembra	84.093.027	86.941.182

Na dan 31. decembra 2020. godine osnovni tj. akcijski kapital Grupe iznosi 23.607.620 hiljada dinara i sastoji se od 2.360.762 obične akcije nominalne vrednosti od 10.000 dinara po akciji. Sve akcije Grupe su obične akcije.

Vlasnici običnih akcija imaju pravo na isplatu dividende na osnovu odluke Upravnog odbora i pravo na jedan glas po akciji na Skupštini akcionara.

U skladu sa reorganizacijom aktivnosti UniCredit Grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100% vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Rezerve po osnovu promene fer vrednosti odnose se na neto kumulativne promene fer vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

39. KAPITAL (nastavak)

39.2. Analiza ostalog rezultata nakon oporezivanja predstavljena je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Aktuarski dobici po osnovu definisanih primanja	(23.358)	(19.987)
Neto promena fer vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(1.094.336)	1.843.948
Neto promena vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat po osnovu obezvređenja	(88.564)	(284.079)
Neto promene fer vrednosti osnovnih sredstava	4.874	50.073
Ostali ukupan rezultat nakon oporezivanja	(1.201.384)	1.589.955

40. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
U dinarima:		
Žiro račun (napomena 21)	21.380.227	24.180.540
Gotovina u blagajni (napomena 21)	4.262.874	4.242.996
	<u>25.643.101</u>	<u>28.423.536</u>
U stranoj valuti:		
Devizni računi (napomena 25)	27.060.383	1.663.517
Gotovina u blagajni (napomena 21)	3.052.670	1.411.454
Ostala novčana sredstva (napomena 21)	35.274	45.793
	<u>30.148.327</u>	<u>3.120.764</u>
Stanje na dan 31. decembra	55.791.428	31.544.300

41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

41.1. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2020. godine protiv Grupe se vode 19.733 sudska postupka (uključujući i 10 radno pravnih sudskih postupaka) čija ukupna vrednost po osnovu tužbenih zahteva iznosi 8.999.861 hiljadu dinara. U 139 sudskih postupaka tužioci su pravna lica, a u 19.594 postupka su tužioci fizička lica.

Po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Grupe, Grupa je rezervisala 1.824.328 hiljada dinara (napomena 35). U ovaj iznos su uključeni i sporovi protiv Grupe po osnovu radno pravnih odnosa.

U najvećem broju tužbi podnetih protiv Banke, kako fizičkih tako i pravnih lica u svojstvu tužilaca, iste se većinom odnose na tužbe za naknade za obradu kredita (gotovinskih i stambenih), naknade za praćenje kredita i naknade NKOSK-u, a u manjem broju na tužbe za kursne razlike, kamatnu stopu, valutnu klauzulu i promenjene okolnosti, kao osnov spora. Predmet tužbi takođe je i utvrđenje ništavnosti pomenutih odredbi Ugovora o kreditu i sticanje bez osnova.

U nekim sudskim postupcima nije izvršena rezervacija u iznosu na koji glasi tužbeni zahtev, pre svega na osnovu procene da će ishod tih sporova biti verovatno pozitivan po Grupu, tj. da Grupa neće imati plaćanja po tim postupcima ili da se radi o potencijalnim obavezama od manjeg značaja, za koje nije potrebno izvršiti rezervisanje sredstava.

41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE (nastavak)

41.2. Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku prikazane su u tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	
	Vanbilansne stavke izložene kreditnom	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	123.994.252	(201.627)
Druge vanbilansne stavke	77.380.242	(135.740)
Stanje na dan 31. decembra	201.374.494	(337.367)

U hiljadama dinara	2019.	
	Vanbilansne stavke izložene kreditnom	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	137.038.825	(164.858)
Druge vanbilansne stavke	58.861.958	(29.408)
Stanje na dan 31. decembra	195.900.783	(194.266)

41.3. Potencijalne obaveze Grupe prikazane su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Potencijalne obaveze		
Plative garancije		
- u dinarima	11.503.916	11.617.403
- u stranoj valuti	14.052.969	10.334.376
Činidbene garancije:		
- u dinarima	54.757.825	52.906.243
- u stranoj valuti	3.543.423	2.137.706
Akreditivi		
- u dinarima	13.647	4.129
- u stranoj valuti	1.891.309	2.946.501
Primljena jemstva za obaveze u stranoj valuti	3.644.986	1.193.567
Preuzete i neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	14.039.674	38.275.207
Ostale preuzete neopozive obaveze	20.546.503	17.623.693
Stanje na dan 31. decembra	123.994.252	137.038.825

U okviru redovnog poslovanja, Grupa sklapa ugovore kojima preuzima vanbilansne potencijalne obaveze koje se vode u vanbilansnoj evidenciji, a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive, ugovorene neiskorišćene zajmove i limite po kreditnim karticama. Navedene preuzete finansijske obaveze iskazuju se u bilansu stanja ako i kada postanu plative.

41.4. Struktura preuzetih neopozivih obaveza data je u narednom pregledu:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Preuzete obaveze		
Dozvoljeni minusi po tekućim računima	4.444.473	5.030.420
Neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	982.260	1.039.317
Neiskorišćeni okvirni krediti	7.584.412	31.404.245
Pisma o namerama	1.028.529	801.225
Ostale preuzete neopozive obaveze	20.546.503	17.623.693
Stanje na dan 31. decembra	34.586.177	55.898.900

41.5. Na dan 31. decembra 2020. godine Grupa ima 10.523.996 hiljada dinara nepovučenih sredstava po odobrenim kreditnim linijama (u 2019. godini: 16.305.164 hiljade dinara).

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Grupa je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija Grupe. Pod povezanim licima Grupe smatraju se: matična banka, entiteti koji su članovi iste UniCredit grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, članovi Upravnog odbora i Odbora za reviziju, Izvršni odbor i rukovodioci koji kao članovi odbora Grupe (ALCO i kreditnih odbora) imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti Grupe ("ključno rukovodstvo"), bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica, saglasno MRS 24. U okviru redovnog poslovanja obavlja se određeni broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti, preuzete obaveze i derivativne instrumente. Transakcije sa povezanim licima obavljaju se po tržišnim uslovima

42.1. Transakcije sa povezanim licima

Izloženost i obaveze na dan 31. decembra 2020. godine koje proizlaze iz transakcija sa povezanim licima predstavljeni su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2020.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Finansijska sredstva			
- Krediti, potraživanja i ostala sredstva	26.273.402	101.199	2.531.684
Finansijske obaveze			
- Depoziti i ostale obaveze	57.039.267	207.095	1.064.812
Vanbilana evidencija			
- Potencijalne obaveze po datim garancijama i jemstvima	3.867.595	-	7.144.094
- Preuzete obaveze za nepovučene plasmane	-	620	818.772
- Primljene garancije i jemstva	5.477.140	-	7.815.468
- Obaveze za garancije izdate u korist poverilaca banke	3.644.986	-	-
- Nominalni iznos derivata	-	-	49.844.575

Izloženost i obaveze na dan 31. decembra 2019. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima predstavljeni su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2019.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Finansijska sredstva			
- Krediti, potraživanja i ostala sredstva	577.594	85.226	2.774.657
Finansijske obaveze			
- Depoziti i ostale obaveze	80.795.750	127.763	7.603.339
Vanbilana evidencija			
- Potencijalne obaveze po datim garancijama i jemstvima	4.371.530	-	6.422.748
- Preuzete obaveze za nepovučene plasmane	78.689	720	949.566
- Primljene garancije i jemstva	6.185.815	-	6.345.260
- Obaveze za garancije izdate u korist poverilaca banke	1.193.567	-	-
- Nominalni iznos derivata	-	-	51.027.028

U hiljadama dinara	2020.			2019		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Ispravka vrednosti bilansne i vanbilansne izloženosti	35.779	16	6.121	792	268	4.306

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

42.1. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Prihodi i rashodi ostvareni tokom 2020. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima dati su u sledećem pregledu:

U hiljadama dinara	2020.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Prihodi od kamata	8.524	2.061	104.066
Rashodi kamata	(505.435)	(521)	(470.229)
Prihodi od naknada i provizija	51.029	139	344.610
Rashodi od naknada i provizija	(8.880)	-	(269.780)
Ostali prihodi	-	-	5.546
Ostali rashodi	(203.050)	-	(701.494)
Ukupno	(657.812)	1.679	(987.281)

Prihodi i rashodi ostvareni tokom 2019. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima dati su u sledećem pregledu:

U hiljadama dinara	2019.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Prihodi od kamata	18.196	1.841	368.633
Rashodi kamata	(427.487)	(545)	(789.584)
Prihodi od naknada i provizija	60.690	239	475.659
Rashodi od naknada i provizija	-	-	(239.635)
Ostali prihodi	-	-	7.237
Ostali rashodi	(10)	-	(643.408)
Ukupno	(348.611)	1.535	(821,098)

Obračunati rashodi/prihodi rezervisanja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u 2020. i 2019. godini dati su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2020.			2019		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica/	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Neto povećanje/(smanjenje) ispravke vrednosti	34.987	(252)	1.815	(13.668)	220	(4.732)

*Ostala povezana lica uključuju entitete koji su članovi iste grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica.

42.2 Primanja ključnog rukovodstva

Primanja ključnog rukovodstva Grupe navedena su u narednom pregledu:

U hiljadama dinara	2020.	2019.
Kratkoročna primanja	249.015	255.858
Ostala dugoročna primanja	14.582	3.561
Plaćanja po osnovu akcija	3.851	2.970
Stanje na dan 31. decembra	267.448	262.389

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

42.2 Primanja ključnog rukovodstva (nastavak)

Ostala dugoročna primanja obuhvataju isplate po osnovu dugoročnih šema nagrađivanja. Zaposleni - članovi ključnog rukovodstva uključeni u navedene šeme nagrađivanja, odabrani su na osnovu kriterijuma doprinosa dugoročnoj i rastućoj profitabilnosti Banke.

Plaćanja po osnovu akcija obuhvataju isplate tokom godine po osnovu akcija dodeljenih po osnovu odgovarajućih šema nagrađivanja.

Naknade članova Upravnog odbora i Odbora za reviziju isplaćene u 2020. godini iznose 5.978 hiljada dinara (u 2019. godini: 7.048 hiljada dinara) i iste su sadržane u iznosu kratkoročnih primanja ključnog rukovodstva.

43. DOGAĐAJI NAKON IZVEŠTAJNOG PERIODA

Na dan izdavanja ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja uticaj COVID-19 pandemije se nastavlja. Neizvesno je trajanje pandemije i razmere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Grupa aktivno prati razvoj događaja i procenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja Grupa nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtevali korekcije priloženih finansijskih izveštaja (korektivni događaji).

Beograd, 17. februar 2021. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Feza Tan
Predsednica Izvršnog odbora

Ana Maslovarić
Direktor Direkcije za strategiju, planiranje i
finansijsku kontrolu

Sandra Vojnović
Član Izvršnog odbora
Direktor Sektora za strategiju i finansije

Mirjana Kovačević
Direktor Direkcije za računovodstvo